

કર્મ પ્રકૃતિ ગણિતમાલા



શ્રી જિનાય નમઃ

॥ શ્રી વિજયકમલસૂરિગુરુભ્યો નમઃ ॥

શ્રી કર્મ પ્રકૃતિ ગણિતમાલા.

(છયે કર્મગ્રંથનો સંક્ષિપ્ત અર્થ)

:: યૌજન ::

સાંધવીજ દેવશ્રીજ તથા હેતશ્રીજ.



જામનગર નિવાસી શ્રેષ્ઠિવર્ય શાહ જેઠાભાઈ કુશલચંદની
આર્થિક સહાયથી તેમના ધર્મપત્ની સ્વર્ગસ્થ
નવલખાધના સંસ્મરણાર્થે દીર્ઘ દીક્ષિત
ગુરુણીજશ્રી ગુણુશ્રીજ મહારાજના
શિષ્યા સાંધવીજ શ્રી હેતશ્રીજ
મહારાજના સદુપદેશથી

જાપી પ્રસિદ્ધ કરનાર

વિઠલજી હીરાલાલ લાલન.

વિ. સં. ૧૯૩૨

પ્રતિ—૫૦૦

સને ૧૯૩૫

✎ સુર્યોદય પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ, માંડવી ટાવર પાસે—જામનગર. ✎



દીર્ઘદીક્ષિત ગુરુણીય શ્રી ગુણશીલ મહારાજ
(જામનગરવાળા)

દીર્ઘદીક્ષિત ગુરુમહારાજ શ્રીગુણશ્રીજી મહારાજનું

ટુંક જીવન વૃત્તાંત.

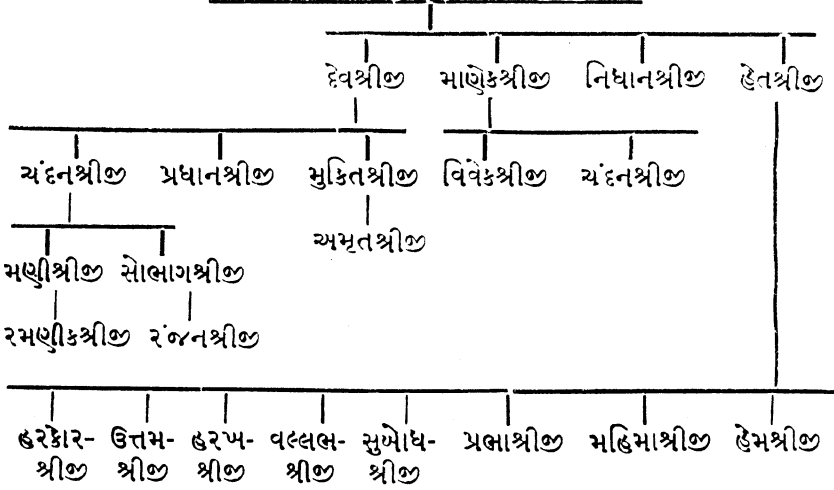
તેમનો જન્મ હાલાર દેશમાં આવેલ જામનગર શહેરમાં વીશા ઝોશ-વાલ જ્ઞાતિના પારેખ કુટુંબમાં થયો હતો, તેમના પિતાશ્રીનું નામ ચાંપશી મોનજી તથા માતૃશ્રીનું નામ મીડીબાઈ અને તેમનું નામ સંસારીપણામાં ગોમતીબાઈ હતું. તેમના માતા પિતાને આ એકજ સંતાન હતું. તેમના લગ્ન ઝવેરી હીરાચંદ લખમસી સાથે થયા હતા. પરંતુ દૈવ ઇચ્છા બળવાન હોવાથી લગ્ન થયા બાદ ફક્ત એકજ માસમાં તેમના પતિ હીરાચંદભાઈનો સ્વર્ગવાસ થયો, આથી ગોમતીબાઈ નાની ઉંમરમાંજ વિધવા થયાં. બાદ તેમનું મન ધર્મધ્યાન કરવા-માંજ તત્પર થયું, અને ધાર્મિક અભ્યાસ કરતા હતા. સાથે સાથે જામનગરમાં તથા ઇચ્છામાં રહી શ્રાવિકાઓને કર્મગ્રંથ, સંધ્યાળુ તથા ક્ષેત્રસમાસ વિગેરેનો અભ્યાસ કરાવતા. અનુક્રમે આ માયાવી સંસારને અસાર જાણી વૈરાગ્યથી દીક્ષા લેવાની તીવ્ર ઇચ્છા થતાં માત-પિતાની આજ્ઞા માંગી, પણ તુરતમાં રજા ન મળવાથી ૬૦ વર્ષની વૃદ્ધ અવસ્થાએ તેમણે સાં. ૧૯૫૧ના માગસર શુદ્ધ ૨ મહાન તપસ્વી ખાંતિવિજયજી (દાદા) મહારાજ પાસે દીક્ષા અંગીકાર કરી, અને સાધ્વીજી શ્રી ધીરશ્રીજીના શિષ્યા ગુણશ્રીજી નામે થયા. તેજ વખતે ઝોશવાલ જ્ઞાતિમાંથી દેવદારબાઈ તે દેવશ્રીજી, માણેકબાઈ તે સ્વ. માણેકશ્રીજી તથા નાથીબાઈ તે નિધાનશ્રીજી, એ ત્રણેએ સાથેજ દીક્ષા અંગીકાર કરી ગુણશ્રીજીના શિષ્યા તરીકે થયા. બાદ ઉજ્જવળાઈ તે હેતશ્રીજી મહારાજ (જેમણે આ ગણિતમાલા છપાવવા માટે પ્રયાસ કર્યો છે) તે પણ ગુણશ્રીજી મહારાજના શિષ્યા થયા.

એવી રીતે પરિવાર સહિત ગુણશ્રીજી મહારાજે જામનગર, રાજકોટ, મોરબી, વાંકાનેર, માંડલ, પાલીતાણા, પાટણ, મહુવા:વિગેરે સ્થળે ચતુર્માસ રહી પોતે ધાર્મિક અભ્યાસ કરતા તથા શિષ્યાઓને અને વિદ્યાર્થીઓને

અભ્યાસ કરાવી બહુજ ઉપકાર કર્યો છે. આદ સં. ૧૯૬૬ ના આસુ સુદ ૧૫ તેઓ કાળધર્મ પામ્યા. હાલ તેમનો પરિવાર નીચે મુજબ છે.

શ્રી. વિઠલજી હીરાલાલ.

શ્રી ગુણુશ્રીજી મહારાજ.



જેમના સ્મરણાર્થે આ બુક છપાવવામાં આવી છે તે નવલખાઇનું સંક્ષિપ્ત જીવન ચરિત્ર.



૧૯૬૧ ના જેઠ સુદ ૧૦ ને દિવસે જામનગર પાસેના ધ્રોળા નામના ગામમાં તેમનો જન્મ થયો હતો, તેમના પિતાજીનું નામ તારાચંદ હરજીવન તથા માતૃશ્રીનું નામ મોતીબાઈ હતું.

સં. ૧૯૬૬ માં મોતીબાઈ નવલખાઈને આઠ વર્ષનાં મુકી સ્વર્ગવાસી થયાં. બાદ સં. ૧૯૭૪ માં તેમના પિતાશ્રીનો આત્મા પણ આ ક્ષાની દુનિયાનો ત્યાગ કરી સ્વર્ગમાં ચાલ્યો ગયો. આ વખતે નવલખાઈની ઉંમર ફક્ત ૧૩ વર્ષની હતી. તેમને એક વડીલ બંધુ તથા એક લઘુ બેન છે તે હૈયાત છે.

નવલખાઈના લગ્ન સં. ૧૯૭૫ ના માહ માસમાં જામનગરના રહીશ શાહ જોડાભાઈ કુશલચંદ સાથે થયાં ત્યારે તેમની ઉંમર ફક્ત ૧૪ વર્ષની હોવા છતાં ધર્મવિષયક જ્ઞાન અને ધર્મ પ્રત્યે લાગણી સ્પષ્ટ દેખાતી હતી.

તેઓ દર વર્ષે તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુંજયની યાત્રા કરવા જતા હતા. સં. ૧૯૮૦ માં તેમણે નવાણુ યાત્રા વિધિ સહિત તથા એકાસણાના તપપૂર્વક કરી હતી. જે તેમનો ધર્મ-પ્રેમ દેખાડી આપે છે.

સં. ૧૯૮૧ માં ચી. જમનાદાસનાં લગ્ન ઘણીજ ધામધુમથી જામનગરમાં કર્યાં. તે લગ્ન-વ્યવહાર પૂર્ણ થયા બાદ તથા નવલખાઈનું પાંચમનું તપ પૂર્ણ થવાથી ઉઘાપન (ઉજમણું) કરવાની ભાવના થતાં શ્રી શત્રુંજય તીર્થાધિરાજની રચના સહિત તે ઉઘાપન મહોત્સવ ભવ્ય, મનોરંજક અને ભાવોત્પન્ન કરનારો થયો હતો. જેના દર્શનનો લાભ લેવા આખા ગામના લોકો સિવાય બહારગામથી પણ લોકો આવ્યા હતા, છતાં શાંતિપૂર્વક તે મહોત્સવ પૂર્ણ થયો હતો.

સં. ૧૯૮૯ ના પર્યુષણમાં નવલખાઈએ મુંબઈમાં અદાઈ કરી હતી, જે વખતે પ્રભુનું પારણું પોતાને ઘેર પધરાવી રાત્રિગરણુ, પ્રભાવના, સ્વા-મિવન્સલ વિગેરે અનેક ધર્મ-પ્રભાવક કાર્યો કર્યા હતાં. વળી તેમણે નવ કરતાં પણ વધારે વખત આંખેલની ઝોળી કરી હતી. બાવીસ લગવાનના એકાસણાં કર્યાં હતાં તેમ હમેશાં ચઉવિહાર તથા નવકારશી કરતા, તે અંતસમય સુધિ પણ છોડ્યાં નહોતાં.

સં. ૧૯૯૦ ની શરૂઆતમાં તેમને જીર્ણુ તાવ લાગુ થયો, બાદ તાવ વધવાથી ડોક્ટરની દવા લેવી શરૂ કરી, તેથી બહુ ફેર ન પડવાથી જમનગર આવ્યા. ત્યાં તખીયત વધુ લથડવા લાગી. સં. ૧૯૯૧ ના મહા સુદમાં તેમને છાતીમાં સખત દુઃખાવો થવા લાગ્યો, અને બેચેની જાણવા લાગી. મહા સુદ ૧૧ ના સવારે નિત્ય-કર્મ કરી અગ્યારક વાગે તેમણે જીંદગી પર્યંતના અણસણના પચ્ચખખાણુ કર્યાં, બધાને ખમાવ્યા; તેમજ ચાર શરણુ લખીને પથારીમાં શાંતિથી સુતા. પોતાના મરણુ પછી રોકકળ કરવાની પોતેજ ના પાડી, બાદ તેમને લાગ્યું કે મારો જીવ હવે ઘડી બેઘડી છે, છતાં એક પણ નિઃસાસો કે હાયકારો નાખ્યા વિના એક અરિહંતમાંજ પોતાનું ચિત્ત પરોવવા પૂર્વક સવાબારને અરસે તેમનો આત્મા આ ક્ષણભંગુર દેહને છોડીને સ્વર્ગમાં ચાલ્યો ગયો.

કહેવાની મતલબ એ છે કે પુણ્યયોગે ધનસંપત્તિ હોવા છતાં ધર્મ-કાર્ય સિવાય જમતના અન્ય સુખ માણવાની તેમની ઇચ્છાજ નહોતી, એ પૂર્વકૃત પુણ્યનો પ્રભાવ છે. તે અનુસારે આ જીવમાં પણ તેમણે પુણ્યોપાર્જન કરવાનો સુયોગ મલ્યો હતો, જેથી તે પુણ્યશાલી જીવ અનુક્રમે સુગતિને મેળવે ?

તેઓ પોતાનાં પાંચ સંતાન મુકી ગયા છે, જેમાં ત્રણ છોકરા અને બે છોકરીઓ છે, મોટા પુત્ર કાંતિલાલની ઉંમર ૧૬ વર્ષની અને સર્વથી નાની પુત્રીની ઉંમર ૪ વર્ષની છે તેઓ પણ ધર્મ-કાર્યમાં પોતાની માતાને પગલે ચાલી મનુષ્યલવ સાર્થક કરે એમ ઇચ્છી વિરમું છું.

લી૦

વિહંગ હીરણ્ણાસ લાલન.



શાહ જોડાલાઈ કુશલચંદના ધર્મપત્ની
સ્વ. નવલબાઈ

શુદ્ધિ પત્રક.

પૃષ્ઠ	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૩	૨૦	તેછી	તેથી
૫	૧૦	અર્થાવગ્રહ	અર્થાવગ્રહ
૧૧	૧૬	(રહી ગયું છે)	છડે ગુ. ૬૩
૨૩	૧૮	(રહી ગયું છે)	સાસ્વાદને ૧૦૧
૨૯	૧૮	સાતમી	સાતની
૩૩	૪	પદરે	પતર
૪૩	૧૪	૨૨૫	૨૩૫
૪૩	૧૫	૧૨૪૪	૧૨૩૪
૪૫	૧૦	ક્ષાયક	ક્ષાયોષ
૪૫	૨૬	આ એ હોય	આ એ ૧૪ એ હોજ
૫૨	૨૨	શરીરખટની	શરીરાખટની
૫૬	૨૬	૨૭	૨૬
૯૫	૨૩	અયશ	અશ
૧૦૧	૮	∴	૩
૧૦૧	૨૧	૧૦	૧૧
૧૦૧	૨૬	૫૭૬૦	૫૭૬
૧૦૨	૨૫	૮૯	૯
૧૧૫	૩	ઉઃય	ઉદય
૧૩૭	૨૧	૫૦૯૭	૪૦૯૭
૧૪૪	૧૬	તથા મિથ્યાદષ્ટિને	મિથ્યાદષ્ટિને
૧૪૫	૨૪	૭	૬૦
૧૫૨	૨૭	આગલ	આગલ

પૃષ્ઠ	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૫૩	૯	દેશવિરત	દેશવિરતિ
૧૫૪	૩	૨૭	૧૬
૧૫૭	૯	ઐ ૧૬	ઐ ૧૪ તથા નિદ્રા દુગ મળી ૧૬
૧૫૯	૩૧	અદ્યપશાસ્ત્રના	અદ્યપશાસ્ત્રના
૧૭૬	૧૫	વેચ્ચગે	વેચ્ચગે
૧૭૮	૧૫	ગિમિ	ગમિ
૧૭૮	૨૦	દીસ	વીસ
૧૮૬	૧૫	ગાતગં	ગતિગં
૧૯૧	૧૩	દર	દેમ





॥ श्री अर्ह नमः ॥

॥ पूज्यपाદ श्रीविजयકમલસૂરિભ્યો નમો નમઃ ॥

॥ ગુરૂવર્ય શ્રીગુણશ્રીગુરૂણીભ્યો નમઃ ॥

શ્રી કર્મ પ્રકૃતિ ચંત્ર ગણિતમાલા.

સંગ્રહકર્તા—સાંઘીજી શ્રી દેવશ્રીજી હેતશ્રીજી તથા
પ્રધાનશ્રીજી—જામનગરવાળા.

નમઃ શ્રીશાંતિનાથાય । મન્યોપકૃતિકારિણે ॥

સંસારાર્ણવતીર્ણાય । તારણાયપિ દેહિનામ્ ॥ ૧ ॥

અર્થઃ—ભવ્ય જનોપર ઉપકાર કરનારા તથા (પોતે) સંસારસાગરથી તરેલા, અને (બીજા) પ્રાણીઓને પણ તારનારા, એવા શ્રીશાંતિનાથ પ્રભુ પ્રત્યે નમસ્કાર થાઓ. ॥ ૧ ॥

ગુણશ્રીગુરૂર્ણીં નત્વા । કર્મમાલાં વદામ્યહં ॥

વિચારં મન્યબોધાર્યં । દેવશ્રીગુરૂર્ણી વરં ॥ ૨ ॥

અર્થઃ—ગુણશ્રીજી નામના મારા ગુરૂણીજીને નમસ્કાર કરીને ભવ્ય જનોને બોધ થવા માટે હું દેવશ્રીજી નામની સાંઘી કર્મ પ્રકૃતિ સમર્પિતું ઉત્તમ વર્ણન કરું છું. ॥ ૨ ॥

શ્રીવીર પ્રભુને નમસ્કાર કરીને કર્મવિપાક કર્મઅંથ કહીશ.

પ્રશ્ન—કર્મઅંથ તે શું કહીએ ?

ઉ.—જીવે મિથ્યાત્વાદિક હેતુએ કરીને કરીએ—આત્મા સાથે પુદ્ગલ

બાંધીએ તે કર્મ કહીએ. ક્રિયત્તે इति कर्म इति व्युत्पत्तेः । તે કર્મનું મુલોત્તર પ્રકૃતિ ભેદ કરી તથા પ્રકૃતિ, સ્થિતિ, રસ, પ્રદેશાદિ બંધ ભેદ કરી બંધોદયોદીરણ સત્તાદિ ભેદ કરીને અંથન-સ્વયં પ્રતિપાદન છે જેને વિષે તે કર્મઅંથ કહીએ. તિહાં પ્રથમ કર્મવિપાક નામે કર્મઅંથ કહે છે. (સિરિ) શ્રો તં અતિશય પ્રાતિહાર્યાદિક તીર્થંકર લક્ષ્મી તેણે કરી સહીત એવા (વીર) તે પરીપદાદિક સહવા સમર્થ (જિજ્ઞ) તે રાગ-દ્રેષના જીવજીહાર એવા શ્રીવીરજન પ્રત્યે વાંદીને કર્મનો જે વિપાક પ્રકૃતિ પતિપાદનરૂપ તે સંક્ષેપ થકી કહીશ, એટલે કર્મવિપાક નામાં પહેલો કર્મઅંથ કહું છું.

હવે કર્મ તે શું તે કહે છે—અંજન ચુર્ણના ડાભડાની પેઠે નિરંતર પુદ્ગલે કરીને ભર્યાં લોકને વિષે ક્ષીર નીરને ન્યાયે અને લોહાશિને ન્યાયે કર્મપુદ્ગલની વર્ગણા જીવે પોતાના આત્મા સંધાને મિથ્યાત્વ અવિરતિ કષાય યોગ રૂપ અભ્યંતર હેતુએ કરી, તથા “ પડિણીયત્તણ્ણનિ-હવ ” ઇત્યાદિ બાહ્ય હેતુએ કરીને સંબદ્ધ કરીએ તે કર્મ કહીએ. તે કર્મ રૂપી છે, અરૂપી નથી. આત્માને કર્મનો કીધો ઉપઘાત થાય છે. તે માટે અહિં કોઈ કહેશે કે આત્માને રૂપી કર્મનો કીધો ઉપઘાત અનુગ્રહ કેમ થશે? તેનો ઉત્તર એ કે—ડાહ્યા મનુષ્યને પણ મઘપાનાદિકે મતિનો ઉપઘાત થાય છે, અને બ્રાહ્મી પ્રમુખ ઔપધિએ અનુગ્રહ પણ થતો દીસે છે. એ પુદ્ગલયોગે જેમ બાહ્ય થકી અરૂપી જીવને ઉપઘાત અનુગ્રહ થતો દીસે છે તેમ કર્મવર્ગણાએ કરીને જીવને ઉપઘાત અનુગ્રહ થાય છે. તથા જીવ સમયે સમયે શુભાશુભ કર્મ બાંધે છે, છોડે છે, પણ પ્રવાહુથકી કર્મબંધ અનાદિ છે “ અણાઘયં તં પવાહેણું ” ઇતિ વચનાત્. અન્યથા કર્મની આદિ કહીએ તો તે કર્મબંધથકી પૂર્વે જીવ કર્મ રહિત હોયો જેઠાએ, અને તે કર્મબંધ રહિતને કર્મબંધ થયો કહીએ તો સિદ્ધને પણ કર્મબંધ થાય; તે માટે કર્મબંધ તે અનાદિ છે. અહિં કોઈ કહે કે અનાદિ સંયોગનો વિયોગ કેમ થાય? તત્રોત્તર—કંચન અને ઉપલને સંયોગ અનાદિનો છે તેનો તથાવિધ સામગ્રી વશે વિ-

યોગ થાય છે, તેમ જીવ કર્મને પણ તથાવિધ સામગ્રીવશે ભવસ્થિતિ પરિપાકે આત્મતિક વિયોગ થાય છે, ફરી તેને પાછો સંયોગ ન થાય કાંચનોપલવત.

વિવેચન—ઇહાં પ્રવચનને વિષે વિશેષાવબોધરૂપ જ્ઞાનને આવરે (ઢાંકે) તે જ્ઞાનાવરણીય કહીએ ૧. સામાન્યાવબોધરૂપ દર્શનને એટલે ઈંદ્રિયના વિષયને આવરે તે દર્શનાવરણીયકર્મ. ૨. સાતા અસાતાપણે વેદનું પડે તે વેદનીયકર્મ ૩ મુંઝવે-વિકળ કરે સમ્યક્ત્વ ચારિત્ર્યકી તે મોહનીયકર્મ. ૪ અન્ય ભવાંતરને પમાડે તે આયુ ૫. શુભાશુભપણું પમાડે તે નામકર્મ ૬. ઉંચ નીચપણે બોલાવીએ તે ગોત્રકર્મ ૭. દાનાદિક લખિયેના અંતરાય (વિઘ્ન) કરે તે અંતરાયકર્મ ૮. એ આઠ કર્મનાં નામ કહ્યાં.

હવે એહની ઉત્તરપ્રકૃતિની સંખ્યા કહે છે—જ્ઞાનાવરણીય પાંચ ભેદ છે ૧. દર્શનાવરણીય નવ ભેદ છે ૨. વેદનીય બે ભેદ છે ૩. મોહનીય અઠાવીસ ભેદ છે ૪. આયુકર્મ ચાર ભેદ છે ૫. નામકર્મ એકસો ત્રણ ભેદ છે ૬. ગોત્રકર્મ બે ભેદ છે ૭. અને અંતરાયકર્મ પાંચ ભેદ છે ૮. એવં આઠ કર્મની એકસો અઠાવન ઉત્તરપ્રકૃતિ જાણવી. એ આઠ કર્મનો ઉપન્યાસક્રમ કહીએ છીએ—

જ્ઞાન તથા દર્શન એ જીવનું સ્વતત્ત્વભૂત છે, જીવ ચેતના લક્ષણવત છે, જ્ઞાન અને દર્શનમાંહે પણ જ્ઞાન પ્રથમ છે. કેવલ-જ્ઞાને કરી પ્રથમ સમયે જાણે છે તેથી ૧ જ્ઞાનાવરણીકર્મ કહ્યું. જ્ઞાનોપયોગથી પતિત જીવને દર્શનોપયોગને વિશે અનવસ્થાન છે તેથી ૨ દર્શનાવરણી. જ્ઞાન દર્શનનો લાભ વિશેષથી હુષ, વિપરીતથી દ્વેષ તેથી ત્રીજું વેદનીકર્મ. વિષયને વિષે ઇષ્ટ અને અનિષ્ટતાપણું તે રાગ અને દ્વેષ જનિત છે અને તે રાગ દ્વેષનો મોહ હેતુ છે તેથી ૪ મોહનીયકર્મ. મોહ-મૂઠ પ્રાણી બહુ આરંભરૂપ પરિગ્રહથી કર્મ-દાનમાં અશક્ત થઇને નરકાદિકનું આયુષ્ય બાંધે છે તેથી ૫ આયુષ્યકર્મ. નરકાદિ આયુષ્યનો ઉદય આવ્યાથી અવશ્યપણે નરકગત્યાદિક નામકર્મનો ઉદય થાય છે તેથી ૬ નામકર્મ. નામકર્મનો ઉદય થયાથી અવશ્યે કરી ઉંચ અથવા નીચ ગોત્રનો ઉદય થાય છે તેથી

૭ ગોત્રકર્મ. નીચ ગોત્રોત્પન્ન મનુષ્ય દરિદ્રી હોવાથી ત્યાં દાનાદિક દીકામાં આવતું નથી, એ રીતે ગોત્રકર્મનો ઉદ્ધવ હોવાથી કર્મ તે ૮ અંતરાયકર્મ.

જીવ અને હેતુવડે કરાય તેને કર્મ કહીએ, તે કર્મ ચાર પ્રકારના છે—પ્રકૃતિ ૧ સ્થિતિ ૨ રસ ૩ અને પ્રદેશ ૪. તે મોઢકના દૃષ્ટાંતે જાણવા. મુલ પ્રકૃતિ તે આ પ્રમાણે—૧ જ્ઞાનાવરણી ૨ દર્શનાવરણી ૩ વેદની ૪ મોહની ૫ આયુ ૬ નામ ૭ ગોત્ર ૮ અંતરાય. આત્માના જ્ઞાન ગુણને જે આવરણ કરે તેને જ્ઞાનાવરણી કર્મ કહીએ. ૨ દર્શનાવરણી કર્મને આવરે તે દર્શનાવરણી કર્મ કહીએ. એવી રીતે આઠે કર્મનું આવરણ જાણવું.

હવે કાલ કહે છે—અર્થાવિગ્રહનો એક સમયનો કાલ, ઈહા અને અપાયનો એક અંતર્મુહુર્તનો કાલ, ધારણાનો સંખ્યાતા અસંખ્યાતાનો કાલ સુધી. મતિજ્ઞાન દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલ અને ભાવથી ચાર પ્રકારનું છે. મતિજ્ઞાન આદેસે સર્વ દ્રવ્ય જાણે પણ દેખે નહિ, ક્ષેત્ર થકી આદેસે સર્વ ક્ષેત્ર લોકલોક જાણે પણ દેખે નહિ, કાલ થકી આદેસે સર્વ કાળ જાણે પણ દેખે નહિ, ભાવથકી આદેસે સર્વ ભાવ જાણે પણ દેખે નહિ.

શ્રી શ્રુતજ્ઞાની ઉપયોગવંત થકો દ્રવ્યાદિક ચારેને જાણે દેખે, શ્રુતકેવલી હોય છે, અવગિજ્ઞાની દ્રવ્યથી જઘન્યપણે અનંતા રૂપી દ્રવ્યને જાણે દેખે અને ઉત્કૃષ્ટપણે સર્વ રૂપી જાણે દેખે, ક્ષેત્ર થકી જઘન્યપણે અંગુલનો અસંખ્યાત ભાગ જાણે દેખે અને ઉત્કૃષ્ટપણે અલોકાકાશને વિષે લોકપ્રમાણ અસંખ્યાતા ખડને જાણે દેખે; કાલ થકી જઘન્યથી આવલિકાનો અસંખ્યાતમો ભાગ જાણે દેખે અને ઉત્કૃષ્ટપણે અસંખ્યાત ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણી લગે અતીત અનાગત કાલને જાણે દેખે, ભાવથકી જઘન્યપણે અનંત ભાવને જાણે દેખે, ઉત્કૃષ્ટથી પણ અનંત ભાવને જાણે દેખે. મનઃપર્યવજ્ઞાની દ્રવ્યથકી ઋણમતી અનંત પ્રદેશી અનંતા સ્કંધ જાણે દેખે, વિપુલ મતી તેહીજ સ્કંધ કાંઠક અધિકેશ વિશુદ્ધપણે જાણે દેખે. ક્ષેત્ર થકી ઋણમતી નીચે રત્નપ્રભા પૃથ્વીનું સુશ્લેષ પ્રતર લગે અને ઉચું જ્યોતીષીના ઉપરે તલ લગે, તિરછું અઢી દ્રોણ, બે સમુદ્ર, પત્રર

કર્મભૂમી ત્રીશ અકર્મભૂમી અને છપત્ર અંતરદ્વીપને વિષે સંક્ષીપ્તેદ્રી અપર્યાપ્તાના મનોગત ભાવ જાણે દેખે, વિપુલમતી તેહીજ ક્ષેત્ર અઢી અંગુલ દેખે અને વિશુદ્ધ દેખે, કાલથકી જઘન્યપણે રૂઝુમતી પદ્યોપમનો અસંખ્યાતમો ભાગ અને ઉત્કૃષ્ટપણે અતીત અનાગત જાણે દેખે અને વિપુલમતી તેહીજ અધીકેરો અને વિશુદ્ધતર જાણે દેખે, ભાવ થકી રૂઝુમતી અનંતા ભાવ જાણે દેખે, અને વિપુલમતી તેહીજ અધીકેરો અને વિશુદ્ધપણે જાણે દેખે. કેવલજ્ઞાન ઉત્પન્ન થતાંજ સમકાલે સદા સર્વ દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાલ ભાવ જાણે દેખે. જ્ઞાનના પાંચ પ્રકાર—મતીજ્ઞાન ૧ શ્રુતજ્ઞાન ૨ અવધી ૩ મનઃપર્યવ ૪ કેવળજ્ઞાન ૫. હવે મતીજ્ઞાનના ૨૮ ભેદ—વ્યંજનાવગ્રહ ૧ યથાર્થાવગ્રહ ૨ ઇહા ૩ અપાય ૪ ધારણા ૫ ઇંદ્રી ૫ અને છડું મન. એ છના ૩૦ ભેદ પરંતુ મન અને નેત્રનો વ્યંજનાવગ્રહ ન થાય તેથી ૨૮ ભેદ. મતીજ્ઞાનના મુલ ભેદ ૨ શ્રુત નિશ્રીતના ૩૩૬ ભેદ બહુ ૧ અબહુ ૨ બહુવિધ ૩ અબહુવિધ ૪ ક્ષીપ્ર ૫ અક્ષીપ્ર ૬ નીશ્રીત ૭ અનીશ્રીત ૮ સંદિગ્ધ ૯ અસંદિગ્ધ ૧૦ ધ્રુવ ૧૧ અધ્રુવ ૧૨. હવે અશ્રુત નીશ્રીતના ૪ ભેદ. ઉત્પાતીકી ૧ ચિનચીકી ૨ કાર્મણીકી ૩ પરીણામીકી છુદ્ધી ૪ કુલ ૩૪૦ ભેદ.

હવે શ્રુતજ્ઞાનના ૧૪ અથવા ૨૦ ભેદ કહે છે. અક્ષરશ્રુત ૧ અનક્ષર ૨ સત્તી ૩ અસત્તી ૪ સમ્યક્ત્વ ૫ મીથ્યા ૬ સાદિ ૭ અનાદિ ૮ સપર્યવસીત ૯ અપર્યવસીત ૧૦ ગમીક ૧૧ અગમીક ૧૨ અંગપ્રવિષ્ટ ૧૩ અંગબાહ્ય ૧૪. કુલ ૧૪ ભેદ. હવે ૨૦ ભેદ કહે છે. પર્યાયશ્રુત ૧ પર્યાયસમા ૨ અક્ષર ૩ અક્ષરસમા ૪ પદ ૫ પદસમા ૬ સંઘાતન ૭ સંઘાતનસમા ૮ પ્રતીપત્તિ ૯ પ્રતીપાતીસમા ૧૦ અનુયોગ ૧૧ અનુયોગસમા ૧૨ પ્રાભૂત ૧૩ પ્રાભૂતસમા ૧૪ પ્રાભૂતપ્રાભૂત ૧૫ પ્રાભૂતપ્રાભૂતસમા ૧૬ વસ્તુ ૧૭ વસ્તુસમા ૧૮ પુર્વ ૧૯ પુર્વસમા ૨૦. શ્રુતજ્ઞાનના વીસ ભેદ સમાપ્ત.

હવે અવધીજ્ઞાનના છ ભેદ બતાવે છે—અનુગામી ૧ અનનુગામી ૨ વદ્ધમાણ ૩ હિયમાણ ૪ પ્રતીપાતી ૫ અપ્રતીપાતી ૬ આ છ ભેદ જાણવા. હવે મનપર્યવજ્ઞાનના ૨ ભેદ. રૂઝુમતી ૧ વીપુલમતી ૨. હવે કેવળજ્ઞાનનો ૧ ભેદ. જ્ઞાનના કુલ ભેદ ૫૧

થયા. હવે દર્શનાવણી કર્મના ૯ ભેદ—નીદ્રા ૫ દર્શનાવરણી ૪ વેદનીના ૨ ભેદ. સાતાવેદની ૧ અસાતાવેદની ૨. હવે મોહની કર્મના મુલ ૨ ભેદ અને ઉતર ૨૮ ભેદ. ચારીત્રમોહની ૧ અને દર્શનમોહની ૨. ચારીત્રમોહનીના ૨૫ ભેદ—કસાય ૧૬ નવનોકસાય ૯ કુલ ૨૫. દર્શનમોહનીના ૩ ભેદ. મીથ્યાત્વમોહની ૧ મીશ્રમોહની ૨ સમ્યક્ત્વમોહની ૩.

સોળ કસાય નીચે પ્રમાણે—અનંતાનુષ્ઠાની ૪ અપ્રત્યાખ્યાન ૪ પ્રત્યાખ્યાન ૪ સંજવલન ૪.

હવે સ્થીતિદ્વાર કહે છે—અનંતાનુષ્ઠાનીની સ્થીતિ જવ છવ મુધી, અપ્રત્યાખ્યાનની સ્થીતિ ૧ વરસની, પ્રત્યાખ્યાનની સ્થીતિ ૪ મહીનાની, સંજવલનની સ્થીતિ ૧૫ દિવસની. હવે ફલદ્વાર કહે છે—અંતાનુષ્ઠાનીની નરકની ગતી. અપ્રત્યાખ્યાનની તીર્થચત્રી ગતી. પ્રત્યાખ્યાનની મનુષ્ય ગતી. સંજવલનની દેવની ગતી. કયા ગુણનો ઘાત કરે? અનંતાનુષ્ઠાની સમ્યક્ત્વનો ઘાત કરે, અપ્રત્યાખ્યાની દેશ વીરતીનો ઘાત કરે, પ્રત્યાખ્યાની સર્વ વીરતીનો ઘાત કરે, સંજવલન યથાખ્યાતનો ઘાત કરે.

હવે સ્વરૂપદ્વાર કહે છે—

સંજવલનનો કોધ—જલની રેખા સરખો, માન નેતરની સોટી જેવો, માયા વાંસની ઝાલ સરખી, લોભ હરહરના રંગ સરખો.

પ્રત્યાખ્યાનનો કોધ—રેતીની રેખા સરખો, માન કાષ્ટના થાંભલા સરખો, માયા ગોમુત્ર સરખી, લોભ કાજલ સરખો.

અપ્રત્યાખ્યાનનો કોધ—પૃથ્વીનો રેખા સરખો, માન હાડકાના સ્થંભ સરખો, માયા મેઢાના સીંગ મરખી, લોભ ગાડાની મળી સરખો.

અનંતાનુષ્ઠાનીનો કોધ—પર્વતની રેખા સરખો, માન પથરના સ્થંભ સરખો, માયા વાંસની ગાંઠ સરખી, લોભ કરમજના રંગ સરખો.

આયુષ્ય કર્મના ચાર ભેદ—નરકનું ૧ તીર્થચત્રું ૨ મનુષ્યનું ૩ અને દેવનું આયુ ૪. નામ કર્મના ચોકડો (૪૨) (૬૭) (૯૩) (૧૦૩) નામ કર્મના મુખ્ય ચાર ભેદ—પીઠ પ્રકૃતો ૧ પ્રત્યેક ૨

ત્રસ ૩ સ્થાવર ૪. પિંડ પ્રકૃતીના ૧૪ ભેદ આ પ્રમાણે—ગતી ૧ જાતી
૨ શરીર ૩ ઉપાંગ ૪ બંધન ૫ સંઘાતન ૬ સંઘયણ ૭ સંસ્થાન ૮
વર્ણ ૯ ગંધ ૧૦ રસ ૧૧ સ્પર્શ ૧૨ આનુપૂર્વિ ૧૩ વિહાયાગતી ૧૪.
પ્રત્યેક પ્રકૃતિના ૮ ભેદ. તીર્થંકર નામકર્મ ૧ નીરમાણ નામકર્મ ૨
અગુરુલધુ નામકર્મ ૩ ઉદ્યાસ નામકર્મ ૪ ઉપઘાત નામકર્મ ૫
પરાઘાત નામકર્મ ૬ આતાપ નામકર્મ ૭ ઉઘોત નામકર્મ ૮.

ત્રસ દશક—ત્રસ, બાહર, પર્યામિ, સ્થિર, શુભ, સૌભાગ્ય, સુરસ્વર,
આદ્ય અને જશકીર્તિ.

સ્થાવર દશક—સ્થાવર, ચૂદમ, અપર્યામિ, સાધારણ, અસ્થિર, અશુભ,
દુર્ભાગ્ય, દુઃસ્વર, અનાદ્ય અને અપજશ.

પિંડ પ્રકૃતીના ૩૯ ભેદ નીચે પ્રમાણે—ગતી ૪ જાતી ૫
શરીર ૮ સંઘયણ ૬ સંસ્થાન ૬ વરણાદિ ૪ આનુપૂર્વિ ૪ વીહા-
યાગતી ૨ આ ૩૯ ભેદ થયા. હવે ૪૨ કહે છે—પિંડ પ્રકૃતી ૧૪
પ્રત્યેકની ૮ ત્રસ ૧૦ સ્થાવરની ૧૦ આ ૪૨ ભેદ થયા.

નામ કર્મના ૬૭ ભેદ આ પ્રમાણે—પિંડ પ્રકૃતી ૩૯ પ્રત્યેકની
૮ ત્રસ તથા સ્થાવરની ૨૦ આ ૬૭ ભેદ થયા. નામકર્મના ૯૩ ભેદ
આ પ્રમાણે—પિંડ પ્રકૃતી ૬૫ પ્રત્યેકની ૮ ત્રસ સ્થાવરની ૨૦ આ
૯૩ થયા. અને બંધન ૫ ને બદલે ૧૫ લઘ્યે ત્યારે નામ કર્મના
૧૦૩ ભેદ થયા. ગોત્ર કર્મની ૨ ઉંચ ગોત્ર ૧ નીચ ગોત્ર ૨.

અંતરાય કર્મના ૫ ભેદ—દાનાંતરાય ૧ લાભાંતરાય ૨ ભો-
ગાંતરાય ૩ ઉપભોગાંતરાય ૪ વીર્યાંતરાય ૫. એ જ્ઞાનાવરણી ૫
દર્શનાવરણી ૯ વેદની ૨ મોહની ૨૮ આયુષ્ય ૪ નામ કર્મ ૧૦૩
ગોત્ર કર્મ ૨ અંતરાય કર્મ ૫ એમ મુલ કર્મની પ્રકૃતી ૧૫૮ થાય.
તેમાં બંધ યોગ્ય ૧૨૦ પ્રકૃતી.

જ્ઞાનાવરણાદિક આઠે કર્મનું સ્થુલ હેતુ કહે છે—ગુર્વાદિકનો
પ્રત્યનિક—અનિષ્ટ આચરણનો કરણહાર થાય નિનહુવ તે લાજથકી
ગુરુને ઓળખી અનેરો ગુરુ કહે, ઉપઘાત તે ગુર્વાદિકનો ઘાત કરે, તે
ઉપર પ્રદ્રેષ જ્ઞાનદર્શનની અત્યંત આશાતના કરવે કરી જ્ઞાનાવરણ

અને દર્શનવરણુ તેથી બે કર્મ બંધાય. ગુણની ભક્તિ કરે, ક્ષમા કરે, કરુણાભાવ કરે, વ્રત પાળે, સંયમયોગ કરી કસાયને જીતે, દાન શીલાદિક ગુણુ કરી સહિત હોય અને દ્રઢ ધર્મી હોય. દત્તાદીક શુભ કારણે જીવને સાતા વેદની ઉપજે તેથી વીપરીતપણે અસાતા વેદની કરમ બાંધે. હવે ઉનર્માગની દેશના દીધે અને જ્ઞાનાદીક સન્માર્ગનો વીનાસ કરે, દેવ દ્રવ્ય હરે તેથી જીવ દર્શનાવરણી બાંધે. તીર્થંકર સાધુ અને ચૈત્ય તે જીવ પ્રતિમા સંઘ પ્રમુખનો પ્રત્યનીક-પણે દર્શન મોહની કર્મ બાંધે, પહેલું કષાયમોહની બીજી ના-કષાયમોહની બે પ્રકારનું આરિત્ર મોહનીકર્મ બાંધે. હાસ્યાદિક વિષયને વિષે પરવસ ચિત થકો બાંધે. તે જીવ મહારણે વર્તતો પરિગ્રહમાં રક્ત થકો રોદ્ર ધ્યાને વર્તતો મહા કષાયવંત જીવ ઘાતનો કરનારો દુષ્ટ પરિણામી હોય તે જીવ નારકીનું આઉખું બાંધે તિર્યચનું આયુ કોણુ બાંધે મૂર્ખ હોય, શલ્ય સહિત હોય, ગુઢ દુઃખ હોય, તેથી તિર્યચનું આઉખું બાંધે.

હવે મનુષ્યનું આઉખું કોણુ બાંધે-સ્વભાવે સારો હોય અલ્પ કષાયવાળો હોય, દાન દેવાની રૂચી હોય, મધ્યમ ગુણવાળો હોય, તેથી જીવ મનુષ્યનું આયુ બાંધે. બાસ તપસ્યા કરે, બ્રહ્મચર્ય પાળે, અકામ નીજ્જા કરે તેથી જીવ દેવતાનું આયુ બાંધે. નીકપટ્ટી હોય, ગર્વ સહિત હોય તે થકી જીવ શુભ નામકર્મ બાંધે, તેથી વિપરીત અશુભ નામકર્મ બાંધે. પારકાના ગુણને દેખનાર, આઠ મદ સહિત ભણવા ભણાવવા ઉપર નિરંતર રૂચીવાળો હોય, અરિહંતાદિકની ભક્તિ કરનારો હોય તેથી જીવ ઉચ ગોત્ર બાંધે અને તેથી વિપરીત હોય તે નીચગોત્ર બાંધે. જીવ પૂજાદિકનો વિદ્ધ કરનારો હોય તે થકી જીવ અંતરાય કર્મ ઉપાર્જન કરે.

॥ ઇતિ પ્રથમ કર્મત્રય ॥



શ્રી વીરપ્રભુને નમસ્કાર કરીને હવે બીજો કર્મઅંશ કહું છું.

તત્ર પ્રથમ ૧૪ ગુણસ્થાન કહે છે—

મિથ્યાત્વ-જીનવચનથી વિપરીત દ્રષ્ટિ એટલે જીવાદિક તત્વની પ્રતિપત્તિ, જેમ ધતુરાના બીજ ખાંચે થકે ચેત વસ્તુને પણ પીક્ષી વસ્તુ કરી પડિવજે, તેમ મિથ્યાત્વ મોહનીયના જોરથી કુદેવને દેવ માને, કુગુરને ગુર માને, કુધર્મને ધર્મ માને, ગુણહાણ કેમ કહ્યું તેા ઘરાદિક પ્રરૂપણા સાચી માને, અક્ષરનો અનંતમો ભાગ ઉઘારો સર્વદા સર્વ જીવને રહે, મેઘ ઘરા સૂર્યપ્રભાની પેરે તે ૧.

સાસ્વાદન-ઔપશમિક સમ્યક્ત્વ પામી એક સમયે છ આવલિ શેષ સમ્યક્ત્વ કાલ હોયે થકે અનંતાનુભવિયાના ઉદયથી ઔપશમિક સમ્યક્ત્વ વખતાં ક્ષીરના રવાદ સરખો ભાવે તે ૨.

મિશ્ર-મિશ્રમોહનીયના ઉદયથી જીનવચન ઉપર રૂચિ અરૂચિ બેદુ ન હોય મિશ્રતા હોય એવા જે અધ્યવસાય તે ૩.

અવિરતિ-વિરતી ગુણ જાણતો થકો ભવપ્રત્યયે તથા અપ્રત્યાખ્યાનાવરણ કપાયોદયે કરી આદરી ન શકે એટલે એક જાણી ન આદરે ન પાસે તે શ્રેણીક રાજાની પેઠે, તથા જાણી ન આદરે પાસે તે અનુત્તર વિમાનના દેવતા તથા જાણી આદરે ન પાસે તે સંવિમ્બ પાક્ષિક એ ત્રણ ભાંગે વર્તતો ક્ષાયિક ઔપશમિક અને વેદક. એ માંહેલો એક તત્વરૂચિરૂપ સમ્યક્ત્વ પામી જે જે અધ્યવસાયે જિનવચન યથાવસ્થિતપણે પરિણમે તે ૪.

દશવીરતી-સાવધયોગની એક દશે વિરતિ કરે તે ૫

પ્રમત્ત-૧ મદ ૨ વિષય ૩ હંપાય ૪ નિદ્રા ૫ વિકથા એ પાંચ પ્રમાદે કરી ચારિત્ર મલિનાધ્યવસાય હોય, અપ્રમત્તના અધ્યવસાયની અપેક્ષાએ અનંત ગુણહીન મલીન દશવીરતીની અપેક્ષાએ અનંત ગુણ વિશુદ્ધ હોય તે ૬.

અપ્રમત્ત-પાંચ પ્રમાદરહિત અનંત ગુણ વિશુદ્ધ તે ૭.

અપૂર્વકરણ-ચારિત્ર મોહનીયની પ્રકૃતિ એકવીસ ઉપશમાવવા તથા અપાવવાને અર્થે જેણે અત્યંત વિશુદ્ધ અધ્યવસાયે કરી વીર્ય વિશેષ ઉક્તસે થકે તેના રસઘાત, સ્થિતિઘાત, ગુણશ્રેણી, ગુણસંક્રમ, અપૂર્વ સ્થિતિઅંશ, એ પાંચ વાના ધુર સમયથી અપૂર્વકરણે કરે,

તથા એક સમયે અનેક જીવ ગુણકાણે ચઢ્યા તે શુદ્ધ શુદ્ધતરાદીક અધ્યવસાય ભેદ કરી નિવૃત્તિ કહેતાં ફેરફાર હોય. અહિં સમય સમય અનંતગુણ વિશુદ્ધ હોય ૮.

અનિવૃત્તિ-આ ગુણકાણે અનેક જીવ એક સમયે ચઢે તેને અધ્યવસાયે ફેરફાર ન હોય તેથી એનું નામ અનિવૃત્તિ કહ્યું તથા ખાદર મહોટા ખંડ સંપરાય કપાયના અડી કરે તેથી ખાદર સંપરાય પણ કહીયે ૯.

સૂક્ષ્મસંપરાય-સૂક્ષ્મકીટીકર્મકૃત લોભ વેદતાં શેષ મોહનીયને ક્ષયે તથા ઉપસમે યથા જે વિશુદ્ધાધ્યવસાય તે. ૧૦

ઉપશાંતમોહ-જસને તલીયે મલ નીચે બેસે તેથી પાણી નિર્મળ થાય તેમ મોહનીયના ઉપશમે અધ્યવસાય નિર્મલ થાય. વસ્તી કપાય સત્તામાંહે રહ્યા છે મારે કપાય ઉદય પામે ત્યારે ડાળા નીરની માફક મેલા થવાનો સંભવ છે. ઇહાંથી અવશ્ય પડે અને જે મરણ પામે તો અનુત્તરવાસી દેવતા થાય ત્યાં ચોથે ગુણ કાણે રહે અન્યથા અનુક્રમે પડે તે. ૧૧

ક્ષીણમોહ-સર્વ મોહનીય પ્રકૃતિ અપાવે થકે મોહ સત્તા રાહે થકે જે અત્યંત વિશુદ્ધ અધ્યવસાય સ્થાનક તે. ૧૨

સયોગી-કેવલજ્ઞાન પામ્યા પછી જ્યાંસુધી ખાદરયોગ મન-વચન કાયા પ્રવર્તે હોયે ચાલે બોલે તે ૧૩

અયોગીકેવલી-ખાદર યોગ રૂંધે થકે મન-વચન-કાયાના વ્યાપારને અભાવે કરણ વીર્યરહિત મેરની પેરે નિઃપ્રકંપ ભણી શૈલેસી કરણ કરે. અહીં વ્યુપરતક્રિય એટલે ગમ છે ક્રિયા જ્યાં અપ્રતિપાતિ એવે નામે શુક્લ ધ્યાનનો ચોથો પાયો હોય. અયોગીપણું તે ખાદર યોગના અભાવની અપેક્ષાએ લેવું તે. ૧૪

હવે તે ૧૪ ગુણકાણાનો કાલ કહે છે—

મિથ્યાત્વનો-અભવ્યને અનાદિ અનંત, ભવ્યને અનાદિસાંત તથા સાદિસાંત જાણવો. ૫-૧૩-૬-૭ માનો કાલ દેશે ઉણીપૂર્વ કોટી. ૪ નો ૩૩ સાગરોપમ અધિક. ૨ નો ૭ આવલિપ્રમાણ. ૧૪ નો પાંચ રસ્વાક્ષરનો શેષ ૩-૮-૯-૧૦-૧૧-૧૨ નો કાલ અંતર્મુદ્દર્તનો જાણવો.

હવે બંધ, ઉદય, ઉદીરણા અને સતાનું વિવેચન કરે છે-

નામકર્મની ૬૭, ગતી ૪, અનુપૂર્વિ ૪, જાતિ ૫, શરીર ૮, સંઘયણ-સંસ્થાન ૧૨, વરણાદિ ૪, વિહાયોગતી ૨ એ પિંડપ્રકૃતિ ૩૯. પ્રત્યેકની ૮, ત્રસ-સ્થાવરની ૨૦, એ રીતે નામકર્મની ૬૭ થઈ. ત્રણ કર્મની ૮ આ ૪ અઘાતીકર્મની મલી ૭૫ થઈ. ચાર ઘાતી-કર્મની ૪૫ કુલ ૧૨૦ થઈ. આઘે ૧૨૦ મિથ્યાત્વે જિનનામકર્મ અને આહારદુક વિના ૧૧૭ થઈ. તેમાંથી ૧૬ ગઈ, નરકત્રિક જાતી ૪ સ્થાવર ૪ આતાપનામકર્મ નપુંસક વેદ, મિથ્યાત્વભોહની, હુંડક-સંસ્થાન અને છેવડું સંઘયણ આ ૧૬ વિના સાસ્વાદને ૧૦૧. તેમાંથી તિર્યંચ ૩ થીણુદ્રો ૩ દુર્ભાગ્ય ૩ અનંતાનુમંધી કસાય ૪ સંસ્થાન ૪ સંઘયણ ૪ સ્ત્રીવેદ ૧ અસુભવિહાયોગતિ ૧ નીચગોત્ર ૧ ઉદ્યોતનામકર્મ ૧ આ ૨૫ ગઈ. બે આયુનો અખંધ મિશ્રગુણસ્થાને ૭૪ નો ખંધ.

આયુષ્ય ૨ જિન નામકર્મ ૧ ત્રણ પ્રકૃતિ સહિત કરતાં અવિરતિ ગુણકાણે ૭૭ નો ખંધ. મનુષ્ય ૩ ઔદારિક ૨ વજ્રકપલનારાચ ૧ અપ્રત્યાખ્યાનની ૪ આ ૧૦ ગઈ, પાંચમે ગુણકાણે ૬૭ નો ખંધ. શોક ૧ અરતિ ૨ અસ્થીર ૩ અશુભ ૪ અપજ્જશ ૫ અસાતાવેદની ૬ આ છ ગઈ અને આહારક ૨ સહિત કર્યું ત્યારે સાતમે ગુણકાણે ૫૯ નો ખંધ. દેવ આયુષ્ય વિના આઠમાના પેલા ભાગે ૫૮. નિદ્રા-દ્વિક વિના પાંચે ભાગે ૫૬. છઠા ભાગે ૩૦ નો અંત. દેવદ્વિક ૨ પાંચેંદ્રી ૧ શરીર ૬ પહેલું સંસ્થાન ૧ વરણાદિ ૪ શુભ વિહાયોગતી ૧ પ્રત્યેકની ૬ જસ છાડીને ત્રસ ૯ આ ૩૦ વિના સાતમે ભાગે ૨૬. હાસ્ય ૧ રતી ૨ ભય ૩ જુગુપ્સા ૪. આ ચાર વિના નવમાના પેલા ભાગે ૨૨. પાંચ ભાગમાં અનુક્રમે પુરૂષવેદ ૧ અને ૪ સંજવલનની ચેકડી વિના દશમે ગુણકાણે ૧૭ નો ખંધ. ત્રણ કર્મની ૧૪ જ્ઞાના-વરણી ૫ દર્શનાવરણી ૪ અંતરાયકર્મની ૫ જસ ૧ ઉંચ ગોત્ર ૧ આ ૧૬ ગઈ ૧૧-૧૨-૧૩ ગુણકાણે એક સાતાનો ખંધ ૧૪ મે અખંધ, ખંધ સમામે.

—ખંધ યંત્ર સ્થાપના—

અંધ યંત્ર.

[illegible]

હવે ઉદયમાં ઓધે ૧૨૨ સમ્યક્ત્વમોહની અને મિશ્રમોહની સહિત. આહારક ૨ જન નામકર્મ ૩ સમ્યક્ત્વમોહની ૪ મિશ્રમોહની ૫ આ પાંચ વિના મિથ્યાત્વગુણાણે ૧૧૭ નો ઉદય. સૂક્ષ્મ ૩ આતાપનામકર્મ ૪ મિથ્યાત્વમોહની ૫ નરકાનુપૂર્વિનો અનુદય ૬ આ છ વિના સાસ્વાદન ગુણાણે ૧૧૧ નો ઉદય. અનંતાનુબંધી ૪ જાતી ૪ સ્થાવરનામકર્મ ૧ અનુપૂર્વિનો અનુદય ૩. આ ૧૨ વિના અને મિશ્રમોહનીનો ઉદય એટલે મિશ્ર ગુણાણે ૧૦૦. મિશ્રમોહનીનો અંત ૧ આનુપૂર્વિ ૪ નો ઉદય અને સમકીતમોહનીનો ઉદય એથા ગુણાણે ૧૦૪.

અપ્રત્યાખ્યાની ૪ વૈકલ્પિક ૮ મનુષ્ય તિર્યચની અનુપૂર્વિ ૨ દુર્ભાગ્ય ૧ અનાદય ૧ અપજશ ૧ જતાં દેશવિરતિ ગુણાણે ૮૭. પ્રત્યાખ્યાનની ૪ તિર્યચની ગતિ અને આયુષ્ય ૨ ઉદ્યોત ૧ નીચગોત્ર ૧ આઠ ગાંધ, અને આહારકદ્વિકનો ઉદય તેથી પ્રમત્તગુણાણે ૮૧. આહારકદુક થીજુદ્ધી ૩ જતાં અપ્રમત્ત ગુણાણે ૭૬. છલ્લાં સંઘયણ ૩ સમ્યક્ત્વમોહની ૧ આ ચાર વિના અપૂર્વ ગુણાણે ૭૨. હાસ્વાદિક ૬ વિના અનિવ્રતિ ગુણાણે ૬૬. વેદ ૩ સંજવલન ૩ વિના સૂક્ષ્મ ગુણાણે ૬૦. સંજવલન લોભ વિના ઉપશાંત ગુણાણે ૫૯. ઋષભનારાચ અને નારાચ એ બે વિના બારમાના દ્વિચરિમસમયે ૫૭. નિદ્રા ૨ વિના ચરિમસમયે ૫૫. ત્રણ કર્મની ૧૪ વિના જિનનામકર્મ સહિત કરતાં તેરમા ગુણાણે ૪૨. આહારકદુક તથા વૈકલ્પિકદુક આ ૪ વિના શરીર ૪ વજ્રઋષભ ૧ સંસ્થાન ૬ વરણાદિ ૪ વિહાયોગતિ ૨ પરાઘાત ૧ ઉપઘાત ૧ નીરમાણ ૧ ઉદ્યાસ ૧ અગુરૂલધુ ૧ પ્રત્યેક ૧ સ્થિર ૧ શુભ ૧ સુસ્વર ૧ અસ્થિર ૧ અશુભ ૧ દુસ્વર ૧ વેદની ૧ આ ૩૦ વિના ચૌદમે ગુણાણે ૧૨. મનુષ્યગતિ ૧ પચેન્દ્રી જાતિ ૨ તીર્થંકર નામકર્મ ૩ ત્રસ ૪ બાદર ૫ પર્યાસ ૬ સૌભાગ્ય ૭ આદ્ય ૮ જશકીર્તિ ૯ મનુષ્યાયુ ૧૦ ઉચ ગોત્ર ૧૧ અન્યવેદની ૧૨. ચૌદમા ગુણાણાને અંતે એ ૧૨ નો અંત ઉદય સમાપ્ત.



ઉદય યંત્ર.

	ગુણઠાણે ઉદય પ્રકૃતિ	મૂલ પ્રકૃતિ	ઉત્તર પ્રકૃતિ	સાનાવરણીય	દર્શનાવરણીય	વૃદ્ધનીય	સાહિનીય	આયુઃકર્મ	નામકર્મ	ગોત્રકર્મ	અંતરાયકર્મ
૦	આથે	૮	૧૨૨	૫	૯	૨	૨૮	૪	૬૭	૨	૫
૧	મિથ્યાત્વે	૮	૧૧૭	૫	૯	૨	૨૬	૪	૬૪	૨	૫
૨	સાસ્વાદને	૮	૧૧૧	૫	૯	૨	૨૫	૪	૫૯	૨	૫
૩	મિશ્રે	૮	૧૦૦	૫	૯	૨	૨૨	૪	૫૧	૨	૫
૪	અવિરતે	૮	૧૦૪	૫	૯	૨	૨૨	૪	૫૫	૨	૫
૫	દેશવિરતે	૮	૮૭	૫	૯	૨	૧૮	૨	૪૪	૨	૫
૬	પ્રમત્તસંયતે	૮	૮૧	૫	૯	૨	૧૪	૧	૪૪	૧	૫
૭	અપ્રમત્તસંયતે	૮	૭૬	૫	૬	૨	૧૪	૧	૪૨	૧	૫
૮	અપૂર્વકરણે	૮	૭૨	૫	૬	૨	૧૩	૧	૩૯	૧	૫
૯	અનિવૃત્તિકરણે	૮	૬૬	૫	૬	૨	૭	૧	૩૯	૧	૫
૧૦	સૂક્ષ્મસંપરાયે	૮	૬૦	૫	૬	૨	૧	૧	૩૯	૧	૫
૧૧	ઉપશાંતમોહે	૭	૫૯	૫	૬	૨	૦	૧	૩૯	૧	૫
૧૨	ક્ષીણમોહે	૭	૫૭	૫	૬	૨	૦	૧	૩૭	૧	૫
૧૩	સયોગીકેવલીયે	૪	૪૨	૦	૦	૨	૦	૧	૩૮	૧	૦
૧૪	અયોગીકેવલીયે	૪	૧૨	૦	૦	૧	૦	૧	૯	૧	૦

ઉદીરણા—ઉદયની માફક ઉદીરણા બહુવી. ફરક એટલો કે, છઠા ગુણઠાણામાં ૮૧નો ઉદય તેમાંથી આહારક ૨ થીજુદી ૩ વેદની ૨ મનુષ્યનું આયુ વિના સાતમે ગુણઠાણે ૭૩. આઠમે ગુણઠાણે ૬૮. નવમે ગુણઠાણે ૬૩. દશમે ગુણઠાણે ૫૭. અગ્યારમે ગુણઠાણે ૫૬. બારમે ગુણઠાણે પેલે ભાગે ૫૪. બીજે ભાગે ૫૨. તેરમે ગુણઠાણે ૩૯ અને ચૌદમે અનુદીરણા. ઉદીરણા સમાપ્ત.

હવે સત્તાનું વર્ણન કહે છે—સત્તામાં ૧૫૮ પ્રકૃતિ, સંભવ-સત્તા ૧૪૮ની પહેલાથી ૧૧ મા ગુણઠાણાસુધિ. જિનનામ વિના બીજે અને ત્રીજે ગુણઠાણે ૧૪૭. વાસ્તવિકમાં અનંતાનુબંધી ૪. સમ્યક્ત્વમોહની, મિશ્રમોહની, મિથ્યાત્વમોહની એ સાતવિના ચોથાથી સાતમા ગુણઠાણાસુધિ ૧૪૧ ની સત્તા. હવે નરકતિર્યંચના આયુવિના આઠમાથી અગ્યારમા સુધિ ૧૩૬ ની સત્તા. આ સત્તા ક્ષાયકસમ્યક્ત્વી ઉપશમ શ્રેણિવાલાને આઠમાથી અગ્યારમાસુધિ ઘટે.

હવે ક્ષેપકશ્રેણિનો અધિકાર કહે છે—ચરમશરીરી અને ક્ષાયકસમકિતી જીવોને જન્મથી નરક તિર્યંચ અને દેવઆયુવિના જ્યારે ક્ષાયકસમ્યક્ત્વ પામે ત્યારે ૧૪૫ની સત્તા હોય. અનંતાનુબંધીની ૪, સમ્યક્ત્વમોહની, મિશ્રમોહની અને મિથ્યાત્વમોહની એ સાત પ્રકૃતિવિના ૧૩૮ ની સત્તા તે આઠમે ગુણઠાણે નિશ્ચે હોય. હવે નવ-માના પેલે ભાગે ૧૩૮ ની સત્તા. નરકદુગ, તિર્યંચદુગ, ભતિ ૪, આતાપ, ઉઘોત, સ્થાવર અને સૂક્ષ્મ, સાધારણ અને થીજુદ્ધિત્રિક એ શોળ જતાં બીજે ભાગે ૧૨૨.

પ્રત્યાખ્યાન ૪. અપ્રત્યાખ્યાન ૪ એ આઠ વિના ત્રીજે ભાગે ૧૧૪. નપુંસકવેદ વિના ચોથે ભાગે ૧૧૩. અને સ્ત્રીવેદ વિના પાંચમે ભાગે ૧૧૨. હાસ્યષટ્ વિના છઠે ભાગે ૧૦૬. પુરુષવેદ વિના સાતમે ભાગે ૧૦૫. સંજવલન કેધ વિના આઠમે ભાગે ૧૦૪. માન વિના નવમે ભાગે ૧૦૩. માયા વિના દશમે ગુણઠાણે ૧૦૨. લોભ વિના બારમે ગુણઠાણે દ્વિચરિમ સમયે ૧૦૧. નિદ્રાદુગ વિના ચરિમસમયે ૯૯. હવે ત્રણ કર્મની ૧૪ પ્રકૃતિ વિના તેરમે અને ચૌદમે ગુણઠાણે દ્વિચરિમ સમયે ૮૫. દેવદુગ, મનુષ્યની આનુપૂર્વિ, શરીરની ૧૮ પ્રકૃતિ, સંઘયણસંસ્થાન ૧૨, વર્ણાદિ ૨૦, વિહાયોગતિ ૨, પ્રત્યેકની

૫, અપર્યાપ્ત ૧, અસ્થિર ૬, પ્રત્યેકનામ, સ્થિરનામ, શુભનામ, સુસ્વરનામ, નીચગોત્ર અને વેદનીની એક આ ૭૩ પ્રકૃતિ વિના ચૈદ્રમે ગુણઠાણે છેદલા સમયમાં ૧૨. મનુષ્યગાત, પંચેન્દ્રી, જિતનામ, ત્રસતિગ, સૌભાગ્યનામ, આદેયનામ, જસનામ, મનુષ્યનું આયુ, ઉચગોત્ર અને વેદનીની ૧ છેદલે સમયે ૧૨નો અત.

હવે સમકીતની વાત કહે છે—ઉપશમ શ્રેણીને પ્રાપ્ત થયેલ જીવને ઔપશમીક સમ્યક્ત્વ હોય અથવા જેણે ત્રણ પુંજ કર્યા નથી અને જેણે મીથ્યાત્વ ખપાવ્યું નથી એવો જીવ ઔપશમીક સમકીત પામે. ૧—શ્રેણીગત ઉપશમ સમ્યક્ત્વી જીવ મરણ પામી શકે ૧ ક્ષાયોપસમ્યક્ત્વી મીથ્યાત્વમોહનીના પ્રદેશ ઉદયને અનુભવે છે, રસોદયને અનુભવતો નથી. અને ઉપશમ સમ્યક્ત્વી પ્રદેશ ઉદયને પણ અનુભવતો નથી.

૨. સંસારના કારણભૂત ત્રણે પ્રકારનું દર્શન મોહનીય ક્ષય થયે છતે વિદ્ય વિનાનું અનુપમેય ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વ પ્રાપ્ત થાય છે ૧. તે ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્ત થયે છતે ત્રીજે કે ચોથે ભવે મોક્ષમાં જાય છે. ત્રણ ભવ કરનાર ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વી મરીને વૈમાનીક દેવતામાં કે ત્રીજી નરકસુધી જાય છે. અને ચાર ભવ કરનાર ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વી અસંખ્યાતા વર્ષના આયુવાલા મનુષ્ય તીર્થંચમાં જાય છે અને તે ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ જે કાલમાં તીર્થંકરે થતા હોય અથવા વિચરતા હોય તે કાલમાં ઉત્પન્ન થયેલાને થાય છે. જેમ આ અવસર્પીણીમાં ઋષભદેવના વિહારથી જંબુસ્વામીની કેવલ ઉત્પત્તિ સુધીના કાલ. ૨—અદ્વાયુક એ રીતે ત્રણ કે ચાર કિંચિત પાંચ ભવ પણ કરે છે અને અખદ્વ આયુ તેજ ભવે મોક્ષમાં જાય છે. ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વની પ્રાપ્તિની શરૂઆત કરનાર સંખ્યાતા વર્ષના આયુષ્યવાલા મનુષ્યજ હોય છે અને પૂર્ણ કરનારા ચારે ગતીવાલા જીવ હોય છે.

પ્રશ્ન—ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વીને પાંચમાં તથા છઠા ગુણઠાણે દેવાયુનો ખદ્વ કહ્યો છે પરંતુ શીરીતે ઘટે? કારણ કે અખદ્વ આયુ ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વી તદ્ભવે મોક્ષે જાય છે એટલે આયુ અંધાતું નથી અને અદ્વાયુ હોય તો આયુ અંધ્યું છે મારે અંધ્યું નથી.

ઉત્તર—આ દેવાયુનો અંધ ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વીના પાંચ ભવનું સૂચન કરે છે. પાંચમા આરાના અંતે થનારા દુષ્પસહસરી ક્ષાયિક

સમ્યક્ત્વી છે, તેઓ દેવાયુ બાંધી મનુષ્ય થઇ મોક્ષે જશે તેઓનું ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ આ જન્મનું તો નથી, કારણ પાંચમા આરામાં ઉત્પન્ન થયેલાને ક્ષાયિક થતું નથી, અનંતર પૂર્વ જન્મનું પણ નથી; કારણ કે જો દેવ કે નર્કમાંથી આવ્યા હોય તો ત્યાં ક્ષાયિક ઉત્પન્ન થતું નથી. ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વનું ઉત્પાદક સંખ્યાતા વર્ષના આયુવાલો પ્રથમ સંઘયણી જે કાલમાં તીર્થ કરે થઇ શક્તા હોય તે કાલમાં ઉત્પન્ન થયેલો મનુષ્ય હોય માટે તેમ મનુષ્ય કે તીર્થગ ગતીમાંથી પણ સીધા આવ્યા નથી કારણ કે સંખ્યાતા વર્ષના આયુવાલાને મનુષ્ય તિર્થગનું આયુ બાંધ્યા પછી ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ ઉત્પન્ન થતું નથી. દુષ્પસહસુરી દેવગતિમાંથી મનુષ્યમાં આવ્યા છે એમનું ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ દેવભવથી પહેલાના ભવનું છે. દેવાયુ બાંધ્યા પછી ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્ત કર્યું છે એટલે તે ભવ ત્યાર પછી દેવનો ભવ પછી મનુષ્યનો પછી દેવનો પછી મનુષ્યનો થઇ મોક્ષે જશે. આવી રીતે ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વી કોઇને પાંચ ભવ પણ થાય છે. એ વાત સ્પષ્ટ થાય છે શ્રી કૃષ્ણને પણ આજ રીતે પાંચ ભવ થવાના છે. જે ભવમાં ક્ષાયિક ઉત્પન્ન થાય છે તેજ ભવમાં અબદ્ધ આયુ હોય તો મોક્ષે જાય પણ જેને ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ પૂર્વ જન્મનું હોય. જો એવા ક્ષેત્ર કે કાલમાં ઉત્પન્ન થયો હોય કે ત્યાં અનુકુળ સામગ્રી ન હોય તો તે મનુષ્ય દેવાયુનો બંધ કરી મનુષ્ય થઇ મોક્ષે જાય છે.

વળી સમકીતના ત્રણ પ્રકાર છે—કારક, રોચક અને દીપક-સમકીત. પ્રભુના શાસ્ત્રમાં જેમ કહ્યું છે તેમ જે કરે તેને કારકસમકીત કહીએ. ૧. શાસ્ત્રમાં કહ્યા પ્રમાણે ક્રિયા કરે નહિ, પણ રૂચિ માત્ર પૂર્ણ હોય તેને રોચકસમકીત કહીએ. ૨. પોતે મિથ્યાદષ્ટિ હોય દાખલા તરીકે અંગારમદ્ આચાર્યની માફક ધર્મ કથાદિક સંભળાવીને બીજને દીપકની માફક દીપાવે અર્થાત્ બીજઓને સમકીત પમાડે તેને દીપકસમકીત કહીએ.

બીજો કર્મગ્રંથ સમાપ્ત.



સત્તા યંત્ર

	ગુણઠાણ સત્તા	મૂલપ્રમિતિ	ઉત્તરપ્રમિતિ	ઉપશમન	કપકન	જ્ઞાનાન	દર્શનાન	વેદનીય	ગ્રાહનીય	આયુઃકર્મ	નામકર્મ	ગોત્રકર્મ	અંતરાયન
૦	ઓઘેં	૮૧૪૮				૫	૯	૨	૨૮	૪	૯૩	૨	૫
૧	મિથ્યાત્વેં	૮૧૪૮				૫	૯	૨	૨૮	૪	૯૩	૨	૫
૨	સાસ્વાદનેં	૮૧૪૭				૫	૯	૨	૨૮	૪	૯૨	૨	૫
૩	મિત્રેં	૮૧૪૭				૫	૯	૨	૨૮	૪	૯૨	૨	૫
૪	અવિરતેં	૮૧૪૮	૧૪૧	૧૪૫	૧૩૮	૫	૯	૨	૨૮	૪	૯૩	૨	૫
૫	દેશવિરતેં	૮૧૪૮	૧૪૧	૧૪૫	૧૩૮	૫	૯	૨	૨૮	૪	૯૩	૨	૫
૬	પ્રમત્તસંયતેં	૮૧૪૮	૧૪૧	૧૪૫	૧૩૮	૫	૯	૨	૨૮	૪	૯૩	૨	૫
૭	અપ્રમત્તસંયતેં	૮૧૪૮	૧૪૧	૧૪૫	૧૩૮	૫	૯	૨	૨૮	૪	૯૩	૨	૫
૮	અપૂર્વકરણેં	૮૧૪૮	૧૩૯	૧૩૮	૧૪૨	૫	૯	૨	૨૮	૪	૯૩	૨	૫
૯	અનીયુત્તિ કરણના ભાગ નવ.	૧૪૨	૧૩૯	૧૩૮	૧૪૨	૫	૯	૨	૨૪	૨	૯૩	૨	૫
		૧૪૨	૧૩૯	૧૩૮	૧૪૨	૫	૯	૨	૨૧	૧	૯૩	૨	૫
		૦	૦	૧૨૨	૫	૬	૨	૨૧	૧	૮૦	૨	૫	
		૦	૦	૧૧૪	૫	૬	૨	૧૩	૧	૮૦	૨	૫	
		૦	૦	૧૧૩	૫	૬	૨	૧૨	૧	૮૦	૨	૫	
		૦	૦	૧૧૨	૫	૬	૨	૧૧	૧	૮૦	૨	૫	
		૦	૦	૧૦૬	૫	૬	૨	૫	૧	૮૦	૨	૫	
		૦	૦	૧૦૫	૫	૬	૨	૪	૧	૮૦	૨	૫	
૧૦	સૂક્ષ્મસંપરાયેં	૦	૦	૧૦૪	૫	૬	૨	૩	૧	૮૦	૨	૫	
		૦	૦	૧૦૩	૫	૬	૨	૨	૧	૮૦	૨	૫	
		૮૧૪૮	૧૩૯	૧૦૨	૫	૬	૨	૨૮/૨૪	૨	૯૩	૨	૫	
		૧૪૨						૨૧/૧	૧	૮૦			
૧૧	ઉપશાંતભોલેં	૮૧૪૮	૧૩૯	૧૦૧	૫	૬	૨	૨૮/૨૪	૪	૯૩	૨	૫	
		૧૪૨						૨૧	૧	૮૦			
૧૨	દ્વીલુભોલેં	૭૧૦૧	૦	૧૦૧	૫	૬	૨	૦	૧	૮૦	૨	૫	
		૯૯		૯૯	૫	૪							
૧૩	સયોગીકેવલીયેં	૪	૮૫	૦	૮૫	૦	૦	૨	૦	૧	૮૦	૨	૦
		૮૫		૮૫									
૧૪	અયોગીકેવલીયેં	૪	૮૫	૦	૮૫	૦	૦	૨	૦	૧	૮૦	૨	૦
		૧૩૨		૧૩૨				૧		૯	૧		

શ્રીવીરપ્રભુને નમસ્કાર કરીને બંધસ્વામિત્વ નામનો ત્રીજો કર્મઅંશ કહે છે—ગતિ ૪ ઇંદ્રિ ૫ પૃથ્વીઆદિ કાય ૬ જોગ ૩ વેદ ૩ કપાય ૪ જ્ઞાન ૮ સંયમ ૭ દર્શન ૪ લેશ્યા ૬ ભવ્ય અભવ્ય ૨ અને સમ્યક્ત્વ ૬ સંજ્ઞી અસંજ્ઞી ૨ આહારી અણાહારી ૨ મલી ઉત્તરમાર્ગણા ૬૨. અને મૂલમાર્ગણા ૧૪.

હવે ગતિમાર્ગણા કહે છે—સ્તનપ્રભા ૧ શર્કરાપ્રભા ૨ અને વાલુકાપ્રભા ૩ માં નરક ૩ જાતિ ૪ સ્થાવર ૪ આતપનામ ૧ દેવતિગ ૩ વૈક્રિય ૨ આહારક ૨ આ ૧૯ વિના ઓધે ૧૦૧ નો બંધ. જિનનામ વિના મિથ્યાત્વગુણઠાણે ૧૦૦. નપુંસક ૪ વિના સાસ્વાદનગુણઠાણે ૯૬. અનંતાનુબંધી ૨૫ મનુષ્યના આયુવિના મિશ્રગુણઠાણે ૭૦. જિનનામ અને મનુષ્યનું આયુ સહિત કરતાં ચોથા ગુણઠાણે ૭૨. પંકપ્રભા ધૂમપ્રભા અને તમઃપ્રભા આ ત્રણ નરકમાં જિનનામકર્મ વિના ઓધે ૧૦૦. મિથ્યાત્વે ૧૦૦. નપુંસક ૪ વિના સાસ્વાદને ૯૬. અનંતાનુબંધી ૨૫ તથા ૧ મનુષ્યના આયુ વિના મિશ્રગુણઠાણે ૭૦. મનુષ્યનું આયુ સહિત કરતાં ચોથે ગુણઠાણે ૭૧. તમસ્તમઃપ્રભા જિનનામ તથા મનુષ્ય આયુવિના ઓધે ૯૯. મનુષ્યદ્વિક ૨ ઉચ્ચગોત્ર ૧ વિના મિથ્યાત્વગુણઠાણે ૯૬. નપુંસક ૪ તથા તિર્યચ આયુ ૧ આ પાંચ વિના સાસ્વાદનગુણઠાણે ૯૧. અનંતાનુબંધી ૨૪ વિના મનુષ્યદુગ ઉચ્ચગોત્ર ૧ સહિત કરતાં મિશ્ર તથા અવિરત ગુણઠાણે બન્નેમાં ૭૦. નરકગતિમાર્ગણા સમાપ્ત.

હવે તિર્યચની માર્ગણા કહે છે—આહારક ૨ જિનનામકર્મ ૧ વિના ઓધે અને મિથ્યાત્વે ૧૧૭. નરકાદિ ૧૬ વિના સાસ્વાદને ૧૦૧ અનંતાનુબંધી ૨૫ મનુષ્યની ૩ ઔદારિક ૨ વજ્રઋષભનારાચ સંઘયણ ૧ આ ૩૧ અને દેવઆયુનો અબંધ ૧ કુલ ૩૨ વિના મિશ્રગુણઠાણે ૬૯. દેવ આયુ સહિત ચોથે ગુણઠાણે ૭૦. અપ્રત્યાખ્યાન ૪ વિના પાંચમે ગુણઠાણે ૬૬. તિર્યચગતિ માર્ગણા સમાપ્ત.

અપર્યાપ્તા તિર્યચ તથા અપર્યાપ્તા મનુષ્ય તેને ઓધે તથા મિથ્યાત્વે બન્નેમાં જિન આદિ ૧૧ પ્રકૃતિ વિના ૧૦૯.

હવે મનુષ્ય માર્ગણા કહે છે—ઓધે ૧૨૦ મિથ્યાત્વે ૧૧૭ સાસ્વાદને ૧૦૧. મિશ્રે ૬૯. અવિરતિયે ૭૧. દેશવિરતિયે ૬૭. બાકી છઠાથી ચૌદમા ગુણઠાણાસુધિ કર્મસ્તવની માફક જાણવું.

હવે દેવગતિમાર્ગણ કહે છે—ભુવનપતિ, વ્યંતર, જ્યોતિષિ એ ત્રણમાં નરકતિગ, વિકલેદ્રિતિગ, સુક્ષ્મત્રિક, દેવાદિ ૭ જિનનામ કર્મ ૧ મહી આ ૧૭ વિના ઓધે ૧૦૩, મિથ્યાત્વે ૧૦૩, નપુંસક ૪, એકેદ્રિ નામકર્મ સ્થાવરનામ, આતાપનામ આ સાત વિના સાસ્વાદને ૯૬. અનંતાનુબંધી ૨૫ મનુષ્ય આયુનો અબંધ આ ૨૬ વિના મિશ્ર-ગુણકાણે ૭૦. મનુષ્ય આયુ સહિત કરતાં ચોથે ૭૧.

હવે સુધર્મા અને ઈશાન આ બે દેવલોકમાં જિનનામ સહિત કરતાં ઓધે ૧૦૪, જિનનામકર્મ વિના મિથ્યાત્વે ૧૦૩, સાસ્વાદને ૯૬. મિશ્રે ૭૦ જિનનામ કર્મ મનુષ્ય આયુ સહિત કરતાં ચોથે ૭૨.

હવે ત્રીજાથી આઠમા સુધિ પહેલી ત્રણ નરકની માફક બંધ જાણવો. ઓધે ૧૦૧. મિથ્યાત્વે ૧૦૦. સાસ્વાદને ૯૬. મિશ્રે ૭૦. ચોથે ૭૨.

હવે નવમાથી બારમાસુધિ ચાર દેવલોક અને નવ નવગ્રંથેયકને સુરાદિક ૧૯ પ્રકૃતિ, તિર્યચત્રિક, ઉદ્યોત નામકર્મ એ ૨૩ પ્રકૃતિવિના ઓધે ૯૭. જિનનામ વિના મિથ્યાત્વે ૯૬. નપુંસક ૪ વિના સાસ્વાદને ૯૨. અનંતાનુબંધી ૨૧ મનુષ્યના આયુનો અબંધ આ ૨૨ વિના મિશ્રગુણકાણે ૭૦. મનુષ્ય આયુ અને જિનનામ સહિત ચોથે ૭૨.

હવે ૫ અનુત્તર વિમાનમાં એક ચોથું ગુણકાણું હોય. ઓધે ૭૨ તથા ચોથે ૭૨ ગતિમાર્ગણ સમાપ્ત.

હવે ઈંદ્રિ માર્ગણ કહે છે—એકેદ્રિ તથા ત્રણ વિકલેદ્રિ એ ચાર માર્ગણને વિષે વૈક્રિય ૮ આહારક ૨ જિનનામ ૧ આ અ-ચાર વિના ઓધે ૧૦૯. મિથ્યાત્વે ૧૦૯. સુક્ષ્માદિ ૧૩ મનુષ્ય તથા તિર્યચનુ આયુ આ ૧૫ વિના સાસ્વાદને ૯૪. પંચેદ્રિને ગુણકાણા ૧૪. બંધ કર્મસ્તવની માફક જાણવું.

હવે કાયમાર્ગણ કહે છે—પૃથ્વી, અપ્ અને વનસ્પતિ આ ત્રણ માર્ગણને વિષે ગુણકાણા બે ઓધે ૧૦૯. મિથ્યાત્વે ૧૦૯. સાસ્વાદને ૯૪ અથવા ૯૬. ગતિત્રસમાં જિનઆદિ ૧૧ મનુષ્યની ૩ ઉચ્ચગાત્ર ૧ આ પંદર વિના ઓધે તથા મિથ્યાત્વે ૧૦૫. ત્રસકાયમાં કર્મસ્તવની માફક બંધ જાણવો.

હવે યોગમાર્ગણા કહે છે—મનયોગ અને વચનયોગમાં તેર ગુણુઠાણા લાભે, બંધ કર્મ સ્તવની માફક જાણવો.

હવે ઔદારિક કાયયોગમાં બંધ મનુષ્યની માફક, ગુણુઠાણા પહેલેથી તેર લાભે. ઔદારિકમિશ્રમાં ગુણુઠાણા ચાર પહેલું, બીજું, ચોથું અને તેરમું. નરક ૩ દેવઆયુ ૧ આહારકદુગ આ છ વિના ઓધે ૧૧૪. દેવ ૨ વૈકિય ૨ જિનનામ ૧ આ પાંચ વિના મિથ્યાત્વે ૧૦૯. સૂક્ષ્માદિ ૧૩ વિના સાસ્વાદને ૯૬. અનંતાનુબંધી ૨૫ મનુષ્ય ત્રિક ઔદારિકદુગ વજ્રઝપલનારાચસંઘયણુ આ ૩૧ વિના અને જિનપંચક સહિત ચોથે ગુણુઠાણે ૭૦. કારણ કે યશઃસોમસૂરિકૃત બાહ્યાવબોધમાં આ પ્રમાણે કહ્યું છે કે—‘અણુચઉવીસાધ’ માં આદિ શબ્દ છે માટે અનંતાનુબંધી ૨૪ આદિ એમ અર્થ લેવો, એટલે અણુ એકત્રીશ લેવી જોઈએ, પણ નરાયુ અને તિર્થંગાયુ એ બે પૂર્વે ટાળી છે તેથી તે બે વર્ણ ૨૯ પ્રકૃતિ ૯૪ માંથી કાઢીએ અને જિનપંચક ભેળવીએ એટલે ૭૦ નો બંધ હોય એમ સંભવે છે, કર્મગ્રંથમાં ૭૫ કહી છે. પછી તો બહુશ્રુત કહે તે પ્રમાણ. તેરમે ગુણુઠાણે ૧ સાતાવેદનીનો બંધ.

હવે વૈકિયકાયયોગમાં સુધર્મા ઇશાન દેવલોકના બંધ માફક જાણવું. તેમાં ઓધે ૧૦૪, મિથ્યાત્વે ૧૦૩, સાસ્વાદને ૯૬, મિશ્રે ૭૦, ચોથે ગુણુઠાણે ૭૨.

હવે વૈકિયમિશ્રમાં મનુષ્ય અને તિર્થંગના આયુ વિના ઓધે ૧૦૨, જિનનામ વિના મિથ્યાત્વે ૧૦૧. નપુંસક ૪ એકેદ્રિ ૧ સ્થાવર નામ ૧ આતાપનામકર્મ ૧ આ સાત વિના સાસ્વાદને ૯૪. અનંતાનુબંધીની ૨૪ પ્રકૃતિ વિના અને જિનનામ સહિત ચોથે ગુણુઠાણે ૭૧. હવે આહારક કાયયોગ અને આહારક મિશ્રકાયયોગમાં છઠે ગુણુઠાણે બંધ ૬૩ નો ગુણુઠાણું એકજ હોય.

હવે કાર્મણુ કાયયોગમાં નરકની ૩ આયુષ્યની ૩ આહારકદુગ આ આઠ વિના ઓધે ૧૧૨. જિનપંચક વિના મિથ્યાત્વે ૧૦૭. સૂક્ષ્મ આદિ ૧૩ વિના સાસ્વાદને ૯૪. અનંતાનુબંધી ૨૪ વિના અને જિનપંચ સહિત ચોથે ગુણુઠાણે ૭૫. તેરમે ગુણુઠાણે ૧ સાતાવેદની. વેદમાર્ગણામાં ગુણુઠાણા ૯, બંધ કર્મસ્તવની માફક

જાણવો. હવે કષાયમાર્ગણા કહે છે—અનંતાનુબંધીમાં બે ગુણઠાણા. એાધે ૧૧૭. મિથ્યાત્વે ૧૧૭. સાસ્વાદને ૧૦૧.

હવે અપ્રત્યાખ્યાનીમાં ચાર ગુણઠાણા હોય, આહારકદુગ વિના એાધે ૧૧૮. મિથ્યાત્વે ૧૧૭. સાસ્વાદને ૧૦૧. મિશ્રે ૭૪. ચોથે ૭૭. હવે પ્રત્યાખ્યાનીમાં ગુણઠાણા પાંચ, એાધે ૧૧૮. મિથ્યાત્વે ૧૧૭. સાસ્વાદને ૧૦૧. મિશ્રે ૭૪. ચોથે ૭૭. પાંચમે ૬૭.

હવે સંજ્વલનત્રિકમાં ગુણઠાણા નવ. લોભમાં ગુણઠાણા ૧૦. બંધ કર્મસ્તવની માફક જાણવો. હવે જ્ઞાનમાર્ગણા—મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન આ ત્રણમાં આહારક સહિત એાધે ૭૮. અને ચોથાથી બારમા ગુણઠાણા સુધિ ચોથે ગુણઠાણે ૭૭. બાકી કર્મસ્તવની માફક જાણવું. હવે મનઃપર્યવજ્ઞાનમાં છઠ્ઠી બારમા ગુણઠાણા સુધિ એાધે ૬૫. છઠે ૬૩ બાકી કર્મસ્તવની માફક જાણવું. કેવલજ્ઞાનમાં ગુણઠાણું ૧૩ મું તથા ૧૪ મું, તેરમે ગુણઠાણે ૧ સાતાવેદનીનો બંધ ૧૪ મે અબંધ મતિઅજ્ઞાન, શ્રુતઅજ્ઞાન, વિભંગજ્ઞાન એ ત્રણમાં બે અથવા ત્રણ ગુણઠાણા લાભે એાધે ૧૧૭. મિથ્યાત્વે ૧૧૭ સાસ્વાદને ૧૦૧. મિશ્રે ૭૪.

હવે સંયમ માર્ગણા કહે છે—સામાયક, છદોપસ્થાપનીયમાં ગુણઠાણા છઠ્ઠી નવમાસુધિ, એાધે ૬૫, છઠે ૬૩, બાકી કર્મસ્તવની માફક જાણવું. પરિહાર વિશુદ્ધમાં છઠું અને સાતમું ગુણઠાણું, એાધે ૬૫, છઠે ૬૩, સાતમે ૫૮. હવે સૂક્ષ્મસંપરાયમાં એક દશમું ગુણઠાણું બંધ ૧૭ નો. યથાખ્યાતચારિત્રમાં ૧૧, ૧૨, ૧૩ માં એક સાતાનો બંધ. ૧૪ મે અબંધ. દશચિરતિમાં પાંચમું એક ગુણઠાણું, એાધે અને પાંચમે ૬૭ નો બંધ.

હવે અવિરતિમાં પહેલાથી ચોથા ગુણઠાણાસુધિ લાભે. એાધે ૧૧૮. મિથ્યાત્વે ૧૧૭. સાસ્વાદને ૧૦૧. મિશ્રે ૭૪. ચોથે ૭૭. હવે દર્શનમાર્ગણા કહે છે—ચક્ષુ અને અચક્ષુમાં પહેલાથી બારમા ગુણઠાણાસુધિ. બંધ કર્મસ્તવની માફક જાણવો. અવધિદર્શનમાં ચોથાથી બારમા સુધિ ૮ ગુણઠાણા એાધે ૭૮. ચોથે ૭૭. બાકી કર્મસ્તવની માફક જાણવું. કેવલદર્શનમાં ૧૩ મું તથા ૧૪ મું ગુણઠાણું.

હવે લેશ્યામાર્ગણા કહે છે—કૃષ્ણ, નીલ, કાપોત. આ ત્રણ લેશ્યામાં ગુણઠાણા પહેલાથી છઠા સુધિ. એાધે ૧૧૮ મિથ્યાત્વે ૧૧૭. સાસ્વાદને ૧૦૧. મિત્રે ૭૪. એાથે ૭૭ ને બદલે ૬૬ કહેવી, એવી લેશ્યાવાળા દેવઆયુ બાંધે નહિ માટે પાંચમે ૬૬. છઠે ૬૨. વળી અત્રતીએ ૭૭, દેશવિરતિએ ૬૭, પ્રમત્તે ૬૩ નો બંધ જાણવો. અહિં કોઈ પૂછે કે એાથા ગુણઠાણાથી આગલ સુરઆયુ કેમ હોય ? જે ભણી અશુભ ત્રણ લેશ્યામાંહે સમ્યક્દષ્ટિ મનુષ્ય તથા તિર્યચ એક દેવ આયુ ન બાંધે એમ શ્રી ભગવતી સૂત્રના ૩૧ મે સમકે વરુણાતૂયાનો મિત્ર સમ્યક્ત્વધારી હોતો પણ કૃષ્ણલેશ્યા માટે દેવતા ન થયો, પણ મનુષ્ય થયો એમ કહ્યું છે. તથા જે લેશ્યાએ આયુ બાંધે તે લેશ્યાએજ મરણ પામે, અને તેજ લેશ્યાવંત દેવો માંહે અવતરે તો વૈમાનીક દેવો મધ્યે અશુભ લેશ્યા નથી. તો ક્યાં આવી ઉપજે ? તેથી એાથે ગુણઠાણે ૭૬. પાંચમે ૬૬. છઠે ૬૨ પ્રકૃતિ બાંધે. સુર આયુ બંધસ્વામિ ત્યાં ન પામીએ. તે ભણી એ વાત બહુશ્રુતને વિચારવા યોગ્ય છે.

તેજે લેશ્યા માર્ગણા કહે છે—ગુણઠાણા ૭, નરકત્રિક, સૂક્ષ્મ-ત્રિક અને વિકલેદ્રિત્રિક આ ૯ વિના એાધે ૧૧૧. આહારકદુગ જિનનામ વિના મિથ્યાત્વે ૧૦૮. મિત્રે ૭૪. બાકી કર્મસ્તવની માફક જાણવું.

હવે પદ્મલેશ્યા માર્ગણામાં ૭ ગુણઠાણા, નરકાદિ ૧૨ વિના એાધે ૧૦૮. આહારકદુગ, જિનનામ વિના મિથ્યાત્વે ૧૦૫. નપુંસક ૪ વિના સાસ્વાદને ૧૦૧ બાકી કર્મસ્તવની માફક જાણવું. શુક્લ-લેશ્યામાં પહેલાથી તેરમા ગુણઠાણા સુધી નરકાદિ ૧૨ તિર્યચત્રિક ઉદ્યોતનામ આ ૧૬ વિના એાધે ૧૦૪. આહારકદુગ અને જિનનામ વિના મિથ્યાત્વે ૧૦૧. નપુંસક ૪ વિના સાસ્વાદને ૯૭. અનંતાનુ-બંધી ૨૧ મનુષ્ય તથા દેવઆયુ આ ૨૩ વિના મિત્રે ૭૪. બાકી કર્મસ્તવની માફક જાણવું. હવે ભવિ માર્ગણામાં એાદે ગુણઠાણા બંધ કર્મસ્તવની માફક જાણવો. અભવીને એાધે તથા મિથ્યાત્વ ગુણઠાણે આહારકદુગ જિનનામ વિના ૧૧૭ નો બંધ.

હવે સમ્યક્ત્વ માર્ગણા કહે છે—ઉપશમસમ્યક્ત્વમાં એાથા ગુણઠાણાથી અગ્યારમા સુધિ એાધે ૭૭. મનુષ્ય અને દેવ આયુ વિના

ચોથે ૭૫. પાંચમે ૬૬ છઠે ૬૨. સાતમે ૫૮ તથા ૫૪. આઠમે ૫૮. નવમે ૨૨. દશમે ૧૭. અગ્યારમે ૧ સાતાવેદની. હવે ક્ષાયક સમ્યક્ત્વમાં ચોથા ગુણઠાણાથી ૧૪ મા સુધિ ઓઘે ૭૮ બાકી કર્મસ્તવની માફક જાણવું. ક્ષાયોપસમ્યક્ત્વમાં ચોથા ગુણઠાણાથી સાતમા સુધિ ઓઘે ૭૮. બાકી કર્મસ્તવની માફક જાણવું. હવે મિથ્યાત્વ માર્ગણા સાસ્વાદન માર્ગણા અને મિશ્રમાર્ગણામાં પોતપોતાના નામના ગુણઠાણા લાભે. સંજ્ઞી માર્ગણામાં ચૌદે ગુણઠાણા અને બંધ કર્મસ્તવની માફક જાણવો. અસંજ્ઞી માર્ગણામાં આહારકદુગ, જિનનામકર્મ આ ત્રણ વિના ઓઘે ૧૧૭. મિથ્યાત્વે ૧૧૭. નરકાદિ ૧૬ વિના સાસ્વાદને ૧૦૧. હવે અણાહારીમાં ગુણઠાણા ૫. નરકતિગ આયુષ્ય ૩ આહારકદુગ આ આઠ વિના ઓઘે ૧૧૨. જિનપંચક વિના મિથ્યાત્વે ૧૦૭. સૂક્ષ્મ આદિ ૧૩ વિના સાસ્વાદને ૯૪. અનંતાનુબંધી ૨૪ વિના જિનપંચક સહિત કરતાં ચોથે ૭૫. તેરમે ૧ સાતાવેદનીનો બંધ ૧૪ મે અબંધ. આહારી માર્ગણામાં પહેલા ગુણઠાણાથી ૧૩ મા સુધિ. બંધ કર્મસ્તવની માફક જાણવો.

ઉપશમસમ્યક્ત્વ વમતાં નરકગતિ માંહે ન જાય, પરંતુ મિથ્યાત્વી થકોજ નરકગતિ માંહે જાય. સાસ્વાદન ગુણઠાણાનો ધણી મનુષ્ય તિર્યચ જ્યારે વકનરકે જાય તે વારે પહેલે સમયે સાસ્વાદનનો ઉદય છે તેવારે મનુષ્ય હોય તો મનુષ્ય આયુ અને તિર્યચ હોય તો તિર્યચ આયુનો ઉદય હોય એમ જાણવું. તે વાર પછી સમ્યક્ત્વ વમતાં નરકાનુપવિનો ઉદય હોય અને વમ્યા પછી નરકાયુનો ઉદય હોય, જે માટે મિથ્યાત્વી થઇ નરકે જાય. પછી ત્યાં નરકે ઉપન્યા થકા ત્યાં પર્યાપ્તા થયા પછી ઉપશમસમ્યક્ત્વ આવે. વળી તેને વમે. તે વમ્યા પછી સાસ્વાદન ગુણઠાણું હોય તે વારે નરકાયુનો પણ ઉદય છે.

ક્ષાયકસમ્યક્ત્વનો ધણી તો શ્રેણિકરાજની પેરે સમ્યક્ત્વ સહિત નરકે જાય. સાસ્વાદન ઔપશમિક અને ક્ષાયોપશમિક સમ્યક્ત્વનો ધણી સમ્યક્ત્વ વમીને નરકે જાય.

॥ ત્રીજો કર્મબંધ સમાપ્ત. ॥

અંધ સ્વામિત્વ યંત્ર

(૨૫)

માર્ગણા	ગ્રા. ૧૪	ગ્રા. ૧૫	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪
	ગ્રા. ૧૪	ગ્રા. ૧૫	ભિ.	સં.	ભિ.	સં.	દ્વિ.	ત્ર.	ચ.	ચૌ.	પં.	અનિ.	સં.	ઉપ.	દ્વિ.	સં.
નરક ગતિ	૪૧૦૧	૧૦૦	૯૬	૭૦	૭૨											
રત્ન પ્ર. ૩	૪૧૦૧	૧૦૦	૯૬	૭૦	૭૨											
પંક પ્ર. ૩	૪૧૦૦	૧૦૦	૯૬	૭૦	૭૧											
તમ: પ્ર. ૧	૪ ૯૯	૯૬	૯૧	૭૦	૭૦											
તિર્યચ પર્વા.	૫૧૧૭	૧૧૭	૧૦૧	૬૯	૭૦	૬૬										
તિ. અપર્વા.	૧૧૦૯	૧૦૯														
મ. પર્વા.	૧૪૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૬૯	૭૧	૬૭	૬૩	૫૯	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧	૧	૧	૦
મ. અપર્વા.	૧૧૦૯	૧૦૯														
દેવગતિ	૪૧૦૪	૧૦૩	૯૬	૭૦	૭૨											
ભ. વ્યં. બે	૪૧૦૩	૧૦૩	૯૬	૭૦	૭૧											
સૌધ. ઇશા	૪૧૦૪	૧૦૩	૯૬	૭૦	૭૨											
સન. થી ૬	૪૧૦૧	૧૦૦	૯૬	૭૦	૭૨											
આન. થી ૬૩	૪ ૯૭	૯૬	૯૨	૭૦	૭૨											
અનુત્તર	૧ ૭૨				૭૨											
એકંદ્રિય	૨૧૦૯	૧૦૯	૬૬													
બેદંદ્રિય	૨૧૦૯	૧૦૯	૬૬													
તેદંદ્રિય	૨૧૦૯	૧૦૯	૬૬													
ચૌરિંદ્રિય	૨૧૦૯	૧૦૯	૬૬													
પંચેંદ્રિય	૧૪૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૯	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧	૧	૧	૦
પૃથ્વી.	૨૧૦૯	૧૦૯	૬૬													
અપ.	૨૧૦૯	૧૦૯	૬૬													
તેઉ.	૧૧૦૫	૧૦૫														
વાઉ.	૧૧૦૫	૧૦૫														
વનસ્પ.	૨૧૦૯	૧૦૯	૬૬													
ત્રસ.	૧૪૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૯	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧	૧	૧	૦
મનો યોગ	૧૩૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૯	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧	૧	૧	૦
વચન યોગ	૧૩૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૯	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧	૧	૧	૦
ઔદા. કા	૧૩૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૬૯	૭૧	૬૭	૬૩	૫૯	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧	૧	૧	૦

માર્ગણા	૧૪ ગણ.	૧૪ અંક.	૧૪ કિં.	૧૪ સં.	૧૪ કિં.	૧૪ અં.	૧૪ કિં.	૧૪ અં.	૧૪ કિં.	૧૪ અં.	૧૪ કિં.	૧૪ અં.	૧૪ કિં.	૧૪ અં.
ઔ. મિશ્ર	૪	૧૧૪	૧૦૮	૯૪		૭૫								૧
વૈકિં.	૪	૧૦૪	૧૦૩	૯૬	૭૦	૭૨								
વૈ. મિ.	૩	૧૦૨	૧૦૧	૯૪		૭૧								
આ. કા.	૧	૬૩						૬૩	૫૮					
આ. મિ.	૧	૬૩						૬૩						
કામ્મ.	૪	૧૧૨	૧૦૭	૯૪		૭૫								૧
સ્ત્રીવેદ	૯	૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨			
પુરુષવેદ	૯	૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨			
નપુંસકવેદ	૯	૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨			
અનંતાનુ.	૨	૧૧૭	૧૧૭	૧૦૧										
અપ્રત્યા.	૪	૪	૧૧૮	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭							
પ્રત્યા.	૪	૫	૧૧૮	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭						
સંજવ.	૩	૯	૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨		
સંજવ. લો.	૧૦	૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭		
મતિજ્ઞાન	૯	૭૮				૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧
શ્રુતજ્ઞાન	૯	૭૮				૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧
અવધિ.	૯	૭૮				૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧
મન: પ.	૭	૬૫						૬૩	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧
કેવલજ્ઞાન	૨	૧												૧ ૦
મતિઅજ્ઞા.	૩	૧૧૭	૧૧૭	૧૦૧	૭૪									
શ્રુતઅજ્ઞા.	૩	૧૧૭	૧૧૭	૧૦૧	૭૪									
વિભંગ	૩	૧૧૬	૧૧૭	૧૦૧	૭૪									
સામાયિક	૪	૬૫						૬૩	૫૮	૫૮	૨૨			
છેદાપરથા.	૪	૬૫						૬૩	૫૮	૫૮	૨૨			
પરિહાર	૨	૬૫						૬૩	૫૮					
સૂક્ષ્મસંપ	૧	૧૭									૧૭			
યથાજ્યા.	૪	૧										૧	૧	૧ ૦
દશાવિર.	૧	૬૭				૬૭								

માર્ગણા	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪					
	અ.ક.	અ.ક.	અ.ક.	અ.ક.	અ.ક.	અ.ક.	અ.ક.	અ.ક.	અ.ક.	અ.ક.	અ.ક.					
અવિરતિ	૪૧૧૮	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭											
ચક્ષુદર્શી.	૧૨	૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧		
અચક્ષુદર્શી.	૧૨	૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧		
અવધિદર્શી.	૮	૭૮				૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧		
કેવલદર્શન	૨	૧												૧	૦	
કૃષ્ણ લે.	૪૧૧૮	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭											
નીલ લે.	૪૧૧૮	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭											
કાષ્ઠાત લે.	૪૧૧૮	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭											
તેજ લે.	૭૧૧૧	૧૦૮	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૮								
પદ્મ લે.	૭૧૦૮	૧૦૫	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૮								
શુક્લ લે.	૧૩	૧૦૪	૧૦૧	૮૭	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧	૧	૦
ભવ્ય	૧૪	૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧	૧	૦
અભવ્ય	૧	૧૧૭	૧૧૭													
ઔપશામિક	૮	૭૭				૭૫	૬૬	૬૨	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭	૧			
સારવાદન	૧	૧૦૧		૧૦૧												
ક્ષાયોપશ.	૪	૭૮				૭૭	૬૭	૬૩	૫૮							
ક્ષાયિક	૧૧	૭૮				૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧	૧	૦
મિત્ર	૧	૭૪			૭૪											
મિથ્યાત્વ	૧	૧૧૭	૧૧૭													
સંજ્ઞી	૧૪	૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧	૧	૦
અસંજ્ઞી	૨	૧૧૭	૧૧૭	૧૦૧												
આહારી	૧૩	૧૨૦	૧૧૭	૧૦૧	૭૪	૭૭	૬૭	૬૩	૫૮	૫૮	૨૨	૧૭	૧	૧	૧	૦
અણાહારી	૫	૧૧૨	૧૦૭	૮૭		૭૫									૧	૦



શ્રીવીરપ્રભુને નમસ્કાર કરીને પડશીતિનામે ચૈથો કર્મગ્રંથ કહે છે—તેમાં પ્રથમ દશ દ્વાર કહે છે—ચૈદ્ર જીવના ભેદ ૧, ગત્યાદિ ૬૨ માર્ગશાસ્થાન ૨, ચૈદ્ર ગુણસ્થાન ૩, બાર ઉપયોગ ૪, પત્રર યોગ ૫, છ લેશ્યા ૬, બંધહેતુ તથા બંધ ઉદય ઉદીરણા અને સત્તા ૭, અદપમહુત્વ ૮, ઔપશમિકાદિક પાંચભાવ ૯, સંખ્યાતાદિનો વિચાર ૧૦.

ચૈદ્ર જીવના સ્થાન ઉપર આઠ દ્વાર કહે છે—તે નીચે મુજબ ગુણઠાણા ૧, યોગ ૨, ઉપયોગ ૩, લેશ્યા ૪, બંધ ૫, ઉદય ૬, ઉદીરણા ૭, સત્તા ૮. પ્રથમ ગુણઠાણા કહે છે—બાદર એકેન્દ્રિ ૧ ત્રણ વિકલેન્દ્રિ તથા અસંજી પંચેન્દ્રિ આ પાંચ અપર્યાપ્તામાં પહેલું અને બીજું એ બે ગુણઠાણા લાભે. સંજી અપર્યાપ્તામાં પહેલું બીજું અને ચૈથું એ ત્રણ ગુણઠાણા લાભે. સંજી પર્યાપ્તામાં ચૈદ્ર ગુણઠાણા લાભે. સૂક્ષ્મના બે, બાદરનો એક ત્રણ વિકલેન્દ્રિના અને અસંજી પંચેન્દ્રિ પર્યાપ્તો એ સાત જીવસ્થાનમાં એક મિથ્યાત્વ ગુણઠાણું લાભે.

હવે યોગ કહે છે—સૂક્ષ્મ તથા બાદર એકેન્દ્રિ, ત્રણ વિકલેન્દ્રિ, અસંજી પંચેન્દ્રિ આ છ અપર્યાપ્તામાં યોગ બે અથવા ત્રણ. કાર્મણ કાયયોગ ઔદારિકમિશ્ર અને ઔદારિક કાયયોગ આ બે અથવા ત્રણ હોય. સંજી પંચેન્દ્રિ અપર્યાપ્તામાં યોગ ત્રણ અથવા પાંચ. કાર્મણ કાયયોગ, ઔદારિકદુગ અને વૈક્રિયદુગ. સંજી પર્યાપ્તામાં યોગ ૧૫. સૂક્ષ્મએકેન્દ્રિ પર્યાપ્તામાં એક ઔદારિક કાયયોગ. બાદરએકેન્દ્રિ પર્યાપ્તામાં ઔદારિક કાયયોગ અને વૈક્રિયદુગ એ ત્રણ યોગ. વિકલેન્દ્રિ ૩ અસંજી પંચેન્દ્રિ આ ચાર પર્યાપ્તામાં ઔદારિક કાયયોગ અને અસત્યામૃષાવચનયોગ એ બે યોગ.

હવે ઉપયોગ કહે છે—સંજી પર્યાપ્તામાં ઉપયોગ ૧૨, સંજી અપર્યાપ્તામાં ઉપયોગ ૮, ૩ જ્ઞાન ૩ અજ્ઞાન, ૨ દર્શન. ચરિરિન્દ્રિ પર્યાપ્તા તથા અસંજી પર્યાપ્તા એ બેમાં ઉપયોગ ૪, બે અજ્ઞાન બે દર્શન. બાકી દશ જીવના સ્થાન. પાંચ વિકલેન્દ્રિના, ચાર એકેન્દ્રિના તથા અસંજી અપર્યાપ્તા. આ દશમાં બે અજ્ઞાન અને એક અચક્ષુ દર્શન એ ત્રણ ઉપયોગ.

હવે લેશ્યા કહે છે—સંજ્ઞી પર્યાપ્તિ અને અપર્યાપ્તિ એ બેમાં લેશ્યા ૬. બાદર એકેન્દ્રિ અપર્યાપ્તિમાં પહેલી ચાર લેશ્યા, બાકી વિકલેન્દ્રિના ૬, એકેન્દ્રિના ૩ અસંજ્ઞીના બે મલી અગ્યાર જીવના સ્થાનમાં પહેલી ત્રણ લેશ્યા.

હવે બંધાદિ કહે છે—તેર જીવના સ્થાનમાં બંધ તથા ઉદીરણા ૭ તથા ૮ ની તથા ઉદય અને સત્તા ૮ કર્મની જાણવી. એક સંજ્ઞી પંચેન્દ્રિ પર્યાપ્તિ વિના શેષ ૧૩ જીવભેદે ૭ તથા ૮ એ બે બંધસ્થાનક તથા ઉદીરણા સ્થાનક જાણવા. તિહું પોતાના ભવને ત્રીજે, નવમે, સત્તાવીસમે, ઈત્યાદિક ભાગશેષે પરભવાયુ બાંધે. તે કાલે ત્યાં આઠ કર્મનો બંધ જાણવો. અને શેષ કાલે સાત કર્મનો બંધ જાણવો. તથા આયુઃકર્મ ઉદય પ્રાપ્ત એક આવલિમાત્ર શેષ રહે ત્યાંસુધી આઠ કર્મની ઉદીરણા જાણવી. અને ઉદય પ્રાપ્તની એક ઉદયાવલિકા થાકે તેવારે ઉદયાવલિકા ઉપરાંત કર્મદલ રહ્યું નથી તેથી શાની ઉદીરણા કરે? જે ભણી જીવ યોગકરણે કરી ઉદયાવલિથી ઉપરજી કર્મદલ ઉદયાવલિમાંહે બેચી લાવી આણીને વેદ, તેને ઉદીરણા કહીએ. તે માટે તે આવલિશેષ આયુષ્ય રહે થકે સાત કર્મની ઉદીરણા હોય એ લખિંધ અપર્યાપ્તિ લેવા. કેમકે કરણ અપર્યાપ્તિને સાતમી ઉદીરણા ન હોય. તથા એહીજ તેર જીવસ્થાનકે આઠ કર્મનો ઉદય તથા સત્તા નિશ્ચે હોય. જે ભણી સાતમું અને અગ્યારમું ગુણ-ઠાણું એમાં પણ સત્તા આઠ કર્મની લાભે. અને સાત કર્મની સત્તા તેા બારમે ગુણઠાણું લાભે. બારમું ગુણઠાણું તેને ન હોય. સંજ્ઞી પર્યાપ્તિમાં બંધ ૮ નો ૭ નો ૬ નો તથા ૧ નો.

હવે ઉદય તથા સત્તા ૭ ની ૮ ની તથા ૪ ની. ઉદીરણા ૭ ની ૮ ની ૬ ની ૫ ની તથા ૨ ની.

ચતુર્દશજીવસ્થાનેષુ દ્વારા ૧૮૬૪૪૦ અદ્યપખલ્લેત્વં ચાત્રગ્રંથેડનુકતમપિ

પ્રજ્ઞાપનાનુસારેણ લિખિતમસ્તીતિ.

જીવસ્થાનેષુ	સંદેહ	યોગ	ઉપાં	લેક્ષ્યા	કર્મ	ઉદય	જોડા	સત્તા	અદ્યપખલ્લેત્વં.
૧	એકંદ્રિય સક્ષમ અપર્યાપ્તા.	૧	૩	૩	૭/૮	૮	૭/૮	૮	અસંખ્યાતગુણા
૨	એકંદ્રિય સક્ષમ પર્યાપ્તા.	૧	૩	૩	૭/૮	૮	૭/૮	૮	સંખ્યાતગુણા
૩	એકંદ્રિય બાદર અપર્યાપ્તા	૧/૨	૨/૩	૪	૭/૮	૮	૭/૮	૮	અસંખ્યાત ગુણા
૪	એકંદ્રિય બાદર પર્યાપ્તા	૧	૩	૩	૭/૮	૮	૭/૮	૮	અનંતગુણા
૫	એકંદ્રિય અપર્યાપ્તા.	૧/૨	૨/૩	૩	૭/૮	૮	૭/૮	૮	વિશેષાધિક
૬	એકંદ્રિય પર્યાપ્તા.	૧	૨	૩	૭/૮	૮	૭/૮	૮	વિશેષાધિક
૭	તેકંદ્રિય અપર્યાપ્તા.	૧/૨	૨/૩	૩	૭/૮	૮	૭/૮	૮	વિશેષાધિક
૮	તેકંદ્રિય પર્યાપ્તા	૧	૨	૩	૭/૮	૮	૭/૮	૮	વિશેષાધિક
૯	અઠોરિંદ્રિય અપર્યાપ્તા.	૧/૨	૨/૩	૩	૭/૮	૮	૭/૮	૮	વિશેષાધિક
૧૦	અઠોરિંદ્રિય પર્યાપ્તા.	૧	૨	૩	૭/૮	૮	૭/૮	૮	સંખ્યાતગુણા
૧૧	પચોદ્રિય સમ્મૂળ અપર્યાપ્તા	૧/૨	૨/૩	૩	૭/૮	૮	૭/૮	૮	અસંખ્યાતગુણા
૧૨	પચોદ્રિય સમ્મૂળ પર્યાપ્તા.	૧	૨	૩	૭/૮	૮	૭/૮	૮	વિશેષાધિક
૧૩	સંસી પચોદ્રિય અપર્યાપ્તા.	૧, ૨, ૪, ૩/૪/૫	૮	૬	૭/૮	૮	૭/૮	૮	અસંખ્યાતગુણા
૧૪	સંસી પચોદ્રિય પર્યાપ્તા	૧૪	૧૫	૧૨	૭/૮	૮	૭/૮, ૬, ૭, ૮, ૪	૪	સમ્યક શોવા
					૬/૧		૪	૫, ૨	(સર્વથા શોધા)

હવે મૂલ ૧૪ માર્ગણા, તેની ઉત્તર ૬૨ માર્ગણા તે કહે છે—
ગતિ ૪, ઇંદ્રિ ૫, કાય ૬, યોગ ૩, વેદ ૩, કપાય ૪, જ્ઞાન ૮, સંયમ ૭,
દર્શન ૪, લેશ્યા ૬, ભવ્યાદિ ૨, સમ્યક્ત્વ ૬, સંજ્ઞા તથા અસંજ્ઞી
૨, આહારી તથા અણાહારી ૨. આ ૬૨ માર્ગણા ઉપર છ દ્વાર
કહે છે—જીવના ભેદ ૧, ગુણઠાણા ૨, યોગ ૩, ઉપયોગ ૪, લેશ્યા
૫, અદ્વયમહત્ત્વ ૬. તેમાં પ્રથમ જીવના ભેદ કહે છે—દેવગતિ ૧,
નરકગતિ ૨, વિભંગજ્ઞાન ૩, મતિજ્ઞાન ૪ શ્રુતજ્ઞાન ૫ અવધિજ્ઞાન
૬ અવધિદર્શન ૭ સમકીર્ત ત્રણ પ્રકારનાં ૧૦. પદ્મલેશ્યા ૧૧ શુક્લ-
લેશ્યા ૧૨ સંજ્ઞી ૧૩ આ તેર માર્ગણામાં સંજ્ઞી પર્યાપ્તા અને અપ-
ર્યાપ્તા એ બે ભેદ હોય. મનુષ્યગતિમાં જીવના ભેદ ૩ બે સંજ્ઞીના
અસંજ્ઞી અપર્યાપ્તો ૧ એમ ૩. તેજોલેશ્યામાં સંજ્ઞીના ૨ બાદર
અપર્યાપ્તો ૧ મલી જીવના ભેદ ૩. સ્થાવર ૫ એકેદ્રિ ૧ મલી છ
માર્ગણામાં જીવના ભેદ એકેદ્રિના ૪. અસંજ્ઞીમાં બે સંજ્ઞી શિવાય
જીવના ભેદ ૧૨. વિકલેદ્રિમાં પોતપોતાના જીવના ભેદ ૨. ત્રસકાયમાં
એકેદ્રિના ૪ શિવાય જીવના ભેદ ૧૦.

અવિરતિ આહારી તિર્યચગતિ કાયયોગ ચાર કપાય બે
અજ્ઞાન પહેલી ત્રણ લેશ્યા ભવ્ય અભવ્ય અચક્ષુદર્શન નપુંસક
વેદ અને મિથ્યાત્વી આ ૧૮ માર્ગણામાં ચૈદ્ર જીવના ભેદ હોય.

કેવલદુગ, ૫ સંયમ, મનપર્યવજ્ઞાન, દેશવિરતિ, મનોયોગ અને
મિશ્રદૃષ્ટિ આ અગ્યાર માર્ગણામાં જીવનો ભેદ ૧ સંજ્ઞી પર્યાપ્તો.
હવે વચન યોગમાં જીવના ભેદ પાંચ-ત્રણ વિકલેદ્રિ, સંજ્ઞી અસંજ્ઞી
આ પાંચે પર્યાપ્તા લાભે. ચક્ષુદર્શનને વિષે ત્રણ અથવા છ ભેદ
જાણવા. સંજ્ઞી અસંજ્ઞી અને ચઉર્થિદ્રિ પર્યાપ્તા અને અપર્યાપ્તા
એવં છ.

હવે સ્ત્રીવેદ, પુરૂષવેદ અને પચેદ્રિની જાતિ આ ત્રણમાં
છેલ્લા ચાર જીવના ભેદ લાભે. અણાહારીમાં બે સંજ્ઞીના અને છ
અપર્યાપ્તા એવં ૮ લાભે. તે આઠમાંથી સૂક્ષ્મ અપર્યાપ્તા વિના
સાસ્વાદન માર્ગણામાં સાત જીવના ભેદ લાભે. હવે ગુણઠાણા કહે
છે—તિર્યચમાર્ગણામાં ગુણઠાણા પહેલાથી પાંચમાસુધિ. દેવગતિ તથા
નરકગતિમાં ગુણઠાણા પહેલાથી ચોથા સુધિ. મનુષ્યગતિ, સંજ્ઞી,
પચેદ્રિજાતિ, ભવ્ય, ત્રસ આ પાંચ માર્ગણામાં ચૈદ્ર ગુણઠાણા હોય.

એકેન્દ્રિ, વિકલત્રિક, પૃથ્વી, અપ્ અને વનસ્પતિ આ સાત માર્ગણામાં પહેલું અને બીજું એ ગુણઠાણા હોય. ગતિત્રસ અલભ્ય આ ત્રણ માર્ગણામાં એક મિથ્યાત્વ ગુણઠાણું હોય.

વેદ ૩, ક્ષાય ૩ આ છ માર્ગણામાં ગુણઠાણા પહેલાથી નવમા સુધિ. લોભમાં ગુણઠાણા પહેલાથી દશમા સુધિ. અવિરતિ માર્ગણામાં ગુણઠાણા પહેલાથી ચોથા સુધિ. ત્રણ અજ્ઞાનમાં એ અથવા ત્રણ ગુણઠાણા હોય. ચક્ષુ તથા અચક્ષુમાં ગુણઠાણા પહેલાથી બારમા સુધિ. યથાખ્યાતચારિત્રમાં છેલ્લા ચાર ગુણઠાણા. મનપર્યવજ્ઞાન માર્ગણામાં ગુણઠાણા છઠ્ઠી બારમા સુધિ. સામાયિકચારિત્ર તથા છેદાપસ્થાનચારિત્રમાં છઠ્ઠી નવમા સુધિ. પરિહારવિશુદ્ધચારિત્રમાં ગુણઠાણા એ છઠું અને સાતમું. કેવલ દુગમાં છેલ્લા એ ગુણઠાણા. મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન, અવધિ દર્શન આ ચાર માર્ગણામાં ગુણઠાણા ચોથાથી નવમા સુધિ. ઉપશમસમકીતમાં ગુણઠાણા આઠ ચોથાથી અગ્યારમા સુધિ. વેદક સમકીતમાં ગુણઠાણા ચાર ચોથાથી સાતમા સુધિ. ક્ષાયક સમકીતમાં ગુણઠાણા અગ્યાર ચોથાથી ચૈદમા સુધિ. મિથ્યાત્વ, સાસ્વાદન, મિશ્ર, દેશવિરતિ અને સુદ્ધમસંપરાય આ પાંચ માર્ગણામાં પોતપોતાને નામે ગુણઠાણા હોય.

યોગત્રિક, આહારક અને શુકલ લેશ્યા આ પાંચ માર્ગણામાં ગુણઠાણા તેર પહેલાથી તેરમા સુધિ. અસંજ્ઞી માર્ગણામાં પહેલું અને બીજું એ એ ગુણઠાણા. પહેલી ત્રણ લેશ્યામાં ગુણઠાણા પહેલાથી છઠા સુધિ. તેજે અને પદ્મલેશ્યામાં ગુણઠાણા પહેલાથી સાતમા સુધિ. અણાહારી માર્ગણામાં ગુણઠાણા પાંચ પહેલું, બીજું, ચોથું, તેરમું અને ચૈદમું.

હવે યોગ કહે છે—૧ સત્ય મનોયોગ, ૨ અસત્ય મનોયોગ, ૩ સત્યાસત્યમનોયોગ, ૪ અસત્યામૃષામનોયોગ એ ચાર મનના યોગ. ૫ સત્ય વચન યોગ, ૬ અસત્ય વચનયોગ, ૭ સત્યાસત્યવચન યોગ, ૮ અસત્યામૃષાવચનયોગ. એ ચાર વચનના યોગ. ૯ વૈકિય-કાયયોગ, ૧૦ આહારક કાયયોગ, ૧૧ ઔદારિક કાયયોગ, એ ત્રણના મિશ્ર તથા કાર્મણ કાયયોગ મલી ૧૫.

અણાહારી માર્ગણામાં એક કાર્મણ કાયયોગ. મનુષ્યગતિ

પંચેદ્રિની જાતિ, ત્રસકાય, કાયયોગ, અચક્ષુદર્શન, પુરૂષવેદ, નપુંસક વેદ, ક્ષાય ૪, ક્ષાયકસમ્યકત્વ અને ક્ષાયોપસમ્યકત્વ, સંજ્ઞી, છ લેશ્યા, આહારી, ભવ્ય, મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન, અવધિદર્શન આ છવીસ માર્ગજ્ઞામાં પંદરે યોગ લાભે.

હવે તિર્યચગતિ, સ્ત્રીવેદ, અવિરતિ, સાસ્વાદન, ત્રણ અજ્ઞાન, ઔપશમિક સમ્યકત્વ, અભવ્ય, મિથ્યાત્વ આ દશ માર્ગજ્ઞામાં આહારકદુગરહિત તેર યોગ હોય. દેવગતિ અને નરકગતિ એ બેમાં ઔદારિકદુગ તથા આહારિકદુગ વિના અગ્યાર યોગ હોય. સ્થાવર ચારમાં ઔદારિકદુગ, કાર્મણ કાયયોગ એ ત્રણ યોગ લાભે. વાઉકાય અને એકેદ્રિમાં ઔદારિકદુગ, વૈક્રિયદુગ અને કાર્મણકાયયોગ એ પાંચ યોગ લાભે. અસંજ્ઞીમાં ઔદારિકદુગ, વૈક્રિયદુગ, કાર્મણકાય-યોગ અને અસત્યામૃષાવચનયોગ એ છ લાભે. આ છમાં વૈક્રિયદુગ વિના વિકલેંદ્રિને ચાર યોગ લાભે. મનયોગ, વચનયોગ, સામાયિક-ચારિત્ર, હેદાપસ્થાનીયચારિત્ર, ચક્ષુદર્શન, મનઃપર્યવજ્ઞાન એ છ માર્ગજ્ઞામાં કાર્મણકાયયોગ, ઔદારિકમિશ્ર વિના તેર યોગ લાભે. કેવલદુગમાં ઔદારિકદુગ, કાર્મણકાયયોગ, સત્યમનોયોગ, અસત્યા-મૃષામનોયોગ, સત્યવચનયોગ, અસત્યામૃષાવચનયોગ એવં સાત યોગ લાભે. પરિહારવિશુદ્ધચારિત્રમાં અને સૂક્ષ્મ સંપરાયચારિત્રમાં ચાર મનના, ચાર વચનના અને એક ઔદારિક કાયયોગ એ નવ યોગ લાભે. આ નવમાં વૈક્રિય મિશ્ર સહિત કરીએ ત્યારે મિશ્રસમ-કીતમાં દશ યોગ લાભે. અને વૈક્રિયકાયયોગ સહિત કરીએ ત્યારે દશવિરતિમાં અગ્યાર યોગ લાભે. યથાખ્યાતચારિત્રમાં ચાર મનના, ચાર વચનના, ઔદારિકદુગ અને કાર્મણકાયયોગ એમ અગ્યાર યોગ લાભે.

હવે ઉપયોગ કહે છે—૫ જ્ઞાન ૩ અજ્ઞાન ૪ દર્શન એ ૧૨. દેવગતિ, તિર્યચગતિ, નરકગતિ, અવિરતિ આ ચાર માર્ગજ્ઞામાં મનપર્યવજ્ઞાન, કેવલદુગ એ ત્રણ વિના નવ ઉપયોગ લાભે. ત્રસકાય, યોગ ૩, વેદ ૩, શુકલલેશ્યા, આહારી, મનુષ્ય ગતિ, પંચેદ્રિની જાતિ, સંજ્ઞી, અને ભવ્ય આ તેર માર્ગજ્ઞામાં બારે ઉપયોગ લાભે. ચક્ષુદર્શન, અચક્ષુદર્શન, પાંચ લેશ્યા, ક્ષાય ૪ આ અગ્યાર માર્ગ-જ્ઞામાં કેવલદુગ વિના દશ ઉપયોગ લાભે. ચઉર્વિદ્રિ, અસંજ્ઞી આ

એમાં એ અજ્ઞાન, એ દર્શન એમ ચાર ઉપયોગ લાભે. એકેંદ્રિ, એઇંદ્રિ, તેઇંદ્રિ, પાંચ સ્થાવર આ આઠ માર્ગજ્ઞામાં એ અજ્ઞાન, એક અચક્ષુદર્શન આ ત્રણ ઉપયોગ લાભે. ત્રણ અજ્ઞાન, અભવ્ય, મિથ્યાત્વ તથા સાસ્વાદન આ છ માર્ગજ્ઞામાં ત્રણ અજ્ઞાન. એ દર્શન એમ પાંચ ઉપયોગ લાભે. કેવલદુગમાં પોતપોતાના ઉપયોગ લાભે.

ક્ષાયકસમકીત તથા યથાખ્યાતચારિત્ર આ એમાં ત્રણ અજ્ઞાન વિના નવ ઉપયોગ લાભે. દેશવિરતિમાં ત્રણ દર્શન તથા ત્રણ જ્ઞાન એમ છ ઉપયોગ લાભે. મિશ્રમાં તેજ છ ઉપયોગ લાભે. એટલું વિશેષ જે ત્રણ જ્ઞાન તે અજ્ઞાનમિશ્રિત છે. અણાહુરીમાં મનપર્યવ જ્ઞાન, ચક્ષુદર્શન એ એ વિના દશ ઉપયોગ લાભે. ચાર જ્ઞાન, ચાર સંયમ, ઉપશમસમકીત, વેદકસમકીત, અવધિદર્શન આ ૧૧ માર્ગજ્ઞામાં ૩ દર્શન ૪ જ્ઞાન એવં ૭ ઉપયોગ લાભે.

હવે લેશ્યા કહે છે—છ લેશ્યામાં પોતપોતાની લેશ્યા હોય. એકેંદ્રિ, અસંજ્ઞી, પૃથ્વીકાય, અપ્કાય, વનસ્પતિકાય આ પાંચ માર્ગજ્ઞામાં પહેલી ૪ લેશ્યા હોય. નારકી, વિકલત્રિક, તેઉકાય, વાઉકાય આ છમાં પહેલી ત્રણ લેશ્યા હોય. યથાખ્યાતચારિત્ર, સદ્મસંપરાયચારિત્ર, કેવલદુગ, આ ચારમાં શુક્લલેશ્યા હોય. શેષ ૪૧ માર્ગજ્ઞામાં છએ લેશ્યા હોય.

હવે અલ્પમદુત્ત્વ કહે છે—મનુષ્ય સર્વથી થોડા, નારકી દેવતા અસંખ્યાતગુણા, તિર્યંચ અનંતગુણા, જાતિમાર્ગજ્ઞામાં પંચેંદ્રિ થોડા ચઉરિંદ્રિ તેથી અધિક, તેઇંદ્રિ તેથી અધિક, એઇંદ્રિ તેથી અધિક એકેંદ્રિ અનંતગુણા. કાયમાર્ગજ્ઞામાં ત્રસકાય થોડા, અગ્નિકાય અસંખ્યાતગુણા, પૃથ્વીકાય, અપ્કાય અને વાઉકાય વિશેષાધિક, વનસ્પતિકાય નિગોદાશ્રયે અનંતગુણા.

યોગમાર્ગજ્ઞામાં મનોયોગી થોડા, તેથી અસંખ્યાતગુણા વચન યોગી, તેથી અનંતગુણા કાયયોગી. વેદમાર્ગજ્ઞામાં પુરૂષવેદ થોડા તેથી સંખ્યાતગુણા સ્ત્રીવેદ છે તિર્યંચમાં પુરૂષથકી ત્રિગુણી અને ત્રણ અધિક. મનુષ્યમાં સતાવીશગુણી અને સતાવીશ અધિક, દેવતામાં બત્રીસગુણી અને બત્રીશ અધિક સ્ત્રીઓ હોય તે માટે. તેથી અનંત ગુણા નપુંસકવેદ, એકેંદ્રિ આદિ અસંજ્ઞી પંચેંદ્રિ સંમૂર્છિમ સુધિ

નપુંસક છે મારે. કપાયમાં સર્વથી થોડા માની, કોઘી તેથી અધિક, માયી તેથી અધિક, લોભી તેથી અધિક*

હવે જ્ઞાનમાં મનપર્યવજ્ઞાની સર્વથી થોડા, લઘિવંત કોઘક સંયમીનેજ એ જ્ઞાન હોય મારે. તેથી અવધિજ્ઞાની અસંખ્યાતગુણા, સમ્યગ્દષ્ટિ દેવતા તથા નારકીને હોય મારે. તેથી મતિજ્ઞાની, શ્રુતજ્ઞાની વિશેષ અધિક છે. તેથી વિભંગજ્ઞાની અસંખ્યાતગુણા. તેથી કેવલજ્ઞાની અનંતગુણા. મતિ અજ્ઞાની શ્રુતઅજ્ઞાની તેથી અનંતગુણા.

હવે સંયમમાર્ગણા કહે છે—સૂક્ષ્મસંપરાય સંયમી સર્વથી થોડા, ઉત્કૃષ્ટા પણ શતપૃથક્ત્વ પામીએ મારે. પૃથક્ત્વ એટલે એથી માંડીને નવપર્યંત સંજ્ઞા જાણવી. તેથી પરિહાર વિશુદ્ધ સંયમી સંખ્યાતગુણા છે. ઉત્કૃષ્ટા સહસ્રપૃથક્ત્વ પામીએ મારે. તેથી યથાખ્યાતસંયમી સંખ્યાતગુણા છે, કોટિપૃથક્ત્વ સદાય હોય મારે. તેથી છદ્દાપરથાપનીય સંયમી સંખ્યાતગુણા છે, કોટિશતપૃથક્ત્વ પામીએ મારે. તેથી સામાયિકસંયમી સંખ્યાતગુણા હોય, કોટિ-સહસ્રપૃથક્ત્વ સદાય હોય મારે. તેથી દેશવિરતિ અસંખ્યાતગુણા છે, તિર્યંચમાં દેશવિરતિ અસંખ્યાતગુણા પામીએ મારે. તેથી અવિરતિ અનંતગુણા હોય, મિથ્યાદષ્ટિ અનંતા છે મારે.

હવે દર્શનમાર્ગણામાં સર્વથી થોડા અવધિદર્શની છે, દેવતા નારકી મનુષ્ય અને તિર્યંચમાં કેટલાએક હોય મારે. તેથી ચક્ષુદર્શની અસંખ્યાતગુણા હોય, ચૈરિંદ્રિયાદિક પચેદ્રિ પર્યંત સર્વને હોય મારે. તેથી કેવલદર્શની અનંતગુણા છે, સિદ્ધ અનંતા છે મારે. તેથી અચક્ષુદર્શની અનંતગુણા છે, સર્વ સંસારી જીવને અચક્ષુદર્શન છે મારે. હવે લેશ્યા માર્ગણામાં શુક્લલેશ્યાવાળા સર્વથી થોડા, લાંત-કાદિક ઉપરના દેવતા સર્વ અને કોઘક મનુષ્ય તિર્યંચમાં હોય મારે. પદ્મલેશ્યાવાળા અસંખ્યાતગુણા છે, કોઘક મનુષ્ય તિર્યંચ અને સન-ત્કમાર, માહેંદ્ર, બ્રહ્મલોક કલ્પના દેવતાને સર્વને હોય તે મારે. તેથી તેજલેશ્યાવાળા અસંખ્યાતગુણા છે, જ્યોતિષિ, સૌધર્મ, ધર્માનના સર્વ દેવતા, કેટલાએક ભવનપતિ, વ્યંતર, મનુષ્ય, તિર્યંચ

* મનુષ્યને માન વધારે હોય, તિર્યંચને માયા વધારે હોય, નારકીને ક્રોધ વધારે હોય, દેવતાને લોભ વધારે હોય.

તેજોલેશ્યાવાળા હોય માટે. તેથી કાપોતલેશ્યાવાળા અનંતગુણા, તેથી નીલલેશ્યાવાળા વિશેષ અધિક, તેથી કૃષ્ણલેશ્યાવાળા વિશેષ અધિક હોય.

ભવ્યમાર્ગણામાં અભવ્ય થોડા, જઘન્યયુક્ત ચોથે અનંતપ્રમાણ છે માટે. તેથી ભવ્ય ઓટ્ટે મોક્ષગમનયોગ્ય અનંતગુણા છે.

સમકીર્તમાર્ગણામાં સાસ્વાદનસમ્યક્ત્વી સર્વથી થોડા, ઉપશમસમ્યક્ત્વ વખતાં કેમકે હોય માટે. તેથી ઔપશમિક સમ્યક્ત્વી સંખ્યાતગુણા જે ભણી કેટલાએક ન પડે માટે. તેથી મિશ્રદષ્ટિ સંખ્યાતગુણા, કેમકે સમ્યક્ત્વથી પણ જીવ મિશ્રે આવે, મિથ્યાદષ્ટિ જીવ પણ મિશ્રે આવે માટે. તેથી વેદક તે ક્ષાયોપશમિકસમ્યક્ત્વી અસંખ્યાતગુણા હોય, તેથી ક્ષાયકસમ્યક્ત્વી અનંતગુણા હોય, સિદ્ધ અનંતા છે માટે. તેથી મિથ્યાદષ્ટિ અનંતગુણા છે, સિદ્ધથી પણ વનસ્પતિકાય અનંતગુણા છે માટે.

હવે સંજ્ઞામાર્ગણામાં સંજ્ઞા થોડા હોય, પંચેન્દ્રિમાંજ સંજ્ઞા હોય માટે. અસંજ્ઞા અનંતગુણા, એકેન્દ્રિય અનંતા છે માટે.

હવે આહારી માર્ગણામાં અનાહારી થોડા છે, વિગ્રહગતિએ વર્તતા જીવ, કેવલિસમુદ્ઘાતી, અયોગિકેવલી અને સિદ્ધ એ ચારે અણાહારી હોય માટે. તેથી આહારી અસંખ્યાતગુણા હોય, અણાહારીથી બીજા સર્વ આહારી હોય માટે. અહિં અણાહારીથી આહારી અનંતગુણા કેમ ન કહ્યા? તેનો ઉત્તર એ કે-પ્રતિ સમયે સદાય એક નિગોદના અસંખ્યાતમા ભાગપ્રમાણ વિગ્રહગતિએ વર્તતા જીવ પામીએ તે સર્વ અણાહારી છે માટે અસંખ્યાતગુણાજ યુક્ત છે.

ક્ર	માર્ગભાંસ્થાનેષુ	જવલેદ ૧૪	ગુણકાં ૧૪	યોગ ૧૫	ઉપયોગ ૧૨	લેખ્યા ૬	અદ્યખલુત્વ	અનુક્રમ
૧	દેવગતિ	૨	૪	૧૧	૬	૬	અસંખ્યાત ગુણા	૩
૨	મનુષ્યગતિ	૩	૧૪	૧૫	૧૨	૬	સર્વથી થોડા	૧
૩	તિર્યંગગતિ	૧૪	૫	૧૩	૬	૬	અનંતગુણા	૪
૪	નરકગતિ	૨	૪	૧૧	૬	૩	અસંખ્યાતગુણા	૨
૫	એકેદ્રિય	૪	૨	૫	૩	૪	અનંતગુણા	૫
૬	બેદ્રિય	૨	૨	૪	૩	૩	વિશેષાધિક	૪
૭	તેદ્રિય	૨	૨	૪	૩	૩	વિશેષાધિક	૩
૮	ચૌરિદ્રિય	૨	૨	૪	૪	૩	વિશેષાધિક	૨
૯	પંચેદ્રિય	૪	૧૪	૧૫	૧૨	૬	સર્વથી થોડા	૧
૧૦	પૃથ્વીકાષ્ટયા	૪	૨	૩	૩	૪	વિશેષાધિક	૩
૧૧	અપકાષ્ટયા	૪	૨	૩	૩	૪	વિશેષાધિક	૪
૧૨	તેજીકાષ્ટયા	૪	૧	૩	૩	૩	અસંખ્યાતગુણા	૨
૧૩	વાયુકાષ્ટયા	૪	૧	૫	૩	૩	વિશેષાધિક	૫
૧૪	વનસ્પતિકાષ્ટ	૪	૨	૩	૩	૪	અનંતગુણા	૬
૧૫	ત્રસકાષ્ટયા	૧૦	૧૪	૧૫	૧૨	૬	સર્વથી થોડા	૧
૧૬	મનોયોગી	૧-૨	૧૩	૧૫-૧૩	૧૨	૬	સર્વથી થોડા	૧
૧૭	વચનયોગી	૫	૧૩	૧૩	૧૨	૬	અસંખ્યાતગુણા	૨
૧૮	કાયયોગી	૧૪	૧૩	૧૫	૧૨	૬	અનંતગુણા	૩
૧૯	પુરૂષવેદી	૪-૨	૯	૧૫	૧૨	૬	સર્વથી થોડા	૧
૨૦	સ્ત્રીવેદી	૨	૯	૧૩	૧૨	૬	સંખ્યાતગુણા	૨
૨૧	નપુંસકવેદી	૧૪	૯	૧૫	૧૨	૬	અનંતગુણા	૩
૨૨	કોષકપાયી	૧૪	૯	૧૫	૧૦	૬	વિશેષાધિક	૨
૨૩	માનકપાયી	૧૪	૯	૧૫	૧૦	૬	સર્વથી થોડા	૧
૨૪	માયાકપાયી	૧૪	૯	૧૫	૧૦	૬	વિશેષાધિક	૩
૨૫	લોભકપાયી	૧૪	૧૦	૧૫	૧૦	૬	વિશેષાધિક	૪
૨૬	મતિ જ્ઞાની	૨	૯	૧૫	૭	૬	અસંખ્યાતગુણા	૩
૨૭	શ્રુત જ્ઞાની	૨	૯	૧૫	૭	૬	તુલ્ય	૪
૨૮	અવધિજ્ઞાની	૨	૯	૧૫	૭	૬	અસંખ્યાતગુણા	૨
૨૯	મનઃપર્યવજ્ઞાની	૧	૭	૧૩	૭	૬	સર્વથી થોડા	૧
૩૦	કેવળજ્ઞાની	૧	૨	૭	૨	૧	અનંતગુણા	૧
૩૧	મતિ અજ્ઞાની	૧૪	૧૩	૧૩	૫	૬	અનંતગુણા	૭
૩૨	શ્રુત અજ્ઞાની	૧૪	૧૩	૧૩	૫	૬	સરખા	૮
૩૩	વિભંગ જ્ઞાની	૨	૧૩	૧૩	૫	૬	અસંખ્યાતગુણા	૫

ક્ર	માર્ગણસ્થાનેષુ	હવેલેદ ૧૪	ગુણકાં ૧૪	ચોગ ૧૫	ઉપયોગ ૧૨	લેખ્યા ૬	અલપબહુત્વ	અનુક્રમ
૩૪	સામાયિક ચારિત્રી	૧	૪	૧૩	૭	૬	સંખ્યાતગુણા	૫
૩૫	છેદોપસ્થાપની	૧	૪	૧૩	૭	૬	સંખ્યાતગુણા	૪
૩૬	પરિહારવિશુદ્ધિ	૧	૨	૯	૭	૬	સંખ્યાતગુણા	૨
૩૭	સદ્ધર્મસંપરાય	૧	૧	૯	૭	૧	સર્વથી થોડા	૧
૩૮	યથાખ્યાતચારિત્રી	૧	૪	૧૧	૯	૧	સંખ્યાતગુણા	૩
૩૯	દેશવિરતિ	૧	૧	૧૧	૬	૬	અસંખ્યાતગુ	૬
૪૦	અવિરતિ	૧૪	૪	૧૩	૯	૬	અનંતાગુણા	૭
૪૧	ચક્ષુદર્શની	૩/૬	૧૨	૧૩	૧૦	૬	અસંખ્યાતગુ	૨
૪૨	અચક્ષુદર્શની	૧૪	૧૨	૧૫	૧૦	૬	અનંતાગુણા	૪
૪૩	અવધિદર્શની	૨	૯	૧૫	૭	૬	સર્વથી થોડા	૧
૪૪	કેવળદર્શની	૧	૨	૭	૨	૧	અનંતાગુણા	૩
૪૫	કૃષ્ણલેખ્યાવંત	૧૪	૬	૧૫	૧૦	૧	વિશેષાધિક	૬
૪૬	નીલલેખ્યાવંત	૧૪	૬	૧૫	૧૦	૧	વિશેષાધિક	૫
૪૭	કાપોતલેખ્યાવંત	૧૪	૬	૧૫	૧૦	૧	અનંતાગુણા	૪
૪૮	તેજોલેખ્યાવંત	૩	૭	૧૫	૧૦	૧	અસંખ્યાતગુણા	૩
૪૯	પદ્મલેખ્યાવંત	૨	૭	૧૫	૧૦	૧	અસંખ્યાતગુણા	૧
૫૦	શુક્લલેખ્યાવંત	૨	૧૩	૧૫	૧૨	૧	સર્વથી થોડા	૨
૫૧	ભવ્ય	૧૪	૧૪	૧૫	૧૨	૬	અનંતાગુણા	૨
૫૨	અભવ્ય	૧૪	૧	૧૩	૧૫	૬	સર્વથી થોડા	૧
૫૩	ક્ષાયોપશમિક સં	૨	૪	૧૫	૭	૬	અસંખ્યાતગુણા	૪
૫૪	ક્ષાયિકસમ્યક્ત્વી	૨	૧૧	૧૫	૯	૬	અનંતાગુણા	૫
૫૫	ઓપશમિકસં	૨	૮	૧૩	૭	૬	સંખ્યાતગુણા	૨
૫૬	મિશ્રદષ્ટિ	૧	૧	૧૦	૫	૬	સંખ્યાતગુણા	૩
૫૭	સાસ્વાદનસં	૭	૧	૧૩	૫	૬	સર્વથી થોડા	૧
૫૮	મિથ્યાત્વી	૧૪	૧	૧૩	૫	૬	અનંતાગુણા	૬
૫૯	સંઙી	૨	૧૪	૧૫	૧૨	૬	સર્વથી થોડા	૧
૬૦	અસંઙી	૧૨	૨	૬	૪	૪	અનંતાગુણા	૨
૬૧	આહારી	૧૪	૧૩	૧૫	૧૨	૬	અસંખ્યાતગુણા	૨
૬૨	અણાહારી	૮	૫	૧	૧૦	૬	સર્વથી થોડા	૧

ચૌદ ગુણઠાણાને વિષે બાર દ્વાર કહે છે—જીવના ભેદ ૧, યોગ ૨, ઉપયોગ ૩, લેશ્યા ૪, બંધહેતુ ૫, બંધ, ઉદય, ઉદીરણા, સત્તા ૬, અદ્યપમહુત્વ ૧૦, પાંચ ભાવ ૧૧, સંખ્યાતાદિનો વિચાર ૧૨. તેમાં જીવના ભેદ કહે છે—મિથ્યાત્વ ગુણઠાણે ચૌદ જીવના ભેદ. સાસ્વાદન ગુણઠાણે સાત જીવના ભેદ. બાહ્યએકેન્દ્રિ, ત્રણ વિકલેન્દ્રિ. અસંજી પંચેન્દ્રિ એ પાંચ અપર્યાપ્તા, સંજીના બે એવં સાત. ચોથે ગુણઠાણે સંજીના બે, શેષ અગ્યાર ગુણઠાણે એક સંજી પર્યાપ્તો હોય.

હવે યોગ કહે છે—પહેલું, બીજું અને ચોથું એ ત્રણ ગુણઠાણે આહારકદુગ વિના તેર યોગ હોય, આહારકદુગ તો સંયમીનેજ હોય મારે. અપૂર્વાદિક બારમા સુધિ ચાર મનના ચાર વચનના, એક ઔદારિક કાયયોગ એવં નવ હોય. મિશ્રગુણઠાણે આ નવમાં વૈક્રિય કાયયોગ સહિત દશ યોગ હોય. દશવિરતિ ગુણઠાણે વૈક્રિયદુગ સહિત અગ્યાર યોગ હોય. છઠે આહારકદુગ સહિત તેર યોગ હોય. વૈક્રિય-મિશ્ર અને આહારકમિશ્ર વિના અત્રમત ગુણઠાણે અગ્યાર યોગ હોય. કાર્મણકાયયોગ, ઔદારિકદુગ, બે મનના, બે વચનના, એવં સાત યોગ સયોગી ગુણઠાણે હોય. ચૌદમે યોગ નથી.

હવે ઉપયોગ કહે છે—પહેલા બે ગુણઠાણે ત્રણ અજ્ઞાન, બે દર્શન એવં ૫ ઉપયોગ હોય. ચોથે અને પાંચમે ગુણઠાણે ત્રણ જ્ઞાન અને ત્રણ દર્શન એવં ૭ ઉપયોગ હોય. મિશ્રગુણઠાણે તેજ ૭ ઉપયોગ અજ્ઞાનમિશ્રિત હોય. છઠા ગુણઠાણાથી બારમા સુધિ ચાર જ્ઞાન અને ત્રણ દર્શન એવં સાત ઉપયોગ હોય. તેરમે અને ચૌદમે ગુણઠાણે કેવલજ્ઞાન અને કેવલદર્શન એ બે ઉપયોગ હોય.

હવે લેશ્યા કહે છે—પહેલા ૭ ગુણઠાણાને વિષે સર્વ લેશ્યા હોય. સાતમે ગુણઠાણે તેજે, પદ્મ અને શુક્લ એવં ત્રણ લેશ્યા હોય. આઠમા ગુણઠાણાથી તેરમા સુધિ એક શુક્લલેશ્યા હોય. ચૌદમે ગુણઠાણે લેશ્યા નથી.

હવે હેતુ કહે છે—મૂલ હેતુ ચાર તે મિથ્યાત્વ, અવિરતિ, ક્ષાય અને યોગ. મિથ્યાત્વબંધ પહેલે ગુણઠાણે હોય, અવિરતિબંધ પહેલાથી પાંચમા ગુણઠાણાસુધિ હોય. ક્ષાય પહેલાથી દશમા ગુણ-

ઠાણા સુધિ હોય. અને યોગ પહેલાથી તેરમા ગુણઠાણા સુધિ હોય.

હવે ઉત્તર બંધ હેતુ કહે છે—પાંચ મિથ્યાત્વ—૧ અભિગ્રહિત એટલે પોતાનો ગ્રહણ કરેલો મત છોડે નહિ. ૨ અનભિગ્રહિત તે સર્વ દર્શન સારાં હોય તે. ૩ આભિનિવેશિક તે પોતે ગ્રહણ કર્યા પછી ખોટું જાણે તો પણ છોડે નહિ. ૪ સંશય તે સત્યધર્મને વિષે શંકાદિક રાખે. ૫ અનાભોગમિથ્યાત્વ તે એકેદ્રિની માફક કાંઈ જાણે નહિ.

બાર અવિરતિ કહે છે—પાંચ ઇંદ્રિ, અને છઠું મન તેને નિયમમાં ન રાખે તથા છ કાયનો વધ એવં ૧૨. પચીસ કપાય અને પંદર યોગ એવં ઉત્તર ૫૭ હેતુ.

હવે મિથ્યાત્વ ગુણઠાણે ચાર મૂલ બંધ હોય. બીજી ત્રીજી ચોથી અને પાંચમી એ ચાર ગુણઠાણે મિથ્યાત્વ શિવાય ત્રણ પ્રત્યેકીઓ બંધ હોય. છઠું, સાતમું, આઠમું, નવમું અને દશમું આ પાંચ ગુણઠાણે મિથ્યાત્વી તથા અવિરતિ શિવાય બે પ્રત્યેકીઓ બંધ હોય. અગ્યારમું, બારમું અને તેરમું એ ત્રણ ગુણઠાણે ત્રણ શિવાય એક જોગ બંધ હેતુ હોય. ચૌદમે ગુણઠાણે અબંધ.

હવે ચાર બંધ હેતુએ કરી એક સાતાવેદની બંધાય. મિથ્યાત્વ ગુણઠાણે સોળ પ્રકૃતિ બંધાય. મિથ્યાત્વ તથા અવિરતિએ પાંત્રીસ પ્રકૃતિ બંધાય. શેષ ૬૮ પ્રકૃતિમાં જિનનામકર્મ અને આહારકદુગ વિના ૬૫ પ્રકૃતિ યોગ શિવાય ત્રણ મૂલ બંધ હેતુએ બંધાય.

હવે ઉત્તર બંધ હેતુ કહે છે—મિથ્યાત્વ ગુણઠાણે આહારકદુગ વિના ૫૫, સાસ્વાદન ગુણઠાણે પાંચ મિથ્યાત્વ વિના ૫૦, મિશ્રગુણઠાણે ઔદારિક તથા વૈકિયમિશ્ર, કાર્મણ કાયયોગ, અનંતાનુબંધી ૪ એ સાત વિના ૪૩. ચોથે ગુણઠાણે મિશ્રદુગ, કાર્મણકાયયોગ સહિત કરતાં ૪૬. અપ્રત્યાખ્યાની ૪, ઔદારિકમિશ્ર, કાર્મણકાયયોગ, ત્રસકાય એ સાત વિના પાંચમે ગુણઠાણે ૩૯. અગ્યાર અવિરતિ, પ્રત્યાખ્યાન ૪, આ પંદર વિના આહારકદુગ સહિત કરતાં છઠે ગુણઠાણે ૨૬. વૈકિયમિશ્ર, આહારકમિશ્ર વિના સાતમે ગુણઠાણે ૨૪. વૈકિયકાયયોગ, આહારકકાયયોગ વિના આઠમે ગુણઠાણે ૨૨. હાસ્યા-

દિક્ષા છ વિના નવમે ગુણઠાણે ૧૬. વેદ ૩, સંજ્વલનત્રિક આ છ વિના દશમે ગુણઠાણે ૧૦. લોભ વિના અગ્યારમે તથા બારમે ગુણઠાણે ૯. બે મનના, બે વચનના, ઔદારિક દુગ, કર્મણકાયયોગ આ સાત બંધ હેતુ તેરમે ગુણઠાણે હોય. ચૌદમે અબંધ.

હવે બંધાદિક ચારે કહે છે—મિશ્રશિવાય પહેલેથી સાતમા ગુણઠાણા સુધિ ૭-૮ નો બંધ. ત્રીજી આઠમું તથા નવમું એ ત્રણ ગુણઠાણે ૭ નો બંધ. દશમે ગુણઠાણે ૬ નો બંધ. અગ્યારમે, બારમે, તેરમે એક સાતાવેદનીનો બંધ. ચૌદમે અબંધ. પહેલાથી દશમા ગુણ ઠાણા સુધિ ઉદય અને સત્તા આઠની હોય. મોહની વિના ક્ષીણમોહે સાતનો ઉદય તથા સત્તા હોય. અગ્યારમે ગુણઠાણે સાત કર્મનો ઉદય તથા સત્તા આઠ કર્મની હોય. તેરમે તથા ચૌદમે ગુણઠાણે ઉદય તથા સત્તા બન્ને ચારની હોય. પહેલેથી છઠા ગુણઠાણા સુધિ ઉદીરણા ૭-૮ કર્મની હોય. ત્રીજે ગુણઠાણે ૮ કર્મની. સાતમું, આઠમું અને નવમું આ ત્રણ ગુણઠાણે વેદની આયુ વિના છ કર્મની હોય. દશમે ગુણઠાણે વેદની આયુ અને મોહની વિના પાંચની, અને મોહની સહિત છની હોય. અગ્યારમે ગુણઠાણે પાંચની હોય. બારમે વેદની, મોહની, અને આયુ એ ત્રણ વિના પાંચની, અથવા નામ અને ગાત્ર એ બે કર્મની હોય તેરમે ગુણઠાણે બેની હોય. ચૌદમે અનુદીરણા.

હવે અદ્યાબહુત્વ કહે છે - અગ્યારમા ગુણઠાણાવાળા સર્વથી થોડા, ઉત્કૃષ્ટા પદ પામીએ મારે. તેથી બારમા ગુણઠાણાવાળા સંખ્યાતગુણા, ઉત્કૃષ્ટા એક સમયે ૧૦૮ પામીએ મારે. તેથી દશમું, નવમું, આઠમું એ ત્રણ ગુણઠાણાવાળા પરસ્પર સરખા વિશેષાધિક. છઠું, સાતમું અને તેરમું આ ત્રણ ગુણઠાણે વર્તતા સંખ્યાતગુણા જાણવા. બીજી, ત્રીજી, ચોથી અને પાંચમું આ ચાર ગુણઠાણાવાળા અસંખ્યાતગુણા જાણવા. તેથી અયોગિ ગુણઠાણાવાળા અનંતગુણા તેથી મિથ્યાત્વ ગુણઠાણાવાળા અનંતગુણા.

ગુણસ્થાનેષુ જીવભેદાદીનાં યંત્ર.

૧૪ ગુણકા- ણાને વિષે	જીવ ભેદ.	યોગ.	ઉપયોગ.	લેખ્યા	મૂળ અંધહેતુ	ઉત્તર અંધહેતુ	મિથ્યાત્વ.	અવિરતિ.	ક્રમાય.	યોગ.	અંધ પ્રકૃતિ	ઉદય પ્રકૃતિ	ઉદીરણ પ્રકૃતિ	મત્તા પ્રકૃતિ.	અદ્ય બહુત્વ.	અદ્યપં નો અનુક્રમ
૧ મિથ્યાત્વે	૧૪	૧૩	૫	૬	૪૫૫	૫૧૨	૨૫	૧૩	૭-૮	૮	૭-૮	૮	અનં. ગુ	૧૪		
૨ સાસ્વાદને	૭	૧૩	૫	૬	૩૫૦	૦	૧૨	૨૫	૧૩	૭-૮	૮	૭-૮	૮	અસં. ગુ	૧૦	
૩ મિત્રે	૧	૧૦	૬	૬	૩૪૩	૦	૧૨	૨૧	૧૦	૭	૮	૮	૮	અસં. ગુ	૧૧	
૪ અવિરતે	૨	૧૩	૬	૬	૩૪૬	૦	૧૨	૨૧	૧૩	૭-૮	૮	૭-૮	૮	અસં. ગુ	૧૨	
૫ દેશવિરતે	૧	૧૧	૬	૬	૩૩૯	૦	૧૧	૧૭	૧૧	૭-૮	૮	૭-૮	૮	અસં. ગુ	૯	
૬ પ્રમત્ત સંયતે	૧	૧૩	૭	૬	૨૨૬	૦	૦	૧૩	૧૩	૭-૮	૮	૭-૮	૮	સંખ્યાત ગુણા	૮	
૭ અપ્રમત્ત સંયતે	૧	૧૧	૭	૩	૨૨૪	૦	૦	૧૩	૧૧	૭-૮	૮	૬	૮	સંખ્યાત ગુણા	૭	
૮ અપૂર્વકં	૧	૯	૭	૧	૨૨૨	૦	૦	૧૩	૯	૭	૮	૬	૮	તુલ્ય	૫	
૯ અનિવૃત્તિ આદરે	૧	૯	૭	૧	૨૧૬	૦	૦	૭	૯	૭	૮	૬	૮	તુલ્ય	૪	
૧૦ સદ્મ સંપરાયે	૧	૯	૭	૧	૨૧૦	૦	૦	૧	૯	૬	૮	૬-૫	૮	વિશેષા ધિક્ક	૩	
૧૧ ઉપશાંત મોહે	૧	૯	૭	૧	૧	૯	૦	૦	૦	૬	૧	૭	૫	૮	સર્વથો થોડા	૧
૧૨ ક્ષીણમોહે	૧	૯	૭	૧	૧	૯	૦	૦	૦	૯	૧	૭	૫-૨	૭	સં. ગુ	૨
૧૩ મયોગી કેવલી	૧	૭	૨	૧	૧	૭	૦	૦	૦	૭	૧	૪	૨	૪	સંખ્યાત ગુણા	૬
૧૪ અયોગી કેવલી	૧	૦	૨	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૦	૪	૦	૪	અનંત ગુણા	૧૩

હવે ભાવ કહે છે—ઉપશમ ૧, ક્ષાયક ૨ મિશ્ર ૩ ઔદાયિક ૪ પરિણામિક ૫. ઉપશમના બે. ઉપશમસમકીત અને ઉપશમચારિત્ર. ઉપશમસમકીત ચોથાથી અગ્યારમા ગુણઠાણા સુધિ હોય. ઉપશમ ચારિત્ર નવમાથી અગ્યારમા ગુણઠાણા સુધિ હોય. ક્ષાયકના નવ-કેવલ-જ્ઞાન, કેવલદર્શન, દાનાદિક પાંચ લબ્ધિ, ક્ષાયકસમકીત ચોથાથી ચૌદમા ગુણઠાણા સુધિ હોય. ક્ષાયકચારિત્ર બારમાથી ચૌદમા ગુણઠાણા સુધિ હોય. તેરમે અને ચૌદમે ક્ષાયકના નવે ભેદ હોય.

મિશ્રના અદાર ભેદ કહે છે—ઉપયોગ ૧૦, દાનાદિક લબ્ધિ ૫, ક્ષાયોપસમ્યક્ત્વ દેશવિરતિ અને સર્વ વિરતિ. ઔદાયિકના એકવીશ-૪ કપાય, ૬ લેશ્યા, ત્રણ વેદ, ૪ ગતિ, મિથ્યાત્વ, અજ્ઞાન, અમત, અસિદ્ધતા. પરિણામિકના ત્રણ-અભ્યપણું, અભ્યપણું અને જીવત્વ.

હવે પાંચ ભાવના ભાંગા કહે છે—દ્વિસંયોગી ૧૨, ૧૩, ૧૪, ૧૫, ૨૩, ૨૪, ૨૫, ૩૪, ૩૫, ૪૫ એવં દશ. ત્રિસંયોગી—૧૨૩, ૧૨૪, ૧૨૫, ૧૩૪, ૧૩૫, ૧૪૫, ૨૩૪, ૨૨૫, ૨૪૫, ૩૪૫ એવં દશ. ચતુઃસંયોગી—૧૨૪૪, ૧૨૩૫, ૧૨૪૫, ૧૩૪૫, ૨૩૪૫, એવં પાંચ. ૧૨૩૪૫ પંચસંયોગી એક ભાંગા.

હવે ચારગતિને વિષે ત્રિસંયોગી ભાંગા મિશ્ર, ઉદય અને પરિણામ. ચાર ગતિને વિષે ચતુઃસંયોગી ભાંગા, ક્ષાયક, મિશ્ર, ઉદયિક અને પરિણામિક. ચારગતિને વિષે ક્ષાયક શિવાય ઉપશમ સહિત ચતુઃસંયોગી ભાંગા એવં ત્રણ. ભવસ્થ કેવલિને વિષે ત્રિસંયોગી ભાંગા, ક્ષાયક, ઉદયિક અને પરિણામિક. સિદ્ધમાં દ્વિસંયોગી ભાંગા ક્ષાયિક અને પરિણામિક. ઉપશમશ્રેણિએ વર્તતા મનુષ્યને પંચસંયોગી ભાંગા—ઉપશમ, ક્ષાયિક, મિશ્ર, ઔદાયિક અને પરિણામિક. એવં ૭ ભાંગા સંભવે, વીસ અસંભવે.

ઉપશમભાવે ચારિત્ર, ક્ષાયકભાવે સમ્યક્ત્વાદિ, મિશ્રભાવે જ્ઞાનાદિક, ઔદાયિકભાવે ગત્યાદિક, પરિણામિકભાવે જીવત્વાદિ.

હવે આઠ કર્મ ઉપર ભાવ કહે છે—મોહની કર્મમાં ઉપશમ-ભાવ હોય, ચાર ઘાતિકર્મમાં ક્ષાયોપશમિકભાવ હોય, જ્ઞાનાવરણી, દર્શનાવરણી, મોહનીય અને અંતરાય એ ચાર ઘાતિકર્મ. હવે શેષ ત્રણ, ક્ષાયક, ઔદાયિક અને પરિણામિક એ ત્રણ ભાવ આઠે કર્મને વિષે હોય. મોહની કર્મને વિષે પાંચે ભાવ હોય, ચાર ઘાતિકર્મમાં

મોહની શિવાય ત્રણ કર્મને વિષે ઉપશમ શિવાય ચાર ભાવ હોય. ચાર અઘાતિકર્મને વિષે ત્રણ ભાવ હોય. ધર્માસ્તિકાયાદિક પાંચ અજીવને વિષે પરિણામિકભાવ હોય. સ્કંધને વિષે ઔદાયિક ભાવ હોય.

હવે ગુણહાણાને વિષે ભાવ કહે છે—ચોથું, પાંચમું, છઠું અને સાતમું આ ચાર ગુણહાણે ત્રણ અથવા ચાર ભાવ હોય, એક જીવઆશ્રયી હોય. સર્વ જીવ આશ્રયી તો પાંચે ભાવ હોય. નવમું, દશમું અને અગ્યારમું એ ત્રણ ગુણહાણે ચાર અથવા પાંચ ભાવ હોય. બારમે તથા આઠમે ગુણહાણે ઉપશમ શિવાય ચાર ભાવ હોય. શેષ ગુણહાણે ત્રણ ભાવ હોય. એટલું વિશેષકે પહેલે, બીજે, અને ત્રીજે એ ત્રણ ગુણહાણે મિશ્ર, ઔદાયિક, પરિમાણિક એ ત્રણ ભાવ હોય. તેરમે અને ચૌદમે ગુણહાણે ક્ષાયક, ઔદાયિક અને પરિણામિક ત્રણ ભાવ હોય.

ગુણસ્થાનેષુ ઔપશમિકાદિભાવાનાં* યંત્ર.

ગુણહાણાના નામ	એકજીવે ભાવા: ૫	સર્વજીવેષુ ભાવા: ૫	ઔપશમિક ૨	ક્ષાયિક ૯	ક્ષોયોપશમિક ૧૮	ઔદાયિક ૨૧	પરિણામિક ૩	કુલ ઉત્તર ભેદ ૫૩
૧ મિથ્યાત્વે	૩	૩	૦	૦	૧૦	૨૧	૩	૩૪
૨ સાસ્વાદને	૩	૩	૦	૦	૧૦	૨૦	૨	૩૨
૩ મિશ્રે	૩	૩	૦	૦	૧૨	૧૯	૨	૩૩
૪ અવિરતિ સમ૦	૩-૪	૫	૧	૧	૧૨	૧૯	૨	૩૫
૫ દેશવિરતે	૩-૪	૫	૧	૧	૧૩	૧૭	૨	૩૪
૬ પ્રમત સંયતે	૩-૪	૫	૧	૧	૧૪	૧૫	૨	૩૩
૭ અપ્રમત સંયતે	૩-૪	૫	૧	૧	૧૪	૧૨	૨	૩૦
૮ અપૂર્વ કરણે	૪	૫	૨	૧	૧૩	૧૦	૨	૨૮
૯ અનિવૃત્તિ આદરે	૪-૫	૫	૨	૧	૧૩	૧૦	૨	૨૮
૧૦ સૂક્ષ્મ સંપરાયે	૪-૫	૫	૨	૧	૧૩	૪	૨	૨૨
૧૧ ઉપશાંત મોહે	૪-૫	૫	૨	૧	૧૨	૩	૨	૨૦
૧૨ ક્ષીણ મોહે	૪	૪	૦	૨	૧૨	૩	૨	૧૯
૧૩ સયોગી કે૦	૩	૩	૦	૯	૦	૩	૧	૧૩
૧૪ અયોગી કે૦	૩	૩	૦	૯	૦	૨	૧	૧૨

* આ યંત્રમાં ગુણસ્થાનકે ભાવોના ઉત્તર ભેદ બતાવ્યા છે તે સર્વજીવ આશ્રયી જાણવા.

ઉપશમના બે ભેદ—ઉપશમસમકીત ચોથાથી અગ્યારમા ગુણ-
ઠાણા સુધિ હોય. ઉપશમચારિત્ર નવમાથી અગ્યારમા ગુણઠાણા સુધિ
હોય. ક્ષાયકના નવ ભેદ—ક્ષાયકસમ્યક્ત્વ ચોથાથી ચૌદમા ગુણઠાણા
સુધિ હોય. ક્ષાયકચારિત્ર આરમાથી ચૌદમા ગુણઠાણા સુધિ હોય.
તેરમે અને ચૌદમે ક્ષાયકના નવે ભેદ લાભે. મિશ્રના અઠાર ભેદ-
દેવસદ્ગુ વિના દશ ઉપયોગ, પાંચલઘ્વિ, ક્ષાયોપશમિક સમ્યક્ત્વ,
દેશવિરતિ, સર્વવિરતિ એવં ૧૮. ત્રણ અજ્ઞાન, બે દર્શન, પાંચ
લઘ્વિ આ દશ ભાવ પહેલે અને બીજે ગુણઠાણે લાભે. મિશ્રસમકીત
અને અવધિ દર્શન આ બે સહિત ત્રીજે ગુણઠાણે આર લાભે. ચોથામાં
મિશ્રમોહની વિના ક્ષાયક સમકીત સહિત તેજ આર હોય. દેશવિરતિ
સહિત પાંચમા ગુણઠાણે તેર હોય. દેશવિરતિ વિના અને સર્વવિરતિ
તથા મનઃપચંચજ્ઞાન સહિત છઠે તથા સાતમે ગુણઠાણે ચૌદ ભેદ હોય.
ક્ષાયોપ સમકીત વિના આઠમાથી દશમા સુધિ તેર ભેદ હોય. ચારિત્ર
વિના અગ્યારમે તથા આરમે ગુણઠાણે આર ભેદ હોય. તેરમે અને
ચૌદમે ગુણઠાણે ક્ષાયોપ ભાવ નથી.

હવે ઔદયિકના એકવીસ ભેદ કહે છે—છ લેશ્યા, ચાર ક્ષાય,
ચાર ગતિ, ત્રણ વેદ, મિથ્યાત્વમોહની, અજ્ઞાન, અસંયમ અને અ-
સિદ્ધતા એવં ૨૧. મિથ્યાત્વ ગુણઠાણે એકવીસે ભાવ હોય. મિથ્યા-
ત્વ વિના બીજે ગુણઠાણે ૨૦. અજ્ઞાન વિના ત્રીજે અને ચોથે ગુણ-
ઠાણે ૧૮. નારકી તથા દેવતાની ગતિ વિના પાંચમે ગુણઠાણે ૧૭.
અસંયમી અને તિર્થંચની ગતિ આ બે વિના છઠે ગુણઠાણે ૧૫.
પહેલી ત્રણ લેશ્યા વિના સાતમે ગુણઠાણે ૧૨. તેજે, પદ્મ આ બે
લેશ્યા વિના આઠમે તથા નવમે ગુણઠાણે ૧૦. ત્રણ વેદ, સંજ્વલ-
નત્રિક આ છ વિના દશમે ગુણઠાણે ૪. લોભવિના અગ્યારથી તેરમા
ગુણઠાણા સુધિ ૩. શુક્લલેશ્યા વિના મનુષ્યની ગતિ અને અસિદ્ધતા
આ બે હોય. પરિણામિકના ત્રણ ભેદ—ભવ્ય, અભવ્ય અને જીવત્વ.
પહેલે ગુણઠાણે ત્રણે ભાવ હોય. અભવ્ય વિના બીજાથી આરમા
ગુણઠાણા સુધિ ૨. અને ભવ્ય વિના તેરમે, ચૌદમે ગુણઠાણે એક
જીવત્વ હોય.

હવે ગુણઠાણા ઉપર ૮ પ્રકારના આત્મા કહે છે તેના નામ—
દ્રવ્ય ૧, ક્ષાય ૨, યોગ ૩, અયોગ ૪, જ્ઞાન ૫, દર્શન ૬, ચારિત્ર

૭, વીચ ૮. પહેલે અને ત્રીજે ગુણઠાણે જ્ઞાનચારિત્ર વિના છ આત્મા હોય. બીજે તથા ચોથે ગુણઠાણે ચારિત્ર વિના ૭ લાભે. પાંચમાથી દશમા ગુણઠાણા સુધિ આઠે આત્મા હોય. અગ્યારથી તેરમા સુધિ કષાય વિના ૭ આત્મા હોય. ચૌદમે ગુણઠાણે યોગ તથા કષાય વિના છ આત્મા લાભે. સિદ્ધતા જીવોમાં છ અથવા ચાર લાભે.

હવે ધ્યાન કહે છે—પહેલાથી ત્રીજા ગુણઠાણા સુધિ આર્ત તથા રૌદ્ર એ બે ધ્યાન હોય. ચોથે પાંચમે ગુણઠાણે શુક્લ ધ્યાન શિવાય આર્ત, રૌદ્ર તથા ધર્મ ધ્યાન એ ત્રણ હોય. છઠે ગુણઠાણે ધર્મ તથા શુક્લ એ બે ધ્યાન હોય. છઠાથી અગ્યારમા સુધિ ધર્મ તથા શુક્લ એ બે ધ્યાન હોય. બારમાથી ચૌદમા સુધિ એક શુક્લ ધ્યાન હોય.

હવે સંખ્યાતાદિનો વિચાર કહે છે—સંખ્યાતાનો એક, અસંખ્યાતાના ત્રણ, અનંતાના ત્રણ એવં સાત ભેદ. જઘન્ય, મધ્યમ અને ઉત્કૃષ્ટા સાથે ગણતાં ૨૧.

હવે ૨૧ ભેદ વિસ્તારથી કહે છે—તેમાં એકની સંખ્યા ન હોય, બેની સંખ્યા તે જઘન્ય સંખ્યાતું ૧. બેથી ઉપર ત્રણ, ચાર, પાંચ જ્યાં સુધિ ઉત્કૃષ્ટું ન આવે તે મધ્યમ સંખ્યાતું ૨. હવે ઉત્કૃષ્ટું સંખ્યાતું કહે છે—પહેલો અનવસ્થિત પાલો, બીજો સલાક પાલો, ત્રીજો પ્રતિસલાક પાલો, અને ચોથો મહાસલાક પાલો એ ચાર પાલા જંપૂદ્રીપ જેવડા લાખ યોજનના લાંબા પહોળા, વર્તુલ આકારે, રત્નપ્રભાનો પ્રથમ કાંડ એક હજાર યોજનનો છે એટલા ઉંડા, આઠ યોજનની ઉંચી જગતી અને તે ઉપર બે ગાઉ ઉંચી પદ્મવરવેદિકા છે, તેટલા ઉંચા હોય છે. ત્યાં પહેલો પાલો સરસવે શિખા સહિત ભરીએ તે પાલાને કોઠક દેવ, દાનવ ઉપાડીને ડાબા હાથના હસ્ત ઉપરે રાખે, તેમાંથી એકેક સરસવ જમણા હાથમાં લેઈને એકેક દ્વીપ સમુદ્રમાં નાખે, તે પાલો ખાલી થાય તેટલોજ લાંબો પહોળો બીજો પાલો કહેવે. તેને શિખા સહિત સરસવે ભરે તે પાલાને પણ ઉપાડીને પ્રથમની જેમ દ્વીપસમુદ્રમાં એકેકે સરસવ મુકતા જાય એમજ દ્વીપ તથા સમુદ્રે તે પાલાના સરસવ ખાલી થાય ત્યારે બીજા સલાકપાલામાં એક સરસવ નાખીએ. અહિંયાં

કોઇક આચાર્ય કહે છે કે તે સરસવ અનવસ્થિત પાલામાંથી લઇએ. અન્ય કોઇ આચાર્ય વલી એમ કહે છે કે સરસવ બીજે નવો લઇને સલાકા નામે પાલામાં નાખીએ. અહિં તત્ત્વ કેવલિ જાણે. એ પ્રકારે જ્યાં અનવસ્થિત પાલાના સરસવ જે દ્વીપસમુદ્ર ઉપર મુકયાથકા ખાલી થાય તે દ્વીપસમુદ્ર પ્રમાણે વલી બીજે અનવસ્થિત પાલો કદ્યે. તેને શિખાસહિત સરસવે ભરીએ, પ્રથમની પેઠે દ્વીપસમુદ્ર ઉપર એકેક સરસવ મૂકીને ખાલી કરીએ, તે વારે બીજે સરસવ સલાકાપાલામાં નાખીએ. એમ નવા નવા અનવસ્થિત પાલા ભરતાં ભરતાં તથા તેને ફરી ખાલી કરતાં કરતાં એક એક સરસવ સલાકામાં હુ નાખતાં જે વારે સલાકાપાલો શિખા સહિત સંપૂર્ણ ભરાય ત્યારે બીજે પાલો ઉપાડીએ. પ્રથમની પેરે કોઇ દેવ દાનવ ઉપાડીને દ્વીપસમુદ્રે એકેક સરસવ મુકતા જાય, જે દ્વીપસમુદ્ર ખાલી થાય, તે પૂર્વની પેરે એકેક સરસવ ત્રીજા પ્રતિસલાકા પાલામાં નાખીએ. વળી તે મૂકીને પહેલો પાલો ઉપાડે, તેને સરસવે ભરીને પ્રથમની પેરે ખાલી કરીએ, અને એક સરસવ બીજા પાલામાં નાખીએ. એમ બીજે પાલો ભર્યાં. ત્યારે પહેલો ત્રીજે અને ચોથો રહેવા દીધો. તેને ફરી બીજે પાલો ઉપાડ્યો, તે પૂર્વની પેરે ખાલી કર્યાં અને એક સરસવ ત્રીજા પાલામાં નાખ્યો. વળી પહેલો પાલો ઉપાડ્યો, બીજે ત્રીજે ચોથો રહેવા દીધો. પહેલો પાલો ફેર ભર્યાં, પ્રથમની માફક ખાલી કર્યાં. એક સરસવ ફેર બીજા પાલામાં નાખ્યો. એમ પહેલા પાલાથી બીજે ફેર ભર્યાં. પ્રથમની પેરે ફેર ભર્યાં, ખાલી કર્યાં, બીજે સરસવ ફેર ત્રીજા પાલામાં નાખ્યો. એમ કરતાં કરતાં ત્રીજે પાલો ભર્યાં. ત્યારે પેલો, બીજે ચોથો રહેવા દીધો, અને ત્રીજે ઉપાડ્યો, પૂર્વની પેરે દ્વીપસમુદ્રે ખાલી કર્યાં, અને એક સરસવ ચોથા મહુસલાક પાલામાં નાખ્યો, ફરી બીજે ત્રીજે ચોથો પાલો રહેવા દીધો. પહેલો પાલો ભર્યાં, ભરીને પૂર્વની પેરે ખાલી કર્યાં, ફરી એક સરસવ બીજા પાલામાં નાખ્યો. એમ કરતાં કરતાં પહેલા પાલાથી બીજે પાલો ભરીએ, અને બીજા પાલાથી ત્રીજે પાલો ભરીએ, અને ત્રીજા પાલાથી ચોથો પાલો ભરીએ. આગળ કોઇ પાંચમો પાલો નથી. તેથી ચારે પાલા સંપૂર્ણ શિખાબંધ ભર્યાં, પહેલા ત્રણ પાલો કરીને જે દ્વીપ-સમુદ્રમાં મુકેલા દાણાને અને ચાર પાલાના સરસવ તે સર્વ એકઠા કરીને સર્વે સરસવના તથા દ્વીપ

અમુદ્રના દાણા લઇને સરસવનો મોટો રાશિ કરીએ. તેમાંથી એક સરસવ એછા કરીએ, ત્યારે ઉત્કૃષ્ટ, સંખ્યાતું ત્રીજે ભેદ થાય એવું સંખ્યાતાના ત્રણ ભેદ કહ્યા.

હવે અસંખ્યાતાના નવ ભેદ કહે છે—ઉત્કૃષ્ટ સંખ્યાતું એક સરસવયુક્ત કરીએ તે જઘન્ય પરિત અસંખ્યાતાનો પહેલો ભેદ થાય. એ જઘન્યપરિત અસંખ્યાતું એક આદિ યુક્ત કરતાં જ્યાં સુધિ ઉત્કૃષ્ટ ન થાય ત્યાં સુધિ સર્વ મધ્યમપરિત અસંખ્યાતું કહીએ. એજ જઘન્યપરિત અસંખ્યાતાની રાશિનો અભ્યાસ કરીએ તે જઘન્યયુક્ત અસંખ્યાતા થાય. અભ્યાસ તે રાશિના જેટલા સરસવ હોય તેટલા ઢગલા કરીએ, તેને પરસ્પર માંહોમાંહે ગુણીએ તે અભ્યાસ કહેવાય અસત કલ્પનાએ તે ઢગલાના સરસવ પાંચ કલ્પીએ ત્યારે પાંચ પાંચ સરસવના પાંચ ઢગલા કરીએ, તેને પરસ્પર ગુણીએ, એટલે પહેલો બીજા સાથે ગુણતાં ૨૫ થાય, તેને ત્રીજા સાથે ગુણતાં ૧૨૫ થાય, તેને ચોથા સાથે ગુણતાં ૬૨૫ થાય. તેને પાંચમા સાથે ગુણતાં ૩૧૨૫ થાય. એ અભ્યાસનામા ગણિત જાણવું. એ જઘન્ય-યુક્ત અસંખ્યાતું તે આવલિકાના સમયનું પરિમાણ છે. એક આવ-લિકાના એટલા સમય હોય. તે જઘન્યયુક્ત અસંખ્યાતાનો બીજી, ત્રીજી, ચોથી અને પાંચમી વાર અભ્યાસ કરતાં અનુક્રમે અસંખ્યાત અસંખ્યાતું તથા પહેલું, ચોથું, સાતમું અનંતું થાય, તે આ પ્રમાણે જઘન્યયુક્ત અસંખ્યાતાની રાશિનો અભ્યાસ કરીએ ત્યારે જઘન્ય અસંખ્યાત અસંખ્યાતું થાય. તેનો વલી અભ્યાસ કરીએ તે પહેલું જઘન્યપરિત અનંતું થાય, તેનો વલી અભ્યાસ કરીએ તે ચોથું જઘન્યયુક્ત અનંતું થાય. તેનો વલી અભ્યાસ કરીએ તે જઘન્ય અનંતાનંતું સાતમું થાય. ત્રણ અસંખ્યાતા અને ત્રણ અનંતા એ છ જઘન્યને એકાદિકે યુક્ત કરતાં જ્યાં સુધિ ઉત્કૃષ્ટ ન થાય ત્યાંસુધિ એ છ મધ્યમ કહીએ. અને એ છ એક ઊભા કરીએ ત્યારે પાછલા ઉત્કૃષ્ટ થાય. અને ઉત્કૃષ્ટ અનંતાનંતું તો નથી. એ અનુ-યાગદ્વાર સૂત્રોક્ત વિધિ કહ્યો. સૂત્રમાં એ રીતે કહ્યું છે. અનેરા આચાર્ય વલી આમ કહે છે—ચોથું જઘન્યયુક્ત અસંખ્યાતું એકજ વાર વર્ગિએ “તદ્ગુણા વર્ગઃ” ઇતિ વચનાત્. એટલે જઘન્યયુક્ત અસંખ્યાતાને જે રાશિ તેને તેજ રાશિસાથે ગુણીએ, જેમ પાંચને પાંચે ગુણતાં ૨૫ થાય, તે જઘન્ય અસંખ્યાતઅસંખ્યાતું સાતમું

થાય તે એકાદિ યુક્ત કરતાં જ્યાંસુધિ ઉત્કૃષ્ટ ન થાય ત્યાંસુધિ મધ્યમ અસંખ્યાત અસંખ્યાતું આઠમું કહીએ. જઘન્ય અસંખ્યાત અસંખ્યાતું એકરૂપે ઊણું કરીએ ત્યારે પાછલું છઠું ઉત્કૃષ્ટયુક્ત અસંખ્યાતું થાય.

હવે તે જઘન્ય અસંખ્યાતઅસંખ્યાતું ત્રણ વાર વર્ગિએ. એ રીતે ત્રણવાર વર્ગ કરીને તે રાશી માંહે આ દશ અસંખ્યાતા ભેળવીએ-લોકાકાશના પ્રદેશ ૧, ધર્માસ્તિકાયના પ્રદેશ ૨, અધર્માસ્તિકાયના પ્રદેશ ૩, એક જીવના પ્રદેશ ૪, સ્થિતિમંથના અધ્યવસાય સ્થાનો ૫, અનુભાગમંથના અધ્યવસાયસ્થાનો ૬, મન વચન કાયાતું વીર્ય, તેના છેદ પ્રતિભાગ તે સૂક્ષ્મ નિર્વિભાજ્ય ભાગ ૭, ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણી એ બે કાલના સમય ૮, પ્રત્યેક જીવના શરીર ૯, નિગોદ સંધારણ વનસ્પતિકાયના શરીર ૧૦. એ દશ અસંખ્યાતા ભેળવીએ, પછી વર્ગી તે રાશિ ત્રણવાર વર્ગિએ ત્યારે તે પહેલું જઘન્ય પરિત અનંતું થાય. તેમાંથી એક ઓછા કરીએ ત્યારે ઉત્કૃષ્ટ અસંખ્યાતઅસંખ્યાતું થાય. તે જઘન્ય પરિત અનંતાની રાશિના અભ્યાસ પૂર્વે જે રીતે કહ્યો છે તેમ કરીએ ત્યારે ચોથું જઘન્ય-યુક્ત અનંતું થાય. એટલા અભવ્ય જીવ જાણવા. તે જઘન્યયુક્ત અનંતાનો વર્ગ કર્યે થકે વલી સાતમું જઘન્ય અનંતાનંતું થાય. તે જઘન્ય અનંતાનંતની રાશિને ત્રણવાર વર્ગિએ તો પણ ઉત્કૃષ્ટ અનંતાનંતું ન થાય. ત્યારે તેમાં છ અનંતા ભેળવીએ તે આ પ્રમાણે-સિદ્ધના જીવ ૧, નિગોદિઆ જીવ ૨, વનસ્પતિકાયના જીવ ૩, સર્વ અતીત અનાગત કાલના સમય ૪, સર્વ પુદ્ગલપરમાણુ ૫, સર્વ લોકાકાશના પ્રદેશ ૬. એવં છ અનંતા ભેલવીને વલી ત્રણવાર વર્ગિએ, ત્યારપછી કેવલજ્ઞાન અને કેવલદર્શનના પર્યાય ભેળવીએ. જોય પર્યાય અનંતા છે મોટે જ્ઞાનના પર્યાય અનંતા છે એ છ અનંત કહ્યા. તેથી પછી તે (કેવલદુગ્ધના પર્યાય) અનંતગુણા છે. તે ભેલ-વ્યેથકે ઉત્કૃષ્ટ અનંતાનંતું નવમું થાય, પણ મધ્યમ અનંતાનંતું જ વ્યવહારમાં પ્રવર્તે છે. લોકાલોકમાંહે જેટલા પદાર્થ છે તે સર્વ મધ્યમ અનંતાનંતેજ છે. ઉત્કૃષ્ટ અનંતાનંતું કહ્યું, પણ નિપ્રયોજન છે. તે મોટેજ સિદ્ધાંતે ના કહી. એ સૂક્ષ્મ અર્થનો વિચાર દેવેંદ્રશ્વરિએ લખ્યો.

શ્રીવીરપ્રભુને નમસ્કાર કરીને શતકનામા પંચમ કર્મઅંથ કહે છે—ધ્રુવખંધી ૧, અધ્રુવખંધી ૨, ધ્રુવોદયી ૩, અધ્રુવોદયી ૪, ધ્રુવ-સત્તા ૫, અધ્રુવસત્તા ૬, ઘાતિ ૭, અઘાતિ ૮, પુન્યપ્રકૃતિ ૯, પાપ-પ્રકૃતિ ૧૦, પરાવર્તિનિ ૧૧, અપરાવર્તિનિ ૧૨, ચાર પ્રકારે વિપાક તે ક્ષેત્રવિપાકી ૧, જીવવિપાકી ૨, ભવવિપાકી ૩, પુદ્ગલવિપાકી ૪ એવં ૧૬. ચાર પ્રકારે ખંધ તે પ્રકૃતિખંધ ૧, સ્થિતિખંધ ૨, રસખંધ ૩, પ્રદેશખંધ ૪ એવં ૨૦. તથા અદ્યતનખંધ ૧, બૃહસ્પતિખંધ ૨, અવસ્થિતિખંધ ૩, અવકતવ્યખંધ ૪. એવં ૨૪. ઉપશમત્રેણિ ૨૫, ક્ષપકત્રેણિ ૨૬ એવં ૨૬ દ્વાર અનુક્રમે કહે છે.

તેમાં ધ્રુવખંધી કહે છે—વર્ણાદિક ૪, તેજસતથા કાર્મણુ શરીર, અગુરુલધુનામ, નિર્વાણનામ, ઉપઘાતનામ, ભયમોહની, કુચ્છામોહની, મિથ્યાત્વમોહની, શોષ કષાય, જ્ઞાનાવરણી પાંચ, દર્શનાવરણી નવ, અંતરાયકર્મ પાંચ એવં ૪૭. જ્ઞાનાવરણી ૫, દર્શનાવરણી ૯, મોહની ૧૯, નામની ૯, અંતરાયની ૫, એવં મૂલ પાંચ કર્મની ઉત્તર ૪૭ પ્રકૃતિ હોય, વેદની તથા ગોત્ર એ બે કર્મની મૂલપ્રકૃતિની અપેક્ષાએ ધ્રુવખંધી જાણવી. ઉત્તરપ્રકૃતિની અપેક્ષાએ અધ્રુવખંધી જાણવી.

હવે અધ્રુવખંધીની કહે છે—શરીર ૩, ઉપાંગ ૩, સંઘયણુ-સંસ્થાન ૧૨, પાંચ જાતિ, ચાર ગતિ, બે વિહાયોગતિ. ચાર આનુ-પૂર્વિ, જિનનામ, ઉદ્યાસનામ, ઉદ્યોતનામ, આતાપનામ, પરાઘાતનામ, ત્રસ-સ્થાવરની ૨૦, બે ગોત્રની, બે વેદનીની. હાસ્યાદિ બે યુગલ, ત્રણ વેદ, આયુષ્ય કર્મની ચાર, એવં અધ્રુવખંધીની ૭૩.

હવે ધ્રુવખંધી અને અધ્રુવખંધી, ધ્રુવઉદયી અને અધ્રુવઉદયી આ ચાર આશ્રયી ભાંગા કહે છે—અનાદિ અનંત ૧. અનાદિસાંત ૨, સાદિઅનંત ૩, સાદિસાંત ૪.* ધ્રુવઉદયીને વિષે પહેલો અને બીજો એ બે ભાંગા હોય. ધ્રુવખંધીને વિષે ત્રીજો વર્ણને શેષ ત્રણ ભાંગા હોય. મિથ્યાત્વમોહનીને વિષે ત્રણ ભાંગા હોય. મિથ્યાત્વમોહનીને

* જેનો પ્રારંભ અને વિચ્છેદ ન હોય તે અનાદિ અનંત.

જેનો પ્રારંભ ન હોય, વિચ્છેદ હોય, તે અનાદિ સાંત.

જેનો પ્રારંભ હોય, વિચ્છેદ ન હોય તે સાદિ અનંત.

જેનો પ્રારંભ અને વિચ્છેદ બન્ને હોય તે સાદિસાંત.

વિષે ત્રણ ભાંગા જુદા કેમ કહ્યા? ધ્રુવખંધીને ત્રણ ભાંગા ખંધે આવે પણ ઉદયે ન આવે, મિથ્યાત્વ મોહનીના તો ઉદયે પણ આવે. તેથી ભિન્ન કહ્યા. અધ્રુવખંધી અને અધ્રુવઉદયમાં એક ચોથો સાદિ-સાંત ભાંગા હોય.

હવે ધ્રુવઉદયી કહે છે—નિર્વાણનામ, સ્થિરનામ, અસ્થિરનામ, અગુરુસધુનામ, શુભનામ, અશુભનામ, તેજસ કાર્મણુ શરીર, વર્ણાદિક ચાર, એવં બાર નામકર્મની, પાંચ જ્ઞાનાવરણી, પાંચ અંતરાય, ચાર દર્શનાવરણી, એક મિથ્યાત્વમોહની એવં ૨૭.

હવે અધ્રુવઉદયી કહે છે—સ્થિર. અસ્થિર, શુભ, અશુભ એ ચાર નિના અધ્રુવખંધી ૬૮. મિથ્યાત્વમોહની વિના ધ્રુવખંધીની શેષ ૧૮ તે. પાંચ નિદ્રા, ઉપવાતનામ, મિશ્રમોહની, સમકીતમોહની એવં ૬૫ અધ્રુવઉદયી જાણવી.

હવે ધ્રુવસત્તા કહે છે—ત્રસસ્થાવરની ૨૦, વર્ણની ૨૦, તેજસ-સમે, તેજસશરીર, કાર્મણુશરીર, તેજસકાર્મણુખંધન, તેજસસંઘાતન, કાર્મણુસંઘાતન, તેજસતેજસખંધન, તેજસકાર્મણુખંધન. એવં ૭. વર્ણાદિક ચાર અને તેજસકાર્મણુ શરીર એ છ વિના ધ્રુવખંધી ૪૧. ત્રણ વેદ, સંઘયણુસંસ્થાન ૧૨, જાતિ ૫, બે વેદનીની, બે યુગલ, ઔદારિકસંપત-ઔદારિક શરીર, ઔદારિક અંગોપાંગ, ઔદારિક સંઘાતન, ઔદારિક ઔદારિકખંધન, ઔદારિકતેજસખંધન, ઔદારિક તેજસકાર્મણુખંધન, ઔદારિકકાર્મણુખંધન એવં ૭. ઉદ્યાસ, ઉદ્યોત, આતાપ, પરાઘાત એવં ઉદ્યાસચતુષ્ક. એવં ૧૨૫. ખગયદુગ, તિર્યંચદુગ, નીચગોત્ર, એવં ૧૩૦ પ્રકૃતિ ધ્રુવસત્તાની જાણવી.

સમકીતમોહની, મિશ્રમોહની, મનુષ્યદ્વિક, વૈકિયની ૧૧-દેવ-દ્વિક, નરકદ્વિક, વૈકિયશરીર, વૈકિયઉપાંગ, વૈકિયસંઘાતન, વૈકિયવૈકિય-ખંધન, વૈકિયતેજસખંધન, વૈકિયકાર્મણુખંધન, વૈકિયતેજસકાર્મણુ-ખંધન, એવં વૈકિયની ૧૧. જિનનામ, ચાર આયુષ્યની, આહારક શરીર, આહારક ઉપાંગ, આહારકસંઘાતન, આહારકઆહારકખંધન, આહારકતેજસખંધન, આહારકકાર્મણુખંધન, આહારક તેજસકાર્મણુ ખંધન એવં આહારકસમેક. ઉચગોત્ર એવં અધ્રુવસત્તાની ૨૮ જાણવી

હવે ગુણઠાણે ધ્રુવસત્તા કહે છે—પહેલા ત્રણ ગુણઠાણાને વિષે મિથ્યાત્વમોહનીની સત્તા નિશ્ચે હોય. ચોથાથી આઠમા ગુણઠાણા સુધિ ભજના જાણવી. બીજે ગુણઠાણે સમકીત મોહનીની સત્તા નિશ્ચે હોય. પહેલાથી દશમા ગુણઠાણા સુધિ ભજના. બીજે તથા ત્રીજે ગુણઠાણે મિશ્રમોહનીની સત્તા નિશ્ચે હોય. પહેલાથી અગ્યા-રમા સુધિ ભજના. પહેલા બે ગુણઠાણે અનંતાનુબંધી કષાય નિશ્ચે હોય. ત્રીજાથી અગ્યારમા સુધિ ભજના. આહારક સંપત્તકની સર્વ ગુણઠાણે ભજના. બીજા ત્રીજા ગુણઠાણા વિના બાકી સર્વ ગુણઠાણે તીર્થંકરનામકર્મની ભજના. (આહારક સંપત્તક અને જિનનામકર્મની) સત્તા છતે મિથ્યાત્વ ન થાય. તીર્થંકરનામકર્મ સત્તામાં છતે અંત-મુહુર્તપર્યંત મિથ્યાત્વ થાય. આહારકસંપત્તક અને જિનનામ બેની સત્તાવાળો જીવ મિથ્યાત્વે ન જાય. તીર્થંકરનામકર્મની સત્તાવાળો જીવ મિથ્યાત્વે આવે તો અંતમુહુર્તજ રહે. તે આ પ્રમાણે—પૂર્વે નરકનું આયુ બાંધીને પછી ક્ષાયોપશમિક સમ્યક્ત્વ પામીને તીર્થંકર-નામકર્મ બાંધે તે જીવ મરતાં સમકીત વમીને મિથ્યાત્વે આવી નરકે ઉપજે, ત્યાં વહી તુરંતજ સમકીત પામે. મારે અંતમુહુર્તજ મિથ્યાત્વગુણઠાણે રહે.

હવે ઘાતિપ્રકૃતિ કહે છે—કેવલદુગ, પાંચ નિદ્રા, પ્રથમના બાર કષાય, મિથ્યાત્વમોહની એ ૨૦ સર્વઘાતી જાણવી. ચાર જ્ઞાન, ત્રણ દર્શન, સંજવલનની ચાર, નવનોકષાય, અંતરાયકર્મની પાંચ એ ૨૫ દેશઘાતી જાણવી. કુલ એ ૪૫ ઘાતી જાણવી.

હવે અઘાતી કહે છે—પ્રત્યેકની ૮, શરીરજની ૩૫—પાંચ શરીર, ત્રણ અંગોપાંગ, બાર સંઘયણસંસ્થાન, પાંચ જાતિ, ચાર ગતિ, બે ખગતિ, ચાર આનુપૂર્વિ એવં ૩૫. આયુષ્યની ચાર, ત્રસ સ્થાવરની વીસ, બે ગોત્રની, બે વેદનીની, ચાર વર્ણાદિક એવં અઘાતી ૭૫ જાણવી.

હવે પુન્યપ્રકૃતિ કહે છે—દેવત્રિક, મનુષ્યત્રિક, ઉચ્ચગોત્ર, સાતા-વેદની, ત્રસની દશ, પાંચ શરીર, ત્રણ ઉપાંગ, પહેલું સંઘયણ તથા પહેલું સંસ્થાન, પરાઘાતનામ, ઉશ્વાસનામ, આતાપનામ, ઉદ્યોતનામ, અગુણધુનામ, તીર્થંકરનામ, નિર્વાણનામ, તિર્થંચ આયુ, શુભવર્ણાદિ ચાર, પચેદ્રિજાતિ, શુભખગતિ, એવં ૪૨ પુન્યની જાણવી.

હવે પાપપ્રકૃતિ કહે છે—પ્રથમ સંઘયણુ તથા પ્રથમ સંસ્થાન વર્ણ સંઘયણુસંસ્થાનની દશ, અશુભ ખગતિ, તિર્યચદુગ, અસાતા-વેદની, નીચગોત્ર, ઉપધાતનામ, જાતિ ચાર, નરકત્રિક, સ્થાવરની દશ, અશુભ વર્ણાદિ ચાર, ધાતિની ૪૫ સહિત કરતાં ૮૨ પાપપ્રકૃતિ જાણવી.

હવે અપરાવર્તમાનની પ્રકૃતિ કહે છે—વર્ણાદિક ચાર, તેજસ-કાર્મણશરીર, અગુરુલધુનામ, નિર્વાણુનામ, ઉપધાતનામ, એવં નામ-કર્મની ૯. દર્શનાવરણી ૪. જ્ઞાનાવરણી ૫, અંતરાયની ૫, પરાધા-તનામ, ભયમોહની, જુગુપ્સામોહની, મિથ્યાત્વમોહની, ઉદ્ધાસનામ, જિનનામ એવં ૨૯ અપરાવર્તમાન જાણવી.

હવે પરાવર્તમાન કહે છે - ત્રણ શરીર, ત્રણ અગોપાંગ, સંઘ-યણુ સંસ્થાનની ૧૨, પાંચ જાતિ, ચાર ગતિ, બે ખગતિ, ચાર આનુ-પૂર્વિ એવં શરીરાણ્ણની ૩૩. ત્રણ વેદ, હ્રાસ્યયુગલ, શોળ કષાય, ઉધોતનામ, આતાપનામ, બે ગોત્રની, બે વેદની, પાંચ નિદ્રા, ત્રસ-સ્થાવરની ૨૦, આયુષ્યની ચાર, એવં ૯૧ પરાવર્તમાનની જાણવી. ક્ષેત્રવિપાકી ચાર આનુપૂર્વિ જાણવી. ભવવિપાકી ચાર આયુષ્યની જાણવી.

હવે જીવવિપાકી કહે છે—ઘનધાતિ ૪૭, ગોત્રની ૨, વેદનીની ૨, જિનનામ, ત્રસનામ, આદરનામ, પર્યાપ્તનામ, સ્થાવરનામ, સૂક્ષ્મનામ, અપર્યાપ્તનામ, સુભગનામ, સુસ્વરનામ, આદેયનામ, યશનામ, દુર્ભગનામ, દુઃસ્વરનામ, અનાદેયનામ, અપયશનામ, ઉદ્ધાસનામ, જાતિ ૫, ગતિ ૪, ખગતિ ૨, એવં ૭૮ જીવવિપાકી જાણવી.

(જીવનેજ જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રાદિક આત્મગુણને વિષે તથા ઇન્દ્રિય ઉદ્ધાસાદિકને વિષે પેતાનો કરેલો અનુગ્રહ ઉપધાત દેખાડે તે માટે જીવવિપાકી કહીએ. સર્વે પ્રકૃતિ જીવનેજ વિપાક દેખાડે છે તો ક્ષેત્રાદિક જુદા જુદા વિપાક કેમ કહ્યા ? તેનો ઉત્તર એ કે—સર્વે પ્રકૃતિવિપાક તો જીવનેજ દેખાડે છે તો પણ ક્ષેત્રાદિકના પ્રાધા-ન્યપણા માટે તે વિપાકપણે કહી. ચાર આયુ તે ભવવિપાકી છે. ઇહ ભવે પરિણામ વિશેષે જે ભવભોગ્ય આયુ બાંધ્યું હોય તે તેજ ભવે અનુભવાય. તે માટે ભવવિપાકી કહીએ. ગત્યાદિક તો કેટલીક

ભવાંતર લગે પણ હોય તે માટે જીવવિપાકી કહી.)

હવે પુદ્ગલવિપાકી કહે છે—નિર્વાણનામ, સ્થિરનામ, અસ્થિર-
નામ, અગુરૂલધુનામ, શુભનામ, અશુભનામ, તૈજસનામ, કાર્મણ-
નામ, ચાર વર્ણની એ બાર નામકર્મની ધ્રુવોદયી જાણવી. તથા ત્રણ
શરીર, ત્રણ ઉપાંગ, સંઘયણસંસ્થાન ૧૨ એ અઢાર શરીરચતુષ્કની
જાણવી. ઉપઘાતનામ, સાધારણ નામ, પ્રત્યેકનામ, ઉદ્યોતનામ, આતા-
પનામ, પરાઘાતનામ એ છ મળી ૩૬ પ્રકૃતિ પુદ્ગલવિપાકી જાણવી.
શરીરના પુદ્ગલનેજ અનુગ્રહ ઉપઘાત કરે માટેજ પુદ્ગલવિપાકી
કહીએ.

હવે ચાર બંધ કહે છે—પ્રકૃતિ બંધ, સ્થિતિબંધ, રસબંધ,
પ્રદેશબંધ એ ચાર બંધનું સ્વરૂપ પ્રથમજ મોઢિકને દૃષ્ટાંતે વર્ણવું છે.

❧❧❧ ધ્રુવબંધાદિ ૩૧ દ્વાર યંત્ર. ❧❧❧

અનુક્રમ	૩૧ દ્વારનામાનિ			માનાવર.	દર્શનાવર.	વેદનીય	મોહનીય	આણ્ય	નામ	ગોત્ર	અન્તરાય	ફલ
૧	ધ્રુવબંધિ	...	...	૫	૯	૦	૧૯	૦	૯	૦	૫	૪૭
૨	અધ્રુવબંધિ	...	...	૦	૦	૨	૭	૪	૫૮	૨	૦	૭૩
૩	ધ્રુવોદયી	...	...	૫	૪	૦	૧	૦	૧૨	૦	૫	૨૭
૪	અધ્રુવોદયી	...	...	૦	૫	૨	૭	૪	૫૫	૨	૦	૯૫
૫	ધ્રુવસત્તા	...	...	૫	૯	૨	૨૬	૦	૮૨	૧	૫	૧૩૦
૬	અધ્રુવસત્તા	...	...	૦	૦	૦	૨	૪	૨૧	૧	૦	૨૮
૭	ઘાતિની	...	...	૫	૯	૦	૩૬	૦	૦	૦	૫	૪૫
૮	અઘાતિની	...	...	૦	૦	૨	૦	૪	૬૭	૨	૦	૭૫
૯	પરાવર્તમાન	...	...	૦	૫	૨	૨૩	૪	૫૫	૨	૦	૯૧
૧૦	અપરાવર્તમાન	...	...	૫	૪	૦	૩	૦	૧૨	૦	૫	૨૯
૧૧	શુભ	...	...	૦	૦	૧	૦	૩	૩૭	૧	૦	૪૨
૧૨	અશુભ	...	...	૫	૯	૧	૨૬	૧	૩૪	૧	૫	૮૨

અનુક્રમ	૩૧ દ્વારનામાનિ	માનાવર.	દર્શનાવર.	વેદનીય	મોહનીય	આશિષ	નામ	ગોત્ર	આન્તરાય	કુલ
૧૩	પુદ્ગલવિપાકી	૦	૦	૦	૦	૦	૩૬	૦	૦	૩૬
૧૪	ભવવિપાકી	૦	૦	૦	૦	૪	૦	૦	૦	૪
૧૫	ક્ષેત્રવિપાકી	૦	૦	૦	૦	૦	૪	૦	૦	૪
૧૬	જીવવિપાકી	૫	૯	૨	૨૮	૦	૨૭	૨	૫	૭૮
૧૭	સ્વાનુદયઅન્ધ	૦	૦	૦	૦	૨	૯	૦	૦	૧૧
૧૮	સ્વોદયઅન્ધ	૫	૪	૦	૧	૦	૧૨	૦	૫	૨૭
૧૯	ઉભયઅન્ધ	૦	૫	૨	૨૫	૨	૪૬	૨	૦	૮૨
૨૦	સમકવ્યવચ્છિદ્ધમાનઅન્ધોદય ...	૦	૦	૦	૨૧	૦	૫	૦	૦	૨૬
૨૧	ક્રમકવ્યવચ્છિદ્ધમાનઅન્ધોદય ...	૫	૯	૨	૫	૩	૫૫	૨	૫	૮૬
૨૨	ઉત્ક્રમકવ્યવચ્છિદ્ધમાનઅન્ધોદય	૦	૦	૦	૦	૧	૭	૦	૦	૮
૨૩	સાન્તરઅંધ	૦	૦	૧	૬	૦	૩૪	૦	૦	૪૧
૨૪	સાન્તરનિરન્તરઅન્ધ	૦	૦	૧	૧	૦	૨૩	૨	૦	૨૭
૨૫	નિરન્તરઅંધ	૫	૯	૦	૧૯	૪	૧૦	૦	૫	૫૨
૨૬	ઉદયસંક્રમોત્કૃષ્ટ	૦	૦	૧	૧૦	૦	૧૮	૧	૦	૩૦
૨૭	અનુદયસંક્રમોત્કૃષ્ટ	૦	૦	૦	૧	૦	૧૨	૦	૦	૧૩
૨૮	ઉદય અન્ધોત્કૃષ્ટ	૫	૪	૧	૧૭	૦	૨૭	૧	૫	૬૦
૨૯	અનુદયઅન્ધોત્કૃષ્ટ	૦	૫	૦	૦	૦	૧૦	૦	૦	૧૫
૩૦	ઉદયવતી	૫	૪	૨	૪	૪	૯	૧	૫	૩૪
૩૧	અનુદયવતી	૦	૫	૦	૨૪	૦	૮૪	૧	૦	૧૧૪

હવે મૂલ પ્રકૃતિના બુદ્ધસ્કારાદિ અંધ કહે છે—ચાર અવસ્થિતિ અંધ, ત્રણ બુદ્ધસ્કાર, ત્રણ અદ્યતર, અવકતવ્ય અંધ નથી. તે તો સર્વથા અઅંધ થઈ ફરી અંધ થાય તેને કહીએ, તે મૂલ પ્રકૃતિમાં નથી. એકથી અધિક આંધે તેને બુદ્ધસ્કાર કહીએ. એક આદિ હીન-અંધ કરે તેને અદ્યતર કહીએ. સરખી પ્રકૃતિ આંધે તેને અવસ્થિતિ

બંધ કહીએ. સર્વથા અબંધ થઇ ફરી પ્રથમ સમયે બંધ કરે તેને અવકતવ્ય બંધ કહીએ.

હવે ઉત્તર પ્રકૃતિના ભૂયસ્કારાદિ બંધ કહે છે—દર્શનાવરણી કર્મના અવસ્થિતિ બંધ ત્રણ, નવનો છનો ચારનો એવં ત્રણ. બે ભૂયસ્કાર, બે અદ્યતર. અવકતવ્ય બે તે આ પ્રમાણે—અગ્યારમા ગુણકાણે સર્વથા અબંધ થઇને પડતો દશમે ગુણકાણે ચાર પ્રકૃતિનો બંધ કરે તે પ્રથમ સમયે પહેલો અવકતવ્ય બંધ હોય. ઉપશાંતમોહ સર્વથા અબંધ થકો કાલ કરી અનુત્તરવિમાને ચોથે ગુણકાણે પ્રથમજ છ પ્રકૃતિ બાંધે, ત્યાં પ્રથમ સમયે બીજો અવકતવ્ય બંધ હોય.

મોહની કર્મના દશ અવસ્થિતિબંધ કહે છે—૨૨ નો મિથ્યાત્વ ગુણકાણે હોય. મિથ્યાત્વરહિત બીજે ગુણકાણે ૨૧ નો બંધ. અનંતાનુબંધી ચાર વિના ત્રીજે ચોથે ગુણકાણે ૧૭ નો બંધ. અપ્રત્યાખ્યાન ચાર વિના પાંચમે ગુણકાણે ૧૩ નો બંધ. પ્રત્યાખ્યાન ચાર વિના છઠાથી આઠમા સુધિ ૯ નો બંધ. હાસ્ય, રતિ, ભય અને કુચ્છા એ ચાર વિના નવમે ગુણકાણે પાંચ, બીજે ભાગે પુરુષવેદ વિના ચાર, ત્રીજે ભાગે સંજવલનકોષ વિના ત્રણ, ચોથે ભાગે સંજવલન માન વિના બેનો, પાંચમે ભાગે સંજવલનની માયા વિના એકનો બંધ. એવં દશ અવસ્થિતિ બંધ, નવ ભૂયસ્કાર, આઠ અદ્યતર, કેમકે ૨૨ થી ૧૭ નો બંધ કરે, ચડતાં મિત્રે અને સમ્યક્ત્વે ૧૭ બાંધે તે પહેલો અદ્યતર બંધ. સાસ્વાદન તો પડતાંજ હોય મારે ચઠતાં ૨૧ નો બંધ ન હોય. તથા બે અવકતવ્ય તે આ પ્રમાણે—ઉપશાંત ગુણકાણે સર્વથા અબંધ થઇ નવમે ગુણકાણે સંજવલન લોભ બાંધે, ત્યારે પ્રથમ સમયે પહેલો અવકતવ્ય બંધ હોય. ઉપશમત્રેણિએ અબંધ થઇ કાલ કરી અનુત્તરવિમાને પ્રથમજ ચોથે ગુણકાણે ૧૭ નો બંધ કરે એ બીજો અવકતવ્ય બંધ.

હવે નામકર્મના અવસ્થિતિ બંધ કહે છે—૨૩, ૨૫, ૨૭, ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧, ૧. એવં આઠ. છ ભૂયસ્કાર, કેમકે ૩૧ બાંધતો ૧ ન બાંધે મારે. સાત અદ્યતર, ત્રણ અવકતવ્ય બંધ તે આ પ્રમાણે—ઉપશાંત મોહ ગુણકાણે સર્વથા અબંધ થઇ પડતાં આઠમે ગુણકાણે જસતામ બાંધે. તે પ્રથમ સમયે પહેલો અવકતવ્ય. ઉપશાંતમોહ કાલ કરી

અનુત્તરવિમાને મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય ૨૯ પ્રકૃતિ બાંધે, તે પ્રથમ સમયે બીજો અવકતવ્ય. કોષ્ઠક જિનનામ સહિત ૩૦ પ્રકૃતિ બાંધે તે પ્રથમ સમયે ત્રીજો અવકતવ્ય. એવં ત્રણ અવકતવ્ય જાણવા. શેષ જ્ઞાનાવરણી, વેદની, આયુ, ગોત્ર, અંતરાય એ પાંચ કર્મને વિષે એકેકોજ બંધસ્થાનક હોય. તેમાં જ્ઞાનાવરણી તથા અંતરાય એ બે કર્મ ધ્રુવબંધી છે મારે દશમા ગુણઠાણા સુધિ એની સર્વ પ્રકૃતિ ભેગીજ બંધાય, ત્યાં ભૂયસ્કાર તથા અદ્યપતર બંધ ન હોય, એક અવસ્થિતિ બંધ સદાય હોય. શેષ વેદની, આયુ, ગોત્ર, એ ત્રણ કર્મની પ્રકૃતિ બંધ વિરોધી છે તેથી એક સમયે એકજ બંધાય, તેથી તેનું બંધસ્થાનક પણ એકજ હોય, ભૂયસ્કાર તથા અદ્યપતર બંધ ન હોય. વેદનીય તો તેરમા ગુણઠાણા સુધિ બંધાય છે, મારે તે વેદની વિના શેષ ચાર કર્મનો અવકતવ્ય બંધ એક હોય. કારણ કે અગ્યારમે ગુણઠાણે અબંધ થઈને ફરી બાંધતાં પ્રથમ સમયે અવકતવ્ય બંધ અને ત્યાર પછી દ્વિતીયાદિક સમયે અવસ્થિતિ બંધ જાણવો.

હવે સામાન્યે ઉત્તર પ્રકૃતિના બંધસ્થાનક ૨૯ છે તે આ પ્રમાણે — ૧, ૧૭, ૧૮, ૧૯, ૨૦, ૨૧, ૨૨, ૨૬, ૫૩, ૫૪, ૫૫, ૫૬, ૫૭, ૫૮, ૫૯, ૬૦, ૬૧, ૬૩, ૬૪, ૬૫, ૬૬, ૬૭, ૬૮, ૬૯, ૭૦, ૭૧, ૭૨, ૭૩, ૭૪, એ ૨૯ બંધસ્થાનક જાણવા. ત્યાં ભૂયસ્કાર બંધ ૨૮ હોય છે. અદ્યપતર પણ ૨૮ લેવા. અહિં અવકતવ્ય બંધ ન સંભવે. કારણ કે સર્વ ઉત્તર પ્રકૃતિનો અબંધક અયોગી ગુણઠાણે હોય, ત્યાંથી પડવું નથી મારે. નામ તથા ગોત્રકર્મની ઉત્કૃષ્ટી સ્થિતિ વીસ કોડા કોડી સાગરોપમની જાણવી. મોહની કર્મની સીતેર કોડાકોડી સાગરોપમની જાણવી, બાકી ચાર કર્મ તે જ્ઞાનાવરણી, દર્શનાવરણી, વેદની અને અંતરાય એ ચાર કર્મની ત્રીસ કોડાકોડી સાગરોપમની જાણવી. આયુષ્યની તેંત્રીસ સાગરોપમની જાણવી. તેમાં દેવતા નારકીના આયુષ્યની ઉત્કૃષ્ટી સ્થિતિ તેંત્રીસ સાગરોપમ કહ્યા, તે ભોગ્યકાલ આશ્રયી જાણવા. પણ બાંધે તો તે પૂર્વકોટિને ત્રીજે ભાગે અધિક તેંત્રીસ સાગરોપમ બાંધે. ભગવતીસૂત્રે શતક છાના ત્રીજા ઉદ્દેશે એમ કહ્યું છે. તથા સપ્તવિધ બંધકનો કાલ પણ તેંત્રીસ સાગરોપમ પૂર્વ કોડીને ત્રીજે ભાગે અધિક અને છ માસે ઊણા કહ્યો છે મારે તેંત્રીસ સાગર પૂર્વ કોડીને ત્રીજે ભાગે આયુઃકર્મની

સ્થિતિ જાણવી*

હવે જઘન્ય સ્થિતિઅંધ કહે છે—અકપાયને મુકીને વેદનીની સ્થિતિ ખાર મુહુર્તની હોય, નામ તથા ગોત્રકર્મની આડ મુહુર્તની હોય. ખાકીના પાંચ જ્ઞાનાવરણી, દર્શનાવરણી, મોહની, આયુ, અંતરાય એ પાંચ કર્મની અંતર્મુહુર્તની જાણવી, પહેલે સમયે અંધાય, બીજે સમયે વેદાય, ત્રીજે સમયે નાશ પામે. અન્ય સ્થળે (ઉત્તરાધ્ય-યનમાં) અંતર્મુહુર્તની પણ વેદની કર્મની કહી છે.

હવે ઉત્તર પ્રકૃતિનો ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિઅંધ કહે છે જ્ઞાનાવરણી પાંચ, અંતરાય પાંચ, દર્શનાવરણી નવ, અસાતાવેદની એ વીસ પ્રકૃતિની ત્રીસ કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ. સૂક્ષ્મ, અપર્યાપ્ત, સાધારણ એ સૂક્ષ્મત્રિક, ચિકલત્રિક એ છ પ્રકૃતિની અઠાર કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ. પ્રથમ સંઘયણ તથા પ્રથમ સંસ્થાન એ બેની દશ કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ. ઉપરના સંઘયણ તથા સંસ્થાન ન્યમોંધ, તથા ઋષભનારાયની ખારની. સાદિ તથા નારાયની ૧૪ ની. તથા કુખજ તથા અર્ધનારાયની ૧૬ ની. વામન તથા કીલિકાની ૧૮ ની. તથા હુંડક અને છેવડાની ૨૦ કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ જાણવી. શોળ કપાયની આલીસ કોડાકોડી સાગરોપમની જાણવી. મૃદુ, લઘુ, સ્નિગ્ધ, ઉષ્ણસ્પર્શ, સુરભિગંધ, શ્વેતવર્ણ, મધુરરસ એ સાતની દશ કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ હોય. અઢી કોડાકોડી સાગરોપમ સાધિક સ્થિતિ પીતવર્ણ અને આમ્લરસ વિગેરેની અનુ-ક્રમે જાણવી.

શુભ ખગતિ, ઉંચ ગોત્ર. દેવદુગ, સ્થિરનામ, શુભનામ, સુભ-ગનામ, સુસ્વરનામ, આદેયનામ, જસનામ, પુરુષવેદ, રતિ, હાસ્ય એ તેર પ્રકૃતિની દશ કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ જાણવી. મિથ્યા-ત્વમોહનીની સિત્તેર કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ જાણવી. મનુષ્ય-દુગ, સ્ત્રીવેદ, સાતાવેદની એ ચાર પ્રકૃતિની પંદર કોડાકોડી સાગરો-પમની સ્થિતિ જાણવી. ભય, કુચ્છા, અરતિ, શોક, વૈક્રિયદુગ, તિર્યચ-દ્વિક, ઔદારિકદુગ, નરકદુગ, નીચગોત્ર, તૈજસશરીર, કાર્મણશરીર,

* આયુઃકર્મને વિષે દેવાયુ અને નરકાયુની સ્થિતિ સર્વ કરતાં વધારે હોવાથી ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિઅંધમાં ગ્રંથભાષવને માટે ને બેની સ્થિતિ કહી છે.

અગુરુલધુનામ, નિર્માણ, ઉપઘાતનામ, અસ્થિર, અશુભ, દુર્ભંગ, દુઃસ્વર, અનાદય, અયશ, ત્રસ, બાદર, પર્યાપ્ત, પ્રત્યેક, સ્થાવર, એકેન્દ્રિભતિ, પંચેન્દ્રિભતિ, નપુંસકવેદ, અશુભવિહાયોગતિ, ઉચાસ, ઉદ્યોત, આતાપ, પરાઘાત, ગુરુસ્પર્શ, કર્કશસ્પર્શ, રૂક્ષસ્પર્શ, શીતસ્પર્શ, દુર્ગંધ એ ૪૨ પ્રકૃતિની વીસ કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ જાણવી. આહારક વર્ણને બીજા અંધન સંઘાતનની સ્થિતિ પોતપોતાના શરીરની સ્થિતિ જેટલીજ હોય. તે માટે વીસ કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ જાણવી.

હવે અબાધાકાલ કહે છે—જે મૂલપ્રકૃતિ તથા ઉત્તરપ્રકૃતિની જેટલા કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ હોય તે પ્રકૃતિની તેટલા સોઃ વર્ષનો અબાધાકાલ હોય, બાંધ્યા પછી પણ એટલા કાલ લગે તે કર્મ ઉદય ન આવે તે અબાધાકાલ કહીએ. તથા પોતપોતાને અબાધાકાલે હીન જે કર્મસ્થિતિ, તે કર્મનો નિષેક કહેતાં ભોગ્યકાલ હોય. નિષેક તે કર્મ ઉદયકાલે પ્રથમ બહુ પ્રદેશાત્ર સામટો ઉદય આવે અને પછી સમય સમય હીન હીનતર થાય, યાવત્ કર્મની સ્થિતિ તે છેદલે સમયે અત્યંતમ ઉદય હોય તેને નિષેક કહીએ. એ ૫૭ પ્રકૃતિ તથા આગલ ૮૮ પ્રકૃતિનું ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિઅંધ કહ્યું, અને દેવ તથા નરક આયુ એ બે પ્રકૃતિનું ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિઅંધ તેંત્રીસ સાગરોપમ પ્રમાણ મૂલ પ્રકૃતિમધ્યે કહ્યું છે તેથીજ અહીં પણ લેવું. એમ સર્વ ૧૪૮ પ્રકૃતિનો ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિઅંધ કહ્યો.

તીર્થંકરનામ તથા આહારક સપ્તક એ આઠ નામકર્મની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ અંત કોડાકોડી સાગરોપમની હોય. અહિં શિષ્ય પૂછે છે કે—જિનનામનો એટલો કાળ તો તિર્થંગતિ વિના પુરો ન થાય, અને તિર્થંગતિમાંહે તો જિનનામની સત્તા નિષેધી છે તો એ વાત કેમ ઘટે ? તેનો ઉત્તર કહે છે. જે તિર્થંગમાં જિનનામની સત્તા નિષેધી

* જેમકે પાંચ અંતરાય, પાંચ જ્ઞાનાવરણ, નવ દર્શનાવરણ અને અસાતા વેદનીય, એ વીસ પ્રકૃતિનો ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિઅંધ ત્રીસ કોડાકોડી સાગરોપમ છે, તો તેનો ઉત્કૃષ્ટ અબાધાકાળ ત્રીસ શતવર્ષ એટલે ત્રણ હજાર વર્ષ હીન ત્રીસ કોડાકોડી સાગરોપમ ભોગ્યકાળ, હવે એ પ્રકારે સર્વ પ્રકૃતિઓને માટે જાણવું.

છે તે ત્રીજે ભવેજ ખંધાય એવા નિકાચિતની અપેક્ષાએ જાણવું. તે નિકાચિત કર્મ તો સકલ કરણને અસાધ્ય હોય, અને નિકાચું ન હોય તે કર્મની અપવર્તના (સ્થિતિરસનું ઘટાવવું) ઉદ્વર્તના (સ્થિતિરસનું વધારવું.) તથા સંક્રમણ તે પરપ્રકૃતિમાંહે સંક્રમાવવું ઇત્યાદિક કરણ સાધ્ય હોય તે જિનનામ ઘણા ભવ પહેલાં પણ ખંધાય. તથા અંતઃકોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ પણ અપવર્તનાએ ઘટતાં તથા પરપ્રકૃતિમાંહે સંક્રમાવતાં કાંઈ દૂષણ નહિ. તથા એ આઠ પ્રકૃતિનો ઉત્કૃષ્ટ અને જઘન્ય અખાધાકાળ સિન્ન મુદુર્તનો હોય, જે ભણી જિનનામ ખાંધ્યા પછી અંતર્મુદુર્તે પ્રદેશાદ્ય અવશ્ય* હોય; તેણે કરી તેને અન્ય જીવની અપેક્ષાએ વિશેષ મહિમા પૂજા આદિ મહત્ત્વવૃદ્ધિ હોય. તથા અપૂર્વકરણલગે જિનનામનો નિરંતર ખંધ કરી પછી અખંધક થઇને અંતર્મુદુર્તે તેરમે ગુણહણે જિનનામનો ઉદય થાય અને આહારક અપ્રમત્તે ખાંધીને અંતર્મુદુર્તે પ્રમત્તે ઉદય આવે તે મારે એ અખાધાકાળ ઘટે. તથા એ આઠ પ્રકૃતિની જઘન્ય સ્થિતિ પણ અંતઃકોડાકોડી સાગરોપમ પ્રમાણ હોય. પણ એટલું વિશેષ જે ઉત્કૃષ્ટ અંતઃકોડાકોડી થકી જઘન્ય અંતઃકોડાકોડી તે સંખ્યાત ગુણહીન (ઓછી) જાણવી. જે ભણી અંતર્મુદુર્તની પરે અંતઃકોડાકોડીના પણ અસંખ્યાતા ભેદ હોય, તે મારે અહિં વિરૂદ્ધ નહિ. મનુષ્ય તથા તિર્યચ આયુની ઉત્કૃષ્ટી સ્થિતિ ત્રણ પદ્યોપમની હોય. અહીં ત્રથે અધિક ન કહી તો પણ પૂર્વ કોડીને ત્રીજે ભાગે અધિક જાણવી. એટલે આયુ થાકતે પરભવાયુ ખાંધે તે મારે એટલો અખાધાકાળ ઉત્કૃષ્ટો જાણવો અને ત્રણ પદ્યોપમ તે ભોગ્યકાળ જાણવો.

જે જીવ આગામી ભવાયુ જેટલું ખાંધે તે કહે છે—એકેંદ્રિ તથા વિકલેંદ્રિ પૂર્વ કોડી વર્ષનું આયુષ્ય ખાંધે અને અસંજ્ઞી પંચેદ્રિ પર્યાપ્ત ચારે આયુષ્ય પદ્યોપમનો અસંખ્યાતમો ભાગ ખાંધે. નિરપક્રમ આયુષ્યવાલાને છ માસ અખાધાકાલ હોય, અને ખાકીના જીવોને ભવનો ત્રીજો ભાગ અખાધાકાલ હોય. કેટલાક આચાર્યો કહે છે જે યુગલીયા પદ્યોપમનો અસંખ્યાતમો ભાગ પોતાનું આયુ

* જિનનામકર્મ ખાંધ્યા પછી કાષ્ટકને અંતર્મુદુર્તે તેનો પ્રદેશાદ્ય થાય છે અને તેથી ખીજ જીવો કરતાં તેની આજ્ઞા અને ઐશ્વર્યાદિક ઋદ્ધિ વિશેષ પ્રમાણમાં હોય છે એમ કેટલાએક આચાર્ય કહે છે.

થાકતે પરભવાયુ ખાંધે ત્યારે તેટલો તેનો અખાંધાકાળ જાણવો. શેષ સંખ્યાતા વર્ષાયુવાળા સોપકમી નિરૂપકમી સર્વ ઉત્કૃષ્ટપણે ભવનો ત્રીજો ભાગ થાકતો પરભવાયુ ખાંધે તેને તેટલો પરભવાયુનો અખાંધાકાલ હોય.

હવે ઉત્તરપ્રકૃતિનો જઘન્ય સ્થિતિઅંશ કહે છે—સંજવલનલોભ, અંતરાયની પાંચ, જ્ઞાનની પાંચ, દર્શનની ચાર, એ પંદર પ્રકૃતિનો જઘન્ય સ્થિતિઅંશ ભિન્ન મુદુર્તનો હોય. લોભનો નવમા ગુણઠાણને છેડે, અને ચૈદ્ર પ્રકૃતિનો દશમાને છેડે પોતાના અંશને ઉચ્છેદકાળે છેલ્લો અંશ અંતર્મુદુર્તનોજ અંધાય તે માટે. યશનામ, ઉચ્ચગોત્ર, એ બેનો જઘન્ય અંશ આઠ મુદુર્તનો દશમા ગુણઠાણને અંતે હોય. સાતાવેદનીનો ખાર મુદુર્તનો દશમાને અંતે હોય. સંજવલન ક્રોધનો બે માસનો, માનનો એક માસનો, માયાનો પંદર દિવસનો, તથા પુરુષવેદનો આઠ વર્ષનો, એ ચારેનો જઘન્યઅંશ નવમે ગુણઠાણે પોતપોતાના અંશને ઉચ્છેદ સમયે હોય. શેષ ૮૫ પ્રકૃતિનો જઘન્ય અંશ એકેદ્રિમાંહેજ પામીએ, તે કહે છે—શેષ ૮૫ પ્રકૃતિના ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિઅંશને મિથ્યાત્વની સ્થિતિએ ૭૦ કોડાકોડી ભાગ દીધે જે લાધે તેથી (દેશોન) જઘન્ય સ્થિતિ જાણવી. તે આ પ્રમાણે—અસાતા અને નિદ્રા પંચકની સાગરોપમના સાતીયા ત્રણ ભાગ જઘન્ય સ્થિતિ, મિથ્યાત્વની એક સાગરોપમ, ખાર કષાયની સાગરોપમના સાતીયા ચાર ભાગ, મનુષ્યદુગ અને સ્ત્રીવેદની ચૈદ્રીયા ત્રણ ભાગ, સ્કંધમત્રિક અને વિકલત્રિકની પાંત્રીસીયા નવ ભાગ. સ્થિરપંચક, હાસ્ય, રતિ, શુભ ખગતિ, પ્રથમસંઘયણ, પ્રથમસંસ્થાન, સુગંધ, શ્વેતવર્ણ, મધુરરસ, મૃદુ, લઘુ, સ્નિગ્ધ અને ઉષ્ણ એ ચાર સ્પર્શ. એવં ૧૭ પ્રકૃતિની સાતીયા એક ભાગ. બીજા સંઘયણસંસ્થાન આદે પાંત્રીસીયા અનુક્રમે ૬, ૭, ૮, ૯ ભાગ જાણવા. છેલ્લું સંઘયણ અને છેલ્લું સંસ્થાન સાતીયા બે ભાગ. હારિદ્રવર્ણ, આભરસની અઠાવીસીયા પાંચ ભાગ. લોહિતવર્ણ અને કષાયરસની અઠાવીસીયા ૭ ભાગ. નીલવર્ણ અને કટુકરસની અઠાવીસીયા સાત ભાગ. કૃષ્ણવર્ણ, તિક્તરસ, દુર્ગંધ, ખરસ્પર્શ, ગુરૂસ્પર્શ, રૂક્ષસ્પર્શ, અને શીતસ્પર્શ એ સાતપ્રકૃતિની સાતીયા બે ભાગ. ત્રસચતુષ્ક, અગુરૂલઘુ, ઉપઘાત, પરાઘાત, ઉશ્વાસ, અસ્થિરષટ્ક, ઔદારિકદુગ, તિર્દ્યદુગ, એકેદ્રિજાતિ,

પચૈદ્રિજાતિ, નિર્મણનામ, આતાપ, ઉઘોત, કુખગતિ, સ્થાવર, તેજસ, કાર્મણ, નીચગોત્ર, અરતિ, શોક, ભય, કુચ્છા અને નપુંસકવેદ એ ૩૩ પ્રકૃતિની જઘન્યસ્થિતિ એક સાગરોપમના સાતીયા બે ભાગ હોય. અહિં વર્ણાદિ ૨૦ ની સ્થિતિ જુદી જુદી કહી, પણ બધે સામાન્યપણે ચારજ લાડીએ. એ ૮૫ પ્રકૃતિની સ્થિતિ કહી. તે વળી પદ્યોપમને અસંખ્યાતમે ભાગે ઓછી કરીએ તેને જઘન્ય સ્થિતિ કહીએ. એ એકેદ્રિમાંજ પામીએ. પંચસંત્રહુને અભિપ્રાયે એમજ કહ્યું છે. તથા કર્મપ્રકૃતિને અભિપ્રાયે કાંધક દ્વેર પડે છે, પણ તે વિચારવા યોગ્ય છે. પત્રવણાસુત્રને ૨૩ મે પદે જઘન્યસ્થિતિ એમજ કહી છે માટે અહિં પદ્યોપમનો અસંખ્યાતમો ભાગ હીન નથી કહ્યો પણ આગલી ગાથામાં કહેશે માટે અહિં પણ કહેવો. ૨૨ પ્રકૃતિનો જઘન્ય બંધ પૂર્વે કહ્યો. ૮૫ પ્રકૃતિનો એકેદ્રિયને વિષે અહિં કહ્યો વૈકિયાષ્ટક તો પચૈદ્રિજ બાંધે માટે તેનો જઘન્ય બંધ તિહાં કહેવો, અને આહારકદુગ, જિનનામ, મનુષ્ય તથા તિર્યગાયુ એ પાંચનો જઘન્ય બંધ જુદોજ કહેશે. એ પ્રમાણે ૧૨૦ પ્રકૃતિનો જઘન્ય સ્થિતિમંદ જાણવો. એ સાગરોપમના ભાગરૂપ સ્થિતિ કહી, તે એકેદ્રિને વિષે ઉત્કૃષ્ટો સ્થિતિમંદ જાણવો. એકેદ્રિય ૧૦૮ પ્રકૃતિ બાંધે તેમાં ૮૫ નો તો પ્રથમ કહ્યો તેમ જાણવું. અને જ્ઞાનાવરણી ૫, દર્શનાવરણી ૪, અંતરાય ૫, એ ચૈદની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિને ૭૦ કોડા-કોડી ભાગ દેતાં સાતીયા ત્રણ ભાગ આવે. સાતાવેદનીને ચૈદીયા ત્રણ ભાગ. યશનામ અને ઉંચ ગોત્રની સાતીયો એક ભાગ. પુરૂષવેદની સાતીયો એક ભાગ ચાર સંજવલનકપાયની સાતીયા ચાર ભાગ. બે આયુષ્ય પૂર્વકોડીની સ્થિતિએ બાંધે. એવં ૧૦૮ પ્રકૃતિની એકેદ્રિયની ઉત્કૃષ્ટી સ્થિતિ હોય, તે પાદ્યોપમને અસંખ્યાતમે ભાગે ઓછી કરીએ તેટલી એકેદ્રિને ૧૦૭ પ્રકૃતિની જઘન્ય સ્થિતિ હોય. અને બે આયુ તો જઘન્ય ક્ષુદ્ધકલ્પ પ્રમાણ બાંધે. એ એકેદ્રિમાં બે આયુ ટાળી ૧૦૭ પ્રકૃતિનો જે ઉત્કૃષ્ટો બંધ તે અનુક્રમે પચીસ-ગુણ કરીએ, પચાસગુણ કરીએ, સો ગુણ કરીએ અને સહસ્રગુણ કરીએ ત્યારે બેઇદ્રિ આદિની જઘન્ય સ્થિતિ આવે છે. તથા એ અસંજી પચૈદ્રિને નરકદુગ, વૈકિયદુગ, એ ચારનો સાતીયા એક-હજાર ભાગનો બંધ. ચાર આયુનો પદ્યના અસંખ્યાતમો ભાગનો બંધ. એવં ૧૦૭ બાંધે. એ બેઇદ્રિ આદિકનો ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિમંદ તે

પદ્યોપમને સંખ્યાતમે ભાગે ઝોછો કરીએ ત્યારે તેનો જઘન્ય સ્થિતિ બંધ થાય

હવે ચાર આયુનો જઘન્ય સ્થિતિબંધ કહે છે—દેવ તથા નર-કાયની સ્થિતિ જઘન્યથી દશહજાર વર્ષની હોય, અને શેષ મનુષ્ય તથા તિર્યંગાયુ એ બેની જઘન્ય સ્થિતિ શુદ્ધકલ્પની હોય. સર્વ ભવથકી નાનો ભવ રપદ આવલિકાનો હોય તેને શુદ્ધકલ્પ કહીએ. સર્વ પ્રકૃતિનો વહી જઘન્ય સ્થિતિબંધને વિષે અમાધાકાલ અંતર્મુહુર્તનો હોય. આયુષ્યના ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિબંધને વિષે પણ અમાધાકાલ અંતર્મુહુર્ત પણ હોય. કેટલાએક આચાર્ય જિનનામકર્મને દેવાયુષ્યની તુલ્ય જઘન્ય બંધવાળું અને આહારકદુગને જઘન્યથી અંતર્મુહુર્ત બંધવાળું કહે છે.

હવે શુદ્ધકલ્પનું સ્વરૂપ કહે છે સર્વ ભવથકી નાનો ભવ તે શુદ્ધકલ્પ કહીએ, તે એક શ્વાસોશ્વાસમાંહે ૧૭ ભવ ઝાઝેરા થાય એમ તીર્થંકરદેવે કહ્યું છે. અને ૩૭૭૩ શ્વાસોશ્વાસ એક મુહુર્તને વિષે હોય. તથા એક શ્વાસોશ્વાસના ૬૫૫૩૬ ભાગ કલ્પીએ તેવા ૩૭૭૩ ભાગ એક ભવ માંહે જાય તે મારે ૬૫૫૩૬ ને ૩૭૭૩ વડે ભાગીએ એટલે ૧૭ ભાગ ઉપર ૧૩૮૫ વધે, તે માંહે ૨૩૭૮ વધારીએ તો અઢારમો ભવ પુરો થાય, એટલે ૧૭ ભવ ૧૩૮૫ અંશ અધિક એક શ્વાસોશ્વાસમાંહે થાય. તેને એક શુદ્ધકલ્પ કહીએ. એક મુહુર્તમાં ૬૫૫૩૬ શુદ્ધકલ્પો થાય છે. અને એક શુદ્ધકલ્પને વિષે રપદ આવલિકા થાય છે.

હવે ઉત્તર પ્રકૃતિ આશ્રયીને ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિબંધના સ્વામી કહે છે—અવિરત સમ્યગ્દૃષ્ટી મનુષ્ય પૂર્વે નરકાયુ બાંધીને પછી ક્ષાયોપશમિક સમ્યક્ત્વ પામી મરણ સમયે મિથ્યાત્વે જાય, તે અગાઉના સમયે ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિનું તીર્થંકરનામ બાંધે. તથાવિધ ઉત્કૃષ્ટ સંકિલ્પ પરિણામના સંભવ મારે તથા અપ્રમત્તભાવથી નિવૃત્તમાન થતો પ્રમત્ત સાધુ ઉત્કૃષ્ટ સંકલ્પશયુક્ત ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિનું આહારકદુગ બાંધે, ઉત્કૃષ્ટસ્થિતિ અતિ સંકિલ્પતાએજ બંધાય મારે. તથા અપ્રમત્ત ભાવને અભિમુખ પ્રમત્ત સાધુ પૂર્વકોટિના આયુવાલો પૂર્વકોટીના શેષ ત્રીજે ભાગે ઉત્કૃષ્ટ (પૂર્વકોટીને ત્રીજે ભાગે અધિક તેત્રીસ સાગ-

રોપમનુ) દેવતાનું આયુ બાંધે. આ શુભ સ્થિતિ વિશુદ્ધિએ બંધાય માટે. શેષ ૧૧૬ પ્રકૃતિની ઉત્કૃષ્ટી સ્થિતિ પર્યાપ્તો સર્વ સંકલિષ્ટ પરિણામે મિથ્યાત્વીજ બાંધે. તેનો બંધ સંકલેશ હેતુક છે માટે. પણ ત્યાં તિર્યચ તથા મનુષ્ય આયુ તો ઉત્કૃષ્ટ તત્પ્રાયોગ્ય વિશુદ્ધ-પરિણામી બાંધે એ પ્રકારે ગુણઠાણને વિષે ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિમંથ કહ્યો.

વિકલત્રિક, સૂક્ષ્મત્રિક અને આયુષ્યત્રિકને તથા સુરદુગ, વૈકિંચ-દુગ અને નરકદુગ એ પંદર પ્રકૃતિ મિથ્યાત્વી મનુષ્ય તિર્યચ ઉત્કૃષ્ટી સ્થિતિએ બાંધે. ઇશાન દેવલોક પર્યંતના દેવો, એકેદ્રિ જાતિ, સ્થાવરનામ, આતાપનામ એ ત્રણ પ્રકૃતિ ઉત્કૃષ્ટો સ્થિતિએ બાંધે. તિર્યચ-દુગ, ઓદારિકદુગ, ઉધોતનામ, છવડું સંઘયણ એ છ પ્રકૃતિ દેવતા અને નારકી ઉત્કૃષ્ટી સ્થિતિએ બાંધે. શેષ દર પ્રકૃતિ ચારે ગતિના મિથ્યાત્વી જીવો બાંધે. આહારકદુગ, જિનનામ એ ત્રણ પ્રકૃતિ અપૂર્વકરણ ગુણઠાણે વર્તેલો ક્ષપકત્રેણિવાલો જઘન્ય સ્થિતિએ બાંધે. સંજવલનની ચાર, પુરુષવેદ આ પાંચ પ્રકૃતિ નવમે ગુણઠાણે જઘન્ય સ્થિતિમંથ કરે. સાતાવેદની, જસનામ, ઉચ્ચગોત્ર, જ્ઞાનાવરણી પાંચ, દર્શનાવરણી ચાર, અંતરાયની પાંચ આ ૧૭ પ્રકૃતિ દશમે ગુણઠાણે જઘન્ય સ્થિતિએ બાંધે. વૈકિંચપદ્ક, અસંજી પચેદ્રિ પર્યાપ્તો જઘન્ય સ્થિતિએ બાંધે. ચાર આયુષ્ય સંજી તથા અસંજી પચેદ્રિ જઘન્ય સ્થિતિએ બાંધે. શેષ ૮૫ પ્રકૃતિ એકેદ્રિ બાદર પર્યાપ્તો જઘન્ય સ્થિતિએ બાંધે.

હવે સ્થિતિમંથના મૂલ તથા ઉત્તરપ્રકૃતિના ભાંગા કહે છે— જઘન્યમંથ, અજઘન્યમંથ, ઉત્કૃષ્ટમંથ, અનુત્કૃષ્ટમંથ એ ચાર બંધ સાદિ ૧, અનાદિ ૨, ધ્રુવ ૩ અધ્રુવ ૪ એ ચાર ભાંગા સાત મૂલ-પ્રકૃતિની સાથે અજઘન્યમંથ સાથે ચાર ભાંગા. શેષ ત્રણ બંધની સાથે બે બે ભાંગા. એમ સાત કર્મના ૭૦ ભાંગા. આયુષ્ય કર્મના ચાર બંધ સાથે બે ભાંગા, એમ આયુષ્યના ૮. સર્વ મૂલકર્મના ૭૮ ભાંગા.

સંજવલનની ૪, જ્ઞાનની ૫, દર્શનની ૪, અંતરાયની ૫, એ ૧૮ પ્રકૃતિ સાથે અજઘન્યમંથના ૪, શેષ ત્રણ બંધના બે એમ ૧૮૦ ભાંગા થયા. શેષ ૧૦૨ પ્રકૃતિ ચારે બંધ સાથે બે ભાંગા કરતાં ૮૧૬ થયા. કુલ સર્વ ૧૦૭૪ સ્થિતિમંથના ભાંગા જાણવા.

હવે ગુણસ્થાને સ્થિતિબંધ કહે છે—ખીજથી આઠમા ગુણ-
ઠાણાસુધિ અંતકોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ હોય. મિથ્યાદષ્ટિ ભવ્ય
અને અભવ્ય સંજ્ઞાને વિષે પણ હીનબંધ નજ હોય.

હવે સ્થિતિબંધનો અદ્યાખ્યહુત્વ કહે છે—જઘન્ય સ્થિતિબંધ
યતિને સર્વથી થોડા હોય ૧, બાહર એકેદ્રિ પર્યાપ્ત જઘન્ય સ્થિતિ
અસંખ્યાતગુણો હોય ૨, સૂક્ષ્મપર્યાપ્તો એકેદ્રિ વિશેષ અધિક ૩,
બાહર એકેદ્રિ અપર્યાપ્તો જઘન્ય સ્થિતિ વિશેષ અધિક ૪. સૂક્ષ્મ
એકેદ્રિ અપર્યાપ્તો જઘન્ય સ્થિતિ વિશેષ અધિક ૫. સૂક્ષ્મ એકેદ્રિ
અપર્યાપ્તો ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ વિશેષ અધિક ૬. બાહર એકેદ્રિ અપર્યાપ્ત
ઉત્કૃષ્ટી સ્થિતિ વિશેષ અ. ૭. સૂક્ષ્મ એકેદ્રિ પર્યાપ્ત ઉ. સ્થિ. વિ.
અ. ૮. બાહર એકેદ્રિ પર્યાપ્તો ઉ. સ્થિ. વિ. અ. ૯. બેઠંદ્રિ પર્યાપ્ત
જઘન્ય સ્થિતિ સંખ્યાતગુણો ૧૦. બે ઇંદ્રિ અપર્યાપ્ત જ. સ્થિ. વિ.
અ. ૧૧. બે ઇંદ્રિ અપર્યાપ્ત ઉ. સ્થિ. વિ. અ. ૧૨. બેઠંદ્રિ પર્યાપ્ત
ઉ સ્થિ. વિ. અ. ૧૩. એવીજ રીતે તેઠંદ્રિના ૪, તથા અઊરિંદ્રિના
૪, તથા અસંજ્ઞી પંચેદ્રિના ૪, યતિના ઉત્કૃષ્ટ સંખ્યાતગુણો દશવિ-
રતિ જઘન્ય સંખ્યાતગુણો. તથા દશવિરતિ ઉત્કૃષ્ટો સંખ્યાતગુણો.
સમકીર્તી પર્યાપ્ત જઘન્ય સંખ્યાતગુણો. સમકીર્તી અપર્યાપ્તો જઘન્ય
સ્થિતિ સંખ્યાતગુણો, સમકીર્તી અપર્યાપ્ત ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ સંખ્યાતગુણો.
સમકીર્તી પર્યાપ્તો ઉત્કૃષ્ટો સંખ્યાતગુણો. સંજ્ઞી પર્યાપ્તો જઘન્ય સ્થિતિ
સંખ્યાતગુણો, સંજ્ઞી અપર્યાપ્તો જઘન્યસ્થિતિ સંખ્યાતગુણો, સંજ્ઞી
અપર્યાપ્તો ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ સંખ્યાતગુણો, સંજ્ઞી પર્યાપ્તો ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ
સંખ્યાતગુણો. એવં ૩૬ બોલ.

મનુષ્ય દેવ તથા તિર્યચ આ ત્રણ આયુષ્ય વર્ણને બાકી સર્વે
કર્મપ્રકૃતિ ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ તે અશુભ જાણવી. કારણ કે તે તીવ્ર કષા-
યના ઉદયે બંધાય. જઘન્ય સ્થિતિ વિશુદ્ધિવડે બંધાય.

હવે યોગનો અદ્યાખ્યહોત કહે છે—યોગ તે વીર્યસ્થાન,
વેપાર, પરાક્રમ કહીએ. વીર્યાતરાયના વ્યાપારથી ઉપન્યું જે કાયા-
દિકનું પરિસ્પર્શ તે યોગ કહીએ. સૂક્ષ્મ નિગોદીઓ લબ્ધિ અપર્યા-
પ્તાને પ્રથમ ક્ષણે એટલે ભવ પ્રથમ સમયે જઘન્ય યોગ થોડા ૧.
તે થકી બાહરનિગોદીઓ લબ્ધિ અપર્યાપ્તો અસંખ્યાતગુણો ૨. તે

થકી બેઈદ્રિ, તેઈદ્રિ, ચઉરિદ્રિ અનુક્રમે અસંખ્યાતગુણા જાણવો. એવં ૫. તેથકી અસંખી પચેદ્રિ અપર્યાપ્તો અસંખ્યાતગુણા ૬. તેથકી સંખી પચેદ્રિ અપર્યાપ્તો અસંખ્યાતગુણા ૭. એવં ૭. અનુક્રમે જઘન્ય અસંખ્યાતગુણા હોય.

સૂક્ષ્મ એકેદ્રિ અપર્યાપ્તો ઉત્કૃષ્ટો યોગ અસંખ્યાતગુણા ૮. બાહર એકેદ્રિ અપર્યાપ્તો ઉત્કૃષ્ટ યોગ અસં. ૯. સૂક્ષ્મ એકેદ્રિ પર્યાપ્તો જઘન્ય યોગ અસં. ૧૦. બાહર એકેદ્રિ પર્યાપ્તો જઘન્ય યોગ અસં. ૧૧. સૂક્ષ્મએકેદ્રિ પર્યાપ્તો ઉત્કૃષ્ટો યોગ અસં. ૧૨. બાહર એકેદ્રિ પર્યાપ્તો ઉત્કૃષ્ટો યોગ અસં. ૧૩. બેઈદ્રિ અપર્યાપ્તો ઉત્કૃષ્ટો યોગ અસં. ૧૪. એવં તેઈદ્રિ, ચઉરિદ્રિ, અસંખી, સંખી, અપર્યાપ્તો ઉત્કૃષ્ટો યોગ અનુક્રમે અસં. ૧૮. બેઈદ્રિ, તેઈદ્રિ, ચઉરિદ્રિ, અસંખી, સંખી એ પાંચ પર્યાપ્ત જઘન્ય યોગ અનુક્રમે અસં. ૨૩. બેઈદ્રિ, તેઈદ્રિ, ચઉરિદ્રિ, અસંખી અને સંખી એ પાંચ પર્યાપ્ત ઉત્કૃષ્ટ યોગ અસં. ૨૮. અર્થાતરે પાંચ બોલ કહ્યા છે તે આ પ્રમાણે—અનુત્તર વિમાન દેવતાનો ઉત્કૃષ્ટો યોગ અસંખ્યાતગુણા, તેથકી નવઐવેયક દેવતાનો ઉત્કૃષ્ટો યોગ અસંખ્યાતગુણા. તેથકી યુગલિક મનુષ્ય તિર્થ-ચનો ઉત્કૃષ્ટો યોગ અસંખ્યાતગુણા. તેથકી આહારકશરીરનો ઉત્કૃષ્ટો યોગ અસંખ્યાતગુણા. તેથકી ચાર ગતિના સંખી પચેદ્રિ પર્યાપ્તો અસંખ્યાતગુણા.

ચૌદ જીવસ્થાને સ્થિતિસ્થાનનો અદ્વાયહોત કહે છે - એકેદ્રિ સૂક્ષ્મ અપર્યાપ્તાના સ્થિતિસ્થાનક સર્વસ્તોક ૧. તેથકી એકેદ્રિ બાહર અપર્યાપ્તાના સ્થિતિ. સંખ્યાતગુણા ૨. તેથકી એકેદ્રિય સૂક્ષ્મ પર્યાપ્તાનાં સ્થિતિ. સં. ૩. તેથકી એકેદ્રિ બાહર પર્યાપ્તાનાં સ્થિતિ. ૪. તેથકી બેઈદ્રિય અપર્યાપ્તાનાં સ્થિતિ. અસં. ૫. તેથકી બેઈદ્રિય પર્યાપ્તાનાં સ્થિતિ. સં. ૬. તેથકી તેઈદ્રિય અપર્યાપ્તાનાં સ્થિતિ. સં. ૭. તેથકી તેઈદ્રિય પર્યાપ્તાનાં સ્થિતિ. સં. ૮. તેથકી ચઉરિદ્રિય અપર્યાપ્તાનાં સ્થિતિ. સં. ૯. તેથકી ચઉરિદ્રિય પર્યાપ્તાનાં સ્થિતિ ૦ સં. ૧૦. તેથકી અસંખી પચેદ્રિ અપર્યાપ્તાનાં સ્થિતિ સં. ૧૧. તેથકી અસંખી પચેદ્રિ પર્યાપ્તાનાં સ્થિતિ. સં. ૧૨. તેથકી સંખી પચેદ્રિ અપર્યાપ્તાનાં સ્થિતિ. સં. ૧૩. તેથકી સંખી પચેદ્રિય પર્યાપ્તાનાં સ્થિતિ. સં. ૧૪.

હવે યોગવૃદ્ધિ તથા કર્મના અધ્યવસાય સંખ્યા કહે છે—સમયે સમયે યોગવૃદ્ધિનું સ્વરૂપ કહે છે—અપર્યાપ્તિને પ્રતિસમયે અસંખ્યાતગુણી યોગવૃદ્ધિ હોય. પહેલા સમયથી બીજે સમયે અસંખ્યાતગુણી વીર્યવૃદ્ધિ હોય. બીજાથી ત્રીજે સમયે અસંખ્યાતગુણી વીર્યવૃદ્ધિ. એમ ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિપર્યંત જાણવું. અને એકેકે સ્થિતિમાંથી તેના હેતુભૂત અસંખ્ય લોકાકાશ પ્રદેશ પ્રમાણ અધ્યવસાયસ્થાન હોય. તે અધ્યવસાયસ્થાને આગુ વળાને સાત કર્મને વિષે પ્રતિસ્થિતિએ વિશેષાધિક હોય, તે આ પ્રમાણે—પ્રથમ જઘન્ય સ્થિતિએ અસંખ્ય લોકાકાશ પ્રદેશ પ્રમાણ હોય, તેથી સમયાધિક બીજી સ્થિતિએ વિશેષાધિક હોય. ત્રીજી સ્થિતિએ તેથી વિશેષ વિશેષાધિક હોય, યાવત્ ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ લગે વિશેષાધિક હોય. આયુકર્મને વિષે અસંખ્યાતગુણ કહેવા, તે આ પ્રમાણે—આઉખાની પહેલી જઘન્ય સ્થિતિએ અસંખ્યાત લોકાકાશ પ્રદેશ પ્રમાણ હોય. સમયાધિક બીજી સ્થિતિએ અસંખ્યાતગુણ એમ યાવત્ ઉત્કૃષ્ટ લગે કહેવું.

હવે પ્રકૃતિઓનો અખંધકાલ કહે છે—તિર્યચ્ચત્રિક, નરકત્રિક, ઉદ્યોતનામ, એ સાતનો મનુષ્યભવો સહિત ચાર પદ્યોપમ અધિક ૧૬૩ સાગરોપમ ઉત્કૃષ્ટ અખંધકાલ જાણવો. સ્થાવરચતુષ્ક, જાતિ ચાર. આતાપનામ, એ નવ પ્રકૃતિને વિષે મનુષ્યભવચુકત ચાર પદ્યોપમ અધિક ૧૮૫ સાગરોપમ ઉત્કૃષ્ટ અખંધકાલ જાણવો. પહેલું સંઘયણુસંસ્થાન વર્ણ શેષ દશ સંઘયણુસંસ્થાન, અશુભ ખગતિ, અનંતા નુખંધી ચાર, મિથ્યાત્વમોહની, દુર્ભગતિગ, થીણુદ્ધિત્રિક, નીચગોત્ર, નપુંસકવેદ, સ્ત્રીવેદ, એ ૨૫ પ્રકૃતિની અખંધસ્થિતિ નરભવચુકત ૧૩૨ સાગરોપમ જાણવી. એ ૪૧ પ્રકૃતિની અખંધસ્થિતિ પંચેદ્રિને વિષે જાણવી.

અખંધકાલ પૂર્વના સ્થાન અને સતત ખંધકાળ કહે છે—વિજ્યાદિકે બેવાર અને અચ્યુતે ત્રણવાર, એવં ૧૩૨ સાગરોપમ તથા ઐવેયકે એકવાર, પછી વિજ્યાદિકે બેવાર અને અચ્યુતે ત્રણવાર, એવં ૧૬૩ સાગરોપમ થાય. તથા તમઃપ્રભાએ એકવાર, નવમે ઐવેયકે એકવાર, પછી વિજ્યાદિકે બેવાર, અને અચ્યુતે ત્રણવાર, એમ ૧૮૫ સાગરોપમ થાય. વચ્ચે મનુષ્યના જેટલા ભવ થાય તેટલો અધિક કાલ જાણવો. એ પ્રકારે ૨૫, ૮, ૭, પ્રકૃતિનો અનુક્રમે અખંધકાળ હોય.

હવે અધ્રુવબંધી ૭૩ પ્રકૃતિનો નિરંતર બંધ કહે છે—સુરદુગ, વૈકિંચદુગ, એ ચાર પ્રકૃતિ ત્રણ પદ્યોપમ લગે ઉત્કૃષ્ટ નિરંતર બંધાય, યુગલિયાં બાંધે માટે. તિર્યચ્છદુગ, નીચગોત્રનો જઘન્ય એક સમયે, ઉત્કૃષ્ટ અસંખ્યાતો કાલ સતત બંધ છે, એ ત્રણ પ્રકૃતિ તેઉ વાઉમાંહે તથા સાતમી નરકે નિરંતર બંધાય માટે. ચારે આઉખા અંતર્મુહુર્ત લગેજ નિરંતર બંધાય, કેમકે આઉખાનો બંધકાલ એટલોજ છે. હવે ઔદારિક શરીર અસંખ્યાતા પુદ્ગલપરાવર્ત લગે એકેદ્રિને વિષે નિરંતર બંધાય. સાતાવેદની, નવવર્ષ ઊણી પૂર્વકોડી લગે સંયતને અપ્રમત ગુણઠાણાર્થી સયોગીકેવલી ગુણઠાણા લગે નિરંતર બંધાય. પરાઘાત, ઉશ્વાસ, પંચેદ્રિ જાતિ, ત્રસચતુષ્ક એ સાત પ્રકૃતિ ૧૮૫ સાગરોપમ લગે નિરંતર બાંધે. શુભ ખગતિ, પુરુષવેદ, સુભગનામ, સુસ્વરનામ, આદેયનામ, ઉચ્ચગોત્ર, સમચતુરસસંસ્થાન એ સાત પ્રકૃતિ ૧૩૨ સાગરોપમ નિરંતર બંધાય. અશુભ ખગતિ, જાતિ ચાર, પ્રથમસંઘયણુસંસ્થાન વર્ણને ૧૦ સંઘયણુસંસ્થાન, આહારકદુગ, નરકદુગ, ઉઘોતનામ, આતાપનામ, સ્થિરનામ, શુભનામ, યશનામ, સ્થાવરની ૧૦, નપુંસકવેદ, સ્ત્રીવેદ, હાસ્વાદિ બે યુગલ, અસાતાવેદની એ ૪૧ પ્રકૃતિનો જઘન્ય એક સમયથી માંડીને ઉત્કૃષ્ટ અંતર્મુહુર્ત લગે નિરંતર બંધ હોય. તે પછી અધ્રુવબંધી છે માટે પરાવર્ત અવશ્ય થાય. મનુષ્યદુગ, જિનનામ, પ્રથમસંઘયણુ, ઔદારિક અંગોપાંગ, એ પાંચ પ્રકૃતિનો તેત્રીસ સાગરોપમ લગે ઉત્કૃષ્ટો નિરંતર બંધ રહે. એવં ૭૩ પ્રકૃતિ જાણવી. જિનનામ બાંધીને અનુત્તરવિમાને જાય, ત્યાં એટલો કાળ એ પાંચ પ્રકૃતિ નિરંતર બાંધે. ચાર આયુ અને જિનનામ એ પાંચનો જઘન્યપણે અંતર્મુહુર્ત બંધકાલ હોય. જેભણી આયુબંધ તો અંતર્મુહુર્તનોજ હોય, પણ સમયનો ન હોય. અને જિનનામ તો બાંધતો થકો ઉપશમશ્રેણિએ ચડે ત્યાં જિનનામનો અબંધક થઇ પાછો પડે ત્યાં અંતર્મુહુર્ત લગે જિનનામ બાંધી વલી બીજવાર ઉપશમશ્રેણિ કરતો અબંધક થાય ત્યારે અંતર્મુહુર્ત લગેજ જિનનામનો બંધ પામીએ, પણ એક સમયે નહિ. એ પાંચ પ્રકૃતિ ટાલી શેષ સર્વ પ્રકૃતિ જઘન્યથી એક સમયજ બાંધે, અધ્રુવબંધી છે માટે. ઇતિ સ્થિતિબંધ સમાપ્ત.

હવે અનુભાગબંધની વ્યાખ્યા કહે છે—તત્ર પ્રથમ અનુભાગનું સ્વરૂપ કહે છે—અહિં રાગાદિકને વશ થકો જીવ સિદ્ધને અન-

તમે ભાગે અને અભવ્યથી અનંતગુણા એટલા પરમાણુએ નિષ્પન્ન કર્મસ્કંધના દલિયાં જુદા જુદા સમયે સમયે ગ્રહે છે, તે દલિયાંને વિષે પરમાણુદીઠ કષાયના વિશેષથી સર્વ જીવથી અનંતગુણા રસના અવિભાગ પરિચ્છેદ કરે, જે કેવલીની યુદ્ધિએ છેદાય નહિ તે અવિભાગ પરિચ્છેદ કહીએ. ત્યાં એકેકા કર્મસ્કંધને વિષે જે સર્વથી જઘન્ય રસાંશનો પરમાણુ તે પણ કેવલિની યુદ્ધિએ છેદે તો સર્વ જીવથી અનંતગુણા રસભાગ દીએ. તેથી અનેરા પરમાણુને વિષે એકેકા રસના અવિભાગની વૃદ્ધિ, જ્યાં લગે સર્વોત્કૃષ્ટ રસનો અંત્ય પરમાણુ ઉપરલી રાશિના અનંતગુણા રસના અવિભાગ પ્રત્યે કે ત્યાંલગે કહેવું. અહિં જઘન્ય રસવાલા પરમાણુને વિષે અસત્ કદંપનાએ એકસો રસના અવિભાગ કરીએ તેનો જે સમુદાય તે સમાન જાતીય માટે એક વર્ગીણા કહીએ. તે પછી ૧૦૧ રસાંશયુક્ત પરમાણુની બીજી વર્ગીણા, ૧૦૨ રસાંશયુક્ત પરમાણુની ત્રીજી વર્ગીણા, એમ એકેક રસાંશની વૃદ્ધિ ત્યાંસુધિ કરવી કે જ્યાંલગે તે અભવ્યથી અનંતગુણા થાય. એટલી વર્ગીણાને સમુદાય તે એક સ્પર્શક કહીએ. એ સ્પર્શકની અસત્ કદંપનાએ સ્થાપના—૧૦૦, ૧૦૧, ૧૦૨, ૧૦૩, ૧૦૪, ૧૦૫. તે પછી એકેક રસને અવિભાગે વધતાં પરમાણુ ત્યાંલગે ન પામીએ કે જ્યાંલગે સર્વ જીવથી અનંતગુણા રસને અવિભાગે વધતાં થાય. તે પછી તે આગલ બીજી સ્પર્શક મંડાય. તે સ્થાપના આ પ્રમાણે—૨૦૫, ૨૦૬, ૨૦૭, ૨૦૮, ૨૦૯, ૨૧૦. એ અનુક્રમે એ રીતે અનંતા સ્પર્શક થાય, એનો જે રસ તે અભવ્ય ભાગ કહીએ. એ શુભ અશુભ ભેદ બે પ્રકારે જાણવું. તે વલી તીવ્ર અને મંદ એમ બે પ્રકારે છે, તેનો હેતુ કહે છે—અશુભ ૮૨ પાપપ્રકૃતિના અને શુભ ૪૨ પુન્યપ્રકૃતિના જે તીવ્ર આકરે. ચઠિઠાણિયો રસ બંધાય તે સંકલેશ અને વિશુદ્ધિથી બંધાય, તે આ પ્રમાણે—૮૨ અશુભ પ્રકૃતિના તીવ્ર રસ સંકલેશથી બંધાય, અને ૪૨ શુભ પ્રકૃતિના તીવ્ર રસ વિશુદ્ધિથી બંધાય, એના વિપરીતપણાથી મંદરસ એકઠાણિયો બંધાય, તે આ પ્રમાણે—સંકલેશથી ૪૨ શુભ પ્રકૃતિ મંદરસ બંધાય, અને વિશુદ્ધિથી ૮૨ અશુભ પ્રકૃતિના મંદ રસ બંધાય. સંકલેશ તે તીવ્ર કષાય અને વિશુદ્ધિ તે વિશુદ્ધપણું. એ તીવ્ર મંદ રસ, પર્વતની રેખા ૧, પૃથ્વીની રેખા ૨, રજની રેખા ૩, પાણીની

રેખા ૪, એ સરિખા ક્ષાયે કરીને અશુભ પ્રકૃતિનો ચારઠાણિયો વિગેરે રસ થાય. શુભ પ્રકૃતિનો વિપરીતપણે ચતુસ્થાનાદિ રસ થાય.

૫ અંતરાયની, ચાર જ્ઞાનની, ત્રણ દર્શનની, પુરૂષવેદ, સંજ્વલનની ૪, એ સત્તર પ્રકૃતિ ૧, ૨, ૩, ૪ ઠાણિયા રસયુક્ત બંધાય છે. શેષ ૧૦૩ બેઠાણિયા વિગેરે ત્રણ પ્રકારના રસયુક્ત બંધાય છે.

લીંબડાનો તથા શેલડીનો સ્વાભાવિક રસ અનુક્રમે કડવો તથા મીઠો હોય છે. સ્વાભાવિક એક શેર તે એકઠાણિયો રસ, એક ભાગ કઢી બાકી ત્રણ ભાગ રહે તે બેઠાણિયો, બે ભાગ કઢી શેષ બે ભાગ રહે તે ત્રણઠાણિયો. ત્રણ ભાગ કઢી બાકી એક ભાગ રહે તે ચઉઠાણિયો રસ કહીએ.

હવે ઉત્કૃષ્ટ રસબંધના સ્વામી કહે છે—એકેદ્રિજાતિ, સ્થાવરનામ, આતાપનામ, એ ત્રણ પ્રકૃતિ ઉત્કૃષ્ટ રસબંધ મિથ્યાદષ્ટિ દેવતા કરે. વિકલત્રિક, સદ્ભત્રિક, નરકત્રિક, તિર્યચ તથા મનુષ્ય આયુ એ અગ્યાર પ્રકૃતિનો ઉત્કૃષ્ટ રસબંધ મિથ્યાત્વી તિર્યચ તથા મનુષ્યો કરે. તિર્યચદુગ, છેવડું સંઘયણ એ ત્રણ પ્રકૃતિનો ઉત્કૃષ્ટ રસબંધ દેવતા અથવા નારકી કરે વૈક્રિયદુગ, દેવદુગ, આહારકદુગ, શુભખગતિ, વર્ણચતુષ્ક, તૈજસચતુષ્ક, જિનનામ, સાતાવેદની, પ્રથમસંસ્થાન, પરાઘાતનામ, ત્રસદશક, પચેદ્રિજાતિ, ઉચ્ચાસનામ, ઉચ્ચગોત્ર, એ ૩૨ પ્રકૃતિ ક્ષપકંત્રેણિવાલા ઉત્કૃષ્ટરસે બાંધે. ત્યાં યશ, ઉચ્ચગોત્ર, સાતાવેદની એ ત્રણ સદ્ભસંપરાય છેલ્લા સમયવર્તી ઉત્કૃષ્ટરસે બાંધે, તે સર્વથી અનંતગુણો વિશુદ્ધ હોય મારે. શેષ ૨૯ પ્રકૃતિ અપૂર્વકરણે દેવયોગ્ય બંધને ઉચ્છેદ સમયે વર્તતા તીવ્રરસે બાંધે, અતિ વિશુદ્ધ છે મારે.

તમઃતમપ્રભા નરકના જીવો ઉદ્યોતનામકર્મને ઉત્કૃષ્ટરસે બાંધે. મનુષ્યદુગ, ઔદારિકદુગ, પ્રથમસંઘયણ એ પાંચ પ્રકૃતિ સમ્યગ્દષ્ટિ દેવતા ઉત્કૃષ્ટરસે બાંધે. દેવઆયુને સાતમા ગુણઠાણાવાળો યતિ ઉત્કૃષ્ટરસે બાંધે, શેષ ૬૮ પ્રકૃતિ મિથ્યાદષ્ટિ જીવો ઉત્કૃષ્ટરસે બાંધે.

હવે જઘન્ય રસબંધના સ્વામી કહે છે—ત્રીણુદ્ધિત્રિક, અનંતાનુબંધી ૪, મિથ્યાત્વ એ આઠ પ્રકૃતિ સમ્યક્ત્વસહિત ચારિત્ર પામ-

વાને સન્મુખ એવો મિથ્યાત્વી જીવ મંદરસે બાંધે, તદ્દયોગ્ય વિશુદ્ધિવંત તેજ હોય માટે અપ્રત્યાખ્યાની ૪ કષાયને અવિરતસમ્યગ્દષ્ટિ ચોથા ગુણઠાણને અંત્યસમયે દેશવિરતિ પામવાને સન્મુખ થકો મંદરસે બાંધે. તથા ત્રીજા પ્રત્યાખ્યાનીય ચાર કષાયને મંદરસ તે દેશવિરતિ પાંચમા ગુણઠાણને અંત્યસમયે વર્તે તો સર્વવિરતિ પામવાને સન્મુખથકો બાંધે. તથા અરતિ અને શોક એ બે પ્રકૃતિના મંદરસ પ્રમત્ત સાધુ અપ્રમત્તપણાની સન્મુખથકો બાંધે. આહારકદુગને અપ્રમત્ત યતિ મંદરસે બાંધે નિદ્રાદુગ, અશુભ ચારવર્ણ, હાસ્ય, રતિ, જીગૃહ્સા, ભય, ઉપધાત એ અગ્યાર પ્રકૃતિને અપૂર્વકરણ ગુણઠાણવાલો ક્ષપક જઘન્ય રસે બાંધે. સંજવલનની ૪, પુરુષવેદ એ પાંચ પ્રકૃતિ નવમા ગુણઠાણવાલો ક્ષપક જઘન્યરસે બાંધે. પાંચ અંતરાય, પાંચ જ્ઞાન, ચાર દર્શન એ ચૌદ પ્રકૃતિ દશમા ગુણઠાણવાલો જઘન્યરસે બાંધે.

સૂક્ષ્મત્રિક, વિકલત્રિક, ચાર આયુષ્ય, વૈક્રિયષટ્ક એ શોળ પ્રકૃતિ મનુષ્ય તિર્યંચ જઘન્યરસે બાંધે. ઔદારિકદુગ, ઉદ્યોતનામ, એ ત્રણ પ્રકૃતિ દેવતા નારકી જઘન્યરસે બાંધે. તિર્યંચદુગ, નીચગોત્ર એ ત્રણ પ્રકૃતિ સાતમી નારકીવાળા જઘન્ય રસે બાંધે. જિનનામને અવિરતસમ્યગ્દષ્ટિ મનુષ્ય જઘન્યરસે બાંધે એકેદ્રિ તથા સ્થાવરનામ એ બે પ્રકૃતિ નારકી વિના શેષ ત્રણ ગતિવાલા જઘન્યરસે બાંધે. આતાપનામને સૌધર્મ ધર્શાન દેવલોકસુધિના દેવતાઓ જઘન્યરસે બાંધે. સાતાવેદની, સ્થિરનામ, શુભનામ, યશનામ તેના પ્રતિપક્ષી સહિત આઠ પ્રકૃતિને સમ્યગ્દષ્ટિ અથવા મિથ્યાદષ્ટિ જઘન્યરસે બાંધે. ત્રસચતુષ્ક, વર્ણચતુષ્ક, તૈજસચતુષ્ક, મનુષ્યદુગ, ખગતિદુગ, પંચેદ્રિજાતિ, ઉદ્યાસનામ, પરાધાતનામ, ઉચગોત્ર, સંઘયણસંસ્થાનની ૧૨, નપુંસકવેદ, સ્ત્રીવેદ, સુભગત્રિક, દુર્ભગત્રિક એ ૪૦ પ્રકૃતિને ચારે ગતિવાલા મિથ્યાદષ્ટિ જીવો જઘન્યરસે બાંધે. તૈજસચતુષ્ક, શુભવર્ણ ચતુષ્ક, વેદની અને નામકર્મ, અનુકૃષ્ટ રસખંધ, તથા બાકીની ૪૩ ક્રુવખંધી, ચાર ઘાતિકર્મ અજઘન્યરસખંધ અને ગોત્ર કર્મના અનુકૃષ્ટ અને અજઘન્યખંધ, તેના ભાંગાની સંખ્યા કહે છે — ૭ મૂલકર્મના એકેકના દશદશ એવં ૬૦, ગોત્રના ૧૨, આયુષ્યના ૮, એવં આઠે કર્મના ૮૦ ભાંગા થાય. ક્રુવખંધી ૪૭ ના એકેકના

દશ દશ એવં ૪૭૦. અધુવખધી ૭૩ ના એકેકના આઠ આઠ એવં ૫૮૪. એવં બને મલીને ૧૦૫૪ ઉત્તરપ્રકૃતિના ભાંગા થાય. સર્વ કુલ ૧૧૩૪ ભાંગા થાય. ઇતિ અનુભાગખધ સમાપ્ત.

હવે પ્રદેશખધ કહે છે—ત્યાં પ્રથમ ઔદારિકાદિક આઠ વર્ગણા કહે છે—અહિં લોકને વિષે એકેક પરમાણુ જેટલા છે તેટલા સર્વની એક વર્ગણા, એકાકીપણે કરીને પરસ્પર સજાતીય માટે. દ્વયણુક સર્વની એક વર્ગણા, ત્રયણુક સર્વની એક વર્ગણા, ઇત્યાદિક એકેક પરમાણુની વૃદ્ધિએ સંખ્યાત પ્રદેશના અનંતા સ્કંધની સજાતીય વર્ગરૂપ સંખ્યાતી વર્ગણા. અસંખ્ય પ્રદેશના સ્કંધની અસંખ્યાતી વર્ગણા. અનંત પ્રદેશી સ્કંધની અનંતી વર્ગણા. અનંતાનંત પ્રદેશી સ્કંધની અનંતાનંત વર્ગણા. સજાતીય પુદ્ગલનો સમૂહ તે વર્ગણા કહીએ. એ સર્વસ્તોક અણુમયપણે કરીને સ્થૂલ માટે જીવને ગ્રહણ કરવા કામ ન આવે તે માટે અગ્રહણયોગ્ય જાણવી. એ સર્વ ઉત્તંધીને અભવ્યથી અનંતગુણે અને સિદ્ધને અનંતમે ભાગે એટલા પરમાણુએ નિષ્પન્ન સ્કંધ તે ઔદારિકપણે ગ્રહણયોગ્ય વર્ગણા થાય. તે કહે છે. —એક પરમાણુ, બે પરમાણુ યાવત્ અભવ્ય જીવધકી અનંતગુણા અને સિદ્ધને અનંતમે ભાગે એટલે પરમાણુએ નિષ્પન્ન જે સ્કંધ તે ઔદારિક શરીરયોગ્ય વર્ગણા હોય. ઉદારસ્થૂલ સ્કંધવડે નિષ્પન્ન તે ઔદારિકશરીર, તેની વર્ગણા તે સજાતીય પુદ્ગલનો સમૂહ એ ઔદારિકની જઘન્ય વર્ગણા. તે પછી એકેક પરમાણુની વૃદ્ધિએ મધ્યમ ગ્રહણયોગ્ય વર્ગણા ત્યાં લગે જાણવી કે જ્યાં લગે ઉત્કૃષ્ટ થાય. તે ઉત્કૃષ્ટી વર્ગણાધકી ઉપરાંત એક પરમાણુની વૃદ્ધિએ ઔદારિકને અગ્રહણયોગ્ય જઘન્ય વર્ગણા થાય. એ પૂર્વોક્ત પ્રકારેજ વૈકિય, આહારક, તૈજસ, ભાષા, શ્વાસોશ્વાસ, મન અને કાર્મણ વર્ગણા હોય. એ ઔદારિકાદિ વર્ગણા અનુક્રમે સૂક્ષ્મ જાણવી. અને તેની અવગાહના ઓછી ઓછી અંગુલનો અસંખ્યાતમે ભાગ હોય. એકેક પરમાણુવડે અધિક સિદ્ધોના અનંતમે ભાગે ઔદારિકાદિ વર્ગણાના મધ્યે અગ્રહણયોગ્ય વર્ગણા હોય. સર્વ વર્ગણાને વિષે જઘન્ય ગ્રહણયોગ્ય વર્ગણાથી પોતાના અનંતમે ભાગે અધિક ઉત્કૃષ્ટ વર્ગણા હોય. છેલ્લા ચાર સ્પર્શ, બે ગંધ, પાંચ વર્ણ અને પાંચ રસવાલા કર્મસ્કંધને સર્વ જીવો કરતાં અનંતગુણ રસવાલા અણુઓવડે યુક્ત

અનંત પ્રદેશોવાલા એક પ્રદેશક્ષેત્રને વિષે અવગાહી રહેલ કર્મસ્કંધને પોતાના સર્વ પ્રદેશોવડે જીવ બ્રહ્મણ કરે છે, તેના સર્વથી થોડા ભાગ આયુષ્ય કર્મરૂપે પરિણમે. નામ અને ગોત્રકર્મને વિષે સરખો અને આયુષ્ય કરતાં અધિક ભાગ પરિણમે.

હવે એક અધ્યવસાયે બ્રહ્મા જે કર્મપુદ્ગલ તેના આઠે કર્મને કેટલો ભાગ આવે? તે કહે છે—અષ્ટવિધ બંધને કર્મફલના આઠ ભાગ થાય; સત્તેવિધ બંધને સાત ભાગ થાય, પટ્ટવિધ બંધને છ ભાગ થાય. ત્યાં અષ્ટવિધ બંધક હોવાથી આયુઃકર્મને થોડા ભાગ પરિણમે, અન્ય કર્મની અપેક્ષાએ અલ્પસ્થિતિ છે માટે. તે થકી નામ અને ગોત્રકર્મને વિષે અધિકો ભાગ પરિણમે, અધિકી સ્થિતિ છે માટે. બન્નેને સ્વસ્થાને સરખો ભાગ હોય, સરખી સ્થિતિ છે માટે. અંતરાય, જ્ઞાનાવરણી અને દર્શનાવરણી કર્મને વિષે અધિક અને માંહોમાંહે સરખો. મોહની કર્મને વિષે તેથી અધિક અને વેદની કર્મને વિષે સર્વથી અધિક ભાગ પરિણમે. કારણ કે થોડા દલિક છતે તે વેદનીનો સ્પષ્ટ રીતે અનુભવ ન થાય માટે. બાકીના કર્મનો સ્થિતિવિશેષ કરીને હીનાધિક ભાગ હોય. પોતાની મૂલપ્રકૃતિરૂપ જાતિવડે પ્રાપ્ત કરેલ દલિકનો અનંતમો ભાગ સર્વ ઘાતિપ્રકૃતિને ભાગે આવે. શેષ રહેલ પ્રદેશાત્ર બાકીની બંધાતી પ્રકૃતિઓને સમયે સમયે વેંચાય છે.

હવે ગુણુત્રેણિ કહે છે—સમ્યક્ત્વ ૧, દેશવિરતિ ૨, સર્વવિરતિ ૩, અનંતાનુબંધીની વિસંયોજનાને વિષે ૪, દર્શનમોહનીના ક્ષપક-સંબંધિ ૫, ચારિત્રમોહનીના ઉપશમને વિષે ૬, ઉપશાંતમોહ ગુણુ-સ્થાનસંબંધિ ૭, ક્ષેપકત્રેણિ ૮, ક્ષીણમોહુત્રેણિ ૯, સયોગી ૧૦, અયોગી ૧૧, એમ અગ્યાર ગુણુત્રેણિ (ગુણુકારે પ્રદેશની રચના) હોય છે.

ગુણુત્રેણિનું સ્વરૂપ કહે છે—ઉપરની સ્થિતિથકી ઉતારેલ પ્રદેશાત્રની પ્રત્યેક સમયે ઉદયક્ષણ કરતાં અસંખ્ય ગુણુનાએ રચના તે ગુણુત્રેણિ જાણવી. વલી એ પૂર્વોક્ત ગુણુવાલા જીવો અનુક્રમે અસંખ્યાતગુણુ નિર્જરાવાલા હોય.

હવે ગુણુસ્થાનપ્રાપ્તિનું અંતર કહે છે—બીજે ગુણુકાણે જન્મન્ય

અંતર પદ્યોપમનો અસંખ્યાતમો ભાગ હોય, મિથ્યાત્વ ગુણકાણે ઉત્કૃષ્ટ અંતર એ છાસઃ સાગરોપમ હોય, ત્રીજથી અગ્યારમા સુધિ અર્ધપુદ્ગલપરાવર્ત ઉત્કૃષ્ટ અંતર હોય, જઘન્ય અંતર અંતર્મુહુર્તનો હોય.

હવે પદ્યોપમનું સ્વરૂપ કહે છે—ઉદ્ધાર, અદ્ધા અને ક્ષેત્ર એ ત્રણ પ્રકારે પદ્યોપમ જાણવું. સમયે સમયે વાલામ અપહરતાં પાસો ખાલી થાય તેને ઉદ્ધાર પદ્યોપમ કહેવાય ૧. સો સો વર્ષે વાલામ અપહરતાં અદ્ધા પદ્યોપમ ૨. સમયે સમયે આકાશપ્રદેશે વાલામ અપહરતાં ક્ષેત્ર પદ્યોપમ ૩ ઉદ્ધાર પદ્યોપમે દ્વીપસમુદ્રનું માન, તથા અદ્ધા પદ્યોપમે ચાર આયુષ્યનું માન, તથા ક્ષેત્રપદ્યોપમે ત્રસકાયનું પરિમાણ જાણવું.

હવે પુદ્ગલપરાવર્તનું સ્વરૂપ કહે છે—દ્રવ્યથકી પુદ્ગલપરાવર્ત ૧, ક્ષેત્રથકી પુદ્ગલપરાવર્ત ૨, કાલથકી પુદ્ગલપરાવર્ત ૩, ભાવથકી પુદ્ગલપરાવર્ત ૪. તેના વડી સૂક્ષ્મ અને બાહર એમ બે બેદે આઠ પુદ્ગલપરાવર્ત હોય. એ આઠ માંહેલું એકેક પુદ્ગલપરાવર્ત અનંતી ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણી પ્રમાણ હોય. જેટલા કાળે ચૌદ રાજલોકમાં રહેલા સર્વ પરમાણુઓ ઔદારિકાદિ આહારક વિના સાત વર્ગણાએ જેમ તેમ એક જીવ સ્પર્શી પરિણુભાવીને ત્યાગ કરે તેટલા કાળે દ્રવ્યથકી બાહર પુદ્ગલપરાવર્ત થાય. સાતમાંહેથી એકેકી કોઈપણ એકપણ સર્વ પરમાણુઓ સ્પર્શી પરિણુભાવીને ત્યાગ કરે તેટલે કાળે દ્રવ્યથકી સૂક્ષ્મ પુદ્ગલપરાવર્ત થાય ચૌદ રાજલોકના પ્રદેશો જેમ તેમ કરી સ્પર્શે તેને ક્ષેત્રથકી બાહર પુદ્ગલપરાવર્ત કહીએ, અને અનુક્રમે સ્પર્શે તેને ક્ષેત્રથકી સૂક્ષ્મ પુદ્ગલપરાવર્ત કહીએ. ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણીના સમયો જેમ તેમ સ્પર્શે તેને કાલથકી બાહર પુદ્ગલપરાવર્ત કહીએ, અને અનુક્રમે સ્પર્શે તેને કાલથકી સૂક્ષ્મ પુદ્ગલપરાવર્ત કહીએ. રસબંધના સ્થાનો જેમ તેમ સ્પર્શે તેને ભાવથકી બાહર પુદ્ગલપરાવર્ત કહીએ, અને અનુક્રમે મરણ વખતે સ્પર્શે તેને ભાવથકી સૂક્ષ્મ પુદ્ગલપરાવર્ત કહીએ. એવં આઠ બેદ જાણવા.

હવે ઉત્કૃષ્ટ જઘન્ય પ્રદેશબંધ કહે છે—સંજી પચેદ્રિ પચાંસો યોગબંધ ઉત્કૃષ્ટો કરે, અને પ્રકૃતિનો બંધ અદ્યતર કરે. તેથી વિપ-

રીતપણે અસંજી અપર્યાપ્તો જીવ જઘન્ય પ્રદેશબંધ કરે, જેથી અસંજી અપર્યાપ્તો અદ્યપતર યોગબંધ કરે, તથા પ્રકૃતિબંધ ઉત્કૃષ્ટ કરે માટે.

હવે પ્રદેશબંધના સ્વામી કહે છે—મિથ્યાદષ્ટિ, અવિરતિ, દેશવિરતિ, પ્રમત્ત અને અપ્રમત્ત એ પાંચ ઉત્કૃષ્ટ યોગી સંજી પર્યાપ્તો આયુઃકર્મ ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશનું બાંધે. બીજું તથા ત્રીજું વર્જીને શેષ મિથ્યાત્વથી અનિવૃત્તિ પર્યંત સાત ગુણઠાણાવાલો ઉત્કૃષ્ટ યોગી થકા મોહનીકર્મ ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશનો બાંધે, સમવિધ બંધક હોવાથી. આયુ તથા મોહ વર્જીને શેષ છ મૂલપ્રકૃતિનો અને જ્ઞાનાવરણી ૫, દર્શનાવરણી ૪, અંતરાય ૫, સાતાવેદની, યશનામ અને ઉચ્ચગોત્ર એ ૧૭ પ્રકૃતિનો ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશબંધ દશમા ગુણઠાણાવાલો કરે. બીજા કપાયની ૪ ચૌથા ગુણઠાણાવાલો, તથા ત્રીજા કપાયની ૪ પાંચમા ગુણઠાણાવાલો ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશબંધ કરે. પુરૂષવેદ, સંજવલનની ૪, એ પાંચ પ્રકૃતિ નવમા ગુણઠાણાવાલો ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશે બાંધે. શુભ ખગતિ, મનુષ્યાયુ, દેવતિગ, સુભગત્રિક, વૈક્રિયદુગ, પ્રથમસંસ્થાન, અસાતાવેદની, પ્રથમસંઘયણ, એ ૧૩ પ્રકૃતિનો સમકીતી તથા મિથ્યાત્વી ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશબંધ કરે. નિદ્રા પ્રચલા, બે યુગલ, ભય કુચ્છા અને તીર્થકરનામ એ નવ પ્રકૃતિનો સમકીતી ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશબંધ કરે. આહારકદુગ સાતમા ગુણઠાણાવાલો સાધુ કરે. શેષ ૬૬ પ્રકૃતિનો મિથ્યાદષ્ટિ ઉત્કૃષ્ટ પ્રદેશબંધ કરે.

હવે જઘન્ય પ્રદેશબંધ કહે છે—આહારકદુગ અપ્રમત્ત યતિ બાંધે. નરકતિગ, દેવઆયુ એ ચાર પ્રકૃતિને અસંજી પર્યાપ્તો બાંધે. દેવદુગ, વૈક્રિયદુગ અને જિનનામ એ પાંચ પ્રકૃતિ સમકીતી બાંધે. શેષ ૧૦૮ પ્રકૃતિ અપર્યાપ્ત સૂક્ષ્મનિગોદ જીવ ઉત્પત્તિના પહેલા સમયે જઘન્ય પ્રદેશ બંધવાલી કરે.

હવે પ્રદેશ બંધના ભાંગા કહે છે—મૂલ છ કર્મ તેમાં અનુત્કૃષ્ટ બંધ સાથે ૪, બાકી ત્રણ બંધ સાથે બબે એમ દશ દશ કરતાં ૬૦. મોહની આયુના આઠ આઠ, એવં ૧૬. એવં મૂલકર્મના ૭૬. દર્શનની ૬, ભય, કુચ્છા, બીજા, ત્રીજા, ચૌથા કપાયની ચાર ચાર, અંતરાયની પાંચ, જ્ઞાનની પાંચ, એ ૩૦ પ્રકૃતિ અનુત્કૃષ્ટ પ્રદેશ બંધે

૪. બાકીના ત્રણ બંધે બધે, એવં ૩૦૦. શેષ ૯૦ પ્રકૃતિના ચાર બંધે બધે ભાંગા એવં આઠ આઠ કરતાં ૭૨૦. એમ ઉત્તર પ્રકૃતિના ૧૦૨૦, મુલપ્રકૃતિના ૭૬, બન્ને મલી ૧૦૮૬ પ્રદેશ બંધના ભાંગા થાય.

ત્રેણિના અસંખ્યાતમે ભાગે યોગસ્થાનો છે, તેથી પ્રકૃતિભેદો, તેથી સ્થિતિભેદો, સ્થિતિબંધના અધ્યવસાયો, અનુભાગ બંધના અધ્યવસાયો એ પાંચે અનુક્રમે અસંખ્યાતગુણા છે. તેથી કર્મના સ્કંધો અનંતગુણા, તેથી રસના અવિભાગ પરિચ્છેદો અનંતગુણા છે. યોગથકી પ્રકૃતિબંધ અને પ્રદેશબંધ થાય. કપાયથકી સ્થિતિબંધ અને રસમંધ થાય.

હવે ઘન પ્રતર અને ત્રેણિનું સ્વરૂપ કહે છે—માઘવતીના તળીયાથકી મોક્ષલગે લોક ચૌદરાજ ઉચ્ચપણે છે, એ લોક તળે સાત-રાજ પોલો છે, ત્યારપછી ઉતરતો ઉતરતો મધ્યે તિર્યગ્લોક એકરાજ પહોળો છે, ત્યાંથી વળી ચઢતો ચઢતો બ્રહ્મલોકકલ્પે પાંચ રાજ પોલો છે, ત્યાંથી વળી ઉતરતો ઉતરતો ઉપર એકરાજ પોલો છે, તે બુદ્ધિ-કલ્પનાએ કીધો થકો સાતરાજ ઘન થાય. હવે તે બુદ્ધિએ કીધો થકો સાત રાજઘન કેમ થાય? તે કહે છે—તે લોકના મધ્ય ભાગે ઉભી ચૌદરાજ ઉચ્ચી અને એક રાજ પહોળી ત્રસનાડી છે, ત્રસ જીવ સર્વ તેમાં છે; મારે ત્રસનાડી કહીએ. તે ત્રસનાડીથકી દક્ષિણ દિશાનો અધોલોકનો ખંડ હેઠે ત્રણરાજ પોલો, ઉપર સાંકડો અને સાત રાજ ઉંચો છે; તે ઉપાડીને ત્રસનાડીની ઉત્તરદિશાએ વિપરીતપણે જોડીએ એટલે ઉપરનો સાંકડો હેઠે અને હેઠલો પહોળો. ઉપર આણીએ ત્યારે એ અધોલોક સાતરાજ ઉંચો અને ચાર રાજ પહોળો સઘળે સરખો થાય; તથા ઊર્ધ્વલોકે ત્રસનાડી થકી દક્ષિણદિશાનો ખંડ બે રાજ પહોળો, સાત રાજ ઉંચો, તેના બ્રહ્મદેવલોકના મધ્યથકી હેઠલો ઉપરલો બે ખંડ કરીને ત્રસનાડીને ઉત્તર પાસે વિપરીતપણે એટલે પહો-લપણું હેઠે ઉપર અને સાંકડાપણું વચ્ચે આણીને સ્થાપીએ. એમ કીધે ઊર્ધ્વલોક ત્રણ રાજ પહોળો અને સાત રાજ ઉંચો સઘળે સરખો થાય. કોઇ ઠેકાણે થોડું ઘણું અધિકું ઓછું હોય તે પોતાની બુદ્ધિએ અધિકું ઓછામાં ભેળી સરખું કરીએ, ત્યારપછી તે લોકનું ઉપરલું અધુનું ઉપાડીને સંવર્તિત અધોલોકને દક્ષિણ પાસે જોડીએ

એટલે સાત રાજ પહોળો, સાત રાજ લાંબો અને સાત રાજ ઉંચો સમચતુરસ્ર ઘનલોક થયો. હવે લોક તો વૃત છે, અને એ ઘન તો સમચતુરસ્ર થયો તેથી વૃત કરવાને માટે તેને ૧૮ ગુણા કરીએ, ૨૨ ભાગે ભાગીએ ત્યારે કાંઈક ન્યૂન સાત રાજ વૃત લાંબો પહોળો થાય, પણ વ્યવહાર થકી સઘલો સાત રાજનોજ ચતુરસ્ર ઘનલોક જાણવો. અહિં રાજમાન તે સ્વયંભૂરમણ સમુદ્રની પૂર્વ દિશાની વેદિકાથકી દક્ષિણ વેદિકાલગે અસંખ્યાતી કોડકોડી યોજન પ્રમાણ જાણવું. એ ઘન ચતુરસ્ર લોકના એકેક રાજના ઘન ચતુરસ્ર ખંડુક ૩૪૩ થાય, અને ઘન વૃતલોકના ઘન ચતુરસ્ર ખંડુક ૨૮૭ થાય. ઇતિ ઘનલોક સ્વરૂપમ.

તે ઘનલોક જેવડી લાંબી એટલે સાત રાજ લાંબી, એક પ્રદેશની પહોળી શ્રેણિ જ્યાં કહી છે ત્યાં એ ઘનીકૃત લોકની સાત રાજની લેવી, એકસરી માત્રીની માળાની પરે. તે શ્રેણિના વર્ગ કરીએ એટલે એક શ્રેણિના જેટલા પ્રદેશ હોય તેટલા ગુણા કરીએ તેને પ્રતર કહીએ. તેને વલી શ્રેણિના પ્રદેશ સાથે ગુણીએ તેને ઘન કહીએ. જેમ અસત કદપનાએ એક શ્રેણિમાં પાંચ પ્રદેશ છે તેને સચિ કહીએ. તેને વલી પાંચગુણા કરીએ તો ૨૫ થાય, તેને પ્રતર કહીએ. તેને વલી પાંચગુણા કરીએ તો ૧૨૫ થાય, એ ઘન કહીએ. અહિં સાત રાજ લાંબો, સાત રાજ પહોળો અને જડપણે એક પ્રદેશનો તે પ્રતર રાજ જાણવો. અને સમસ્ત લોક તે ઘનલોક કહીએ. ઇતિ પ્રદેશત્રય સમાપ્ત.

હવે ઉપશમશ્રેણિનું સ્વરૂપ કહે છે—અનંતાનુબંધી ૪, દર્શન-મોહની ૩, નપુંસકવેદ, સ્ત્રીવેદ, હાસ્યાદિષટ્ક, પુરૂષવેદ અને સંજ્વલન એકેક કષાયને આંતરે બળે કષાયો સરખે સરખાને અનુક્રમે ઉપશમાવે.

હવે ક્ષપકશ્રેણિનું સ્વરૂપ કહે છે—ક્ષપકશ્રેણિને પડિવજતો મનુષ્ય આઠ વર્ષ ઉપરની વયવાલો અત્યંત શુદ્ધ પરિણામવંત ચોથાથી સાતમા ગુણકાણાપર્યંત એ ચાર માંહેનો કોઈ પ્રથમ અંતર્બુદ્ધિર્તામાંહે અનંતાનુબંધી ચારેનો સમકાલે ક્ષય કરે, તેનો અનંતમો ભાગ રહે તે મિથ્યાત્વમાંહે નાખે, ત્યારપછી મિથ્યાત્વને તેના અંશ સહિતજ

સમકાલે ભસ્મ કરે; ત્યારપછી મિશ્રમોહની અને સમકીતમોહનીનો પૂર્વેકતરીતે ક્ષય કરે તે સમકીતમોહનીનો છેલ્લો સ્થિતિખંડ ઉકર્યે થકે તે ક્ષપકને કૃતકર્ણુ કહીએ એ અવસ્થાએ વર્તે તો કોઈક કાલ પણ કરીને અનેરી ગતિમાં જાય, તથા જે કોઈ બદ્ધાયુ થકો ક્ષપક-શ્રેણિ પ્રારંભે અને અનંતાનુબંધી ક્ષય કર્યા પછી મરે તો ક્ષપકશ્રેણિ-થકી વિરમે ત્યારે તે કોઈક મિથ્યાત્વના ઉદયથકી ફરીને વલી અનંતાનુબંધી પણ બાંધે. મિથ્યાત્વખીજનું અસ્તિત્વ હોવાથી મિથ્યાત્વને ક્ષયે તો ખીજના અભાવથકી ફરી અનંતાનુબંધી નજ બાંધે. સાતને ક્ષયે તો અપતિતપરિણામી હોઇને અવશ્ય વૈમાનિક દેવતામાંહે જાય, અને પતિતપરિણામી હોય તો પછી પરિણામની વિશુદ્ધિને અનુસારે અનેરી ગતિએ જાય, અને બદ્ધાયુ થકો જે કૃતકર્ણુવસ્થાએ કાલ ન કરે તો પણ સાત પ્રકૃતિનો ક્ષય કરીને તેટલે રહે, પણ ચારિત્રમોહનીય ક્ષય કરવા તત્પર ન થાય. જે અબદાયુ ક્ષપકશ્રેણિ આરંભે તે સાતનો ક્ષય કરીને ચારિત્રમોહનીય ક્ષય કરવાને અવશ્ય તત્પર થાય. તે સકલ ક્ષપકને નરક, તિર્યચ અને દેવ એ ત્રણ આયુ પોતપોતાના ભવમાં ક્ષયજ હોય. તે ક્ષપક સ્વલ્પ સમ્યક્ત્વમોહનીય થાકે તે અપ્રત્યાખ્યાની તથા પ્રત્યાખ્યાની ૮ કષાય ક્ષય કરવાનો આરંભ કરે, તે અર્ધા ખખ્ખા હોય ત્યાં વચ્ચે જાતિ ૪, થીર્ણુદ્ધિત્રક, ઉદ્યોતનામ, તિર્યચદુગ, નરકદુગ, સ્થાવરનામ, સૂક્ષ્મનામ, સાધારણનામ, આતાપનામ, એ શોળ પ્રકૃતિનો ક્ષય કરે. ત્યારપછી જે આઠ કષાય શેષ રહ્યા હોય તેનો ક્ષય કરે. એ સર્વ અંતર્બુદ્ધિમાંજ ખપાવે. અહિં કોઈક કહે છે કે એકેન્દ્રિય જાતિ આદિક શોળ પ્રકૃતિ ખપાવવા માંડે તેની વચ્ચે આઠ કષાયનો ક્ષય કરે, તે પછી ૧૬ પ્રકૃતિનો ક્ષય કરે. ત્યારપછી નપુંસકવેદ અને સ્ત્રીવેદનો ક્ષય કરે. ત્યારપછી હાસ્ય-ષટ્ક ખેપવે, તે પછી પુરૂષવેદના ત્રણ ખંડ કરીને બે ખંડ સમકાલે ખેપવે. ત્રીજો ખંડ સંજવલન ક્રોધમાંહે નાખે. પુરૂષ આરંભે ત્યારે એ અનુક્રમ જાણવો, સ્ત્રી પ્રારંભે ત્યારે પ્રથમ નપુંસકવેદ, પછી પુરૂષવેદ, પછી હાસ્યષટ્ક અને પછી સ્ત્રીવેદ ખેપવે. નપુંસક પ્રારંભે ત્યારે અનુદિત પણ પ્રથમ સ્ત્રીવેદ, પછી પુરૂષવેદ, પછી હાસ્યષટ્ક, પછી નપુંસકવેદ ક્ષય કરે. ત્યારપછી સંજવલન ક્રોધ ખેપવે; તેનો અંશ રહે તે માનમાં નાખે, પછી સંજવલન માન ખેપવે. તેનો અંશ માયામાં નાખે, પછી સંજવલની માયા ખેપવે, તેનો અંશ લોભમાં

નાખે, પછી સંજ્વલન લોભ ખેપવે. તે લોભનો છદ્દો અંશ તેના અસંખ્યાતા ખંડ કરીને જુદા જુદા કાલભેદે ખેપવે. તેના વડી છદ્દો ખંડ તેના અસંખ્યાતા ખંડ કરીને પ્રતિ સમયે એકેક ખંડ ખેપવે, એમ અસંખ્યાતીવાર કરીને મૂલથી લોભ ખેપવે. ત્યારપછી બે નિદ્રા ખેપવે. તે પછી ક્ષીણમોહને અંતે પાંચ જ્ઞાનાવરણી, ચાર દર્શનાવરણી, પાંચ અંતરાય એ ચૌદ પ્રકૃતિ ક્ષય કરીને કેવલજ્ઞાની કેવલદર્શનીય થાય. એ સર્વ મોહપ્રકૃતિ અંતર્મુહુર્તે પ્રત્યેક ખેપવે. અને શ્રેણિનો કાલ પણ અંતર્મુહુર્તનો હોય. અંતર્મુહુર્તના અસંખ્યાતા ભેદ છે મારે. એ પ્રમાણે ક્ષપકશ્રેણિનું સ્વરૂપ કહ્યું.

શ્રી દેવેન્દ્રસુરિએ ચાર પ્રથમ વર્ણવ્યા તે તથા આ શતકનામા પંચમ કર્મઅંથ પોતાને સ્મરણ કરવા મારે લખ્યો.

॥ ઇતિ પંચમ કર્મઅંથ. ॥

શ્રી વીરપ્રભુને નમસ્કાર કરીને સમ્પતિકા નામે પદ્ય કર્મઅંથ કહે છે—અંથના આરંભમાં પ્રથમ મંગલ અવશ્ય કરવું તે વિધનના નાશ મારે છે. ૧. અભિધેય તે અંથમાં કહેવા લાયક વસ્તુ ૨. સંબંધ તે વાચ્ય વાચક અથવા ઉપાયોપેય, અંથ પોતે તે વાચક, તેમાં પ્રતિપાદન કરેલો જે વિષય તે વાચ્ય. મૂલ સિદ્ધાંતને આધારે જે અંથ પાછલથી લખાયો હોય તેને ગુરૂપરંપરાથી મૂલ સિદ્ધાંત સાથે જે સંબંધ તેને શાસ્ત્ર-સંબંધ કહીએ ૩. પ્રયોજન તે અંથને કહેવાનું અને સાંભલવાનું જે ફલ તેનું નામ પ્રયોજન. તે પ્રયોજન અનંતર અને પરંપરા એમ બે પ્રકારનું છે. તેમાં શ્રોતાને જે કાંઈ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ થાય તે અનંતર પ્રયોજન, અને વક્તાને જે પરોપકાર થાય તે અનંતરપ્રયોજન. પરંપરાએ બન્નેને મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય તે પરંપરાપ્રયોજન ૪.

સિદ્ધ થયેલા છે પદો જેને વિષે એવા અંથોથકી બંધ ઉદય અને સત્તા પ્રકૃતિના સ્થાનોના મહોટા અર્થવાલા અને દૃષ્ટિવાદસૂત્રના સારભૂત રહસ્ય છે જે મારે દૃષ્ટિવાદનો ચોથો ભેદ જે પૂર્વગત નામે છે, તેમાં ૧૪ પૂર્વ છે, તેમાં બીજી અગ્રાયણીય નામે પૂર્વ છે

તેમાં ૧૪ વસ્તુ છે. તેમાંની પાંચમી વસ્તુમાં ૨૦ પ્રાણુત છે, તેમાં ચોથું કર્મપ્રકૃતિ નામે પ્રાણુત ચોવીસ અનુયોગદ્વારમય છે. તેમાંથી એ ત્રીજો અધોદય સત્તાનો સંક્ષેપ કહીશ. એ શાસ્ત્રનું મૂલ સર્વજ્ઞ વાક્ય છે એમ દેખાડયું.

કેટલી પ્રકૃતિ બાંધતો કેટલી પ્રકૃતિ વેદે, અથવા કેટલી પ્રકૃતિ બાંધતાં અને કેટલી પ્રકૃતિ વેદતાં પ્રકૃતિનાં સત્તાસ્થાન કેટલાં હોય તે સંબંધિ મૂલ અને ઉત્તરપ્રકૃતિને વિષે ભાંગાના વિકલ્પો જાણી લેવાં. અષ્ટવિધ, સપ્તવિધ અને પદ્ધતિ અષ્ટકને વિષે ઉદય અને સત્તાએ આઠે કર્મો હોય. એકવિધ અષ્ટકને વિષે ત્રણ વિકલ્પો, અને અંધના અભાવે એક વિકલ્પ હોય.

જીવસ્થાનને વિષે તથા ગુણસ્થાનને વિષે મૂલ પ્રકૃતિના ભાંગા કહે છે—તેર જીવના ભેદને વિષે સાતનો અંધ, આઠનો ઉદય, આઠની સત્તા, તથા આઠનો અંધ, આઠનો ઉદય, આઠની સત્તા. ૨. એક સંજ્ઞી પર્યાપ્તિને વિષે પાંચ ભાંગા હોય. પ્રથમના બે તથા છનો અંધ, આઠનો ઉદય, આઠની સત્તા. એકનો અંધ, સાતનો ઉદય, આઠની સત્તા એકનો અંધ, સાતનો ઉદય, સાતની સત્તા. એવં પ. કેવલિના બે, એકનો અંધ, ચારનો ઉદય, ચારની સત્તા. ચારનો ઉદય, ચારની સત્તા. એવં મૂલકર્મના સાત ભાંગા જાણવા. તથા ત્રીજું અને આઠમાથી ચૌદમા ગુણઠાણાસુધિ એક વિકલ્પ. ત્રીજું, આઠમું, નવમું એ ત્રણ ગુણઠાણાને વિષે સાતનો અંધ, આઠનો ઉદય અને આઠની સત્તા. દશમે ગુણઠાણે છનો અંધ, આઠનો ઉદય અને આઠની સત્તા. અગ્યારમે એકનો અંધ, સાતનો ઉદય, આઠની સત્તા. બારમે એકનો અંધ, સાતનો ઉદય અને સાતની સત્તા. તેરમે એકનો અંધ, ચારનો ઉદય અને ચારની સત્તા. ચૌદમે ચારનો ઉદય અને ચારની સત્તા. એવં આઠ ગુણઠાણાને વિષે એક વિકલ્પ જાણવો.

પ્રથમથી ત્રીજા શિવાય સાતમા ગુણઠાણાસુધિ સાતનો અંધ, આઠનો ઉદય અને આઠની સત્તા. આઠનો અંધ, આઠનો ઉદય અને આઠની સત્તા. એવં છ ગુણઠાણાને વિષે બે વિકલ્પ જાણવા.

મૂલ પ્રકૃતિના બધોદયસત્તા સંવેધભાંગા

ભાંગા	બ'ધ	ઉદય	સત્તા	૧૪ જીવભેદે	૧૪ ગુણસ્થાને	ભાંગાનાં કાલમાનં
૧	૮	૮	૮	૧૪	૧/૨/૪/૫/૬/૭	અંતર્મુદ્દર્શમાનં
૨	૭	૮	૮	૧૪	૧/૨/૩/૪/૫/૬/૭/૮/૯	જઘન્ય અંતઃ/ ઉત્કૃષ્ટ પદ્માસોન ૩૩ સાગર અન્તર્મુદ્દર્શન્યૂન પૂર્વકાટિત્રિભાંગા ધિકં
૩	૬	૮	૮	સંક્ષિપ્તર્થાં ૧	૧૦ મે	જઃ ૧ સમય, ઉં અંતર્મુદ્દર્શ
૪	૧	૭	૮	સંક્ષિપ્તર્થાં ૧	૧૧ મે	જઃ ૧ સમય, ઉં અંતર્મુદ્દર્શ
૫	૧	૭	૭	સંક્ષિપ્તર્થાં ૧	૧૨ મે	અંતર્મુદ્દર્શ
૬	૧	૪	૪	કેવલિન:	૧૩ મે	જઃ અંતર્મુદ્દર્શનવ વર્ષોનપૂર્વકાટિ:
૭	૦	૪	૪	કેવલિન:	૧૪ મે	હસ્તવપંચાક્ષરમિતં

હવે ઉત્તરપ્રકૃતિની સંખ્યા કહે છે—જ્ઞાનાવરણી ૫, દર્શનાવરણી ૯, વેદની ૨, મોહનીયની સત્તાદિકે ૨૮ અને બ'ધે ૨૬. આયુની ૪, નામની ૪૨, તે બ'ધ અને ઉદયે ૬૭ હોય, અને સત્તાએ ૯૩ અથવા ૧૦૩ હોય. ગોત્રની ૨, અંતરાયની ૫, એ અનુક્રમે આઠ કર્મની ઉત્તરપ્રકૃતિ કહી. હવે એના બ'ધ, ઉદય અને સત્તા સંવેધે ભાંગા કહે છે—જ્ઞાનાવરણી અને અંતરાય પ્રથમથી દશમા ગુણઠાણાસુધિ સર્વ જીવ પાંચે ભેગી બાંધે તે માટે પાંચનો બ'ધ, પાંચનો ઉદય, પાંચની સત્તા એ ૧ ભાંગા. અગ્યારમે તથા બારમે ગુણઠાણે બ'ધ અભાવે પાંચનો ઉદય અને પાંચની સત્તા એવં બે ભાંગા જાણવા. ચૌદ જીવના ભેદને વિષે પાંચનો બ'ધ, પાંચનો ઉદય, પાંચની સત્તા. એક સંજી પર્યામાને વિષે પાંચનો ઉદય અને પાંચની સત્તા. એવં બે ભાંગા જાણવા.

હવે દર્શનાવરણીના સંવેધ ભાંગા કહે છે—દર્શનાવરણીને

વિષે નવનો, છનો, અને ચારનો, એવં ત્રણ સ્થાનો બંધના અને સત્તાના સરખા હોય. ઉદયસ્થાનો ચાર તથા પાંચના ઝેમ બે હોય. નવવિધ બંધકને વિષે ચાર અથવા પાંચનો ઉદય અને નવની સત્તા હોય. છ અને ચારના બંધે પૂર્વોક્ત પ્રકારે ચાર પાંચનો ઉદય અને નવની સત્તા. ચારનો બંધ અને ચારના ઉદયને વિષે છ ની સત્તા પણ હોય. બંધનો વિચ્છેદ થયે છતે ચાર અથવા પાંચનો ઉદય અને નવની સત્તા તેમજ ચારનો ઉદય અને છ અથવા ચારની સત્તા હોય એવં અગ્યાર ભાંગા જાણવા.

દર્શનાવરણસ્ય બંધોદયસત્તાસંવેધે ભાંગા: ૧૧૧૩

નિદ્રાણાં પૃથગ્ નામગ્રહણેન ભાંગા: ૨૧૨૫

અનુક્રમ.	બંધ	ઉદય	સત્તા	ભાંગા	ગુણસ્થાનેષુ.
૧	૯	૪	૯	૧	૧/૨
૨	૯	૫	૯	૫	૧/૨
૩	૬	૪	૯	૧	૩/૪/૫/૬/૭/૮
૪	૬	૫	૯	૫	૩/૪/૫/૬/૭/૮ *
૫	૪	૪	૯	૧	૧ ૮/૯/૧૦
૬	૪	૫	૯	૨	૮/૯/૧૦ ઉપશમગ્રેણિ
૭	૪	૪	૬	૧	૯/૧૦ ક્ષપકને
૮	૪	૫	૬	૨	૯/૧૦ મતાંતરે
૯	૦	૪	૯	૧	૧૧ ઉપશમક
૧૦	૦	૫	૯	૨	૧૧ ઉપશમક
૧૧	૦	૪	૬	૧	૧૨ દ્વિચરમસમયપર્યંત
૧૨	૦	૫	૬	૨	૧૨ મતાન્તરે
૧૩	૦	૪	૪	૧	૧૨ ચરમસમયે

એ ભાંગામાં આઠમો અને બારમો એ બે ભાંગા કર્મસ્તવને અભિપ્રાયે લખ્યા છે અને શેષ ૧૧ ભાંગા આ ગ્રંથના મને કહ્યા છે.

* અહીં નિદ્રાના પાંચ ભાંગા છઠ્ઠા સુધી ઘટે, માત્ર બેજ ભાંગા આગળના ગુણસ્થાને ઘટે.

૧ ઉપશમકને અને ક્ષપકને નવમાના પહેલા ભાગ સુધી.

ગોત્રકર્મણુઃ અધોદયસત્તાસંવેધે ભંગાઃ

ભાંગા ૭	અં	ઉં	સં	ગુણસ્થાનેષુ.
૧	નીચ	નીચ	નીચ	૧ તેજોવાયુષુ/તદાગતતિર્યક્ષુ વા ક્રિયત્કાલં
૨	ની	ની	૨	૧/૨
૩	ની	ઉ	૨	૧/૨
૪	ઉ	ની	૨	૧/૨/૩/૪/૫
૫	ઉ	ઉ	૨	૧/૨/૩/૪/૫/૬/૭/૮/૯/૧૦
૬	૦	ઉ	૨	૧૧/૧૨/૧૩/૧૪ માના દ્વિચરમ સમયપર્યંત
૭	૦	ઉ	ઉ	૧૪ ચરમ સમયે

વેદનીયસ્ય અધોદયસત્તાસંવેધે ભંગાઃ ૮

ભાંગા ૮	અં	ઉં	સં	ગુણસ્થાનેષુ.
૧	અ	અ	૨	૧/૨/૩/૪/૫/૬
૨	અ	સા	૨	૧/૨/૩/૪/૫/૬
૩	સા	અ	૨	૧ થી ૧૩ લગે
૪	સા	સા	૨	૧ થી ૧૩ લગે
૫	૦	અ	૨	૧૪ દ્વિચરમ સમય પર્યંત
૬	૦	સા	૨	૧૪ ,,
૭	૦	અ	અ	૧૪ ચરમ સમયે
૮	૦	સા	સા	૧૪ ચરમ સમયે

આયુઃકર્મભણુઃ અધોદયસત્તાસંવેધે ભંગાઃ ૨૮ ।
તદ્ યંત્રકમિદં.

નરકગતૌ આયુઃસંવેધે ભંગાઃ ૫

ભાં૦	અં૦	ઉં૦	સં૦	ગુણઠાણુ	ભંગાવસ્થા
૧	૦	ન	ન	૧/૨/૩/૪	અધકાલાત્પૂર્વ
૨	તિ	ન	ન,તિ	૧/૨	અધાવસ્થાયાં
૩	મ	ન	ન,મ	૧/૨/૪	અધાવસ્થાયાં
૪	૦	ન	ન,તિ	૧/૨/૩/૪	અધકાલપછી
૫	૦	ન	ન,મ	૧/૨/૩/૪	અધકાલપછી

તિર્યંગતૌ આયુઃસંવેધે ભંગાઃ ૯

૧	૦	તિ	તિ	૧/૨/૩/૪/૫	અધકાલાત્પૂર્વ
૨	ન	તિ	ન,તિ	૧	અધાવસ્થાયાં
૩	તિ	તિ	તિ,તિ	૧/૨	અધાવસ્થાયાં
૪	મ	તિ	મ,તિ	૧/૨	અધાવસ્થાયાં
૫	દે	તિ	દે,તિ	૧/૨/૪/૫	અધાવસ્થાયાં
૬	૦	તિ	તિ,ન	૧/૨/૩/૪/૫	અધકાલપછી
૭	૦	તિ	તિ,તિ	૧/૨/૩/૪/૫	અધકાલપછી
૮	૦	તિ	તિ,મ	૧/૨/૩/૪/૫	અધકાલપછી
૯	૦	તિ	તિ,દે	૧/૨/૩/૪/૫	અધકાલપછી

મનુષ્યગતૌ આયુઃસંવેધે ભંગાઃ ૯

૧	૦	મ	મ	સર્વગુણેષુ	બંધકાલાત્પૂર્વ
૨	ન	મ	મ, ન	૧	આયુર્બંધકાલે
૩	તિ	મ	મ, તિ	૧/૨	આયુર્બંધકાલે
૪	મ	મ	મ, મ	૧/૨	આયુર્બંધકાલે
૫	દે	મ	મ, દે	૧/૨/૪/૫/૬/૭	આયુર્બંધકાલે
૬	૦	મ	મ, ન	૧/૨/૩/૪/૫/૬/૭	બંધકાલપછી
૭	૦	મ	મ, તિ	૧/૨/૩/૪/૫/૬/૭	બંધકાલપછી
૮	૦	મ	મ, મ	૧/૨/૩/૪/૫/૬/૭	બંધકાલપછી
૯	૦	મ	મ, દે	૧ થી ૧૧ લગે	બંધકાલપછી

દેવગતૌ આયુઃસંવેધે ભંગાઃ ૫

૧	૦	દે	દે	૧/૨/૩/૪	બંધકાલાત્પૂર્વ
૨	તિ	દે	દે, તિ	૧/૨	આયુર્બંધકાલે
૩	મ	દે	દે, મ	૧/૨/૪	આયુર્બંધકાલે
૪	૦	દે	દે, તિ	૧/૨/૩/૪	બંધકાલપછી
૫	૦	દે	દે, મ	૧/૨/૩/૪	બંધકાલપછી

મોહુનીકર્મના દશ અંધ સ્થાનક—૨૨, ૨૧, ૧૭, ૧૩, ૯, ૫, ૪, ૩, ૨, ૧. એવં દશ. અઠાવીસ પ્રકૃતિમાં સમ્યક્ત્વમોહુની અને મિશ્રમોહુની એ બે અંધે આવે નહિ. ત્રણ વેદમાંથી એક કાલે એકજ વેદનો અંધ હોય. બે યુગલમાંથી એકજ યુગલ અંધાય માટે ૨૮ માંહેથી આ છ વિના ઉત્કૃષ્ટપણે ૨૨ નું અંધસ્થાનક મિથ્યાત્વ-ગુણહાણે હોય ૧. તેમાંથી મિથ્યાત્વ વિના બીજે ગુણહાણે ૨૧ નો અંધ ૨. અનંતાનુઅંધી ૪ વિના ત્રીજે તથા ચોથે ગુણહાણે ૧૭ નો અંધ ૩ અપ્રત્યાખ્યાની ૪ વિના પાંચમે ગુણહાણે ૧૩ નો અંધ ૪. પ્રત્યાખ્યાની ૪ વિના છઠ્ઠી આઠમા ગુણહાણસુધિ ૯ નો અંધ ૫. હાસ્ય, રતિ, ભય અને કુચ્છા એ ૪ વિના નવમે ગુણહાણે પ્રથમ ભાગે ૫ નો અંધ ૬. પુરૂષવેદ વિના બીજે ભાગે ૪ નો અંધ ૭. સંજ્વલનકોંધ વિના ત્રીજે ભાગે ૩ નો અંધ ૮. માન વિના ચોથે ભાગે ૨ નો અંધ ૯. માયા વિના પાંચમે ભાગે ૧ નો અંધ ૧૦. તે પછી દશમે ગુણહાણે મોહુનીનો અઅંધક થાય. એ દશ અંધસ્થાનક કહ્યાં.

હવે ઉદયસ્થાનક કહે છે—૧, ૨, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, ૯, ૧૦ એ નવ ઉદયસ્થાનક છે. એ દશમા ગુણહાણાંધી માંડીને પશ્ચાત્તુ પૂર્વિએ કહે છે—સંજ્વલના ચાર કપાયમાંહેથી એકનો ઉદયસ્થાનક હોય ૧. તે સાથે એક વેદનો ઉદયસ્થાન ૨. તે માંહે હાસ્ય રતિ ભયે એટલે ચારનો ઉદયસ્થાનક ૩. ભય સાથે પાંચનો ૪. કુચ્છાસાથે છ નો ૫. પ્રત્યાખ્યાન એક કપાય સાથે ૭ નો ૬. અપ્રત્યાખ્યાન એક કપાય સાથે ૮ નો ૭. અનંતાનુઅંધી એક કપાય સાથે ૯ નો ૮. મિથ્યાત્વ સાથે ૧૦ નો ૯. એ નવ ઉદયસ્થાનક કહ્યાં.

હવે સત્તાસ્થાનક કહે છે—૨૮, ૨૭, ૨૬, ૨૪, ૨૩, ૨૨, ૨૧, ૧૩, ૧૨, ૧૧, ૫, ૪, ૩, ૨, ૧. સર્વ પ્રકૃતિ ૨૮ નું સત્તાસ્થાનક હોય તે સમ્યક્ત્વ પામીને પડતાને હોય ૧. સમકીતમોહુની વિના ૨૭ નું ૨. મિશ્રમોહુની વિના ૨૬ નું અનાદિ મિથ્યાત્વીને પણ એ સ્થાનક હોય. ૩. અનંતાનુઅંધી ૪ ક્ષય થયે છતે ૨૪ નું ૪. મિથ્યાત્વ વિના ૨૩ નું ૫. મિશ્ર વિના ૨૨ નું ૬. સમકીતમોહુની વિના ૨૧ નું એ સ્થાનકે ક્ષાયકસમકીત થાય ૭. પ્રત્યાખ્યાની તથા અપ્રત્યાખ્યાની આઠ વિના ૧૩ નું નવમા ગુણહાણના ત્રીજે ભાગે

હોય ૮. નપુંસકવેદ વિના ચોથે ભાગે ૧૨ તું ૯. સ્ત્રીવેદ વિના પાંચમે ભાગે ૧૧ તું ૧૦ હાસ્યાદિ છ વિના છો ભાગે ૫ તું ૧૧. પુરુષવેદ વિના સાતમે ભાગે ૪ તું ૧૨. સંજ્વલનકોધ વિના આઠમે ભાગે ૩ તું ૧૩. સંજ્વલનમાન વિના નવમે ભાગે ૨ તું ૧૪. માયા વિના દશમે ગુણઠાણે ૧ લોભતું સત્તાસ્થાન ૧૫. એવં પંદર સત્તાસ્થાન જાણવા.

હવે મોહનીના બંધસ્થાને ભાંગા કહે છે—૨૨ ના બંધે ૬, ૨૧ ના બંધે ૪, ૧૭ ના તથા ૧૩ ના બંધે બધે, નવના બંધને પણ બે ભાંગા હોય. એથી આગલના બંધે એકેક ભાંગા હોય. સર્વ મલી ૧૦ બંધસ્થાનકે ૨૨ ભાંગા થાય.

હવે મોહનીના બંધસ્થાને ઉદયસ્થાન કહે છે. ૨૨ ના બંધે ૪ ઉદયસ્થાન ૭, ૮, ૯, ૧૦, સંજ્વલન, પ્રત્યાખ્યાન, અપ્રત્યાખ્યાન, અનંતાનુબંધી એ ચાર ક્ષાયમાંથી એકેક ક્ષાય એવં ૪ ક્ષાય. ત્રણ વેદમાંથી એક વેદ. બે યુગલમાંથી એક યુગલ. ભય, કુચ્છા, મિથ્યાત્વમોહની એવં ૧૦. મિથ્યાત્વ, અનંતાનુબંધી શિવાય ત્રણ ક્ષાયમાંથી એકેક ક્ષાય, ત્રણ વેદમાંથી એક વેદ, બે યુગલમાંથી એક યુગલ, કુલ ૭, તેના ભાંગા ૨૪ થાય, તે આ પ્રમાણે—બે યુગલને ત્રણ વેદે ગુણતાં ૬, તેને ચાર કોધાદિકે ગુણતાં ૨૪. આ સાતના ઉદયમાં એક ચોવીસી થઈ. ૭ માં ભય, કુચ્છા અથવા અનંતાનુબંધી, આ ત્રણમાંથી એકેક નાખતાં ૮ ના ઉદયમાં ઉપર પ્રમાણે ગુણતાં ત્રણ ચોવીસી થાય. ૭ ના ઉદયમાં ભય અને કુચ્છા વા ભય અને અનંતાનુબંધી વા કુચ્છા અને અનંતાનુબંધી એમ બેબે નાખતાં નવના ઉદયમાં પણ ઉપર પ્રમાણે ત્રણ ચોવીસી થાય. ૭ ના ઉદયમાં ભય, કુચ્છા અને અનંતાનુબંધી એ ત્રણે નાખતાં ૧૦ ના ઉદયમાં એક ચોવીસી થાય. કુલ ૨૨ ના બંધમાં ઉદય આશ્રી આઠ ચોવીસી થઈ. ૨૧ ના બંધમાં ઉદય આશ્રી ત્રણ વિકલ્પ—૭, ૮, ૯, ચારે ક્ષાયમાંથી એકેક ક્ષાય, ત્રણ વેદમાંથી એક વેદ, એક યુગલ, આ સાતના ઉદયમાં પણ પૂર્વરીતે એક ચોવીસી. ૭ માં ભય કે કુચ્છા નાખવાથી આઠના ઉદયમાં બે ચોવીસી. ૭ માં ભય અને કુચ્છા બન્ને નાખવાથી નવના ઉદયમાં એક ચોવીસી. કુલ ૨૧ ના બંધમાં ૪ ચોવીસી. ૨૧ નો બંધ બીજે ગુણઠાણે હોય ૧૭ ના બંધમાં ૪ ઉદયસ્થાન—૬, ૭, ૮, ૯. ૧૭ નો બંધ ત્રીજે ચોથે ગુણઠાણે હોય. તેમાં ત્રીજે ગુણઠાણે ત્રણ ઉદયસ્થાન

૭, ૮, ૯, ત્રણે જાતિના કષાયમાંથી એકેક, એક વેદ, એક યુગલ, મિશ્રમોહની, આ સાતના ઉદયમાં એક ચોવીસી. ૭ માં ભય વા કુચ્છા નાખવાથી આઠના ઉદયની એ ચોવીસી. ૭ માં ભય અને કુચ્છા બન્ને નાખવાથી નવના ઉદયની એક ચોવીસી. કુલ ૧૭ ના બંધમાં ત્રીજે ગુણઠાણે ચાર ચોવીસી. ચોથે ગુણઠાણે ૪ ઉદયસ્થાન. ૬, ૭, ૮, ૯, ઉપશમસમકીતી તથા ક્ષાયકસમકીતીના ૬ નો ઉદય ત્રણ કષાયમાંથી એકેક કષાય, એક વેદ, એક યુગલ, આ છના ઉદયની એક ચોવીસી. છમાં ભય કે કુચ્છા કે સમકીતમોહની નાખવાથી ૭ ના ઉદયની ત્રણ ચોવીસી. ૬ માં ભય અને કુચ્છા વા ભય અને સમકીતમોહની વા કુચ્છા અને સમકીતમોહની નાખતાં ૮ ના ઉદયની ત્રણ ચોવીસી. છમાં ભય, કુચ્છા અને સમકીતમોહની ત્રણે નાખતાં નવના ઉદયની એક ચોવીસી. કુલ ચોથા ગુણઠાણે આઠ ચોવીસી. ૧૭ ના બંધે કુલ ૧૨ ચોવીસી થઈ. ૧૩ ના બંધમાં ચાર ઉદયસ્થાન ૫, ૬, ૭, ૮. પ્રત્યાખ્યાન, સંજ્વલન, કોંધાદિમાંથી એકેક કષાય, એક વેદ, એક યુગલ. આ પાંચના ઉદયની એક ચોવીસી. ૫ માં ભય કે કુચ્છા કે સમકીતમોહનાખતાં ૬ ના ઉદયની ત્રણ ચોવીસી. ૫ માં ભય અને કુચ્છા વા ભય અને સમકીતમોહની વા કુચ્છા અને સમકીતમોહની નાખતાં ૭ ના ઉદયની ત્રણ ચોવીસી. ૫ માં ભય, કુચ્છા અને સમકીતમોહની આ ત્રણ નાખતાં આઠના ઉદયની એક ચોવીસી. કુલ ૧૩ ના બંધે આઠ ચોવીસી. ૯ ના બંધમાં છઠે ગુણઠાણે ૪ ઉદયસ્થાન-૪, ૫, ૬, ૭, એક કષાય, એક વેદ એક યુગલ આ ચારના ઉદયની એક ચોવીસી. ૪ માં ભય કે કુચ્છા કે સમકીતમોહની નાખતાં ૫ ના ઉદયની ત્રણ ચોવીસી. ૪ માં ભય અને કુચ્છા કે ભય અને સમકીતમોહની કે કુચ્છા અને સમકીતમોહની નાખતાં ૬ ના ઉદયની ત્રણ ચોવીસી. ૪ માં ભય, કુચ્છા, સમકીતમોહની એ ત્રણે નાખતાં ૭ ના ઉદયની એક ચોવીસી. કુલ ૯ ના બંધે આઠ ચોવીસી. ૫ ના બંધમાં ૧ ઉદયસ્થાન-૨ ત્રણ એક કષાય એક વેદ. એ બેનોજ ઉદય હોય. ૫ નો બંધ નવમા ગુણઠાણના પહેલે ભાગે હોય. ત્યાં હુસ્વાદિ ષડ્કનો ઉદય નથી તે મારે અહિં ચાર સંજ્વલન કષાયને ત્રણ વેદે ગુણતાં બારજ ભાંગા થાય. ચતુર્થ-ધાદિક-(૪, ૩, ૨, ૧) ના બંધો સર્વે એક પ્રકૃતિના ઉદયવાલા હોય છ. બંધના અભાવે પણ તેમજ એક પ્રકૃતિનો ઉદય હોય. એવં ૪

બંધના ૪, ૩ બંધના ૩, ૨ બંધના ૨, ૧ બંધનો ૧. અબંધનો ૧.
એવં ૧ ઉદયના ૧૧ ભાંગા જાણવા.

હવે દશાદિક પશ્ચાત્તુપૂર્વિએ એકથી ઉદયસ્થાનકને વિષે જોડલા ભાંગા હોય તે કહે છે—દશને ઉદયે ૧ ચોવીસી. નવને ઉદયે ૬. આઠને ઉદયે ૧૧. સાતને ઉદયે ૧૦. છ ને ઉદયે ૭. પાંચને ઉદયે ૪. ચારને ઉદયે ૧. કુલ ૪૦ ચોવીસી થાય. એ ભાંગાની રીત પૂર્વે કહી છે તેમ જાણવી. તથા બેને ઉદયે ૧૨. એકને ઉદયે ૧૧. એવં ૨૩ ભાંગા હોય. અન્ય આચાર્યને મતે બેને ઉદયે ૨૪ ભાંગા ઉપજે, ૧૨ ભાંગા પાંચને બંધે બેને ઉદયે, અને ૧૨ ભાંગા ચારને બંધે બેને ઉદયે. એવં ૨૪. એકને બંધે ૧૧ ભાંગા, તે મતાંતરે કહ્યું. તે ૪૦ ચોવીસીને ચોવીસગુણા કર્યે ૯૬૦ થાય, તે માંહે બે ઉદયના ૧૨ અને એક ઉદયના ૧૧ ભાંગા. એવં ૨૩ ભેળવીએ ત્યારે ૯૮૩ ભાંગા થાય. એટલા મોહુનીકર્મના ઉદયના ભાંગે કરીને સર્વ સંસારી જીવો મુઝાણા પડ્યા છે. એ ૯૮૩ ભાંગાને વિષે ૬૯૪૭ પદના વૃદ્ધ હોય. અહિં એકેક પ્રકૃતિનું નામ તે એકેકું પદ કહીએ. તે દશને ઉદયે એકેકા ભાંગામાંહે દશ દશ પદ હોય. નવને ઉદયે એકેકા ભાંગા માંહે નવ નવ પદ હોય. એમ યાવત એકને ઉદયે એકેકા ભાંગા માંહે એકેકજ પદ હોય. તે માટે દશોદયના ભાંગા દશગુણા કરીએ ત્યારે ૨૪૦ પદવૃદ્ધ થાય. એમ સર્વનો ગુણાકાર કરીને એનો એકય કીધે ૬૯૪૭ પદવૃદ્ધ થાય. એટલા મોહુનીના પદવૃદ્ધ કરીને સર્વ સંસારી જીવ મુઝાયેલા જાણવા. મતાંતરે ૯૮૫ ઉદયના અને ૬૯૭૧ પ્રકૃતિના સમૂહે સંસારી જીવો મુઝાયેલા જાણવા.



ઉદયસ્થાનેષુ	ચોવીશી	પદાનિ ચોવીશી	ભાંગા	પદવૃંદ
દશોદયે	૧	૧૦	૨૪	૨૪૦
નવોદયે	૬	૫૪	૧૪૪	૧૨૯૬
અષ્ટોદયે	૧૧	૮૮	૨૬૪	૨૧૧૨
સપ્તોદયે	૧૦	૭૦	૨૪૦	૧૬૮૦
પંચોદયે	૭	૪૨	૧૬૮	૧૦૦૮
પંચોદયે	૪	૨૦	૯૬	૪૮૦
ચતુર્દયે	૧	૪	૨૪	૯૬
દ્વિકોદયે	૦	૦	૧૨	૨૪
એકોદયે	૦	૦	૧૧	૧૧
એકયે	૪૦	૨૮૮	૯૮૩	૬૯૪૭
મતાંતરે દ્વિકોદયે	૧	૨	૨૪	૪૮
તદા એકયં	૪૧	૨૯૦	૯૯૫	૬૯૭૧

હવે બંધસ્થાને સત્તાસ્થાન કહે છે—૨૨ નો બંધ મિથ્યાદષ્ટિને હોય છે. તેના ઉદયસ્થાન ૭, ૮, ૯, ૧૦ એવં ૪, ૭ ના ઉદયમાં એક ૨૮ નું સત્તાસ્થાન, અનંતાનુબંધી ઉદયમાં ન હોવાથી. ૮ ના ઉદયમાં ૨૮, ૨૭, ૨૬ એવં ૩. ૨૬ નું સત્તાસ્થાન અનાદિમિથ્યાત્વીને પણ હોય. ૯ ના ઉદયમાં ૨૮, ૨૭, ૨૬ એવં ૩. આઠ અને નવમાં અનંતાનુબંધીના ઉદયવિનાની તો ૨૮ નુંજ સત્તાસ્થાન, અને અનંતાનુબંધિના ઉદયવાલાને ત્રણ સત્તાસ્થાન. ૧૦ ના ઉદયમાં ૨૮, ૨૭, ૨૬ એવં ૩ સત્તાસ્થાન, અનંતાનુબંધી અવશ્ય હોવાથી. ૨૧ ના બંધમાં એક ૨૮ નુંજ સત્તાસ્થાન. ઉદયસ્થાન ત્રણ ૭, ૮, ૯. એ ત્રણેમાં સમ્યક્ત્વગુણવડે મિથ્યાત્વ શુદ્ધ કરેલ હોવાથી એકજ ૨૮ નું સત્તાસ્થાન. ૨૧ નો બંધ બીજે ગુણઠાણે હોય. ૧૭ ના બંધમાં ૨૮,

૨૭, ૨૪, ૨૩, ૨૨, ૨૧ એવં છ સત્તાસ્થાન. તેમનો બંધ ત્રીજે તથા ચોથે ગુણુઠાણે હોય છે. ત્રીજે ગુણુઠાણે ૭, ૮, ૯ એવં ત્રણ ઉદયસ્થાન. તથા ચોથે ગુણુઠાણે ૬, ૭, ૮, ૯ એવં ચાર ઉદયસ્થાન હોય. છતાં ઉદયવાલા ઉપશમસમકીતીને ૨૮, ૨૪ એવં ૨. તથા ક્ષાયકસમકીતીને ૨૧ નું સત્તાસ્થાન હોય. કુલ છ ના ઉદયમાં ૨૮, ૨૪, ૨૧ એવં ત્રણ સત્તાસ્થાન. સાતના ઉદયમાં મિશ્રગુણુઠાણે ૨૮, ૨૭, ૨૪, ૨૩, ૨૨, ૨૧ એવં છ સત્તાસ્થાન. ૨૮, ૨૪ ઉપશમસમકીતીને હોય. ૨૩, ૨૨, ક્ષયોપસમકીતીને હોય. ૨૧ નું ક્ષાયકસમકીતીને હોય. ચોથા ગુણુઠાણાવાલાને ૭ ના ઉદયમાં ૨૮, ૨૪, ૨૩, ૨૨, ૨૧ એવં પ સત્તાસ્થાન હોય. ૨૮, ૨૪ ની ઉપશમવાલાને કે ક્ષયોપશમવાલાને પણ ૨૪ ની સત્તા તે અનંતાનુબંધીની વિસંયોજના કર્યા પછી. ૨૩ અને ૨૨ ની સત્તા ક્ષયોપશમવાલાને, તેમાં અનંતાનુબંધી અને મિથ્યાત્વ અપાવનારને ૨૩. અને મિશ્ર અપાવનારને ૨૨. સમકીતમોહની અપાવતાં ચરમ ગ્રાસે વર્તેલા કોઈ જીવ કાલ કરે તો તે ચારે ગતિમાં પામીએ, તેથી ૨૨ નું સત્તાસ્થાન પણ ચારે ગતિમાં હોય. તથા ૨૧ ની સત્તા ક્ષાયકસમકીતીનેજ હોય. આઠના ઉદયમાં પણ ત્રીજા ચોથા ગુણુઠાણાવાલાને ૨૮, ૨૪, ૨૩, ૨૨, ૨૧ એવં પાંચ સત્તાસ્થાન. નવના ઉદયમાં પણ તેજ પ્રમાણે સમજવું. વિશેષ એટલે કે નવનો ઉદય ક્ષયોપસમકીતીનેજ હોય, તેથી ૨૮, ૨૪, ૨૩, ૨૨ એવં ૪ સત્તાસ્થાન હોય.

૧૩ ના બંધમાં ૨૮, ૨૪, ૨૩, ૨૨, ૨૧ એવં પ સત્તાસ્થાન. ૧૩ ના બંધવાલા તિર્યચ અને મનુષ્ય હોય છે. તેમાં તિર્યચને પ, ૬, ૭, ૮ એવં ચાર ઉદયસ્થાન હોય, તથા ૨૮, ૨૪ એવં બે સત્તાસ્થાન હોય, કારણ કે બીજા સત્તાસ્થાન તિર્યચને ન હોય. બીજા સત્તાસ્થાન તો ક્ષાયક ઉત્પન્ન મનુષ્યને હોય છે. અને ક્ષાયકવાલો તિર્યચમાં જાય તો અસંખ્ય આયુમાંજ જાય છે. ત્યાં દેશવિરતિ ન હોવાથી તેને ૧૩ નો બંધ હોતો નથી. ૨૮ ની સત્તા ઉપશમ અને વેદકસમકીતીને હોય છે. તેમાં ઉપશમ ઉત્પન્ન કાલે અંતરકરણના કાલમાં વર્તતા જીવમાં કોઈ દેશવિરતિપણું પણ પામે છે, કોઈ મનુષ્ય સર્વવિરતિ પણ અંગીકાર કરે છે. ૨૮ ની સત્તા વેદકવાલાને હોય છે. અને અનંતાનુબંધની વિસંયોજના કર્યા પછી ૨૪ ની સત્તા હોય. ૫ ના ઉદયમાં દેશવિરતિ મનુષ્યને ૨૮, ૨૪, ૨૧ એવં ત્રણ સત્તાસ્થાન.

૬-૭ ના ઉદયમાં ૨૮, ૨૪, ૨૩, ૨૨, ૨૧ એવં પાંચ સત્તાસ્થાન.
૮ ના ઉદયમાં ૨૧ વિના ઉપર પ્રમાણે ૪ સત્તાસ્થાન.

૯ ના અંધમાં છઠે તથા સાતમે ગુણુઠાણે ૪ ના ઉદયમાં ૨૮, ૨૪, ૨૧ એવં ૩ સત્તાસ્થાન. ૫ તથા ૬ ના ઉદયમાં ૨૮, ૨૪, ૨૩, ૨૨, ૨૧ એવં ૫ સત્તાસ્થાન. ૭ ના ઉદયમાં ૨૧ વિના ૪ સત્તાસ્થાન. ૫ ના અંધમાં ૨૮, ૨૪, ૨૧, ૧૩, ૧૨, ૧૧ એવં ૭ સત્તાસ્થાન. ૨૮, ૨૪ ઉપશમશ્રેણિમાં ઉપશમસમકીતીને હોય. ૨૧ ની સત્તા ઉપશમશ્રેણિમાં ક્ષાયકસમકીતીને બીજા ત્રીજા ક્ષાયની ચોકડી ન અપાવે ત્યાં સુધિ હોય. એ બે ચોકડી અપાવે ત્યારે ૧૩ ની સત્તા હોય. નપુંસકવેદ અપાવે ત્યારે ૧૨ ની સત્તા. સ્ત્રીવેદ અપાવે ત્યારે ૧૧ ની સત્તા. ૪ ના અંધમાં ૨૮, ૨૪, ૨૧, ૧૧, ૫, ૪ એવં ૭ સત્તાસ્થાન. ૨૮, ૨૪ અને ૨૧ ની સત્તા ઉપશમશ્રેણિમાં પણ બે નપુંસકવેદે ક્ષપકશ્રેણિ માંડે તો સમકાલે નપુંસકવેદ અને સ્ત્રીવેદ અપાવે. તેજ વખતે અંધમાંથી પુરૂષવેદ અપાવે. પછી પુરૂષવેદ અને હાસ્યાદિ ષટ્ક સત્તામાંથી અપાવે. ત્યારે તે ન અપાવે ત્યાં સુધિ ૧૧ ની સત્તા. અપાવ્યા પછી ૪ ની સત્તા. સ્ત્રીવેદે ક્ષપકશ્રેણિ માંડનારને પણ એ પ્રમાણે ૧૧ અને ૪ ની સત્તા. તે બન્નેને ૫ ની સત્તા હોય. પુરૂષવેદે ક્ષપકશ્રેણિ માંડનારને હાસ્યાદિ ષટ્કની સાથેજ પુરૂષવેદનો અંધમાંથી ક્ષય થાય છે. તેથી ચતુર્વિધ અંધકાલે તેને ૧૧ નું સત્તાસ્થાન હોતું નથી, પણ ૫ નુંજ સત્તાસ્થાન હોય છે. તે ૫ ની સત્તા બે સમય ઊણી બે આવલિકાપર્યંત જાણવી. પછી પુરૂષવેદ અપાવતાં ૪ ની સત્તા, તે પણ અંતર્મુહુર્તની જાણવી. ૩, ૨ અને ૧ ના અંધમાં પાંચ પાંચ સત્તાસ્થાન હોય. ૩ ના અંધમાં ૨૮, ૨૪, ૨૧, ૪, ૩ એવં ૫ સત્તાસ્થાન. ૨ ના અંધમાં ૨૮, ૨૪, ૨૧, ૩, ૨ એવં ૫ સત્તાસ્થાન. ૧ ના અંધમાં ૨૮, ૨૪, ૨૧, ૨, ૧ એવં ૫ સત્તાસ્થાન. અઅંધકમાં ૨૮, ૨૪, ૨૧, ૧ તેમાં ત્રણ ઉપશમશ્રેણિમાં અને એક સંજવલન લોભ ન અપે ત્યાંસુધિ દશમે ગુણુઠાણે ક્ષપકને એકની સત્તા હોય. અને અંધ ઉદયને અભાવે પણ અગ્યારમે ગુણુઠાણે ૨૮, ૨૪, ૨૧ એ ત્રણ સત્તાસ્થાન હોય. એ પ્રમાણે મોહનીકર્મના ૧૦ અંધસ્થાન, ૯ ઉદયસ્થાન, ૧૫ સત્તાસ્થાન કહ્યાં.

મોહનીયકર્મણુ: અધોદયસત્તાસ્થાનભંગાનાં યંત્ર.

હોલ કર્મક્રમ

(૯૩)

ક્ર. સં.	૧૦ અંધ સ્થાનેષુ.	ભંગા	ઉદય સ્થાન	ઉદય ગ્રામી સી.	ઉદયભંગા	ઉદયપદ્ધાનિ.	ઉદય પદ્ધત્ત સંખ્યા	સત્તાસ્થાનાનિ.
૧	૨૨ અંધ	૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦	૧ ૩ ૩ ૧	૧ ૮ ૩ ૧	૨૪ ૭૨ ૭૨ ૨૪	૧૮ ૨૪ ૨૭ ૧૦	૧૬૮ ૫૭૬ ૬૪૮ ૨૪૦	૧ ૩ ૩ ૩ ૨૮ ૨૮,૨૭,૨૬ ૨૮,૨૭,૨૬ ૨૮,૨૭,૨૬
૨	૨૧ અંધ	૪ ૮ ૯	૧ ૩ ૧	૧ ૪ ૨ ૧	૨૪ ૪૮ ૨૪	૭ ૧૬ ૯	૧૬૮ ૩૮૪ ૨૧૬	૧ ૧ ૧ ૨૮ ૨૮ ૨૮
૩ ૪	૧૭ અંધ	૨ ૬ ૭ ૮ ૯	૧ ૪ ૪ ૫ ૨	૧ ૧૨ ૪ ૫ ૨	૨૪ ૬૬ ૧૨૦ ૪૮	૬ ૨૮ ૪૦ ૧૮	૧૪૪ ૬૭૨ ૬૬૦ ૪૩૨	૩ ૬ ૬ ૫ ૨૮,૨૪,૨૧ ૨૮,૨૭,૨૪,૨૩,૨૨,૨૧ ૨૮,૨૭,૨૪,૨૩,૨૨
૫	૧૩ અંધ	૨ ૫ ૬ ૭ ૮	૧ ૩ ૩ ૧	૧ ૮ ૩ ૧	૨૪ ૭૨ ૭૨ ૨૪	૫ ૧૮ ૨૧ ૮	૧૨૦ ૪૩૨ ૫૦૪ ૧૬૨	૩ ૫ ૫ ૪ ૨૮,૨૪,૨૧ ૨૮,૨૪,૨૩,૨૨,૨૧ ૨૮,૨૪,૨૩,૨૨,૨૧ ૨૮,૨૪,૨૩,૨૨

હવે નામકર્મના આઠ બંધસ્થાન કહે છે—૨૩, ૨૫, ૨૬, ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧, ૧ એવં ૮. તિર્યચ મનુષ્યાદિ ગતિપણે તે દરેક સ્થાન અનેક પ્રકારે છે તે કહે છે—તિહાં તિર્યચગતિ પ્રાયોગ્ય બાંધતાને સામાન્યપણે ૨૩, ૨૫, ૨૬, ૨૯, ૩૦ એ પાંચ બંધસ્થાન હોય. તેમાં એકેદ્રિ પ્રાયોગ્ય ૨૩, ૨૫, ૨૬ એ ત્રણ બંધસ્થાન હોય. તે કહે છે—તિર્યચદુગ, એકેદ્રિજાતિ, ઔદારિક, તૈજસ અને કાર્મણ એ ત્રણ શરીર, હુંડકસંસ્થાન, ચાર વર્ણ, અગુરૂલધુ, ઉપધાત, સ્થાવર, સૂક્ષ્મ અથવા બાદર, અપર્યાપ્ત, પ્રત્યેક અથવા સાધારણ, અસ્થિર, અશુભ, દુર્ભાગ્ય, અનાદેય, અયશ, નિરમાણ એવં ૨૩ પ્રકૃતિના બંધ અપર્યાપ્ત એકેદ્રિ પ્રાયોગ્ય બાંધતાં તિર્યચ તથા મનુષ્ય મિથ્યાદૃષ્ટિને હોય. ૨૩ ના ૪ ભાંગા—સૂક્ષ્મ પ્રત્યેક ૧, સૂક્ષ્મ સાધારણ ૨, બાદર પ્રત્યેક ૩, બાદર સાધારણ ૪, એવં ચાર. ૨૩ માં પરાધાત અને ઉદાસ ભેળવતાં ૨૫ થાય. તે એકેદ્રિ પ્રર્યાપ્ત પ્રાયોગ્ય બાંધતાં નારકીવિના ત્રણ ગતિવાલા મિથ્યાદૃષ્ટિને હોય.

તિર્યચદુગ, એકેદ્રિજાતિ, ત્રણ શરીર, વર્ણાદિ ચતુષ્ક હુંડકસંસ્થાન, અગુરૂલધુ, ઉપધાત, નિરમાણ, પરાધાત, ઉદાસ, સ્થાવર, સૂક્ષ્મ અથવા બાદર, પર્યાપ્ત, પ્રત્યેક અથવા સાધારણ, શુભ અથવા અશુભ, સ્થિર અથવા અસ્થિર, દુર્ભાગ, અનાદેય, યશ અથવા અયશ. આ ૨૫ ભેદના ૨૦ ભાંગા તે આ પ્રમાણે—બાદર પ્રર્યાપ્ત પ્રત્યેક આશ્રી સ્થિર અસ્થિર, શુભ અશુભ, તથા યશ અયશવડે ગુણતાં આઠ ભાંગા. બાદર પર્યાપ્ત સાધારણ આશ્રી શુભ અશુભ, સ્થિર અસ્થિર-વડે ગુણતાં ૪. સૂક્ષ્મપર્યાપ્ત, સાધારણ અને પ્રત્યેક એ બન્નેને શુભ અશુભ અને સ્થિરઅસ્થિર સાથે ગુણતાં ૮. તેને અયશ ન હોય. એવં ૨૦, આ ૨૫ માં આતાપ તથા ઉદ્યોત એ બેમાંથી એક ભેળવતાં ૨૬. તે પણ એકેદ્રિ પર્યાપ્ત પ્રાયોગ્ય બાંધતાં નારકીવિના ત્રણ ગતિના મિથ્યાદૃષ્ટિને હોય. તે ૨૬ ના ૧૬ ભેદ થાય તે આ પ્રમાણે—આતાપને સ્થિર અસ્થિર સાથે ગુણતાં ૨. તેને શુભ અશુભ સાથે ગુણતાં ૪. તેને યશ અયશ સાથે ગુણતાં ૮. તેવાજ ઉદ્યોતના પણ ૮. કુલ એકેદ્રિ આશ્રી ૨૩ બંધના ૪. ૨૫ બંધના ૨૦. ૨૬ બંધના ૧૬. એવં ૪૦ ભાંગા થયા. વિકલેદ્રિના ૨૫, ૨૯, ૩૦ એવં ત્રણ બંધસ્થાન. બેદ્રિ અપર્યાપ્ત પ્રાયોગ્ય બાંધતાં મિથ્યાદૃષ્ટિને

રપ નો બંધ તે આ પ્રમાણે—તિર્યચદુગ, ઔદારિકશરીર, ઔદારિક અંગોપાંગ, તૈજસ અને કાર્મણ શરીર, વર્ણાદિ ચતુષ્ક, હુંડકસંસ્થાન, છેવડું સંઘયણ, અગુરુલધુ, ઉપઘાત, ત્રસનામ, બાદરનામ, અપર્યાપ્ત, પ્રત્યેક, અસ્થિર, અશુભ, અનાદેય, અયશ, નિરમાણ, દુર્ભંગ, બેઈંદ્રિ જાતિ એવં રપ માં અશુભ પ્રકૃતિજ હોય માટે એકજ ભાંગો થાય છે. આ રપ માં અપર્યાપ્તને સ્થાને પ્રર્યાપ્ત કરીને પરાઘાત, ઉદ્ધાસ, કુબગતિ અને દુઃસ્વર એ ચાર ભેલવતાં ૨૯ નો બંધ થાય. આ ૨૯ માં સ્થિર અસ્થિર, શુભ અશુભ અને યશ અયશ સાથે ગુણતાં ૮ ભાંગા થાય. આ ૨૯ માં ઉદ્યોત ભેલવતાં ૩૦ થાય. તેના પણ ઉપર પ્રમાણે ૮ ભાંગા. કુલ બેઈંદ્રિ આશ્રી રપ નો ૧, ૨૯ ના ૮, ૩૦ ના ૮ એવં ૧૭ ભાંગા થાય. તેજ પ્રમાણે તેઈંદ્રિ ચઉર્થિંદ્રિ આશ્રી ૩-૩ બંધસ્થાન તથા ૧૭-૧૭ ભાંગા થાય. કુલ વિકલેંદ્રિ આશ્રી ૫૧ ભાંગા થાય.

તિર્યચ પંચેંદ્રિ પ્રાયોગ્ય રપ, ૨૯, ૩૦ એવં ૩ બંધસ્થાન. તેમાં રપ અપર્યાપ્ત તિર્યચ પંચેંદ્રિ સંબંધિ વિકલેંદ્રિની માફક રપ ના બંધનો એક ભાંગો.

હવે ૨૯ પ્રકૃતિ કહે છે—તિર્યચદુગ, ઔદારિકદુગ, તૈજસ કાર્મણ શરીર, પંચેંદ્રિ જાતિ, છમાંથી એક સંઘયણ, છમાંથી એક સંસ્થાન, બેમાંથી એક ખગતિ, ત્રસ ચતુષ્ક, સ્થિર કે અસ્થિર, શુભ કે અશુભ સુભગ કે દુર્ભંગ, આદેય કે અનાદેય, સુસ્વર કે દુસ્વર, યશ કે અયશ, અગુરુલધુ, ઉપઘાત, પરાઘાત, ઉદ્ધાસ, નિરમાણ, વર્ણાદિચતુષ્ક. એવં ૨૯ મિથ્યાદષ્ટિ ચારે ગતિના બાંધે. સાસ્વાદની પણ ૨૯ બાંધે, પરંતુ સંઘયણ અને સંસ્થાન ૫ માંથી એકેક બાંધે. છડું સંઘયણસંસ્થાન ન બાંધે. ૬ સંસ્થાને ગુણતાં ૬, તેને ૬ સંઘયણ ગુણતાં ૩૬, તેને બે ખગતિએ ગુણતાં ૭૨, તેને સ્થિર અસ્થિર ગુણતાં ૧૪૪, તેને શુભ અશુભ ગુણતાં ૨૮૮. તેને સુભગ દુર્ભંગ ગુણતાં ૫૭૬. તેને આદેય અનાદેય ગુણતાં ૧૧૫૨. તેને યશ અયશ ગુણતાં ૨૩૦૪. તેને સુસ્વર દુઃસ્વર ગુણતાં ૪૬૦૮. આ ૨૯ માં ઉદ્યોત ભેલવતાં ૩૦ બાંધે. તેના પણ ઉપર પ્રમાણે ૪૬૦૮ ભાંગા થાય. કુલ તિર્યચ પંચેંદ્રિના (૧-૪૬૦૮-૪૬૦૮) કુલ તિર્યચગતિ આશ્રી ૯૩૦૮ ભાંગા થાય.

મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય બાંધતાં ૨૫, ૨૯, ૩૦ એવં ૩ બંધસ્થાન. ૨૫ ના બંધનો ૧ ભાંગા, ફક્ત તિર્યચદુગ વિના મનુષ્યદુગ કહેવું. ૨૯ નો બંધ મિથ્યાદષ્ટિ તથા સાસ્વાદન આશ્રી ચારે ગતિના જીવ બાંધે. ત્રીજા તથા ચોથા ગુણઠાણે દેવતા તથા નારકી બાંધે. એને વિષે પણ જેમ પંચેદ્રિ તિર્યચ પ્રાયોગ્ય ૨૯ પ્રકૃતિ વિષે ભાંગા ૪૬૦૮ કહ્યા, તેમજ અહિં કહેવા. એટલું વિશેષ કે એ માંહેલા સાસ્વાદ-નીને ૩૨૦૦ ભાંગા કહેવા. તથા મિથ્યાદષ્ટિ અને સમ્યદ્દષ્ટિ દેવનારકી બાંધે તે નવ નામકર્મની ધ્રુવબંધી, મનુષ્યદુગ, પંચેદ્રિજાતિ, ઔદારિકદુગ, પ્રથમ સંસ્થાન, પ્રથમ સંઘયણ, પરાઘાત, ઉદાસ, શુભ અગતિ, ત્રસ, બાદર, પર્યાસ, પ્રત્યેક, સ્થિર અથવા અસ્થિર, શુભ અથવા અશુભ, સુભગ, સુસ્વર, આદેય, યશ અથવા અયશ એ ૨૯ ને બંધે ભાંગા ૮ ઉપજે. કેમકે અહિં પ્રથમ સંઘયણ પ્રથમ સંસ્થાન વિના ૫ સંઘયણ ૫ સંસ્થાનનો બંધ નથી. તથા અશુભ અગતિ, દૌર્ભાગ્ય, દુઃસ્વર અને અનાદેયનો બંધ નથી તેથી ૨૯ બંધના ભાંગા ન ઉપજે. બાકી શુભ અશુભ સાથે એકેક, તે વડી સ્થિર અસ્થિર સાથે બેબે અને યશ અયશ સાથે ચાર ચાર. એવં ૮-૮ ભાંગા એકેક ગુણઠાણે થાય. પણ તે સર્વ ૪૬૦૮ માંહેલાજ જાણવા. તેથી જુદા નથી કહ્યા.

૨૯ માં તીર્થંકરનામ ભેળવતાં ૩૦ નો બંધ સમ્યદ્દષ્ટિને હોય, તેના સ્થિર અસ્થિર, શુભ અશુભ અને યશ અયશ સાથે ગુણતાં ૮ ભાંગા થાય. કુલ મનુષ્ય ગતિ આશ્રી (૧-૪૬૦૮-૮ મળી) ૪૬૧૭ ભાંગા થયા.

દેવગતિ પ્રાયોગ્ય ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧ એવં ૪ બંધસ્થાન. ૨૮ નો બંધ આ પ્રમાણે—દેવદુગ, વૈક્રિયદુગ, તૈજસ કાર્મણ શરીર, વર્ણાદિ ચતુષ્ક, પ્રથમ સંસ્થાન, અગુરૂલધુ, ઉપઘાત, પરાઘાત, ઉદાસ, શુભ અગતિ, ત્રસચતુષ્ક, સ્થિર કે અસ્થિર, શુભ કે અશુભ, સુભગ, સુસ્વર, આદેય, યશ કે અયશ, નિરમાણ, પંચેદ્રિ જાતિ, આ ૨૮ પ્રકૃતિ પહેલાથી છઠા ગુણઠાણા સુધિ દેવ પ્રાયોગ્ય બાંધતાં બાંધે. તેના સ્થિર અસ્થિર, શુભ અશુભ અને યશ અયશ સાથે ગુણતાં ૮ ભાંગા થાય. ૨૮ માં તીર્થંકરનામ ભેળવતાં ૨૯ થાય. પણ તે ચોથા ગુણઠાણાથીજ બંધાય, તેના પૂર્વવત આઠ ભાંગા થાય. ૨૮

માં આહારકદુગ લેળવતાં ૩૦ થાય. તેની શુભ પ્રકૃતિ છે મારે એકજ ભાંગો. તે સાતમા તથા આઠમા ગુણઠાણવાલાનેજ હોય. ૩૦ માં તીર્થંકરનામ લેળવતાં ૩૧ થાય. પણ તે સાતમા આઠમા ગુણઠાણવાળાજ બાંધે. અહિં પણ એકજ ભાંગો. કુલ દેવગતિ પ્રાયોગ્ય ૧૮ ભાંગા થયા.

નરકગતિ પ્રાયોગ્ય ૨૮ તું બંધસ્થાન—નરકદુગ, વૈકિયદુગ, તૈજસ કાર્મણ શરીર, વર્ણાદિ ચતુષ્ક, પંચેન્દ્રિગતિ, હુંડકસંસ્થાન, અગુરૂલધુ, ઉપઘાત, પરાઘાત, ઉદાસ, નિરમાણ, ત્રસચતુષ્ક, અસ્થિર-પટ્ક, કુબગતિ આ ૨૮ પહેલે ગુણઠાણે અશુભજ બાંધે મારે એક ભાંગો થાય.

એક યશકીર્તિ નામકર્મનો બંધ આઠમા ગુણઠાણે થાય. તે દેવગતિ પ્રાયોગ્ય બંધ પણ વ્યવચ્છિન્ન થયા પછી આઠમાંથી દશમા ગુણઠાણા સુધિ હોય.

હવે નામકર્મના જીદા જીદા ભાંગા કહે છે—એકેન્દ્રિના ૪૦, વિક્સેન્દ્રિના ૫૧, તિર્યચના ૯૨૧૭, મનુષ્યના ૪૬૧૭, દેવતાના ૧૮, નારકીનો ૧, બંધ વ્યવચ્છેદનો ૧, કુલ ૧૩૯૪૫ ભાંગા થયા.



અંક- સ્થાનક ૮	ભંગા: ૧૩૯૪૫	આગામિભવપ્રાયોગ્યા	તેમાં અંકકા:
૧ ૨૩	૪	અપર્યાપ્તૈકેન્દ્રિયપ્રાયોગ્યા ૪	તિર્યગ્મનુષ્યા: ૪
૨ ૨૫	૨૫	એકેન્દ્ર ૨૦; બેન્દ્ર ૧, તેન્દ્ર ૧, ચન્દ્ર ૧, પાન્દ્ર તિન્દ્ર ૧, મન્દ્ર ૧	તિર્યક્મનુષ્યા: ૨૫, દેવા: ૮
૩ ૨૬	૧૬	પર્યાપ્તૈકેન્દ્રિયપ્રાયોગ્યા ૧૬	તિર્યક્મનુષ્યદેવા: ૧૬
૪ ૨૮	૯	દેવ પ્રાયોગ્યા ૮, નરક પ્રાયોન્દ્ર ૧	પાન્દ્રિયતિર્યક્ મનુષ્યા: ૯
૫ ૨૯	૯૨૪૮	બેન્દ્ર ૮, તેન્દ્ર ૮, ચન્દ્ર ૮, પાન્દ્ર તિન્દ્ર ૪૬૦૮, મન્દ્ર ૪૬૦૮, દેન્દ્ર ૮.	તિ. ૯૨૪૦ મ. ૯૨૪૮ દે. ૯૨૧૬ ના. ૯૨૧૬
૬ ૩૦	૪૬૪૧	બેન્દ્ર ૮, તેન્દ્ર ૮, ચન્દ્ર ૮, પાન્દ્ર તિન્દ્ર ૪૬૦૮, મન્દ્ર ૮, દેન્દ્ર ૧	તિ. ૪૬૩૨ મ. ૪૬૩૩ દે. ૪૬૧૬ ના. ૪૬૧૬
૭ ૩૧	૧	દેવપ્રાયોગ્યા ૧	મનુષ્યા એવ ૧
૮ ૧	૧	અપ્રાયોગ્યા ૧	મનુષ્યા એવ ૧

હવે ઉદય સ્થાન કહે છે—૨૦, ૨૧, ૨૪, ૨૫, ૨૬, ૨૭, ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧, ૯. ૮ એવં ૧૨. એકેન્દ્રિને ૨૧, ૨૪, ૨૫, ૨૬, ૨૭ એવં પાન્દ્રનું ઉદયસ્થાન. તેમાં ૨૧ નીચે પ્રમાણે—તૈજસ કામજી, સ્થિર અસ્થિર, શુભ અશુભ, વર્ણાદિ ચતુષ્ક, અગુરુલધુ, નિરમાણ, આ ૧૨ ધ્રુવોદયી. તિર્યચ્છુગ, સ્થાવરનામ, એકેન્દ્રિભતિ, બાહર કે સૂક્ષ્મ, પર્યાપ્ત કે અપર્યાપ્ત, દુર્ભંગ, અનાદેય, યશ કે અયશ, આ ૨૧ નો ઉદય અપાન્તરાલ ગતિમાં હોય. તેમાં બાહર પર્યાપ્ત યશ

અપયશ સાથે ૨. બાહર અપર્યાપ્તિ ૧. સૂક્ષ્મ પર્યાપ્તિ ૧. સૂક્ષ્મ અપર્યાપ્તિ ૧. એ ત્રણેને અયશ સાથે, યશ ન હોય માટે એકેક ભાંગા, એવં ૫. આ ૨૧ માં તિર્યચ અનુપૂર્વિ વિના ઔદારિકશરીર, હુંડ-કસંસ્થાન, ઉપઘાતનામ, પ્રત્યેક કે સાધારણ, એ ચાર ભેગવતાં ૨૪ નો ઉદય થાય. બાહર પર્યાપ્તિને પ્રત્યેક અને સાધારણ તથા યશ અને અયશ સાથે ગુણુતાં ૪. બાહર અપર્યાપ્તિને પ્રત્યેક અને સાધારણ સાથે ગુણુતાં ૨. તેને માત્ર અયશજ હોય. સૂક્ષ્મને પ્રત્યેક તથા સાધારણ સાથે અને પર્યાપ્તિ તથા અપર્યાપ્તિ સાથે ગુણુતાં ૪. તેને પણ અયશજ હોય. બાહર વાઉકાયને વૈક્રિય શરીર કરતી વખત ઔદારિક શરીર વિના વૈક્રિયશરીર સાથે તેને પણ ૨૪ નો ઉદય થાય. તેના ૧ ભાંગા. એવં ૨૪ ઉદયના ૧૧ ભાંગા.

૨૪ માં પરાઘાત સાથે ૨૫ નો ઉદય. બાહર પ્રત્યેક તથા સાધારણ યશ અયશ સાથે ૪ સૂક્ષ્મ પ્રત્યેક તથા સાધારણ અયશ સાથે ૨. વૈક્રિય વાઉકાયનો અયશ સાથે ૧. કુલ ૨૫ ના ઉદયમાં ૭ ભાંગા. ૨૫ માં ઉચ્ચાસ સાથે ૨૬ થાય ૬ ભાંગા ઉપર પ્રમાણે તથા ઉઘોત નામવાલા બાહરને પ્રત્યેક અને સાધારણ સાથે તથા યશ અને અયશ સાથે ગુણુતાં ૪. તથા આતાપનામવાલા પ્રત્યેકને યશ અયશ સાથે ગુણુતાં ૨. આતાપનામ સાધારણને ન હોવાથી ૭ ભાંગા. વૈક્રિય વાઉકાયનો ૧. કુલ ૨૬ ના ઉદયમાં ૧૩ ભાંગા. ૨૬ માં આતાપ કે ઉઘોત ભેગવતાં ૨૭ નો ઉદય. તેને આતાપસાથે ૨, ઉઘોત સાથે ૪, એવં ૨૬ ના ઉદયમાં ૬ ભાંગા. કુલ એકેંદ્રિના ઉદયભાંગા (૫-૧૧-૭-૧૩-૬) ૪૨ થાય.

બે ઇન્દ્રિયને ૨૧, ૨૬, ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧ એવં ૭ ઉદયસ્થાન. ૧૨ ધ્રુવોદયી, તિર્યચદુગ, બેઇન્દ્રિગતિ, ત્રસ બાહર, પર્યાપ્તિ કે અપર્યાપ્તિ, યશ કે અયશ, દુર્ભાગ, અનાદેય, આ ૨૧ અપાંતરાલ ગતિમાં લાભે. પર્યાપ્તિને યશ કે અયશ સાથે ગુણુતાં ૨. અપર્યાપ્તિને એક અયશજ હોય તેથી ૧. એવં ૩. ૨૧ માં ઔદારિકદુગ, છેલ્લું સંઘચણ અને છેલ્લું સંસ્થાન (૨). ઉપઘાત, પ્રત્યેક, આ ૭ ભેગવતાં તિર્યચની અનુપૂર્વિ વિના ૨૬ થાય, તેના પણ પૂર્વોક્ત પ્રકારે ત્રણ ભાંગા. આ ૨૬ માં શુભ ખગતિ, પરાઘાતનામ સાથે ભેગવતાં ૨૮. અહિં પર્યાપ્તિને યશ અયશ સાથે ૨ ભાંગા. ૨૮ માં આસોઆસ સાથે ૨૯ થાય.

તેના પણ પૂર્વવત્ ૨ ભાંગા. અથવા ઉઘોત સાથે ૨૯. તેના પણ બે ભાંગા. એવં ૨૯ ઉદયમાં ૪ ભાંગા. ૨૯ માં સુસ્વર કે દુઃસ્વર ભેળવતાં ૩૦ નો ઉદય, તેના સુસ્વર દુઃસ્વર તથા યશ અયશ સાથે ગુણતાં ૪ ભાંગા. અથવા સ્વરનો ઉદય નહિ થતાં ઉશ્વાસવાલા ઉઘોતનામનો ઉદય થતાં ૩૦ ના ઉદયમાં યશ અયશ સાથે ૨. એવં ૩૦ ના ઉદયમાં ૭ ભાંગા. ભાષાપર્યાપ્તિએ પર્યાપ્ત સ્વરના ઉદયવાલાને ૩૦ માં ઉઘોતનામ ભેળવતાં ૩૧ થાય. તેના સુસ્વર દુઃસ્વર અને યશ અયશ સાથે ગુણતાં ૪ કુલ દ્વીદ્રિય આશ્રી ભંગ (૩-૩-૨-૪-૬-૪) ૨૨ થાય. ત્રીદ્રિય અને ચતુરિદ્રિયને પણ ઉપર પ્રમાણેજ છ છ ઉદયસ્થાન તથા બાવીસ બાવીસ ભંગ હોવાથી કુલ વિકલેદ્રિયના ભંગ ૬૬.

સામાન્ય તિર્યચ પચેદ્રિને ૨૧, ૨૬, ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧ એવં ૬ ઉદયસ્થાન. ધ્રુવોદ્યી ૧૨, તિર્યચદુગ, પચેદ્રિજાતિ, ત્રસ, બાદર, પર્યાપ્ત કે અપર્યાપ્ત, યશ કે અયશ, દુર્ભંગ કે સુભંગ, આદેય કે અનાદેય, આ ૨૧ નો ઉદય અપાંતરાલ ગતિમાં હોય. પર્યાપ્તને યશ અયશ સાથે, સુભંગ દુર્ભંગ સાથે, તથા આદેય અનાદેય સાથે ગુણતાં ૮. અપર્યાપ્તને એક અશુભ પ્રકૃતિજ હોય માટે એક ભાંગો, એવં ૯. ૨૧ માંથી તિર્યચ અનુપૂર્વિ વિના સંઘયણસંસ્થાન ૧૨ માંથી એક સંઘયણ એક સંસ્થાન, ઔનારિક દુગ, ઉપઘાત, પ્રત્યેક ભેલવતાં ૨૬ થાય. તેમાં ૬ સંઘયણને ૬ સંસ્થાન સાથે ૩૬, તેને સુભંગ દુર્ભંગ સાથે ૭૨. તેને આદેય અનાદેય સાથે ૧૪૪. તેને યશ અયશ સાથે ગુણતાં પર્યાપ્ત આશ્રી ૨૮૮ થાય. અપર્યાપ્ત આશ્રી ૧૦. એવં ૨૬ ના ઉદયમાં ૨૮૯ ભાંગા. ૨૬ માં પરાઘાત, બે વિહાયોગતિમાંથી એક વિહાયોગતિ ભેળવતાં ૨૮. આમાં પૂર્વોક્ત ૨૮૮ ને બે વિહાયોગતિ સાથે ગુણતાં ૫૭૬ ભાંગા ૨૮ ના ઉદયના થયા. (અહિં અપર્યાપ્તપણું નથી.) ૨૮ માં ઉશ્વાસ ભેળવતાં ૨૯ ના ઉદયે પણ પૂર્વોક્ત ૫૭૬૦ અથવા શરીરપર્યાપ્તિએ પર્યાપ્તને ઉશ્વાસ અનુદયે ઉઘોત નામનો ઉદય થતાં ૨૯ ના ઉદયે પણ ૫૭૬. કુલ ૨૯ ના ઉદયમાં ૧૧૫૨ ભાંગા થાય. ૨૯ માં ભાષાપર્યાપ્તિએ પર્યાપ્ત થતાં સુસ્વર કે દુસ્વર ભળવાથી ૩૦ નો ઉદય. તેના પૂર્વોક્ત ૫૭૬ ને સુસ્વર દુસ્વર સાથે ગુણતાં ૧૧૫૨. અથવા ભાષાપર્યાપ્તિ અનુદય થતાં ઉશ્વાસવાલાને ઉઘોતનો ઉદય થતાં ૩૦ ના ઉદયે પણ ૫૭૬. કુલ

૩૦ ના ઉદયે ૧૭૨૮ ભાંગા થયા. સ્વર સહિત ૩૦ વાસાને ઉઘોત ભલતાં ૩૧ ના ઉદયે પૂર્વની જેમ ૧૧૫૨. કુલ તિર્યચ પંચેદ્રિ આશ્રી (૯-૨૮૯-૫૭૬-૧૧૫૨-૧૭૨૮-૧૧૫૨) કુલ ૪૯૦૬ ભાંગા થયા.

વૈક્રિય તિર્યચ પંચેદ્રિ આશ્રી ૨૫, ૨૭, ૨૮, ૨૯, ૩૦ એવં ૫ ઉદયસ્થાન-પૂર્વોક્ત ૨૧ માંથી તિર્યચ અનુપૂર્વિ વિના વૈક્રિયદુગ, પ્રથમ સંસ્થાન, ઉપઘાત, પ્રત્યેક, આ પાંચ ભેળવતાં ૨૫ નો ઉદય. તે પર્યામિને સુભગ દુર્ભગ, આદેય અનાદેય, યશ અયશ સાથે ગુણતાં ૮ ભાંગા. (અહિં અપર્યામિનો ઉદય નથી.) ૨૫ માં શરીરપર્યામિએ પર્યામિને પરાઘાત, શુભ ખગતિ, આ યે ભેળવતાં ૨૭ ના ઉદયે પણ ૮ ભાંગા. ૨૭ માં ઉદ્યાસ પર્યામિએ પર્યાપ્ત થતાં ઉદ્યાસ ભેળવવાથી ૨૮ ના ઉદયે પણ ૮ ભાંગા. ૨૭ માં ઉદ્યાસ અનુદયે ઉઘોત ઉદય થતાં ૨૮ ના ઉદયે પણ ૮ ભાંગા. કુલ ૨૮ ના ઉદયમાં ૧૬ ભાંગા. ૨૮ માં ભાષાપર્યાપ્તિએ પર્યાપ્ત થતાં સુસ્વર ભેળવવાથી ૨૯ ના ઉદયે પણ ૮ ભાંગા, અથવા ૨૮ માં ભાષાપર્યાપ્તિએ પર્યાપ્ત અનુદયે અને સુસ્વરનો ઉદય નહિ થવાથી અને ઉઘોત ભેળવવાથી ૨૯ ના ઉદયે પણ ૮ ભાંગા. કુલ ૨૯ ના ઉદયે ૧૬ ભાંગા. સુસ્વર યુક્ત ૨૯ માં ઉઘોત ભેળવવાથી ૩૦ ના ઉદયે પણ ૮ ભાંગા. કુલ વૈક્રિય તિર્યચના ૫૬ ભાંગા થયા. કુલ તિર્યચ ગતિ આશ્રી વિક્ષેપદ્રિના ૬૬, એકેદ્રિના ૪૨, તથા પંચેદ્રિના ૪૯૦૬, અને વૈક્રિયતિર્યચના ૫૬ મલી કુલ ૫૦૭૦ ભાંગા થયા.

સામાન્ય મનુષ્યને ૨૧, ૨૬, ૨૮, ૨૯, ૩૦ એવં પાંચ ઉદય-સ્થાન. અહિં સર્વે ભાંગા તિર્યચની માફક જાણવા. માત્ર મનુષ્યને વૈક્રિય આહારક વિના ઉઘોત અનુદયે ૨૯-૩૦ ઉઘોતનામ વિનાના હોય. તેથી ૨૯ માં ૫૭૬, અને ૩૦ માં ૧૧૫૨ ભાંગા થાય. કુલ સામાન્ય મનુષ્ય આશ્રી (૮૯-૨૮૯-૫૭૬-૫૭૬-૧૧૫૨) કુલ ૨૬૦૨ ભાંગા થયા. મનુષ્યને વૈક્રિય કરતાં ૨૫-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ એવં પાંચ ઉદયસ્થાન. દ્યુવોદયી ૧૨, વૈક્રિયદુગ, પ્રથમ સંસ્થાન, ત્રસચતુષ્ક, ઉપઘાત, સુભગ વા દુર્ભગ, યશ વા અયશ, આદેય વા અનાદેય, મનુષ્યગતિ, પંચેદ્રિજાતિ, આ ૨૫ ના ઉદયમાં સુભગ દુર્ભગ, આદેય અનાદેય, અને યશ અયશ સાથે ગુણતાં ૮ ભાંગા થાય, શરીરપર્યાપ્તિએ પર્યાપ્તને પરાઘાત, શુભ ખગતિ એ યે ભેલવતાં ૨૭ ને

ઉદયે પણ ૮ ભાંગા. ૨૭ માં ધ્યાસોધ્યાસ પર્યાપ્તિએ પર્યાપ્ત થતાં ઉધ્યાસ ભેલવતાં ૨૮ ના ઉદયે પણ ૮ ભાંગા. અથવા સંયતને વૈક્રિય કરતાં ઉધ્યાસ અનુદયે ઉદ્યોત ભેળવતાં ૨૮ થાય, તેનો એકજ ભાંગો, કેમકે તેને અશુભનો ઉદય નથી. મારે કુલ ૨૮ ના ઉદયમાં ૯ ભાંગા. ૨૮ માં ઉધ્યાસવાલાને ભાષાપર્યાપ્તિએ પર્યાપ્ત થતાં સુસ્વર ભલવાથી ૨૯ ના ઉદયે પણ ૮ ભાંગા, અથવા ભાષાપર્યાપ્તિ અનુદયે ઉદ્યોત ભળવાથી ૨૯ ના ઉદયે પૂર્વવત્ એક ભાંગો. કુલ ૨૯ ના ઉદયે ૯ ભાંગા, ૨૯ માં સુસ્વરચુકત સંયતને ઉદ્યોત ભલવાથી ૩૦ ના ઉદયે પણ એક ભાંગો. કુલ વૈક્રિય આશ્રી (૮-૮-૯-૯-૧) કુલ ૩૫ ભાંગા.

આહારકશરીરી મનુષ્યને ૨૫-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ એવં ૫ ઉદય-સ્થાન. વૈક્રિયવત્ ૨૫. તેમાં વૈક્રિયને સ્થાને આહારકદુગ કહેવું, અને પ્રકૃતિ બધી શુભજ કહેવી. આહારકને અશુભનો ઉદય નથી મારે ૨૫ ના ઉદયનો એક ભાંગો. ૨૭ ના ઉદયમાં પણ એક ભાંગો. ૨૮ ના ઉદયમાં ઉધ્યાસ વા ઉદ્યોત ભલવાથી બે ભાંગા. ૨૯ ના ઉદયમાં સુસ્વર અને ઉદ્યોત ભલવાથી બે ભાંગા. ૩૦ માં ઉદ્યોત ભલવાથી એક ભાંગો. કુલ આહારક આશ્રી (૧-૧-૨-૨-૧) એવં ૭ ભાંગા.

કેવલિના ૨૦-૨૧-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧-૯-૮ એવં ૬૨ ઉદયસ્થાન. ૧૨ દ્યુવોદયી, ત્રસ ને બાદર, મનુષ્યગતિ, પંચેદ્રિ જાતિ, સુભગ, પર્યાપ્તનામ, આદેય, યશકીર્તિ એ ૨૦ નો ઉદય સામાન્ય કેવલિને હોય. ભાંગો ૧. ૨૦-૨૧-૨૬-૨૭-૨૯-૩૧-૯-૮ એ આઠ ઉદયમાં એકેક ભાંગો લેવો. ત્યાં ૨૦ અને ૮ નો ઉદય સામાન્ય કેવલિને હોય. અને શેષ છ ઉદયસ્થાન તીર્થકરને હોય. એવં ૮ ભાંગા થાય. કુલ સર્વ મનુષ્યના ૨૬૫૨ ભાંગા થાય.

દેવતાને ૨૧-૨૫-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ એવં છ ઉદયસ્થાન. દેવ-દુગ, પંચેદ્રિજાતિ, ત્રસ, બાદર, પર્યાપ્ત, સુભગ વા દુર્ભગ, આદેય વા અનાદેય, યશ વા અયશ, ૧૨ દ્યુવોદયી, એ ૨૧ નું ઉદયસ્થાન ભવને અપાંતરાલગતિએ હોય. તેના ૮ ભાંગા થાય કેમકે દુર્ભગ, અનાદેય અને અયશનો ઉદય પિશાચ્યાદિને હોય તેથી ૨૧ માંથી દેવ અનુપૂર્વિ વિના વૈક્રિયદુગ, ઉપઘાત, પ્રત્યેક, પ્રથમ સંસ્થાન, આ પાંચ ભલવાથી ૨૫ ના ઉદયે પૂર્વવત્ ૮ ભાંગા. ૨૫ માં શરીર પર્યા-

તને પરાઘાત અને શુભ ખગતિ ભલવાથી ૨૭ ના ઉદયે પણ ૮ ભાંગા. ૨૭ ના ઉદયવાલાને શ્વાસોશ્વાસ પર્યાપ્તિએ પર્યાપ્ત થતાં ઉશ્વાસનામ ભલવાથી ૨૮ ના ઉદયે ૮ ભાંગા. અથવા ઉશ્વાસ અનુદયે અને ઉઘોત ભલવાથી ૨૮ ના ઉદયમાં પણ ૮ ભાંગા. કુલ ૨૮ ના ઉદયે ૧૬ ભાંગા. ભાષાપર્યાપ્તિ થતાં સુસ્વર ભલવાથી ૨૮ ના ઉદયે ૮ ભાંગા. અથવા ભાષાપર્યાપ્તિને સુસ્વર અનુદયે અને ઉઘોત ભલવાથી ૨૮ ના ઉદયે ૮ ભાંગા. ૨૮ ના ઉદયે કુલ ૧૬ ભાંગા. તે પછી ભાષાપર્યાપ્તિને સુસ્વર સહિત ૨૮ માંહે ઉઘોત ભલવાથી ૩૦ ના ઉદયે ૮ ભાંગા. કુલ દેવગતિ આશ્રી (૮-૮-૮-૧૬-૧૬-૮) ૬૪ ભાંગા થાય.

નરકગતિ આશ્રી ૨૧-૨૫-૨૭-૨૮-૨૯ એવાં પાંચ ઉદયસ્થાન. ૧૨ ધ્રુવોદયી, નરકદુગ, દુર્ભંગ, અનાદેય, અયશ, ત્રસનામ, બાહરનામ, પર્યાપ્તનામ, પંચેન્દ્રિજાતિ, આ ૨૧ નો ઉદય અપાંતરાલ ગતિમાં હોય, તેનો એક ભાંગા. ૨૧ માંથી નરકાનુપૂર્વિં વિના વૈકિયદુગ, હુંડકસંસ્થાન, ઉપઘાત, પ્રત્યેક આ ૨૫ નો એક ભાંગા. ૨૫ માં પરાઘાત અને કુખગતિ આ બે ભલવાથી ૨૭ ના ઉદયે પણ એક ભાંગા. ૨૭ માં ઉશ્વાસ ભલવાથી ૨૮ ના ઉદયે એક ભાંગા. ૨૮ માં દુઃસ્વર ભલવાથી ૨૯ ના ઉદયે એક ભાંગા. કુલ નરકગતિ આશ્રી પાંચ ભાંગા. ચારે ગતિ આશ્રી તિર્યંચ પંચેન્દ્રિના ૪૯૬૨. મનુષ્યના ૨૬૫૨. દેવના ૬૪. નરકના ૫. એકેન્દ્રિના ૪૨. વિકલેન્દ્રિના ૬૬. કુલ ૭૭૯૧ ઉદય ભાંગા થાય.

ઉદ્ય સ્થાન	તદ્ભાગા ૭૭૬૧	તદ્ભાગસ્વામિન:
૨૦	૧	સામાન્યકેવલિન
૨૧	૪૨	એકેં૦૫, વિક૦૬, તિર્થેં૦૬, મનું૦૬, તીર્થેં૦૧, દેવ૦૬, નારકી ૧.
૨૪	૧૧	એકેંદ્રિય ૧૧
૨૫	૩૩	એકેં૦૭, વૈક્રિયતિ૦૮, વૈંમ૦૮, આહાં૦૧, દેવ૦૮, નાં૦૧.
૨૬	૬૦૦	એકેં૦૧૩, વિક૦૬, તિં૦૨૮૬, મં૦૨૮૬
૨૭	૩૩	એકેં૦૬, વૈંતિ૦૮, વૈંમ૦૮, આહાં૦૧, તીર્થેં૦૧, દેવ૦૮, નાં૦૧.
૨૮	૧૨૦૨	વિક૦૬, તિં૦૫૭૬, વૈંતિ૦૧૬, મં૦૫૭૬, વૈંમ૦૬, આં૦૨, દે૦૧૬, નાં૦૧.
૨૯	૧૭૮૫	વિં૦૧૨, તિં૦૧૧૫૨, વૈંતિ૦૧૬, મં૦૫૭૬, વૈંમ૦૬, આં૦૨, દે૦૧૬, નાં૦૧, તીર્થેં૦૧.
૩૦	૨૯૧૭	વિં૦૧૮, તિં૦૧૭૨૮, વૈંતિ૦૮, મં૦૧૧૫૨, વૈંમ૦૧, આં૦૧, તીં૦૧, દેં૦૮.
૩૧	૧૧૬૫	વિં૦૧૨, તિં૦૧૧૫૨, તીર્થેં ૧.
૯	૧	તીર્થેંકર ૧.
૮	૧	કેવલી ૧.

હવે સત્તાસ્થાન કહે છે—૯૩, ૯૨, ૮૯, ૮૮, ૮૬, ૮૦, ૭૯, ૭૮, ૭૬, ૭૫, ૯, ૮ એવં ૧૨. સર્વ પ્રકૃતિ સત્તામાં હોય ત્યારે ૯૩, તીર્થંકરનામ વિના ૯૨, આહારક શરીર, આહારક અંગોપાંગ, આહારક બંધન, આહારક સંઘાતન, એ આહારક ચતુષ્ક વિના ૮૯, તીર્થંકરનામ વિના ૮૮, દેવદુગ અથવા નરકદુગ વિના ૮૬, અથવા ૮૦ ની સત્તાવાલો નરકદુગ તથા વૈક્રિયચતુષ્ક બાંધે ત્યારે ૮૬, અથવા ૮૦ ની સત્તાવાલો દેવદુગ અને વૈક્રિયચતુષ્ક બાંધે ત્યારે ૮૬, પ્રથમના ૮૬ માંથી નરકદુગ અને વૈક્રિયચતુષ્ક વિના ૮૦, અથવા બીજા ૮૬ માંથી દેવદુગ અને વૈક્રિયચતુષ્ક વિના ૮૦, ૮૦ માંથી મનુષ્ય દુગ વિના ૭૮, એ સાત સત્તાસ્થાન ક્ષપક વર્ણને અનેરોને જાણવા. ત્યાં પણ અલગ્ય તથા પૂર્વે અપ્રાપ્તિ સમ્યક્તવીને ૭૮-૮૦-૮૬-૮૮ એ ચારજ સત્તાસ્થાન હોય.

હવે ક્ષપકને ૬ સત્તાસ્થાન હોય તે કહે છે—૯૩, ૯૨, ૮૯, ૮૮ એ માંહેથી નરકદુગ, તિર્થંચદુગ, જાતિ ૪. સ્થાવર, આતાપ, ઉદ્યોત, સૂક્ષ્મ, સાધારણ એ ૧૩ નો ક્ષય થયે ૮૦-૭૯-૭૬-૭૫ અનુક્રમે સત્તા થાય મનુષ્યગતિ, પચ્ચેદ્રિજાતિ, ત્રસ, ખાદર, પર્યાપ્તિ, સુલગ, આદ્ય, યશ, તીર્થંકરનામ, એ નવની સત્તા તથા તીર્થંકરનામ વિના ૮ ની સત્તા. આ બંને સત્તા અથોગિકૈવલિને ચરમસમયે હોય. એવં નામકર્મના ૮ બંધસ્થાન, ૧૨ ઉદ્યસ્થાન અને ૧૨ સત્તાસ્થાનનો સંવેધ કહે છે—ઓઘે ઓટલે સામાન્ય અને આદ્યે ઓટલે વિશેષ. અમુક બંધસ્થાને આટલા ઉદ્યસ્થાન અને આટલા સત્તાસ્થાન તે સામાન્ય કહેવાય છે, તે કહે છે—૨૩, ૨૫, ૨૬, ના બંધમાં ૯ ઉદ્યસ્થાન, અને ૫ સત્તાસ્થાન હોય. તેમાં ૨૩ નો બંધ અપર્યાપ્તિ એકેદ્રિય યોગ્યજ છે. તેના બંધક એકેદ્રિય, વિકલેદ્રિય, તિર્થંચ તથા મનુષ્ય છે. તે ૨૩ ના બંધને યથાયોગ્ય સામાન્યે ૨૧, ૨૪, ૨૫, ૨૬, ૨૭, ૨૮, ૨૯, ૩૦, ૩૧ એવં નવ ઉદ્યસ્થાન હોય. ૨૩ ના બંધમાં ૨૧ નું ઉદ્યસ્થાન અપાંતરાલ ગતિમાં વર્તતાં જાતિ ૪, તથા પચ્ચેદ્રિ તિર્થંચ મનુષ્યને હોય. ૨૩ ના બંધમાં ૨૪ નો ઉદ્ય અપર્યાપ્તિ તથા પર્યાપ્તિ એકેદ્રિને હોય. ૨૩ ના બંધમાં ૨૫ નો ઉદ્ય પર્યાપ્તિ એકેદ્રિ વૈક્રિય તિર્થંચ મનુષ્ય મિથ્યાદૃષ્ટિને હોય. ૨૩ ના બંધમાં ૨૬ નો ઉદ્ય પર્યાપ્તિ એકેદ્રિ, પર્યાપ્તિ અપર્યાપ્તિ વિકલેદ્રિ,

તિર્યચ તથા મનુષ્ય મિથ્યાદ્રષ્ટિને હોય ૨૩ ના બંધમાં ૨૭ નો ઉદય પર્યાપ્તિ એકેદ્રિ વૈક્રિય તિર્યચ મનુષ્ય મિથ્યાત્વીને શરીર પર્યાપ્તિએ પર્યાપ્તિને હોય. ૨૩ ના બંધમાં ૨૮-૨૯-૩૦ નો ઉદય પર્યાપ્તિ વિક્ષેપેદ્રિ તિર્યચ પચ્ચેદ્રિ મનુષ્ય મિથ્યાદ્રષ્ટિને હોય. ૨૩ ના બંધમાં ૩૧ નો ઉદય વિક્ષેપેદ્રિ તિર્યચ મનુષ્ય મિથ્યાદ્રષ્ટિને હોય. એવં નવ ઉદયસ્થાન.

૨૪ ના બંધમાં ૯૨-૮૮-૮૬-૮૦-૭૮ એવં પાંચ સત્તાસ્થાન હોય. ૨૩ ના બંધમાં ૨૧ ના ઉદયમાં સર્વને પાંચે સત્તાસ્થાન. ફક્ત મનુષ્યને ૭૮ વિના ચાર સત્તાસ્થાન હોય. ૨૩ ના બંધમાં ૨૪ ના ઉદયમાં પણ પાંચે સત્તાસ્થાન. ફક્ત વાયુમયને વૈક્રિય કરતાં ૨૪ ના ઉદયમાં વર્તતાં ૮૦ ને ૭૮ વિના ૩ સત્તાસ્થાન હોય. કારણ કે વૈક્રિયને તો તે અનુભવે છે. અને વૈક્રિય હોવાથી દેવદુગ કે નરકદુગ પણ બને જતા નથી. તેમજ વૈક્રિયપટ્ટક ગયા પછીજ મનુષ્યદુગ સત્તામાંથી જાય છે તેથી ૯૨-૮૮-૮૬ એ ત્રણ સત્તા હોય. ૨૩ ના બંધમાં ૨૫ ના ઉદયમાં પાંચે સત્તાસ્થાન હોય. પણ ૭૮ ની સત્તા વૈક્રિય વાકકાય તથા તેઉકાય આશ્રી જાણવું. કારણ કે તેઉ વાઉ વિના બીજા બંધા પર્યાપ્તિ જીવો નિયમે કરી મનુષ્યદુગ બાંધી શકે છે. ૨૩ ના બંધમાં ૨૬ ના ઉદયમાં પાંચે સત્તાસ્થાન હોય. પણ ૭૮ ની અવૈક્રિય તેઉ વાઉ તથા વિક્ષેપેદ્રિય અને પચ્ચેદ્રિય પર્યાપ્તિજ કે જે તેઉ વાઉમાંથી અનંતર આવેલા હોય તે પર્યાપ્તિ અપર્યાપ્તિને આશ્રીને જાણવું. કારણ કે તે મનુષ્યદુગ બાંધતા નથી; તેથી તેને ૭૮ ની સત્તા પામીએ, બીજાને નહિ. ૨૩ ના બંધમાં ૨૭ ના ઉદયમાં ૭૮ વિના ૪ સત્તાસ્થાન હોય. કારણ કે ૨૭ નું ઉદયસ્થાન તેઉ વાઉ વિના બીજા પર્યાપ્તિ બાહર એકેદ્રિ તથા વૈક્રિય તિર્યચ મનુષ્યને છે, તેમને મનુષ્યદુગનો સંભવ છે મારે ૭૮ ની સત્તા ન પામીએ. ૨૩ ના બંધમાં ૨૮-૨૯-૩૦-૩૧ ના ઉદયમાં ૭૮ વિના ચાર ચાર સત્તાસ્થાન હોય. કારણ કે એ ચાર ઉદયવાલા એકેદ્રિય ન હોવાથી બાકીના જેને એ ચાર ઉદયસ્થાન છે તેને મનુષ્યદુગનો સંભવ છે મારે. કુલ ૨૩ ના બંધમાં ૯ ઉદયસ્થાને ૪૦ સત્તાસ્થાન છે. ૨૫ અને ૨૬ ના બંધમાં પણ એજ પ્રમાણે ૯-૯ ઉદયસ્થાન અને ૪૦-૪૦ સત્તાસ્થાન જાણવા. વિશેષ એટલો કે કેવલ પર્યાપ્તિ

એકેન્દ્રિય પ્રાયોગ્ય ૨૫-૨૬ બાંધતાં દેવતાને ૨૧-૨૫-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ એ છ ઉદયસ્થાનમાં ૯૨ અને ૮૮ એ બેજ સત્તાસ્થાન કહ્યાં છે. કેમકે અપર્યાપ્ત વિકલેન્દ્રિ તિર્થ્ય મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય ૨૫ નો બંધ દેવતા બાંધતા નથી. કેમકે અપર્યાપ્ત એકેન્દ્રિ કે વિકલેન્દ્રિ આદિમાં ઉપજવાનો તેમને અભાવ છે.

૨૮ ના બંધમાં ૮ ઉદયસ્થાન અને ૪ સત્તાસ્થાન છે. તે આ પ્રમાણે-૨૧-૨૫-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧ એવાં ૮ ઉદયસ્થાન. ૨૮ નો બંધ દેવપ્રાયોગ્ય તથા નરકપ્રાયોગ્ય હોય. તેમાં દેવપ્રાયોગ્ય ૨૮ નો બંધ કરતાં આઠે ઉદયસ્થાન હોય. નરકપ્રાયોગ્ય ૨૮ નો બંધ કરતાં ૩૦-૩૧ એમ બે ઉદયસ્થાન હોય. તેમાં દેવગતિપ્રાયોગ્ય ૨૮ ના બંધમાં ૮ ઉદયસ્થાન કહે છે—૨૮ ના બંધમાં ૨૧ નો ઉદય ક્ષાયક સમ્યગ્દષ્ટિ અને વેદક સમ્યગ્દષ્ટિ તિર્થ્ય મનુષ્યને અપાંતરાલગતિમાં હોય. ૨૫ નો ઉદય આહારકસંયતને તથા વૈકિંચતિર્થ્ય મનુષ્ય સમ્યગ્દષ્ટિ વા મિથ્યાદષ્ટિને હોય. ૨૬ નો ઉદય ક્ષાયક વા વેદક સમ્યગ્દષ્ટિ પચેન્દ્રિ તિર્થ્ય મનુષ્ય શરીરસ્થાને હોય. ૨૭ નો ઉદય આહારકસંયતને તથા વૈકિંચ તિર્થ્ય મનુષ્ય સમકીતી વા મિથ્યાદષ્ટિને હોય. ૨૮-૨૯ નો ઉદય શરીર અને શ્વાસોશ્વાસ પર્યાપ્તવાલા તિર્થ્ય મનુષ્ય ક્ષાયક વા વેદક સમકીતીને તથા આહારકસંયતને તથા વૈકિંચ તિર્થ્ય મનુષ્ય સમકીતી વા મિથ્યાત્વીને હોય. ૩૦ નો ઉદય તિર્થ્ય મનુષ્ય સમકીતી મિથ્યાત્વ મિશ્ર તથા આહારકસંયતને અને વૈકિંચસંયતને હોય. ૩૧ નો ઉદય પચેન્દ્રિ તિર્થ્ય સમકીતી તથા મિથ્યાત્વીને હોય.

હવે નરકગતિ પ્રાયોગ્ય ૨૮ ના બંધમાં ૩૦-૩૧ એ બંને ઉદયસ્થાન કહે છે—૨૮ ના બંધમાં ૩૦ નો ઉદય પચેન્દ્રિ તિર્થ્ય તથા મનુષ્ય મિથ્યાત્વીને હોય. ૨૮ ના બંધમાં ૩૧ નો ઉદય પચેન્દ્રિ તિર્થ્ય મિથ્યાત્વીને હોય. ૨૮ ના બંધમાં સામાન્ય ૯૨-૮૯-૮૮-૮૬ એવાં ચાર સત્તાસ્થાન હોય. દેવ પ્રાયોગ્ય ૨૮ ના બંધમાં ૨૧ ના ઉદયમાં ૯૨-૮૮ એ બે સત્તા હોય. દેવ પ્રાયોગ્ય ૨૮ ના બંધમાં ૨૫ ના ઉદયે આહારકની સત્તાવાલા તેમજ આહારકની વિનાના હોય, તેથી તેને પણ ૯૨-૮૮ એ બે સત્તા હોય. વિશેષ એટલો કે આહારક સંયતને આહારકની સત્તા નિશ્ચે ૯૨ નીજ હોય.

દેવપ્રાયોગ્ય ૨૮ ના બંધમાં ૨૬-૨૭-૨૮-૨૯ એ ચારના ઉદયે પણ સામાન્ય ૯૨-૮૮ એ બે સત્તા હોય. દેવ અને નરક પ્રાયોગ્ય ૨૮ ના બંધમાં ૩૦ ના ઉદયે સામાન્ય ૯૨-૮૯-૮૮-૮૬ એ ચાર સત્તા હોય. તેમાં ૯૨-૮૮ પૂર્વવત્. અને ૮૯ ની સત્તા તો કોઈ તીર્થંકરનામકર્મ બાંધેલ મનુષ્ય વેદક સમકીર્તી પૂર્વે નરકાયુ બાંધેલ હોય તે નરકાભિમુખ થયે છતે સમકીર્તી પડતાં મિથ્યાત્વે જતાં તીર્થંકર નામકર્મનો બંધ ન કરે, ત્યારે નરકપ્રાયોગ્ય ૨૮ બાંધે ત્યારે ૮૯ ની સત્તા હોય. અને ૮૬ ની સત્તા આહારક ચતુષ્ક, તીર્થંકરનામ, દેવદુગ, નરકદુગ, વૈક્રિયચતુષ્ક એ ૧૩ વિના ૮૦ ની સત્તાવાલો પચેદિ તિર્થંચ વા મનુષ્ય થયેલ હોય તે સર્વ પર્યાપ્તિવડે પર્યાપ્ત થયા પછી વિશુદ્ધ થાય તો દેવ પ્રાયોગ્ય ૨૮ બાંધતાં દેવદુગ તથા વૈક્રિયચતુષ્ક બાંધે ત્યારે ૮૬ ની સત્તા હોય. અથવા સકલિષ્ટપણે નરકપ્રાયોગ્ય ૨૮ બાંધે ત્યારે પણ ૮૬ ની સત્તા હોય. (અહિં દેવદુગ વિના નરકદુગ કહેવું.) દેવ અને નરકપ્રાયોગ્ય ૨૮ ના બંધમાં ૩૧ ના ઉદયે ૯૨-૮૮-૮૬ એ ત્રણે સત્તાસ્થાન હોય. ૮૬ નું સત્તાસ્થાન ઉપર પ્રમાણે બાણુવું. કુલ ૨૮ ના બંધમાં ૮ ઉદયસ્થાને ૧૯ સત્તાસ્થાન થાય.

૨૯ તથા ૩૦ ના બંધમાં ૯-૯ ઉદયસ્થાન, ૭-૭ સત્તાસ્થાન, તેમાં ૨૧-૨૪-૨૫-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧ એવં નવ ઉદયસ્થાન. ૨૯ ના બંધમાં ૨૧ નો ઉદય તિર્થંચ મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય ૨૯ બાંધતાં પર્યાપ્ત અપર્યાપ્ત એકેંદ્રિ, વિક્લેંદ્રિ, પચેંદ્રિ, તિર્થંચ મનુષ્ય, દેવતા તથા નારકીને હોય. ૨૪ નો ઉદય પર્યાપ્ત અપર્યાપ્ત એકેંદ્રિને હોય. ૨૫ નો ઉદય પર્યાપ્ત એકેંદ્રિ દેવતા નારકીને તથા વૈક્રિય તિર્થંચ મનુષ્ય મિથ્યાત્વીને હોય. ૨૬ નો ઉદય પર્યાપ્ત એકેંદ્રિને, પર્યાપ્ત અપર્યાપ્ત વિક્લેંદ્રિ, પચેંદ્રિ તિર્થંચ મનુષ્યને હોય. ૨૭ નો ઉદય પર્યાપ્ત એકેંદ્રિને દેવતા, નારકી, વૈક્રિય તિર્થંચ મનુષ્ય મિથ્યાદૃષ્ટિને હોય. ૨૮-૨૯ નો ઉદય વિક્લેંદ્રિ પચેંદ્રિ તિર્થંચ મનુષ્ય, વૈક્રિય તિર્થંચ મનુષ્ય દેવતા તથા નારકીને હોય. ૩૦ નો ઉદય વિક્લેંદ્રિ પચેંદ્રિ તિર્થંચ મનુષ્ય ઉદ્યોતવાલો દેવને હોય. ૩૧ નો ઉદય પર્યાપ્ત વિક્લેંદ્રિ તથા પચેંદ્રિ તિર્થંચ ઉદ્યોતના ઉદયવાલાને હોય.

દેવ પ્રાયોગ્ય ૨૯ બાંધતા અવિરતિ સમ્યગ્દૃષ્ટિ મનુષ્યને ૨૧-૨૬-૨૮-૨૯-૩૦ એવં પાંચ ઉદયસ્થાન હોય. આહારકસંયત તથા

વૈક્રિયસંયતને ૨૫-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ એવં પાંચ ઉદયસ્થાન. અસંયત તથા સંયતાસંયત ચોથા પાંચમા ગુણઠાણાવાલાને વૈક્રિય કરતાં ૨૫-૨૭-૨૮-૨૯ એવં ચાર ઉદયસ્થાન. સંયત શિવાય બીજાને વૈક્રિય કરતાં ઉદ્યોત નામનો અભાવ હોવાથી ૩૦ ન હોય. સામાન્ય ૨૯ ના અંધમાં ૯૩-૯૨-૮૯-૮૮-૮૬-૮૦-૭૮ એવં સાત સત્તાસ્થાન હોય. વિકલેદ્રિ પંચેદ્રિ તિર્યચ પ્રાયોગ્ય ૨૯ બાંધતાં પર્યાપ્ત અપર્યાપ્ત એકેદ્રિ વિકલેદ્રિ પંચેદ્રિ તિર્યચને ૨૧ ના ઉદયમાં વર્તતાં ૯૨-૮૮-૮૬-૮૦-૭૮ એ પાંચ સત્તાસ્થાન હોય. તેજ પ્રમાણે ૨૪-૨૫-૨૬ ના ઉદયમાં પણ પાંચ પાંચ સત્તાસ્થાન જાણવાં. ૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧ ના ઉદયમાં ૭૮ વિના ચાર સત્તાસ્થાન. તેની ભાવના ૨૩ ના અંધમાં પૂર્વે કહી છે તેમ અહિં જાણવી.

મનુષ્યગતિ પ્રાયોગ્ય ૨૯ બાંધતાં એકેદ્રિ. વિકલેદ્રિ પંચેદ્રિ તિર્યચને તથા તિર્યચગતિ મનુષ્યગતિ પ્રાયોગ્ય ફરીને બાંધતાં મનુષ્યને પોતપોતાના ઉદયસ્થાનમાં યથાયોગ્ય વર્તતાં ૭૮ વિના ચાર સત્તાસ્થાન હોય. દેવતા નારકીને પંચેદ્રિ તિર્યચ તથા મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય ૨૯ બાંધતાં પોતપોતાના ઉદયે વર્તતાં ૯૨-૮૮ એ બે સત્તાસ્થાન હોય. નારકી મિથ્યાદષ્ટિ તીર્થકરનામ સત્તાવાલાને મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય ૨૯ બાંધતાં પોતપોતાના પાંચે ઉદયસ્થાને યથાયોગ્ય વર્તતાં ૮૯ નું એકજ સત્તાસ્થાન હોય. કેમકે તીર્થકર સહિત આહારકચતુષ્ક સહિત હોય તેજ મિથ્યાત્વે જાય છે. બન્ને સાથે હોય તે જતા નથી માટે. દેવપ્રાયોગ્ય ૨૯ તીર્થકરનામ સહિત બાંધતાં અવિરત સમ્યગ્દષ્ટિ મનુષ્યને ૨૧ ના ઉદયમાં વર્તતાં ૯૩-૮૯ એ બે સત્તા હોય. એ પ્રમાણે ૨૫-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ ના ઉદયમાં પણ ૯૩-૮૯ એ બે સત્તા હોય. આહારકસંયતને પોતપોતાના ઉદયમાં વર્તતાં ૯૩ નુંજ સત્તાસ્થાન હોય. સામાન્ય ૨૯ ના અંધમાં ૨૧ ના ઉદયે ૯૩-૯૨-૮૯-૮૮-૮૬-૮૦-૭૮ એ સાત સત્તાસ્થાન હોય. ૨૯ ના અંધમાં ૨૪ ના ઉદયે ૮૯-૯૩ વિના પાંચ સત્તાસ્થાન. ૨૯ ના અંધમાં ૨૫ ના ઉદયે ઉપર પ્રમાણે સાત સત્તાસ્થાન. સામાન્ય ૨૯ ના અંધમાં ૨૬ ના ઉદયે તેજ સાત સત્તાસ્થાન. ૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ ના ઉદયે ૭૮ વિના છ સત્તાસ્થાન. ૩૧ ના ઉદયે ૯૩-૮૯-૭૮ વિના ચાર સત્તાસ્થાન.

૩૦ ના અંધમાં ૨૦-૯-૮ એ ત્રણ શિવાયના નવ ઉદયસ્થાન

અને ઉપર પ્રમાણે સાત સત્તાસ્થાન. પૂર્વે તિર્થંગ પ્રાયોગ્ય ૨૯ બાંધતાં એકેદ્રિ આદિકને જે પ્રમાણે ઉદયસ્થાન તથા સત્તાસ્થાન કહ્યાં છે તેજ પ્રમાણે ઉદ્યોત સહિત ૩૦ બાંધતાં પણ સમજવાં. તે ઉદ્યોત આદરને પ્રત્યેક અને સાધારણ સાથે તથા યશ અયશ સાથે ગુણતાં ચાર ભાંગા થાય. ઉપરાંત મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય તીર્થંકરનામ સહિત ૩૦ બાંધતાં દેવ નારકીને આ પ્રમાણે—૨૧ ના ઉદયમાં દેવતાને ૯૩-૮૯ એ બે સત્તાસ્થાન. ૨૧ ના ઉદયમાં નારકીને ૮૯ નું એક સત્તાસ્થાન આહારક તીર્થંકર બન્નેની સત્તાવાલા નરકે જતા નથી. એજ પ્રમાણે ૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ ના ઉદયમાં પણ સમજવું. ફક્ત નારકીને ૩૦ નો ઉદય નહિ. કારણ કે ૩૦ ના ઉદયમાં ઉદ્યોતનામ હોય છે તે નારકીને હોતું નથી.

સામાન્ય ૩૦ ના બંધમાં નવ ઉદયે સત્તાસ્થાનના ભાંગા બાવન તે નીચે પ્રમાણે—૨૧ ના ઉદયે ૭, ૨૪ ના ૫, ૨૫ ના ૭, ૨૬ ના ૫, ૨૭ ના ૬, ૨૮ ના ૬, ૨૯ ના ૬, ૩૦ ના ૬, ૩૧ ના ૪. કુલ (૫૨) ભાંગા જાણવા. ૩૧ ના બંધમાં એક ૩૦ નું ઉદયસ્થાન. ૩૧ નો બંધ દેવ પ્રાયોગ્ય તીર્થંકર આહારકનામ સહિત બાંધતાં ૭-૮ મા ગુણઠાણાવાલાને હોય, તેઓ વૈક્રિય આહારક કરતા નથી. તેથી તેઓને ૨૫ વિગેરે ઉદયસ્થાન હોય નહિ. સત્તાસ્થાન પણ એક ૯૩ નુંજ હોય. તીર્થંકર આહારક બન્નેનો સંભવ હોવાથી એકના બંધમાં એક ૩૦ નુંજ ઉદયસ્થાન હોય. એકનો બંધ આઠમાથી દશમા ગુણઠાણા સુધિ છે. તે અતિ વિશુદ્ધ હોવાથી વૈક્રિય આહારક કરતા નથી. મારે તેને બીજા ઉદયસ્થાન હોય નહિ. એકના બંધમાં ૯૩-૯૨-૮૯-૮૮-૮૦-૭૯-૭૬-૭૫ એ આઠ સત્તાસ્થાન હોય. તેમાં પહેલા ચાર સત્તાસ્થાન ઉપશમત્રેણિવાળા વા ક્ષપકને નવમે ગુણઠાણે જ્યાં સુધી ૧૩ પ્રકૃતિ ન બપાવે ત્યાં સુધિ. અને ૧૩ બપાવ્યા પછી છેલ્લા ચાર સત્તાસ્થાન દશમા ગુણઠાણા સુધિ હોય. જેથી પછી તો અબંધકપણું થાય.

અબંધકપણામાં ૨૪-૨૫ શિવાય ૧૦ ઉદયસ્થાન હોય. અને ૭૮-૮૬ વિના ૧૦ સત્તાસ્થાન હોય. ૨૦-૨૧ નો ઉદય તીર્થંકર અને સામાન્યકેવલી સમુદ્ધાતમાં કાર્મણકાયયોગે વર્તતાં હોય. ૨૬-૨૭ નો ઉદય પણ તે બેનેજ ઔદારિક મિત્ર કાયયોગે વર્તતાં હોય. સા.

માન્યકેવલિને સ્વભાવે ૩૦ નો ઉદય, સ્વરનામ રૂંધતાં ૨૯ નો અને ઉશ્વાસ રૂંધે ત્યારે ૨૮ નો હોય. તીર્થીકરને સ્વભાવે ૩૧ નો ઉદય, સ્વરનામ રૂંધે ત્યારે ૩૦ નો અને ઉશ્વાસ રૂંધે ત્યારે ૨૯ નો (એ પ્રમાણે ૩૦-૨૯ માં એ એ વિકલ્પ) તીર્થીકરને અયોગિપણામાં ચરમસમયે ૯-૯ ઉદય, અને સામાન્ય કેવલિને અયોગિપણામાં ચરમસમયે ૮ નો ઉદય હોય. અખંધકપણામાં ૨૦-૨૬-૨૮ ના ઉદયમાં ૭૯-૭૫ એ એ સત્તા. ૨૧-૨૭ ના ઉદયમાં ૮૦-૭૬ એ એ સત્તા. ૨૯ ના ઉદયમાં ૮૦-૭૬-૭૯-૭૫ એ ચાર સત્તા. ૩૦ ના ઉદયમાં ૯૩-૯૨-૮૯-૮૮-૮૦-૭૯-૭૬-૭૫ એ આઠ સત્તા. તેમાં પહેલી ચાર ઉપશમશ્રેણિવાલાને તથા ક્ષપકવાલાને જ્યાં સુધિ ૧૩ ન અપાવે ત્યાં સુધિ, અને પાછલની ચાર ક્ષપકવાલાને તથા સયોગીને, તેમાં આહારકચતુષ્ક સહિત તીર્થીકરને ૮૦. એવાજ સામાન્ય કેવલિને ૭૯. આહારકચતુષ્ક વિના તીર્થીકરને ક્ષીણકપાય વા સયોગિકેવલિપણે ૭૬. તથા સામાન્ય કેવલિને ૭૫. ૩૧ ના ઉદયમાં પણ ૮૦-૭૬ એ એ સત્તા તીર્થીકરનેજ હોય. ૯ ના ઉદયમાં ૮૦-૭૬-૯ તેમાં પહેલી એ દ્વિચરમસમયસુધિ અયોગિકેવલી તીર્થીકરને હોય. ૯ ની સત્તા ચરમસમયે હોય. ૮ ના ઉદયમાં પણ ૭૯-૭૫-૮. તેમાં પહેલી એ દ્વિચરમસમયસુધિ અયોગિ સામાન્યકેવલિને હોય. ૮ ની સત્તા ચરમસમયે હોય. આ પ્રમાણે અખંધકપણે ૧૦ ઉદયસ્થાન આશ્રીને સત્તાસ્થાને ૩૦ ભાંગા થયા.



	અંક સ્થાન ૮	તલમંગા: ૧૨	ઉદય સ્થાન ૧૨	તલમંગા: ૭૭૨૧	સત્તાસ્થાનાનિ ૧૨, સ્થાન સંવેધે ભેદા:
ગુ૦ ૧	૨૩	૪	૨૧ ૨૪ ૨૫ ૬ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧	૩૨ ૧૧ ૨૩ ૬૦૦ ૨૨ ૭૭૦૪ ૧૧૮૨ ૧૭૬૪ ૨૬૦૬ ૧૧૬૪	૫ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦/૭૮ ૫ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦/૭૮ ૫ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦/૭૮ ૫ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦/૭૮ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪૦
ગુ૦ ૧	૨૫	૨૫	૨૧ ૨૪ ૨૫ ૬ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧	૪૦ ૧૧ ૨૧ ૬૦૦ ૩૦ ૭૭૬૮ ૧૧૬૮ ૧૭૮૦ ૨૬૧૪ ૧૧૬૨	૫ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦/૭૮ ૫ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦/૭૮ ૫ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦/૭૮ ૫ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦/૭૮ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪૦
ગુ૦ ૧	૨૬	૧૬	૨૧ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧	૪૦ ૧૧ ૩૧ ૬૦૦ ૩૦ ૭૭૬૮ ૧૧૬૮ ૧૭૮૦ ૨૬૧૪ ૧૧૬૪	૫ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦/૭૮ ૫ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦/૭૮ ૫ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦/૭૮ ૫ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦/૭૮ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪ ૬૨/૮૮/૮૬/૮૦ ૪૦

[illegible]

ગ્રાં ૧૧/૧૨/૧૩/૧૪	૦	૦	૨૦	૧	૧૧૦	૨	૭૬/૭૫	૩૦
			૨૧	૧		૨	૮૦/૭૬	
			૨૬	૬		૨	૭૬/૭૫	
			૨૭	૧		૨	૮૦/૭૬	
			૨૮	૧૨		૨	૭૬/૭૫	
			૨૯	૧૩		૪	૮૦/૭૬/૭૬/૭૫	
			૩૦	૭૩		૮	૮૩/૮૨/૮૬/૮૮/૮૦/૭૬/૭૬/૭૫	
			૩૧	૧		૨	૮૦/૭૬	
			૯	૧		૩	૮૦/૭૬ ૯	
			૮	૧		૩	૭૬ ૭૫ ૮	
૧૩૬૪૫			૬૫			૪૬૭૨૪		
						૨૮૪		

હવે ગુણસ્થાન અને જીવસ્થાન આશ્રીને સંવેધ કહે છે—પ્રથમ જીવસ્થાનકે કહે છે—પર્યાપ્ત સંજ્ઞા પચેદ્રિ વિના ૧૩ જીવસ્થાનમાં બંધ ઉંચ અને સત્તા જ્ઞાનાવરણી અને અંતરાય આશ્રી પ નો બંધ, પ નો ઉદય, પ ની સત્તા એ એક ભાંગો. પર્યાપ્ત સંજ્ઞા પચેદ્રિને વિષે પ નો બંધ, પ નો ઉદય અને પ ની સત્તા એ પહેલેથી દશમા ગુણઠાણા સુધિ હોય. પ નો ઉદય અને પ ની સત્તા અગ્યારમે તથા બારમે ગુણઠાણે હોય. દર્શનાવરણીમાં ૧૪ જીવસ્થાનકને વિષે સંજ્ઞા પચેદ્રિ વિના ૧૩ જીવના ભેદમાં ૯ નો બંધ, ૪ નો ઉદય અને ૯ ની સત્તા. ૯ નો બંધ પ નો ઉદય ૯ ની સત્તા. સંજ્ઞા પચેદ્રિને વિષે ૯ નો બંધ, ૪ નો ઉદય, ૯ ની સત્તા. ૧. ૯ નો બંધ, પ નો ઉદય, ૯ ની સત્તા ૨. ૬ નો બંધ, ૪ નો ઉદય, ૯ ની સત્તા ૩. ૬ નો બંધ, પ નો ઉદય, ૯ ની સત્તા ૪. ૪ નો બંધ, ૪ નો ઉદય, ૯ ની સત્તા ૫. ૪ નો બંધ, પ નો ઉદય, ૯ ની સત્તા ૬. ૪ નો બંધ, ૪ નો ઉદય, ૬ ની સત્તા ૭. બંધ વિચ્છેદ ૪ નો ઉદય, ૯ ની સત્તા ૮. પ નો ઉદય, ૯ ની સત્તા ૯. ૪ નો ઉદય, ૬ ની સત્તા ૧૦. ૪ નો ઉદય, ૪ ની સત્તા ૧૧. એવં ૧૧ ભાંગા-સંજ્ઞા પચેદ્રિને વિષે.

હવે વેદની કર્મના ૮ ભાંગા સંજ્ઞા પર્યાપ્તિ આશ્રી કહે છે—
અસાતાનો અંધ, અસાતાનો ઉદય. યેયની સત્તા ૧. અસાતાનો અંધ,
સાતાનો ઉદય, યેયની સત્તા ૨. (આ યે ભાંગા પહેલાથી છઠા ગુ-
ણઠાણા સુધિ) સાતાનો અંધ, અસાતાનો ઉદય, બન્નેની સત્તા ૩.
સાતાનો અંધ, સાતાનો ઉદય, બન્નેની સત્તા ૪. (આ યે ભાંગા
પહેલાથી તેરમા ગુણઠાણા સુધિ) અંધાભાવ-અસાતાનો ઉદય, બન્નેની
સત્તા ૫. સાતાનો ઉદય, બન્નેની સત્તા ૬. (આ યે ભાંગા ૧૪ મા
ગુણઠાણાના દ્વિચરમસમયસુધિ) અસાતાનો ઉદય, અસાતાની સત્તા ૭.
સાતાનો ઉદય, સાતાની સત્તા ૮. (આ યે ભાંગા ૧૪ મા ગુણઠાણાને
છેલ્લે સમયે) બાકીના ૧૩ જીવસ્થાનમાં પ્રથમના ચાર ભાંગા હોય.

હવે ગોત્રકર્મના સંજ્ઞા પર્યાપ્તિ આશ્રી ભાંગા કહે છે—નીચનો
અંધ, નીચનો ઉદય, નીચની સત્તા ૧. નીચનો અંધ, નીચનો ઉદય,
બેની સત્તા ૨. નીચનો અંધ, ઉંચનો ઉદય, બેની સત્તા ૩. ઉંચનો
અંધ, નીચનો ઉદય, બેની સત્તા ૪. ઉંચનો અંધ, ઉંચનો ઉદય, બેની
સત્તા ૫. અંધ અભાવે ઉંચનો ઉદય, બેની સત્તા ૬. ઉંચનો ઉદય,
ઉંચની સત્તા ૭. એની ભાવના પૂર્વની માફક જાણવી. સંજ્ઞા વિના
શેષ ૧૩ ભેદને વિષે પ્રથમના ૩ ભાંગા હોય. ૧-૨-૪ તિર્યચને વિષે
ઉંચ ગોત્રનો ઉદય ન હોય માટે જે ભાંગાને વિષે નીચનો ઉદય
હોય તે લેવો.

હવે ૧૪ જીવના ભેદને વિષે આયુકર્મના ભાંગા કહે છે—ત્યાં
સંજ્ઞા પચૈદ્રિ માંહે ૨૮ ભાંગા. તે નારકીના ૫, તિર્યચના ૬, મનુ-
ષ્યના ૯, દેવતાના ૫. એવં ૨૮. તથા અપર્યાપ્તિ સંજ્ઞા પચૈદ્રિ માંહે
૧૦ ભાંગા હોય. અપર્યાપ્તિ તે અહિં લબ્ધિઅપર્યાપ્તિજ જાણવા. તે
તો મનુષ્ય તિર્યચજ હોય. અને તે અપર્યાપ્તિ પણ મનુષ્ય તિર્યચનુજ
આયુ બાંધે. માટે ૫ ભાંગા મનુષ્યમાંહે, ૫ ભાંગા તિર્યચમાંહે એવં
૧૦ હોય, તે આ પ્રમાણે—અંધકાલથી પૂર્વે તિર્યગાયુનો ઉદય,
તિર્યગાયુની સત્તા ૧ અંધકાલે તિર્યગાયુનો અંધ, તિર્યગાયુનો ઉદય,
તિર્યગ્ તિર્યગાયુની સત્તા ૨. મનુષ્યાયુનો અંધ, તિર્યગાયુનો ઉદય,
તિર્યગ્મનુષ્યની સત્તા ૩. અંધકાલ પછી તિર્યગાયુનો ઉદય, તિર્યગ્
તિર્યગ્ની સત્તા ૪. તિર્યગાયુનો ઉદય, તિર્યગ્મનુષ્યની સત્તા ૫. એ
૫ તિર્યચના તેમ ૫ ભાંગા મનુષ્યના એવં ૧૦ ભાંગા. તથા પર્યાપ્તિ

અસંજી પંચેદિમાંહે તિર્યચના ૯ ભાંગા. શેષ ૧૧ જીવસ્થાનકે પાંચ પાંચ ભાંગા હોય. તે ૧૧ જીવસ્થાનકે તિર્યચ હોય; અને તે દેવનારકીવું આયુ ન બાંધે મારે. બંધકાલથી પૂર્વે ૧ ભાંગા, બંધકાલે ૨ ભાંગા, બંધકાલ પછી ૨ ભાંગા, એવં ૫ ભાંગા હોય.

જીવસ્થાનેષુ પટ્કર્મણાં ભંગયંત્ર.

૧૪	જીવસ્થાનેષુ	જ્ઞાન. ભં. ૨	દ૦ ભ. ૧૧	વેદ ભ. ૮	આયુ ભ. ૨૮	ગોત્ર ભ. ૭	અંતરં ૨ ભ. ૦
૧	એકેદ્રિયસૂક્ષ્મડપ૦	૧	૨	૪	૫	૩	૧
૨	એકેદ્રિય સૂક્ષ્મ પર્યાં	૧	૨	૪	૫	૩	૧
૩	એકેદ્રિયબાદરડપ૦	૧	૨	૪	૫	૩	૧
૪	એકેદ્રિયબાદર પર્યાં	૧	૨	૪	૫	૩	૧
૫	બેદંદ્રિય અપર્યાંતા	૧	૨	૪	૫	૩	૧
૬	બેદંદ્રિય પર્યાંતા	૧	૨	૪	૫	૩	૧
૭	તેદંદ્રિયઅપર્યાંતા	૧	૨	૪	૫	૩	૧
૮	તેદંદ્રિયપર્યાંતા	૧	૨	૪	૫	૩	૧
૯	ચતુરિદ્રિયઅપર્યાંતા	૧	૨	૪	૫	૩	૧
૧૦	ચતુરિદ્રિયપર્યાંતા	૧	૨	૪	૫	૩	૧
૧૧	અસંજીપંચેંડપ૦	૧	૨	૪	૫	૩	૧
					૧૦		
૧૨	સંજીપંચેંદ્રિયપર્યાં	૧	૨	૪	૯	૩	૧
૧૩	સંજીપંચેંદ્રિયડપ૦	૧	૨	૪	૧૦	૩	૧
૧૪	સંજીપંચેંદ્રિય પર્યાં	૨	૧૧	૮	૨૮	૭	૨

હવે ૧૪ જીવસ્થાને મોહુનીકર્મના બંધ, ઉદય, સત્તા કહે છે—
 સૂક્ષ્મના ૨, બાહર, વિકલત્રિક, અસંજી, સંજી, તેમાં ૭ અપર્યાપ્તિ
 અને સૂક્ષ્મનો પર્યાપ્તિ, એ આઠને વિષે, તથા બાહર પર્યાપ્તિ, વિકલત્રિક
 પર્યાપ્તિ અને અસંજી પર્યાપ્તિ, એ પાંચને વિષે, તથા ૧ સંજી પર્યાપ્તિને
 વિષે અનુક્રમે કહે છે—આઠને વિષે ૧ બાવીસનો બંધ, અને ૮-૯-૧૦
 એવં ૩ ઉદયસ્થાન. એને અનંતાનુબંધીનો ઉદય અવશ્ય હોય માટે
 ૭ નું ઉદયસ્થાન ન હોય. તે એકેકે ઉદયસ્થાને ૨૮-૨૭-૨૬ એવં
 ત્રણ ત્રણ સત્તાસ્થાન હોય. તથા ૫ ને વિષે ૨૨-૨૧ એ બે બંધ-
 સ્થાનક હોય. ત્યાં કેટલાએક લાઘ્યપર્યાપ્તિને કરણ અપર્યાપ્તિવસ્થાએ
 સાસ્વાદનભાવે મિથ્યાત્વનો બંધ ન હોય ત્યારે ૨૧ નો બંધ પામીએ.
 ૭-૮-૯-૧૦ એ ચાર ઉદયસ્થાન હોય. ૨૮-૨૭-૨૬ એ ત્રણ સત્તા-
 સ્થાન હોય. ત્યાં ૨૧ ને બંધે ૭-૮-૯ એ ત્રણ ઉદયસ્થાન. અને તે
 એકેકે ઉદયસ્થાને એક ૨૮ નુંજ સત્તાસ્થાન હોય. ૨૧ નો બંધ તો
 સાસ્વાદનેજ હોય માટે. સંજી પર્યાપ્તિને વિષે ૧૦ બંધસ્થાન. ૯
 ઉદયસ્થાન. અને ૧૫ સત્તાસ્થાન હોય. ભંગાદિ પૂર્વવત.



જીવસ્થાનેષુ મોહનીયભંગયંત્ર.

છઠો ક્રમશઃ

(૧૧૮)

૧૪ જીવસ્થાનેષુ	પાઠ્યક્રમ	પાઠ્યક્રમ	ઉદય સ્થાનાનિ	ઉદય ભાંગા.	ઉદય પદ	પદ વૃદ્ધ	સૂતા સ્થાનાનિ
૧ સૂક્ષ્મચ્ચેકેન્દ્રઅપર્યાં	૨૨	૬	૮,૬,૧૦	૩૨	૩૬	૨૮૮	૨૮,૨૭,૨૬
૨ સૂક્ષ્મચ્ચેકેન્દ્રઅપર્યાં	૨૨	૬	૮,૬,૧૦	૩૨	૩૬	૨૮૮	૨૮,૨૭,૨૬
૩ બાહ્યચ્ચેકેન્દ્ર અપર્યાં	૨૨	૬	૮,૬,૧૦	૩૨	૩૬	૨૮૮	૨૮,૨૭,૨૬
૪ બાહ્યચ્ચેકેન્દ્રઅપર્યાં	૨૨ ૨૧	૬ ૪	૮,૬,૧૦ ૭,૮,૯	૬૪	૬૮	૫૪૪	૨૮,૨૭,૨૬ ૨૮
૫ ચેદ્ય અપર્યાં	૨૨	૬	૮,૬,૧૦	૩૨	૩૬	૨૮૮	૨૮,૨૭,૨૬
૬ ચેદ્ય અપર્યાં	૨૨ ૨૧	૬ ૪	૮,૬,૧૦ ૭,૮,૯	૬૪	૬૮	૫૪૪	૨૮,૨૭,૨૬ ૨૮
૭ તેદ્ય અપર્યાં	૨૨	૬	૮,૬,૧૦	૩૨	૩૬	૨૮૮	૨૮,૨૭,૨૬

૮	તેહદ્રિયપર્યાંતા	૨૨ ૨૧	૬ ૪	૮,૬,૧૦ ૭,૮,૬	૬૪	૬૮	૫૪૪	૨૮,૨૭,૨૬, ૨૮
૯	અહિરિદ્રિયઅપ૦	૨૨	૬	૮,૬,૧૦	૩૨	૩૬	૨૮૮	૨૮,૨૭,૨૬
૧૦	અહિરિદ્રિયપર્યાં	૨૨ ૨૧	૬ ૪	૮,૬,૧૦ ૭,૮,૬	૬૪	૬૮	૫૪૪	૨૮,૨૭,૨૬, ૨૮
૧૧	અસંશીપચેંઅપ૦	૨૨	૬	૮,૬,૧૦	૩૨	૩૬	૨૮૮	૨૮,૨૭,૨૬
૧૨	અસંશીપચેંપ૦	૨૨ ૨૧	૬ ૪	૮,૬,૧૦ ૭,૮,૬	૬૪	૬૮	૫૪૪	૨૮,૨૭,૨૬, ૨૮
૧૩	સંશીપચેંઅપ૦	૨૨	૬	૮,૬,૧૦	૩૨	૩૬	૨૮૮	૨૮,૨૭,૨૬
૧૪	સંશીપચેંદ્રિયપર્યાંતા	કુલ ૧૦	૨૧	૧૦,૬,૮ ૭,૬,૫,૪,૨,૧	૯૮૩	૨૮૮ *	૬૬૪૭	કુલ ૧૫

* આ ચોવિશ પદો છે અને બાકીનાં અષ્ટક પદો છે.

જીવસ્થાને નામકર્મના ભાંગા કહે છે—૭ અપર્યાપ્તિને વિષે ૫ બંધ, ૨ ઉદય, ૫ સત્તાસ્થાન હોય. સૂક્ષ્મ પર્યાપ્તિને વિષે ૫ બંધ, ૪ ઉદય, ૫ સત્તાસ્થાન હોય. બાહર એકેદ્રિ પર્યાપ્તિને વિષે ૫ બંધ, ૫ ઉદયસ્થાન, ૫ સત્તાસ્થાન હોય. વિકલત્રિક પર્યાપ્તિને વિષે ૫ બંધ, ૬ ઉદય, ૫ સત્તાસ્થાન હોય. અસંજી પર્યાપ્તિને વિષે ૬ બંધ ૬ ઉદય, ૫ સત્તાસ્થાન હોય. સંજી પર્યાપ્તિને વિષે ૮ બંધ, ૮ ઉદય, ૧૦ સત્તાસ્થાન હોય.

૧૪ જીવસ્થાનાનાં બંધસ્થાનેષુ ભંગસંખ્યાયંત્રકમ્ ॥

સૂક્ષ્મએકેદ્રિડપં		સૂ. એકં પં		બા. એન્ડપં		બા. એ. પં	
૨૩	૪	૨૩	૪	૨૩	૪	૨૩	૪
૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫
૨૬	૧૬	૨૬	૧૬	૨૬	૧૬	૨૬	૧૬
૨૯	૯૨૪૦	૨૯	૯૨૪૦	૨૯	૯૨૪૦	૨૯	૯૨૪૦
૩૦	૪૬૩૨	૩૦	૪૬૩૨	૩૦	૪૬૩૨	૩૦	૪૬૩૨
૫	૧૩૯૧૭	૫	૧૩૯૧૭	૫	૧૩૯૧૭	૫	૧૩૯૧૭
એકદ્રિડપં		એકદ્રિડપર્યાં		તેકદ્રિડઅપર્યાં		તેકદ્રિડ પર્યાં	
૨૩	૪	૨૩	૪	૨૩	૪	૨૩	૪
૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫
૨૬	૧૬	૨૬	૧૬	૨૬	૧૬	૨૬	૧૬
૨૯	૯૨૪૦	૨૯	૯૨૪૦	૨૯	૯૨૪૦	૨૯	૯૨૪૦
૩૦	૪૬૩૨	૩૦	૪૬૩૨	૩૦	૪૬૩૨	૩૦	૪૬૩૨
૫	૧૩૯૧૭	૫	૧૩૯૧૭	૫	૧૩૯૧૭	૫	૧૩૯૧૭
ચક્રિરિકદ્રિડઅપં		ચક્રિરિકદ્રિડપર્યાં		અસં. પં. અપં		અસં. પં.એ. પં	
૨૩	૪	૨૩	૪	૨૩	૪	૨૩	૪
૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫	૨૫
૨૬	૧૬	૨૬	૧૬	૨૬	૧૬	૨૬	૧૬
૨૯	૯૨૪૦	૨૯	૯૨૪૦	૨૯	૯૨૪૦	૨૯	૯૨૪૦
૩૦	૪૬૩૨	૩૦	૪૬૩૨	૩૦	૪૬૩૨	૩૦	૪૬૩૨
૫	૧૩૯૧૭	૫	૧૩૯૧૭	૫	૧૩૯૧૭	૬	૧૩૯૨૬

(૧૨૨)

કર્મ પ્રકૃતિ યંત્ર ગણિત માસા

સંજી. પં. અપં.	૪	૨૫	૧૬	૬૨૪૦	૪૬૩૨	૫	૧૩૬૧૭	સંજી પં. ૫૦	૪	૨૫	૧૬	૬૨૪૮	૪૬૪૧	૫	૧૩૬૪૫
૨૩	૨૪	૨૬	૨૯	૩૦				૨૩	૨૪	૨૬	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	૮

૧૪ જીવસ્થાનાનાં ઉદયસ્થાનસંખ્યા તેષુ ભંગસંખ્યા ચ ॥

સૂક્ષ્મ એકેં અપં		સૂક્ષ્મ એકેં પર્યાં		આદર એં અપં		આદર એકેં પર્યાં		એધંદ્રિયઅપર્યાં	
૨૧	૧	૨૧	૧	૨૧	૧	૨૧	૨	૨૧	૧
૨૪	૨	૨૪	૨	૨૪	૨	૨૪	૫	૨૬	૧
		૨૫	૨			૨૫	૫		
		૨૬	૨			૨૬	૧૧		
						૨૭	૬		
૨	૩	૪	૭	૨	૩	૫	૨૯	૨	૨
એધંદ્રિય પં		તેધંદ્રિયઅપર્યાં		તેધંદ્રિયપર્યાં		ચતુરિંદ્રિયઅપં		ચતુરિંદ્રિયપર્યાં	
૨૧	૨	૨૧	૧	૨૧	૨	૨૧	૧	૨૧	૨
૨૬	૨	૨૬	૧	૨૬	૨	૨૬	૧	૨૬	૨
૨૮	૨			૨૮	૨			૨૮	૨
૨૯	૪			૨૯	૪			૨૯	૪
૩૦	૬			૩૦	૬			૩૦	૬
૩૧	૪			૩૧	૪			૩૧	૪
૬	૨૦	૨	૨	૬	૨૦	૨	૨	૬	૨૦
અસં. પં. અપં		અસંજી પં. ૫.		સં. પં. અપં		સંજી પં. એધ્રિય પર્યાં.			
૨૧	૨	૨૧	૮	૨૧	૨	૨૧	૨૫		
૨૬	૨	૨૬	૨૮૮	૨૬	૨	૨૫	૨૬		
(અસંજી મનુષ્ય ૧	૨૮	૫૭૬				૨૬	૫૭૬		
	૨૯	૧૧૫૨				૨૭	૨૬		
	૩૦	૧૭૨૮				૨૮	૧૧૯૬		
અસંજી તિર્યચ ૨)	૩૧	૧૧૫૨				૨૯	૧૭૭૨		
						૩૦	૨૮૯૮		
						૩૧	૧૧૫૨		
૨	૪	૬	૪૯૦૪	૨	૪	૨૯	૧	કેવલિના આઠ	
						૮	૫		
						૧૧	૭૬૭૬		

૧૪ જીવસ્થાનેષુ નામકર્મણુઃ પ્રકૃતિનાં બંધોદયસત્તા-
સ્થાનાનિ ભંગસંખ્યા ચ તદ્વ્યંત્રકમ્ ॥

૧૪ જીવસ્થાનેષુ	નામ કર્મનાં બંધસ્થાન ૮	બંધ ભંગાઃ ૧૩૯૪૫
૧ એકંદ્રિય સૂચ્યપ૦	૫	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦
૨ એકંદ્રિય સૂચ્ય પ૦	૫	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦
૩ એકંદ્રિય આ. અપ.	૫	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦
૪ એકંદ્રિય આ. પ૦	૫	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦
૫ બેદંદ્રિયઅપર્યાં	૫	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦
૬ બેદંદ્રિય પર્યાપ્ત	૫	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦
૭ તેદંદ્રિયઅપર્યાં	૫	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦
૮ તેદંદ્રિય પર્યાપ્ત	૫	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦
૯ ચતુરિંદ્રિયઅપ.	૫	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦
૧૦ ચતુરિંદ્રિયપર્યા	૫	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦
૧૧ અસંજી પચ્ચે અપ.	૫	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦
૧૨ અસંજીપંપર્યા	૬	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦
૧૩ સંજીપચ્ચેદ્રિયઅપ૦	૫	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦
૧૪ સંજીપચ્ચેદ્રિયપર્યાપ્ત	૮	૨૩૨૫૨૬૨૬૨૬૩૦૩૧૧
	૭૪	૧૯૪૮૭૫

નામ કર્મણુ, ઉદયસ્થાન ૧૨	ઉદય ભં. ૭૭૯૧	નામનઃ સત્તાસ્થાન ૧૨.
૨ ૨૧૧૨૪	૩	૯૨૧૮૮૧૮૬૧૮૦૭૮ ૧
૪ ૨૧૧૨૪૨૫૨૬	૭	૯૨૧૮૮૧૮૬૧૮૦૭૮ ૨
૨ ૨૧૧૨૪	૩	૯૨૧૮૮૧૮૬૧૮૦૭૮ ૩
૫ ૨૧૧૨૪૨૫૨૬૨૭	૨૯	૯૨૧૮૮૧૮૬૧૮૦૭૮ ૪
૨ ૨૧૧૨૬	૨	૯૨૧૮૮૧૮૬૧૮૦૭૮ ૫
૬ ૨૧૧૨૬૨૬૨૬૩૦૩૧	૨૦	૯૨૧૮૮૧૮૬૧૮૦૭૮ ૬
૨ ૨૧૧૨૬	૨	૯૨૧૮૮૧૮૬૧૮૦૭૮ ૭

૧	૨૧૧૨૬૧૨૮૧૨૯૩૦૩૧	૨૦	૫	૯૨૧૮૮૧૮૬૧૮૦૭૮	૮
૨	૨૧૧૨૬	૨	૫	૯૨૧૮૮૧૮૬૧૮૦૭૮	૯
૬	૨૧૧૨૬૧૨૮૧૨૯૩૦૩૧	૨૦	૫	૯૨૧૮૮૧૮૬૧૮૦૭૮	૧૦
૨	૨૧૧૨૬	૪	૫	૯૨૧૮૮૧૮૬૧૮૦૭૮	૧૧
૬	૨૧૧૨૬૧૨૮૧૨૯૩૦૩૧	૪૯૦૪	૫	૯૨૧૮૮૧૮૬૧૮૦૭૮	૧૨
૨	૨૧૧૨૬	૪	૫	૯૨૧૮૮૧૮૬૧૮૦૭૮	૧૩
૮	૨૧૧૨૫૧૨૬૧૨૭૧૨૮૧૨૯	૭૬૭૧	૧૦	૯૩૧૮૧૮૮૧૮૮૧૮૮૧૮૦ ૭૬૧૭૮૧૭૬૧૭૫	૧૪
૩	૩૦૩૧૧ કેવલિનાં ૨૦૮૧૮	કે. ૮	૨	કે૦ ૮૧૮	
૫૮				૧૨૭૯૯/૭૭	

ગુણસ્થાને જ્ઞાનાવરણી, અંતરાય અને દર્શનાવરણીના ભાંગા કહે છે—જ્ઞાનાવરણી અંતરાય કર્મની પાંચે પ્રકૃતિ બંધ, ઉદય અને સત્તાએ પ્રથમથી દશમા ગુણઠાણા સુધિ હોય, બંધ અભાવે અગ્યારમે બારમે ગુણઠાણે ૫ ઉદય અને ૫ ની સત્તા હોય. દર્શનાવરણીનો ૯નો બંધ, ૪-૫ નો ઉદય, ૯ ની સત્તા, એ બે ભાંગા પહેલે બીજે ગુણઠાણે હોય. ૬ નો બંધ, ૪-૫ નો ઉદય, ૯ ની સત્તા એ બે ભાંગા ત્રીજી આઠમાના પહેલા સંખ્યાતમા ભાગ પર્યંત હોય. ૪ નો બંધ, ૪-૫ નો ઉદય અને ૯ ની સત્તા એ બે ભાંગા આઠમાથી દશમા ગુણઠાણા સુધિ હોય. એ બે ભાંગા ઉપશમશ્રેણિ આશ્રયે જાણવા. તથા ક્ષપકશ્રેણિ આશ્રીને અનિવૃત્તિ બાદરનો સંખ્યાતમો ભાગ થાકતો અને સુક્ષ્મસંપરાયે એમ બે ગુણઠાણે થીલદ્વિત્રિકની સત્તાતળે અને ક્ષપકને અતિ વિશુદ્ધ મારે નિદ્રા એકનો ઉદય ન હોય, ત્યારે ૪ નો બંધ, ૪ નો ઉદય, ૬ ની સત્તા એ એક ભાંગા હોય. અગ્યારમે ગુણઠાણે બંધ અભાવે ૪-૫ નો ઉદય, અને ૯ ની સત્તા એ બે ભાંગા હોય. બારમે ગુણઠાણે ૪ નો ઉદય, ૬ ની સત્તા એ એક ભાંગા દ્વિચરમ સમયે હોય. ૪ નો ઉદય, ૪ ની સત્તા એ એક ભાંગા ચરમ સમયે હોય.

હવે ગુણસ્થાને વેદની, આયુ, ગોત્રકર્મના ભાંગા કહે છે—પ્રથમ વેદનીના ૪ ભાંગા મિથ્યાત્વથી છઠા ગુણઠાણા સુધિ હોય. સાતમાથી તેરમા સુધિ ત્રીજે ચોથા એ બે ભાંગા હોય, એ સાતજ

બાંધે માટે. ૧૪ મેં ગુણઠાણે છદલા ૪ ભાંગા હોય, ત્યાં પાંચમે છઠો પ્રથમ સમયે, અને સાતમે આઠમે ચરમ સમયે હોય. તથા ગોત્રકર્મના પ્રથમના ૫ ભાંગા મિથ્યાત્વ ગુણઠાણે હોય. તેમાં પહેલો વર્ણને શેષ ૪ ભાંગા બીજે ગુણઠાણે હોય. ત્રીજથી પાંચમા સુધિ ચોથો પાંચમો એ બે ભાંગા હોય. છઠાથી દશમા ગુણઠાણા સુધિ પાંચમે ભાંગો હોય, અને અગ્યારથી તેરમા ગુણઠાણા સુધિ છઠો ભાંગો હોય. બંધના અભાવથી એક અયોગિ કેવલિને બે ભાંગા હોય. ઉચ્ચનો ઉદય, બેની સત્તા એ પ્રથમ સમયે, અને ઉચ્ચનો ઉદય ઉચ્ચની સત્તા એ ભાંગો ચરમ સમયે હોય.

હવે આયુકર્મના ભાંગા કહે છે—મિથ્યાત્વ ગુણઠાણે ૨૮ ભાંગા હોય. સાસ્વાદન ગુણઠાણે ૨૬ હોય, કેમકે મનુષ્ય તિર્યચ સાસ્વાદને વર્તતાં નરકાયુ ન બાંધે માટે. મિશ્રગુણઠાણે ૧૬, મિશ્રદૃષ્ટિ આયુષ્ય ન બાંધે માટે. આયુ બંધકાલના નારકીના ૨, તિર્યચ મનુષ્યના ૪-૪ અને દેવતાના ૨ ભાંગા, એવં ૧૨ વિના ૧૬ ભાંગા હોય. ચોથે ગુણઠાણે ૨૦ ભાંગા હોય તે આ પ્રમાણે—તિર્યચના આયુર્બંધકાલે નરકતિર્યચ મનુષ્ય આયુ બંધના ૩ ભાંગા, એમ ૩ મનુષ્યના. દેવતાને આયુર્બંધકાલે તિર્યચ આયુબંધનો ૧, એમ નારકીનો ૧ ભાંગો. એવં ૮ ભાંગા વિના શેષ ૨૦ ભાંગા હોય. પાંચમે ગુણઠાણે ૧૨ ભાંગા તે આ પ્રમાણે—દશવિરતિ મનુષ્ય તિર્યચ એક દેવતાનુંજ આયુ બાંધે માટે તિર્યચ અને મનુષ્યને પરલવાયુ બંધકાલથી પૂર્વે એકેક ભાંગો, તથા પરલવાયુબંધકાલે એકેક ભાંગો, અને આયુર્બંધકાલ પછી ચારે ભાંગા હોય; કેમકે કોઈક તિર્યચ મનુષ્ય ચારે માંહેલું એક આયુ બાંધીને પછી દશવિરતિપણું પામે માટે. એ ૬ મનુષ્યના અને ૬ તિર્યચના એવં ૧૨ ભાંગા હોય. છઠે, સાતમે એ બે ગુણઠાણે ૬-૬ ભાંગા હોય. એ ગુણઠાણે મનુષ્યના ૬ ભાંગા દશવિરતિની પેઠે જણવા. આયુર્બંધકાલથી પૂર્વે ૧, બંધકાલે ૧, બંધકાલ પછી ૪ એવં ૬. આઠમાથી અગ્યારમા સુધિ એ ચારે ગુણઠાણે બે બે ભાંગા ઉપશમત્રેણિ આશ્રી હોય કેમકે મનુષ્ય આયુનો ઉદય અને મનુષ્ય આયુની સત્તા એ ભાંગો આયુર્બંધકાલથી પૂર્વે હોય, અને મનુષ્ય આયુનો ઉદય, અને મનુષ્ય દેવ આયુની સત્તા એ ભાંગો આયુર્બંધકાલ પછી હોય. એ ચાર ગુણઠાણાવાલા આયુ બાંધે નહિ,

અને પૂર્વે પણ દેવતાનું આયુષ્ય આંધ્યું હોય તેજ ઉપશમત્રેણિ કરે. શેષ ૩ આયુષ્ય આંધ્યા હોય તે ઉપશમત્રેણિ કરે નહિ, અને પૂર્વઅદ્યાયુ હોય તે ક્ષપત્રેણિ તો પડિવજે નહિ, મારે ક્ષપત્રેણિવાલાને તો મનુષ્યઆયુનો ઉદય, મનુષ્ય આયુની સત્તા એ એકજ ભાંગા આયુ-કર્મનો હોય. તથા બારમાથી ચૈદમા ગુણઠાણા મુધિ એ ત્રણે ગુણ-ઠાણે મનુષ્યઆયુનો ઉદય, મનુષ્યઆયુની સત્તાએ એકજ ભાંગા હોય. તે સર્વ મલી ૧૨૫ ભાંગા થયા.

૧૪ ગુણસ્થાનેષુ ષટ્કર્મણાં ભાંગા:

૧૪	ગુણસ્થાનેષુ	શાના ૨	દશાં ૧૧	વેદ ૮	આયુ ૨૮	ગોત્ર ૭	અંત ૨
૧	મિથ્યાત્વે	૧	૩૨	૩૪	૨૮	૩૫	૧
૨	સાસ્વાદને	૧	૩૨	૩૪	૨૬	૪	૧
૩	મિત્રે	૧	૩,૪,૨	૩૪	૧૬	૪,૫,૨	૧
૪	અવિરતે	૧	૨	૩૪	૨૦	૨	૧
૫	દેશવિરતે	૧	૨	૩૪	૧૨	૨	૧
૬	પ્રમત્ત સં	૧	૨	૩૪	૬	૧	૧
૭	અપ્રમત્ત	૧	૨	૩,૪,૨	૬	૧	૧
૮	અપૂર્વકરં	૧	૪	૨	૨	૧	૧
૯	અનિવૃત્તિ	૧	૩	૨	૨	૧	૧
૧૦	સૂક્ષ્મસંપરાયે	૧	૩	૨	૨	૧	૧
૧૧	ઉપશાન્ત	૩૧	૮,૯,૨	૨	૨	૩૧	૩૧
૧૨	ક્ષીણમોહ	૩૧	૧૦,૧૧ ૨	૨	૧	૩૧	૩૧
૧૩	સયોગીકેવલી	૦	૦	૨	૧	૩૧	૦
૧૪	અયોગીકેવલી	૦	૦	૩૪	૧	૩૨	૦

ગુણસ્થાને મોહની કર્મના બંધસ્થાન તથા ઉદયસ્થાન કહે છે —પહેલાથી આઠમા ગુણઠાણા સુધિ એકેક બંધસ્થાન હોય. મિથ્યા-દષ્ટિને ૨૨ તું બંધસ્થાન. સાસ્વાદને ૨૧ તું ત્રીજે ચોથે ગુણઠાણે ૧૭ તું પાંચમે ૧૩ તું. છઠાથી આઠમા ગુણઠાણાસુધિ ૯ તું બંધસ્થાન હોય. ભાંગા મિથ્યાત્વે ૬, સાસ્વાદને ૪, ત્રીજાથી છઠા ગુણઠાણાસુધિ ૨, સાતમે ૧, આઠમે ૧, તથા નવમે ૫ બંધસ્થાનક હોય, તે આ પ્રમાણે ૫-૪-૩-૨-૧. અહિં ભાંગા એકેક હોય. દશમે ગુણઠાણે બંધનો અભાવ છે.

હવે ઉદયસ્થાન કહે છે—પહેલે ગુણઠાણે ૭ થી ૧૦ સુધિ ૪ ઉદયસ્થાન. ૮ ચોવીસી. તથા બીજે અને ત્રીજે ૭ થી ૯ સુધિ ૩-૩ ઉદયસ્થાન, ચોવીસી ૪-૪. ચોથે ૬ થી ૯ સુધિ ૪ ઉદયસ્થાન, ત્યાં ૮ ચોવીસી. પાંચમે ગુણઠાણે ૫ થી ૮ સુધિ ૪ ઉદયસ્થાન, ત્યાં ૮ ચોવીસી. છઠે તથા સાતમે ૪ થી ૭ સુધિ ૪ ઉદયસ્થાન, ત્યાં ૮-૮ ચોવીસી. આઠમે ૪ થી ૬ સુધિ ૩ ઉદયસ્થાન, ત્યાં ૪ ચોવીસી. નવમે એક અથવા બેનો ઉદય હોય. ત્યાં સંજવલના ૪ માંહેલો ૧ ક્ષાય, ત્રણ વેદમાંથી ૧ વેદ, એવં ૨ ઉદયસ્થાન હોય ત્યાં ૧૨ ભાંગા. ત્યારપછી વેદવિના એકના ઉદયસ્થાને ૪ ભાંગા. એવં નવમે ગુણઠાણે ૧૬ ભાંગા હોય. દશના ઉદયે ૧ ચોવીસી. ૯ ને ઉદયે ૬, આઠને ઉદયે ૧૧, સાતને ઉદયે ૧૧, છને ઉદયે ૧૧. પાંચને ઉદયે ૯, ૪ ને ઉદયે ૩, એવં (૫૨) ચોવીસી ઉપજે. બેના ઉદયે ૧૨ ભાંગા, એકને ઉદયે ૫ ભાંગા હોય. ઉપરોક્ત (૫૨) ચોવીસીને ચોવીસગુણ કરતાં અને તેમાં ૧૭ ભેગવતાં ૧૨૬૫ મોહનીકર્મના ભાંગા થાય, તેમાં સંસારીજીવો મુંઝાયેલા જાણવા. તેની પદસંખ્યા કહે છે—૧૦ ને ઉદયે ૧ ચોવીસી, દશએકું દશ પદ. ઇત્યાદિક અનુક્રમે ગુણકાર કરતાં ઉપર પદની ચોવીસી થઈ. એકેકમાંહે ૨૪ ભાંગા છે, મારે ઉપર ને ચોવીસગુણ કરીએ ત્યારે ૮૪૪૮ થાય, તે મારે દ્વિકોદયના ૧૨ ભાંગા છે, તેને બમણા કરતાં ૨૪ થાય, અને એકોદયના ૫ ભાંગા, એવં ૨૯ મેળવીએ ત્યારે ૮૪૭૭ એટલા મોહનીકર્મના પદવૃદ્ધ થાય. તે પદવૃદ્ધ કરીને સર્વ સંસારી જીવ મુંઝાણા જાણવા.

ગુણસ્થાને યોગ, ઉપયોગ તથા લેશ્યાના ભાંગા કહે છે—ત્યાં પ્રથમ યોગના ગુણકારની ભાવના કહે છે—૪ મનોયોગ, ૪ વચન

યોગ અને ઔદારિક કાયયોગ એ નવ યોગ પહેલાથી દશમા ગુણ-
 ઠાણા સુધિ હોય. મિથ્યાત્વે એ ૯ યોગ અને વૈક્રિય કાયયોગ મહી
 ૧૦ થાય. ઉદયની ૮ ચોવીસી છે. તેને ૧૦ યોગે ગુણીએ ત્યારે ૮૦
 થાય. વૈક્રિયમિશ્ર, ઔદારિકમિશ્ર અને કાર્મણ એ ત્રણ યોગે પ્રત્યેક
 ૪-૪ ચોવીસી હોય. અનંતાનુબંધિના ઉદય સહિત જે ૪ ચોવીસી
 તે અહિં જણવી. પણ અનંતાનુબંધિ રહિત ૪ ચોવીસી ન લેવી,
 કારણ કે વેદક સમ્યક્ત્વવાળો પૂર્વે અનંતાનુબંધિની વિસંયોજના
 કરી છે તેને પરિણામની પરાવૃત્તિએ મિથ્યાત્વ પામતાં ફરી અનંતા-
 નુબંધિ બાંધવા માંડે ત્યારે બંધાવલિકા લગેજ અનંતાનુબંધિનો
 ઉદય ન પામીએ તે અનંતાનુબંધિ રહિત મિથ્યાત્વ કાલ ન કરે,
 અને એ ત્રણ યોગ તો અપાંતરાક્ષગતિએ તથા ઉપજતી વેલાએ
 હોય. તિર્યચ મનુષ્યને વૈક્રિય કરતાં વૈક્રિયમિશ્ર યોગ હોય, તે અહિં
 વિવક્ષ્યો નથી, માટે એ ત્રણ યોગને વિષે અનંતાનુબંધિ રહિતની
 ૪ ચોવીસી ન પામીએ. ત્યારે ચારજ ચોવીસી ત્રણ યોગે ગણતાં
 ૧૨ થાય. તે પૂર્વની ૮૦ સાથે મેળવીએ ત્યારે મિથ્યાત્વ ગુણઠાણે
 ૯૨ ચોવીસી થાય. તેને ચોવીસગુણ કરતાં ૨૨૦૮ ભાંગા થાય.
 તથા સાસ્વાદને ઉદય ચોવીસી ૪ અને યોગ ૧૩ હોય. ત્યાં ૧૨ ને
 ચારગુણ કરતાં ૪૮ ચોવીસી થાય. સાસ્વાદને વર્તતો જીવ નરકે
 ન જાય, માટે સાસ્વાદને વૈક્રિય મિશ્ર યોગે નપુંસકવેદ ન હોય. ત્યારે
 ૪ ચોવીસીને બદલે ચાર ષોડશક ઉપજે, એટલે સર્વ મહીને ૧૨૧૬
 ભાંગા થાય. તથા મિશ્રગુણઠાણે ચોવીસી ૪, અને પૂર્વોક્ત ૯ યોગ
 અને વૈક્રિય કાયયોગ એવં ૧૦ યોગ હોય, તેને ૪ ગુણ કરવાથી
 ૪૦ ચોવીસી થાય. તેના ૯૬૦ ભાંગા થાય. તથા ચોથે ગુણઠાણે ૮
 ચોવીસી, અને ૧૩ યોગ હોય, ત્યાં ૧૧ યોગને આઠગુણ કરવાથી
 ૮૮ ચોવીસી થાય. તથા વૈક્રિયમિશ્રે સ્ત્રીવેદ ન હોય. વૈક્રિય કાયયોગી
 અવિરતસમ્યગ્દષ્ટિ સ્ત્રીવેદી દેવીમાંહે ન ઉપજે માટે અને ઔદારિક
 મિશ્ર કાયયોગે નપુંસકવેદ ન હોય, અવિરતસમ્યગ્દષ્ટિ હોય, તે નપું-
 સકવેદી ઔદારિકકાયયોગી માંહે ન ઉપજે, માટે ઔદારિક મિશ્ર
 અને વૈક્રિયમિશ્ર એ બે યોગના આઠ આઠ ષોડશક ઉપજે. ત્યારે
 ૮૮ ચોવીસીને ચોવીસગુણ કરતાં ૨૧૧૨ ભાંગા થાય. તેમાં ઔદા-
 રિકમિશ્રના ૧૬ તથા વૈક્રિયમિશ્રના ૧૬ એવં ૩૨ ને આઠગુણ કરતાં
 ૨૫૬ થયા તે ૨૧૧૨ માં મેળવતાં સર્વ મળી ૨૩૬૮ ભાંગા થયા.

તથા પાંચમે ગુણઠાણે ૮ ચોવીસી અને પૂર્વોક્ત ૯ યોગની સાથે વૈક્રિયદુગ સહિત ૧૧ યોગ હોય, તેને આઠગુણ કરતા ૮૮ ચોવીસી થાય. તેને ચોવીસગુણ કરતાં ૧૧૧૨ ભાંગા થાય. તથા છો ગુણઠાણે ૮ ચોવીસી, અને ઔદારિકમિશ્ર તથા કાર્મણ એ બે વિના ૧૩ યોગ હોય, તેમાંથી આહારકદુગ વિના ૧૧ ને આઠગુણ કરતાં ૮૮ ચોવીસી થાય, અને આહારકદુગને સ્ત્રીવેદ ન હોય, કારણકે આહારકશરીર તો ચૈદ પૂર્વધર પુરષોજ કરે, સ્ત્રી ન કરે, માટે તે બે યોગના બે વેદ ષોડશક થાય, તે આઠને બે ગુણ કરવાથી ૧૬ ષોડશક થાય તે સર્વ મહી ૨૩૬૮ ભાંગા થાય. તથા સાતમે ગુણઠાણે ૮ ચોવીસી, તેને પૂર્વોક્ત ૯ યોગને વૈક્રિય સહિત કરતાં ૧૦ યોગ થાય. તેને ગુણતાં ૮૦ ચોવીસી થાય. અને આહારક સાથે આઠ ષોડશક થાય. તેના ૨૦૪૮ ભાંગા થાય. આઠમે ગુણઠાણે ૪ ચોવીસી, તેને ૯ યોગ સાથે ગુણતાં ૩૬ ચોવીસી થાય. તેના ૮૬૪ ભાંગા થાય. તથા નવમે ગુણઠાણે ચોવીસી નથી. ૧૬ ભાંગાને ૯ યોગની સાથે ગુણતાં ૧૪૪ ભાંગા થાય. તથા દશમે ગુણઠાણે ભાંગા ૧ તેને ૯ યોગ સાથે ગુણતાં ૯ ભાંગા થાય. દશે ગુણઠાણાના સર્વસંખ્યા યોગ સાથે ગુણતાં ઉદય ભાંગા ૧૪૨૯૭ થાય.

હવે યોગ સાથે ગુણતાં ઉદય પદ કહે છે—૪ મનના ૪ વચ-
નના અને ઔદારિકકાયયોગ એ ૯ યોગ તો દશમા ગુણઠાણાસુધિ
નિશ્ચે હોય. મિથ્યાત્વે એ ૯ યોગ, વૈક્રિયદુગ, ઔદારિકમિશ્ર, કાર્મણ
એવં ૧૩ યોગ હોય. અને ૭ ના ઉદયની એક ચોવીસી, માટે સાત-
એક સાત. આઠના ઉદયની ત્રણ ચોવીસી. આઠતેરી ચોવીસ. એમ
નવતેરી સતાવીસ, દશએકું દશ, એમ મિથ્યાત્વે ૬૮ પદ થાય. તે
માંહે ૩૬ પદ અનંતાનુષ્ઠી સહિત હોય, તેથી તેને ૧૩ યોગ સાથે
ગુણીએ એટલે ૪૬૮ પદ થાય. અને ૩૨ પદ અનંતાનુષ્ઠી વિના
હોય. ત્યાં ઔદારિકમિશ્ર, વૈક્રિયમિશ્ર અને કાર્મણ એ ત્રણ યોગ
વિના તે ૩૨ ને ૧૦ યોગ સાથે ગુણીએ ત્યારે ૩૨૦ પદ થાય. સર્વ
સંખ્યા ૭૮૮ થાય. તેને ચોવીસગુણ કરવાથી ૧૮૯૧૨ પદવૃંદ થાય.

સાસ્વાદને યોગ ૧૩ અને ઉદયપદ ૩૨ હોય. ઉદયના આંકને
જેટલી ચોવીસી હોય તે આંકસાથે ગુણીએ તે પદ થાય. એમ
સર્વત્ર જાણવું. ત્યાં ૩૨ પદને ૧૨ યોગ સાથે ગુણીએ ત્યારે ૩૮૪

ચોવીસી પદ થાય. અને વૈકિયમિત્રે નપુ'સકવેદ ન હોય માટે ૩૨ પોડશક થાય. એવં ૪૧૬ પદ હોય. તે ૩૮૪ ને ચોવીસીગુણા અને ૩૨ ને શોળ ગુણા કરવાથી કુલ ૯૭૨૮ પદવૃંદ થાય.

મિત્ર ગુણાણે યોગ ૧૦ અને ઉદયપદ ૩૨ હોય. માટે ૩૨ ને દશગુણા કરવાથી ૩૨૦ ચોવીસી પદ થાય. તેને ચોવીસગુણા કરવાથી ૭૬૮૦ પદવૃંદ થાય. અવિરતગુણાણે ૧૩ યોગ અને ઉદયપદ ૬૦ હોય. ત્યાં ૧૧ યોગને સાઠગુણા કરવાથી ૬૬૦ ચોવીસીપદ થાય. અને વૈકિયમિત્રે સ્ત્રીવેદ ન હોય, તથા ઔદારિકમિત્રે નપુ'સકવેદ ન હોય, માટે એ બે યોગને સાઠગુણા કરવાથી ૧૨૦ પોડશકપદ થાય. ૬૬૦ ને ચોવીસગુણા કરવાથી ૧૫૮૪૦ થાય. અને ૧૨૦ ને શોળગુણા કરવાથી ૧૦૮૦ થાય. કુલ ૧૭૭૬૦ પદવૃંદ થાય. દશવિરતિ ગુણાણે વૈકિયદુગ સહિત પૂર્વોક્ત ૯ યોગ સાથે ૧૧ યોગ થાય અને ઉદયપદ (૫૨) હોય. તેને અગ્યારગુણા કરવાથી ૫૭૨ ચોવીસીપદ થાય. તેને ચોવીસગુણા કરતાં ૧૩૭૨૮ પદવૃંદ થાય. પ્રમત્તગુણાણે આહારકદુગ સહિત ૧૩ યોગ હોય. અને ઉદયપદ ૪૪ હોય. માટે ૪૪ ને આહારકદુગ વિના અગ્યાર ગુણા કરતાં ૪૮૪ ચોવીસીપદ થાય. આહારકદુગે સ્ત્રીવેદ ન હોય, ત્યારે ૮૮ પોડશક પદ હોય. ૪૮૪ ને ચોવીસગુણા કરીએ, અને ૮૮ ને શોળગુણા કરીએ ત્યારે કુલ ૧૩૦૨૪ પદવૃંદ થાય. અપ્રમત્તગુણાણે વૈકિયમિત્ર, આહારકમિત્ર એ બે વિના ૧૧ યોગ હોય, ઉદયપદ ૪૪ હોય, તેને આહારક વિના દશગુણા કરવાથી ૪૪૦ ચોવીસીપદ થાય, આહારક સ્ત્રીવેદ ન હોય માટે ૪૪ પોડશક થાય. એટલે ૪૪૦ ને ચોવીસગુણા કરવાથી ૧૦૫૬૦ અને ૪૪ ને શોળગુણા કરવાથી ૭૦૪ થાય, બન્ને મલી ૧૧૨૬૪ પદવૃંદ થાય. અપૂર્વકરણે ૯ યોગ અને ઉદયપદ ૨૦ હોય. માટે ૨૦ ને નવગુણા કરવાથી ૧૮૦ ચોવીસીપદ થાય. તેને ચોવીસગુણા કરતાં ૪૩૨૦ પદવૃંદ થાય. અનિવૃત્તમાદરે ૯ યોગ હોય, અહિં ઉદયપદ નથી. ભાંગા ૨૮ છે. તેને નવગુણા કરવાથી (૨૫૨) પદવૃંદ થાય. સદ્મમસંપરાયે ૯ યોગ અને ભાંગા એક તેથી ૯ પદવૃંદ થાય. એમ સર્વગુણાણે યોગથી ગુણતાં ૩૮૨૮ ચોવીસીપદ તેને ચોવીસગુણા કરતાં ૯૧૮૭૨ થાય, અને ૨૮૪ પોડશકપદને શોળ ગુણા કરતાં ૪૫૪૪ પદવૃંદ થાય. બન્નેના મળી ૯૬૪૧૬ પદવૃંદ થાય, તેમાં નવમે ગુણ-

ઠાણે ૨૫૨ પદવૃંદ તે અને સુદ્ધમસંપરાયે ૯ પદવૃંદ તે ભેલવતાં કુલ ૯૬૬૭૭ પદવૃંદ થાય.

હવે ઉપયોગગુણિત ભાંગા કહે છે—પહેલે બીજે ગુણઠાણે ૩ અજ્ઞાન ૨ દર્શન એવં ૫ ઉપયોગ હોય. ત્રીજાથી પાંચમા ગુણઠાણે સધિ ૩ જ્ઞાન ૩ દર્શન એવં ૬ ઉપયોગ હોય. છઠાથી દશમા સુધિ ૪ જ્ઞાન, ૩ દર્શન એવં ૭ ઉપયોગ હોય. ત્યાં મિથ્યાત્વે ૮ અને સાસ્વાદને ૪ એવં ૧૨ ચોવીસી ભાંગાની છે, તેને પાંચ ઉપયોગ સાથે ગુણતાં ૬૦ ચોવીસી થાય. તથા ત્રીજે ૪, ચોથે ૮, પાંચમે ૮ એવં ૩ ગુણઠાણે ૨૦ ચોવીસી ભાંગાની છે. તેને ૬ ઉપયોગ સાથે ગુણતાં ૧૨૦ ઉદ્યભાંગાની ચોવીસી થાય. તથા છઠે ૮, સાતમે ૮, આઠમે ૪ એ ત્રણ ગુણઠાણાની ૨૦ ચોવીસીને ૭ ઉપયોગ સાથે ગુણતાં ૧૪૦ ચોવીસી ઉદ્યભાંગાની થાય. કુલ (૩૨૦) ચોવીસી ઉદ્યભાંગાની થઈ. તથા જે આચાર્ય ત્રીજે ગુણઠાણે ૫ ઉપયોગ માને છે તેના મતે (૩૧૬) ચોવીસી થાય. ત્યાં ૩૨૦ ને ચોવીસગુણ કરતાં (૭૬૮૦) ભાંગા થાય. અને બીજા આચાર્યના મતે (૩૧૬) ને ચોવીસગુણ કરતાં (૭૫૮૪) ભાંગા થાય. પછી દ્વિકોદ્યના ૧૨ ભાંગા અને એક ઉદ્યના પાંચ. એ ૧૭ ભાંગાને ૭ ઉપયોગ સાથે ગુણતાં (૧૧૯) ભાંગા થાય. કુલ (૭૭૯૨) ઉદ્યભાંગા થાય. તથા મતાંતરે (૭૭૦૩) ઉદ્યભાંગા થાય. એના પદવૃંદ કહે છે—પહેલે ૬૮, બીજે ૩૨, એવં ૧૦૦ ને પાંચ ઉપયોગ સાથે ગુણતાં (૫૦૦) પદ થાય. તેને ચોવીસગુણ કરતાં (૧૨૦૦૦) પદવૃંદ થાય. ત્રીજે ૩૨, ચોથે ૬૦, પાંચમે (૫૨) એ ત્રણ ગુણઠાણે (૧૪૪) પદ છે, તેને ૬ ઉપયોગ સાથે ગુણતાં (૮૬૪) ચોવીસી પદ થાય, તેને ચોવીસગુણ કરતાં (૨૦૭૩૬) પદવૃંદ થાય. તથા છઠે ૪૪, સાતમે ૪૪, આઠમે ૨૦ એમ ત્રણ ગુણઠાણે (૧૦૮) પદ થાય, તેને ૭ ઉપયોગ સાથે ગુણતાં (૭૫૬) પદ થાય, તેને ચોવીસગુણ કરતાં (૧૮૧૪૪) પદવૃંદ થાય. કુલ (૫૦૮૮૦) દશ ઉપયોગ સાથે ૮ ગુણઠાણે પદવૃંદ થાય. તેમાં દુકુદ્યના ૨૪, એક ઉદ્યના ૫, તે ૨૯ ને ૭ ઉપયોગ સાથે ગુણતાં ૨૦૩ થાય. સર્વ રાશિ (૫૧૦૮૩) દશ ઉપયોગના દશ ગુણઠાણે થઈ, પદવૃંદ થાય. તથા મતાંતરે (૨૦૮૮) પદ તેને ચોવીસગુણ કરતાં (૫૦૧૧૨) થાય. તેમાંહે (૨૦૩) દ્વિકોદ્યપદ ભેલવતાં (૫૦૩૧૫) પદવૃંદ ઉપયોગ સાથે થાય.

હવે લેશ્યા સાથે મોહનીના ઉદયભાંગા કહે છે—ત્યાં પહેલાથી ચોથા ગુણઠાણા સુધિ ૬ લેશ્યા હોય, મારે એ ચારે ગુણઠાણાની ૨૪ ચોવીસીને ૬ લેશ્યા સાથે ગુણતાં ૧૪૪ ચોવીસી થાય. પાંચમાંથી સાતમા સુધિ એ ત્રણ ગુણઠાણે પહેલી ત્રણ લેશ્યામાંહે દશવિરતિ તથા સર્વ વિરતિનું અંગીકાર ન હોય, તેથી પ્રથમની ૩ લેશ્યા વિના બાકી તેજે, પદ્મ અને શુકલ એ ત્રણ લેશ્યા હોય. અન્યથા દશવિરતિ તથા સર્વવિરતિ પામ્યા પછી તો ૬ લેશ્યા પણ હોય. એ ત્રણ ગુણઠાણાની ૨૪ ચોવીસીને ૩ લેશ્યાએ ગુણતાં ૭૨ ચોવીસી થાય. તથા આઠમે ગુણઠાણે ૧ શુકલલેશ્યાજ હોય, અને ચોવીસી ૪. કુલ ૨૨૦ થાય, તેને ચોવીસગુણા કરતાં (૫૨૮૦) ભાંગા થાય. તે મધ્યે દુકુદ્યના ૧૨, એકોદ્યના ૫, એ ૧૭ ને શુકલ એકજ લેશ્યા હોય, મારે તે ૧૭ ભેગવતાં (૫૨૮૭) ઉદયભાંગા લેશ્યા સાથે થાય.

હવે પદ્મૃદ કહે છે—ત્યાં પહેલે ૬૮, બીજે ૩૨, ત્રીજે ૩૨, ચોથે ૬૦, કુલ (૧૯૨) પદ હોય, તેને ૬ લેશ્યાએ ગુણતાં (૧૧૫૨) પદ થાય. તથા પાંચમે (૫૨) છઠે સાતમે ૪૪, એવં ૧૪૦, તેને ૩ લેશ્યાએ ગુણતાં (૪૨૦) પદ થાય. તથા આઠમે ૨૦, તેને એક શુકલ લેશ્યાએ ગુણતાં (૨૦) પદ થાય. કુલ (૧૧૯૨) લેશ્યાએ સામાન્ય પદ થાય. તેને ચોવીસગુણા કરતાં (૩૮૨૦૮) થાય. તે મધ્યે દ્વિકોદ્યના ૨૪, અને એક ઉદ્યના ૫ ભેગવતાં (૩૮૨૩૭) પદ્મૃદ લેશ્યા સાથે ગુણતાં થાય.

ગુણસ્થાને મોહનીકર્મના સત્તાસ્થાન કહે છે—પહેલે ૩ સત્તાસ્થાન ૨૮-૨૭-૨૬ એની ભાવના સર્વ પૂર્વે કહી છે તેમ બાણવી. બીજે એક ૨૮ નું સત્તાસ્થાન હોય, ત્રીજે ૨૮-૨૭-૨૪ એમ ૩ સત્તાસ્થાન. ચોથાથી સાતમા ગુણઠાણાસુધિ ૨૮-૨૪-૨૩-૨૨-૨૧ એ પાંચ સત્તાસ્થાન હોય. આઠમે ૨૮-૨૪-૨૧ ત્યાં ૨૮-૨૪ નું ઉપશમ-સમ્યક્ત્વીને અને ૨૧ નું ક્ષાયકને હોય. નવમે ૨૮-૨૪-૨૧-૧૩-૧૨-૧૧-૫-૪-૩-૨-૧ એવં ૧૧ સત્તાસ્થાન હોય. દસમે ૨૮-૨૪-૨૧-૧ એવં ૪ સત્તાસ્થાન, તેમાં ૩ ઉપશમશ્રેણિએ અને ૧ ક્ષપકશ્રેણિએ હોય. અગ્યારમે ૨૮-૨૪-૨૧ એ ૩ સત્તાસ્થાન હોય.

ચૌદ ગુણસ્થાને નામકર્મના અધોદય સત્તાસ્થાન અને ભાંગા

કહે છે—પહેલે ૬ બંધસ્થાન, ૯ ઉદયસ્થાન, ૬ સત્તાસ્થાન હોય. બીજે ૩ બં. ૭ ઉ. ૨ સત્તા. ત્રીજે ૨ બં. ૩ ઉ. ૨ સત્તા. ચોથે ૩ બં. ૮ ઉ. ૪ સત્તા. પાંચમે ૨ બં. ૬ ઉ. ૪ સત્તા. છઠે ૨ બં. ૫ ઉ. ૪ સત્તા. સાતમે ૨ બં. ૪ ઉ. ૪ સત્તા. આઠમે ૫ બં. ૧ ઉ. ૪ સત્તા.

હવે સંવેધ કહે છે—તિહાં પહેલે ગુણઠાણે ૨૩-૨૫-૨૬-૨૮-૨૯-૩૦ એવં ૬ બંધસ્થાનક છે. તિહાં અપર્યાપ્ત એકેંદ્રિ પ્રાયોગ્ય ૨૩ બાંધતાં બાહર સૂક્ષ્મ અને પ્રત્યેક સાધારણ પદે ૪ ભાંગા થાય. તથા પર્યાપ્ત એકેંદ્રિ પ્રાયોગ્ય ૨૫ બાંધતાં ૨૦ ભાંગા અને અપર્યાપ્ત વિકલત્રિક તથા પચેંદ્રિ તિર્યચ મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય ૨૫ બાંધતાં એકેક ભાંગા. સર્વ સંખ્યાએ ૨૫ ને બંધે ૨૫ ભાંગા થાય. તથા પર્યાપ્ત એકેંદ્રિ પ્રાયોગ્ય ૨૬ બાંધતાં ૧૬ ભાંગા થાય. તથા દેવ પ્રાયોગ્ય ૨૮ બાંધતાં ૮ ભાંગા, નરકપ્રાયોગ્ય ૨૮ બાંધતાં એક ભાંગા, એવં ૨૮ બંધે ૯ ભાંગા હોય. તથા પર્યાપ્ત વિકલત્રિક પ્રાયોગ્ય ૨૯ બાંધતાં ૮-૮ ભાંગા હોય. તથા પર્યાપ્ત પચેંદ્રિ તિર્યચ પ્રાયોગ્ય ૨૯ બાંધતાં (૪૬૦૮) ભાંગા હોય. તથા પર્યાપ્ત મનુષ્યપ્રાયોગ્ય ૨૯ બાંધતાં (૪૬૦૮) ભાંગા કુલ ૨૯ બંધે (૯૨૪૦) ભાંગા થાય. અહિં તીર્થંકર સહિત દેવ પ્રાયોગ્ય ૨૯ બાંધતાં ૮ ભાંગા ન પામીએ, કેમકે સમકીત વિના તીર્થંકરનામકર્મનો બંધ ન હોય. તથા પર્યાપ્ત વિકલત્રિક પ્રાયોગ્ય ૩૦ બાંધતાં ૮-૮ ભાંગા હોય. તથા તિર્યચ પ્રાયોગ્ય ૩૦ બાંધતાં (૪૬૦૮) ભાંગા હોય. કુલ ૩૦ ના બંધે (૪૬૩૨) ભાંગા થાય. એવં ૬ બંધસ્થાને મિથ્યાત્વ ગુણઠાણે કુલ (૧૩૯૨૬) ભાંગા થાય. અને આહારકદુગ સહિત દેવપ્રાયોગ્ય ૩૦ ના બંધનો ભાંગા ૧ તથા જિનનામસહિત મનુષ્યપ્રાયોગ્ય ૩૦ બંધના ભાંગા ૮ એવં ૯ વિના બાકીના ભાંગા હોય.

પહેલે ગુણઠાણે ૨૧-૨૪-૨૫-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧ એવં ૯ ઉદયસ્થાન હોય. તિહાં આહારકસંયત, વૈક્રિયસંયત અને કેવલી એટલા મિથ્યાત્વે ન હોય. મારે તે સંબધિ ભાંગા ન કહેવા. શેષ ૪૧-૧૧-૩૨-૬૦૦-૩૧-૧૧૯૯-૧૭૮૧-૨૯૧૪-૧૧૬૪ કુલ (૭૭૭૩) ભાંગા હોય. મારે ૯ ઉદયસ્થાનના ભાંગા (૭૭૮૧) માંથી કેવલિના ૮, આહારક સાધુના ૭, અને ઉદ્યોત સહિત વૈક્રિયમનુષ્યના ૩ ભાંગા એવં ૧૮ બાદ કરતાં (૭૭૭૩) ઉદયસ્થાનના ભાંગા સર્વ જીવની

અપેક્ષાયે હોય.

મિથ્યાત્વગુણઠાણે ૬ સત્તાસ્થાન હોય તે કહે છે—ત્યાં ૯૨ ની સત્તા ચારે ગતિના મિથ્યાત્વી જીવને હોય. જેવારે કોઈક વેદકસ-મ્યગદ્દિ જીવે પૂર્વે નરકાયુ બાંધ્યું છે તેથી અંતસમયે સમ્યક્ત્વ વમીને નરકે જાય તેને અંતર્મુહુર્ત પર્થત ૮૯ ની સત્તા હોય. તથા અંતર્મુહુર્ત પછી સમ્યક્ત્વ પામે. અહિં આહારકચતુષ્ક તથા જિનનામ એ બેની સાથે નરકમાંહે સત્તા ન હોય, તેથી ૯૩ ની સત્તા નરકમાંહે ન હોય. તથા ૮૮ ની સત્તા પણ ચારે ગતિના મિથ્યાત્વી જીવને હોય. તથા ૮૬ ની સત્તા એકેદ્રિને વિષે દેવપ્રાયોગ્ય અથવા નરક-પ્રાયોગ્ય ઉવેદ્યેથકે હોય. તથા ૮૦ ની સત્તા તો ૯૩ મધ્યેથી તીર્થ-કરનામ, આહારકચતુષ્ક, પૈકિયષ્ટક, નરકદુગ, એ ૧૩ ઉવેદ્યે થકે એકેદ્રિમધ્યે હોય. તે વાર પછી તે એકેદ્રિમાંહેથી નીકલીને વિકલ-ત્રિક તથા પચેદ્રિતિર્થેચ મનુષ્ય માંહે અવતરી પર્યામિ થયા પછી પણ અંતર્મુહુર્ત લગે તેમાંહે ૮૦ ની સત્તા હોય. અને તે અંતર્મુહુર્ત વીત્યા પછી અવશ્ય વૈકિયાદિકનો બંધ હોય મારે. તથા તે ૮૦ માંથી વહી મનુષ્યદુગ ઉવેદ્યે થકે તેઉ વાઉ મધ્યે ૭૮ ની સત્તા હોય. અથવા તેઉ વાઉમાંથી આવેલા વિકલત્રિક તથા પચેદ્રિ તિર્થેચ મધ્યે પણ ૭૮ ની સત્તા અંતર્મુહુર્ત લગે હોય. અને પર્યામિ થયા પછી અવશ્ય મનુષ્યદુગ બાંધે, મારે ત્યાં ૭૮ ની સત્તા ન હોય, એમ સામાન્યે બંધ, ઉદય અને સત્તાસ્થાનક મિથ્યાત્વ ગુણઠાણે કહ્યાં.

હવે સત્તાસંવેધ ભાંગા કહે છે—તિહાં મિથ્યાત્વીને અપર્યામિ એકેદ્રિ પ્રાયોગ્ય ૨૩ બાંધતાં નવે ઉદયસ્થાન હોય. પણ તે મધ્યે ૨૫ ને ઉદયે દેવતાના ભાંગા ૮, નારકીનો ૧, એવં ૯. તથા ૨૭ ને ઉદયે દેવના ૮ તથા નારકીનો ૧ તથા ૨૮ ને ઉદયે દેવના ૧૬ અને નારકીનો ૧, તેડલાજ વળી ૨૯ ના ઉદયે પણ લેવા. તથા ૩૦ ને ઉદયે દેવના ૮, એવં (૬૦) ભાંગા ૨૩ ના બંધે ન હોય. કારણ કે નારકી તો એકેદ્રિમાં જાય નહિ, અને દેવતા પણ અપર્યામિ એકેદ્રિમાં ન જાય, મારે તેના (૬૦) ભાંગા વિના બાકી કુલ (૭૭૧૩) ઉદયભાંગા ૨૩ ને બંધે હોય. ત્યાં ૯૨-૮૮-૮૬-૮૦-૭૮- એ પાંચ સત્તાસ્થાન તો ૨૧-૨૪-૨૫-૨૬ એ ચારે ઉદયસ્થાને હોય. તિહાં ૨૫ ને ઉદયે તેઉ વાઉના જે ૭ ભાંગા છે તિહાં ૭૮ ની સત્તા હોય. અને ૨૬ ના

ઉદયે મનુષ્યના ભાંગા વિના બાકી (૩૧૧) ભાંગે તેઉં વાઉમાંહેથી આપ્યા હોય તે અપેક્ષાયે ૭૮ ની સત્તા હોય. તથા ૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧ એ પાંચ ઉદયે ૭૮ વિના ૯૨-૮૮-૮૬-૮૦ એ ૪ સત્તાસ્થાન હોય. કુલ ૨૩ ને બંધે (૪૦) સત્તાસ્થાન હોય. એમજ ૨૫ ને બંધે ૨૬ ને બંધે પણ ૪૦ સત્તાસ્થાન હોય. એટલું વિશેષ કે પર્યાપ્ત એકેંદ્રિ પ્રાયોગ્ય ૨૫ ને બંધે પોતાને ઉદયે દેવતાના પણ ઉદય ભાંગા હોય, તેથી (૭૭૬૮) ઉદયભાંગે એ બે બંધસ્થાનક હોય, અને નારકીના પાંચ ઉદયભાંગા અહિં ન હોય, પણ દેવતા જે એકેંદ્રિ પ્રાયોગ્ય ૨૫ પ્રકૃતિ બંધ કરે ત્યારે બાહર પ્રત્યેક પર્યાપ્ત પ્રાયોગ્ય ૮ ભાંગા બાંધે, શેષ ૧૨ ભાંગા ન બાંધે. કેમકે સુક્ષ્મ સાધારણ અપર્યાપ્ત મધ્યે દેવતાને ઉપજવું નથી મારે. ૨૮ ને બંધે મિથ્યાત્વીને ૩૦ અને ૩૧ એ બે ઉદયસ્થાન હોય. તિહાં ૩૦ નું પચેંદ્રિ તિર્યચ મનુષ્યને હોય. અને ૩૧ નું તિર્યચને હોય.

૨૮ ના બંધમાં ૯૨-૮૯-૮૮-૮૬ એ ચાર સત્તાસ્થાન હોય. તેમાં ૩૦ ના ઉદયે ચારે સત્તાસ્થાન. તેમાં પૂર્વબદ્ધ નરકાયુ તીર્થંકરનામવાલાને ૮૯ નું સત્તાસ્થાન મનુષ્યમાંજ હોય. બાકીના ત્રણ તિર્યચ મનુષ્યને હોય. ૩૧ ના ઉદયમાં ૮૯ વિના ૩ સત્તાસ્થાન. કેમકે તીર્થંકરનામવાલા તિર્યચગતિમાં જતા નથી. કુલ ૨૮ ના બંધમાં ૭ સત્તાસ્થાન. ૨૯ નો બંધ દેવપ્રાયોગ્ય છે તે વિના વિકલંત્રિક, તિર્યચ, મનુષ્ય આશ્રી ૨૯ બાંધતાં ૯ ઉદયસ્થાન અને ૯૨-૮૯-૮૮-૮૬-૮૦-૭૮ એવં ૬ સત્તાસ્થાન. ૨૧ ના ઉદયમાં આ છએ સત્તાસ્થાન હોય. તેમાં ૮૬ નું તે તીર્થંકરનામ બાંધેલ પૂર્વબદ્ધાયુપણાથી નરકમાં જતા અંતર્મુહુર્ત મિથ્યાત્વે રહે તે આશ્રી લાભે. ૯૨ અને ૮૮ દેવ, નારકી, મનુષ્ય, વિકલેંદ્રિય, તિર્યચ તથા એકેંદ્રિ આશ્રી લાભે. ૮૬ અને ૮૦ વિકલેંદ્રિય તિર્યચ મનુષ્ય તથા એકેંદ્રિ આશ્રી લાભે. ૭૮ એકેંદ્રિ વિકલેંદ્રિય તથા તિર્યચ આશ્રી લાભે. ૨૪ ના ઉદયમાં ૮૯ વિના ૫ સત્તાસ્થાન. તે એકેંદ્રિ આશ્રીજ લાભે. ૨૫ ના ઉદયમાં ૬ સત્તાસ્થાન ૨૧ ના ઉદયવત. ૨૬ ના ઉદયમાં ૭૮ વિના ૫ સત્તાસ્થાન. કેમકે ૮૯ નું સત્તાસ્થાન ઉપર કહ્યા પ્રમાણે નારકીમાં લાભે. અને નારકીને ૨૬ નું ઉદયસ્થાન નથી. ૨૭ ના ઉદયમાં ૭૮ ત્રિના ૫ સત્તાસ્થાન. તેમાં ૮૯ નું ઉપર કહ્યા પ્રમાણે

નારકીમાં હોય. ૯૨-૮૮ દેવ, નારકી, મનુષ્ય, તિર્યચ, એકેન્દ્રિય અને વિકલેન્દ્રિય આશ્રી હોય. ૮૬-૮૦ એકેન્દ્રિ, વિકલેન્દ્રિ, તિર્યચ અને મનુષ્ય આશ્રી હોય. ૭૮ નું સત્તાસ્થાન અહિં ન લાભે, કારણ કે ૨૭ નો ઉદય તેઉં વાઉં વિના એકેન્દ્રિય આતાપ ઉદ્યોતવાલાને તથા નારકીને છે, તેને મનુષ્યદુગનો સંભવ છે.

૨૮ ના ઉદયમાં ઉપર પ્રમાણે ૫ સત્તાસ્થાન. તેમાં ૮૯-૯૨-૮૮ તેા પૂર્વવત્. અને ૮૬-૮૦ વિકલેન્દ્રિય તિર્યચ અને મનુષ્ય આશ્રી હોય, ૨૯ ના ઉદયમાં ૭૮ વિના એજ પાંચ સત્તાસ્થાન.

૩૦ ના ઉદયમાં ૯૨-૮૮-૮૬-૮૦ એ ૪ સત્તાસ્થાન. તે વિકલેન્દ્રિ તિર્યચ તથા મનુષ્ય આશ્રી હોય. ૮૯ નું સત્તાસ્થાન નારકીમાં હોય, તેને ૩૦ નું ઉદયસ્થાન નથી તેથી. ૩૧ ના ઉદયે પણ તેજ ૪ સત્તાસ્થાન વિકલેન્દ્રિ તિર્યચ આશ્રી હોય. કુલ ૨૯ ના બંધમાં મિથ્યાત્વ આશ્રી ૪૫ સત્તાસ્થાન. દેવ આશ્રી ૨૯ નું બંધસ્થાન છે તે આ ગુણસ્થાને ન લાભે કારણ કે તીર્થંકરનામયુક્ત છે. મિથ્યાત્વે તીર્થંકરનામનો બંધ થતો નથી. ૩૦ નો બંધ મનુષ્ય અને દેવ વિના બાકી વિકલેન્દ્રિ તિર્યચ પચેન્દ્રિ આશ્રી છે, ત્યાં ૯ ઉદયસ્થાન અને ૮૯ વિના ૫ સત્તાસ્થાન છે. ૨૧-૨૪-૨૫-૨૬ ના ઉદયમાં પાંચે સત્તાસ્થાન પૂર્વવત્. ૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧ ના ઉદયમાં ૭૮ વિના ૪-૪ સત્તાસ્થાન છે. ૩૦ બાંધતાં મિથ્યાદષ્ટિને કુલ ૪૦ સત્તાસ્થાન હોય. મનુષ્યપ્રાયોગ્ય ૩૦ ના બંધમાં તીર્થંકરનામ હોવાથી અને દેવપ્રાયોગ્ય ૩૦ માં આહારકને તીર્થંકરનામ હોવાથી તે અહિં ન લાભે. કુલ ૨૧૨ સત્તાસ્થાન થાય.

બીજે ગુણમાં ૨૮-૨૯-૩૦ એ ત્રણ બંધસ્થાનક. ૨૮ નો બંધ દેવપ્રાયોગ્ય અને નરકપ્રાયોગ્ય એમ બે પ્રકારે છે. તેમાં નરકપ્રાયોગ્ય ન લાભે, દેવપ્રાયોગ્ય બાંધનાર તિર્યચ તથા મનુષ્યને ૨૮ બાંધતાં ૮ ભાંગા હોય. ૨૯ નો બંધ એકેન્દ્રિ, વિકલેન્દ્રિ, તિર્યચ, મનુષ્ય, દેવતા અને નારકીને સાસ્વાદને વર્તતાં તિર્યચ અને મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય થાય. પણ તે છદ્મું સંઘયણસંસ્થાન ન બાંધે, તેથી પૂર્વે ગણાવ્યા પ્રમાણે તિર્યચ અને મનુષ્ય બન્ને આશ્રી (૬૪૦૦) ભાંગા થાય. ૩૦ નો બંધ એકેન્દ્રિ વિકલેન્દ્રિ તિર્યચ મનુષ્ય દેવતા અને

નારકી સાસ્વાદને વર્તતાં કરે તો તિર્યચ પ્રાયોગ્ય ઉદ્યોતનામ સહિતજ કરે. તેના ભાંગા પૂર્વવત્ (૩૨૦૦) થાય. કુલ (૯૬૦૮) ભાંગા થાય.

સાસ્વાદને ૨૧-૨૪-૨૫-૨૬-૨૯-૩૦-૩૧ એવં ૭ ઉદ્યસ્થાન. ૨૧ નો ઉદ્ય એકેદ્રિ, વિકલેદ્રિ, તિર્યચ, મનુષ્ય, દેવતા આશ્રી હોય. નારકીમાં સાસ્વાદની ઉપજતો નથી; તેમાં પણ એકેદ્રિમાં બાદર પર્યાપ્તિના યશ અચશ સાથે બે ભાંગાજ લાભે. વિકલેદ્રિ તિર્યચ મનુષ્ય આશ્રી પણ અપર્યાપ્તિ સંબંધિ ભાંગો ન લાભે, માટે વિકલેદ્રિના ૬, તિર્યચ મનુષ્ય દેવતાના ૮-૮. કુલ ૩૨ ભાંગા લાભે. ૨૪ ના ઉદ્યમાં એકેદ્રિ બાદર પર્યાપ્તિના યશ અચશ સાથે બે ભાંગા લાભે. ૨૫ નો ઉદ્ય દેવગતિમાં ઉત્પન્ન થવા આશ્રીજ લાભે, તેના ૮ ભાંગા. ૨૬ ના ઉદ્યના ૫૮૨ ભાંગા. વિકલેદ્રિ તિર્યચ તથા મનુષ્યમાં ઉપજતાં લાભે, તેમાં પણ અપર્યાપ્તિનો એક ભાંગો ન લાભે, બાકીના વિકલેદ્રિના ૬, તિર્યચના ૨૮૮, મનુષ્યના ૨૮૮, કુલ ૫૮૨ ભાંગા લાભે. ૨૯ નો ઉદ્ય દેવતા નારકીને પોતાના સ્થાનમાં રહ્યા છતાં પર્યાપ્તિપણમાં સમકીતથી પડતાને લાભે. ત્યાં દેવતાના ૮, નારકીનો ૧ કુલ ૯ ભાંગા લાભે. ૩૦ નો ઉદ્ય તિર્યચ તથા મનુષ્ય પર્યાપ્તિને પ્રથમ ઉપશમસમકીતથી પડતાં લાભે. તેમજ ઉત્તર વૈક્રિય કરતાં દેવતાને લાભે. તિર્યચના ૧૧૫૨, તથા મનુષ્યના ૧૧૫૨ અને દેવતાના ૮, કુલ ૨૩૧૨ ભાંગા લાભે. ૩૧ નો ઉદ્ય પર્યાપ્તિ તિર્યચ સમકીતથી પડતાં લાભે. તેના ૧૧૫૨ ભાંગા. કુલ સાતે ઉદ્યસ્થાને ૫૦૬૭ ભાંગા થયા.

સાસ્વાદને ૯૨-૮૮ એ બે સત્તાસ્થાન. ૯૨ ની સત્તા આહાર-કચતુષ્ક બાંધી ઉપશમશ્રેણિથી પડતાં લાભે. ૮૮ ની ચારે ગતિમાં લાભે. તેનો સંવેધ કહે છે-૨૮ ને બાંધે ૩૦-૩૧ બે ઉદ્યસ્થાન. કારણ કે દેવપ્રાયોગ્ય ૨૮ પ્રકૃતિ કરણ અપર્યાપ્તિ ન બાંધે માટે બીજાં ઉદ્ય-સ્થાન તેને ન હોય. ત્યાં મનુષ્ય આશ્રી ૩૦ ને ઉદ્યે ૯૨ અને ૮૮ બે સત્તા હોય અને તિર્યચને ઉપશમશ્રેણિ ન હોય માટે ઉપશમ-શ્રેણિના અભાવે ૯૨ ની સત્તા ન હોય, માત્ર ૮૮ નીજ સત્તા હોય. તથા તિર્યચ મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય ૨૯ બાંધતાં સાતે ઉદ્યસ્થાન હોય. ત્યાં પોતપોતાને ઉદ્યસ્થાને માત્ર ૮૮ નું સત્તાસ્થાન હોય. તથા મનુષ્યને ૩૦ ને ઉદ્યે વર્તતાં ૯૨ અને ૮૮ બે સત્તા હોય. શેષ સર્વને માત્ર

૮૮ ની સત્તા હોય. એમ ૩૦ ના બધે પણ સંવેધ કહેવો. કુલ ૧૮ સત્તાસ્થાન હોય.

મિશ્રે નામકર્મના ૨૮ અને ૨૯ બે બંધસ્થાન. તિહાં તિર્યચ મનુષ્યને દેવપ્રાયોગ્ય ૨૮ નો બંધ હોય. ભાંગા ૮. અને મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય ૨૯ નો બંધ દેવ-નારકીને હોય. તિહાં સ્થિર અસ્થિર, શુભ અશુભ, યશ અયશ સાથે ૮ ભાંગા હોય. કુલ ૧૬ ભાંગા. મિશ્રે ૨૯-૩૦-૩૧ એ ત્રણ ઉદયસ્થાન. તિહાં ૨૯ ને ઉદયે દેવતાના ૮, નારકીનો ૧ એવં ૯ ભાંગા હોય ૩૦ ને ઉદયે તિર્યચના (૧૭૨૮) તથા મનુષ્યના (૧૧૫૨) એવં (૨૮૮૦) ભાંગા હોય. તથા ૩૧ ને ઉદયે પંચેદ્રિ તિર્યચ આશ્રી (૧૧૫૨) ભાંગા. કુલ મિશ્ર ગુણઠાણે (૪૦૪૧) ઉદયભાંગા હોય. અને ૯૨ તથા ૮૮ બે સત્તા હોય. સંવેધ કહે છે—૨૮ ને બંધે ૩૦ અને ૩૧ બે ઉદયસ્થાન હોય. તેને ૯૨-૮૮ એ બે સત્તા હોય. તથા ૨૯ ના બંધે ૨૯ નું એકજ ઉદયસ્થાન હોય. ત્યાં પણ તેજ બે સત્તાસ્થાન. કુલ ૬ સત્તાસ્થાન હોય.

ચોથે ગુણઠાણે ૨૮-૨૯-૩૦ એ ત્રણ બંધસ્થાન. તિહાં તિર્યચ મનુષ્યને દેવપ્રાયોગ્ય ૨૮ ના બંધે ૮ ભાંગા. તથા મનુષ્યને દેવપ્રાયોગ્ય જિનનામ સહિત ૨૯ ના બંધે ૮ ભાંગા. તથા દેવ નારકીને મનુષ્યપ્રાયોગ્ય ૨૯ ના બંધે ૮ ભાંગા. તથા દેવ નારકીને જિનનામ સહિત મનુષ્યપ્રાયોગ્ય ૩૦ ના બંધે ૮ ભાંગા. કુલ ૩૨ ભાંગા થયા.

હવે ૨૧-૨૫-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧ એ આઠ ઉદયસ્થાન હોય. ત્યાં ૨૧ ના ઉદયે દેવતાના ૮, મનુષ્યના ૮, તિર્યચના ૮, નારકીનો ૧, એવં ૨૫ ભાંગા હોય. તથા ૨૫ ના ઉદયે વૈકિય મનુષ્ય તિર્યચના તથા દેવતાના ૮-૮, નારકીનો ૧ કુલ ૨૫ ભાંગા. તથા ૨૬ ના ઉદયે મનુષ્યના ૨૮૮, તિર્યચના ૨૮૮, કુલ ૫૭૬. તથા ૨૭ ના ઉદયે પણ ૨૫ ના ઉદયની પેઠે ૨૫ ભાંગા. તથા ૨૮ ના ઉદયે મનુષ્યના ૫૭૬, તિર્યચના ૫૭૬, વૈકિય મનુષ્યના ૮, વૈકિય તિર્યચના ૧૬, દેવતાના ૧૬, નારકીનો ૧ કુલ (૧૧૬૩)

૨૯ ના ઉદયે મનુષ્યના ૫૭૬, તિર્યચના ૧૧૫૨, વૈકિયમનુષ્યના ૮, વૈકિય તિર્યચના ૧૬, દેવતાના ૧૬, નારકીનો ૧ કુલ (૧૭૬૯)

થયા. ૩૦ ના ઉદયે મનુષ્યના ૧૧૫૨, તિર્યચના ૧૭૨૮, વૈકિય તિર્યચના ૮, દેવતાના ૮, કુલ (૨૮૯૬) થયા. ૩૧ ના ઉદયે તિર્યચના (૧૧૫૨) કુલ ચોથે ગુણઠાણે (૭૬૬૧) ઉદય ભાંગા થયા.

હવે સત્તાસ્થાન કહે છે—૯૩-૯૨-૮૯-૮૮ એ ચાર સત્તાસ્થાન. અપ્રમત્તસંવતી વા અપૂર્વકરણી તીર્થંકર અને આહારક સહિત ૩૧ બાંધીને પછી દેવતા થાય ત્યાં ૯૩ ની સત્તા હોય. આહારક બાંધીને પડે ત્યારે મિથ્યાત્વે જઘ ચારે ગતિમાં ઉપજે તેને ૯૨ ની સત્તા હોય. દેવ મનુષ્યમાં મિથ્યાત્વ નાહુ પામેલને પણ ૯૨ ની સત્તા હોય. દેવ નારકી અને મનુષ્ય અવિરતિને તીર્થંકર સહિત ૮૯ ની સત્તા હોય. ૮૮ ની સત્તા ચારે ગતિમાં સમકીતીને હોય. હવે સંવેધ કહે છે — ૨૮ ના બંધે તિર્યચ મનુષ્યને ૮ ઉદયસ્થાન, તેમાં ૨૫-૨૭ નું ઉદયસ્થાન વૈકિયતિર્યચ મનુષ્ય આશ્રી બાણુવું. દરેક ઉદયસ્થાને ૯૨-૮૮ એ બે સત્તાસ્થાન હોય, એટલે ૧૬. ૨૯ નો બંધ બે પ્રકારે—દેવ પ્રાયોગ્ય અને મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય. તેમાં દેવપ્રાયોગ્ય જિનનામ સહિત મનુષ્યજ બાંધે છે, તેને ૩૧ ના ઉદય વિના ૭ ઉદયસ્થાન હોય. દરેક ઉદયે ૯૩-૮૯ એ બે સત્તાસ્થાન હોય. મારે ૧૪. મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય ૨૯ નો બંધ દેવતા અને નારકી બાંધે છે. તેમાં નારકીને ૨૧-૨૫-૨૭-૨૮-૨૯ એ પાંચ ઉદયસ્થાન. તેમાં ૩૦ નું ઉદયસ્થાન ભેળવતાં દેવતાને ૬ ઉદયસ્થાન. તે ઉદ્યોતનામ વેદતાં બાણુવું. ઉત્તર વૈકિયપણામાં તે છ એ ઉદયસ્થાને ૯૨-૮૮ એ બે સત્તાસ્થાન મારે ૧૨. મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય જિનનામ સહિત દેવતા અને નારકી ૩૦ નો બંધ કરે. તેમાં દેવતાને ૬ ઉદયસ્થાન અને ૯૩-૮૯ એ બે સત્તાસ્થાન મારે ૧૨. તથા નારકીને પૂર્વોક્ત ૫ ઉદયસ્થાન, સત્તા એક ૮૯ ની હોય. કુલ ૫૪ સત્તાસ્થાન હોય.

પાંચમે ગુણઠાણે ૨૮-૨૯ એ બે બંધસ્થાન. ત્યાં મનુષ્ય અને તિર્યચ દેશવિરતિ દેવપ્રાયોગ્ય ૨૮ બાંધે. ત્યાં ૮ ભાંગા. તથા જિન નામ સહિત ૨૯ નો બંધ દેશવિરતિ મનુષ્ય બાંધે. ત્યાં ૮ ભાંગા. કુલ ૧૬ ભાંગા. ૨૫-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧ એ છ ઉદયસ્થાન હોય. ત્યાં ૨૮ ના બંધે પહેલા ૪ ઉદયસ્થાન તો વૈકિયતિર્યચ મનુષ્યને હોય. દરેકને એકેક ભાંગા એમ ૪ ભાંગા થયા. તથા ૨૮-૨૯ એ બે ઉદય સામાન્ય તિર્યચ મનુષ્યને તથા વૈકિયને પણ હોય. ત્યાં ઉદય-

ભાંગા ૬. તથા ૩૦ નો ઉદય તિર્થંચ તથા મનુષ્યને હોય. ૬ સંઘયણને ૬ સંસ્થાન સાથે ૩૬, તે સુસ્વર દુઃસ્વર સાથે ૭૨, તે શુભ અશુભ ખગતિ સાથે ૧૪૪ તિર્થંચના, તથા ૧૪૪ મનુષ્યના, તથા ૧ વૈકિંચ તિર્થંચનો મલી કુલ (૨૮૯) ભાંગા. તથા ૩૧ નો ઉદય તિર્થંચને હોય. તેના પણ (૧૪૪) ભાંગા કુલ (૪૪૩) ભાંગા ૨૮ ને બંધે થયા. તથા ૨૯ ને બંધે ૨૫-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ એ પાંચ ઉદયસ્થાન હોય. ત્યાં પહેલા ૪ ઉદયસ્થાન વૈકિંચના છે તેનો ભાંગો એકેક તથા ૩૦ ના ઉદયે ૧૪૪. કુલ ૧૪૮ ભાંગા થયા. કુલ ૨૯ ને બંધે (૫૯૧) ભાંગા થયા.

હવે સત્તા કહે છે—૯૩-૯૨-૮૯-૮૮ એ ૪ સત્તાસ્થાન હોય. તિહાં જે અપ્રમત્ત અપૂર્વકરણવાલો તીર્થંચર તથા આહારક બાંધીને પડે તે પરિણામે દેશવિરતિ થાય. તેને ૯૩ ની સત્તા હોય. શેષની ભાવના ચોથાની પેઠે જાણવી. હવે સંવેધ કહે છે—દેશવિરતિ મનુષ્યને ૨૮ ને બંધે ૨૫-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ એ પાંચ ઉદયસ્થાન હોય. તિહાં ફરેકને ૯૨-૮૮ એ બે સત્તાસ્થાન હોય. તેમ તિર્થંચને પણ ૩૧ સહિત ૬ ઉદયે ૯૨-૮૮ એ બે સત્તાસ્થાન. તથા ૨૯ નો બંધ દેશવિરતિ મનુષ્યનેજ હોય. તિહાં ૨૫-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ એ પાંચે ઉદયસ્થાને ૯૩-૮૯ એ બે બે સત્તાસ્થાન હોય, કુલ દેશવિરતિએ ૨૨ સત્તાસ્થાન હોય.

હવે પ્રમત્તે બંધાદિક સંવેધ કહે છે—પ્રમત્ત સાધુને ૨૮-૨૯ એ બે બંધસ્થાન દેશવિરતિ મનુષ્યની પેઠે જાણવા. તિહાં પ્રત્યેક બંધે મનુષ્યના ૮-૮ લેતાં ૧૬ ભાંગા થાય. તથા ૨૫-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ એ પાંચ પાંચ ઉદયસ્થાન હોય. ત્યાં પ્રથમના ૪ ઉદયે તો આહારક અને વૈકિંચ શરીર કરનારા સાધુની અપેક્ષાએ લેવા ત્યાં ૨૫ ના તથા ૨૭ ના ઉદયે બે બે ભાંગા. તથા ૨૮ અને ૨૯ ના ઉદયે ચાર ચાર ભાંગા. ૩૦ નો ઉદય સામાન્ય મનુષ્યને હોય. ત્યાં બે આહારક વૈકિંચના અને ૧૪૪ સ્વભાવિક મનુષ્યના મલી કુલ એકેકા બંધસ્થાનકે ૧૫૮ ભાંગા કરતાં ૩૬૬ ઉદયભાંગા થાય. ત્યાં ૯૩-૯૨-૮૯-૮૮ એ ચાર સત્તાસ્થાન હોય.

હવે સંવેધ કહે છે—૨૮ ને બંધે પાંચે ઉદયે ૯૨-૮૮ એ બે

સત્તા હોય. તિહાં આહારકે ૯૨ નીજ સત્તા. અને જિનનામ સત્તાએ છતાં ૨૮ નો બંધ ન હોય મારે. ૯૩-૯૯ એ બે સત્તા ૨૯ ને બંધે પાંચે ઉદયસ્થાનકે હોય. કારણકે ૨૯ નો બંધ જિનનામ બાંધતાંજ હોય. એમ કુલ ૨૦ સત્તાસ્થાન પ્રમત્ત ગુણુઠાણે હોય.

અપ્રમત્તે બંધાર્થક સંવેધ કહે છે—અપ્રમત્ત સાધુને ૨૮-૨૯ ૩૦-૩૧ એ ચાર બંધસ્થાન હોય. ત્યાં પ્રથમના બે પ્રમત્તની પેઠે જાણવા. તથા આહારકદુગ સહિત બાંધતાં અનુક્રમે ૩૦-૩૧ બંધ હોય. એ ચારે બંધસ્થાને એકેક ભાંગો કરતાં ૪ ભાંગા થાય. કારણ કે અહિં અસ્થિર, અશુભ, અયશનો બંધ નથી મારે. તથા દરેક બંધસ્થાને ૨૯ અને ૩૦ એ બે બે ઉદયસ્થાન હોય. તિહાં જે પ્રમત્તથકો વૈકિય તથા આહારક આરંભી અપ્રમત્તે આવે તેને ઉદ્યોતને ઉદયે ૨૯ નો ઉદય હોય. તથા ૩૦ નો ઉદય સહજ હોય. તિહાં દરેક ઉદયે એક ભાંગો વૈકિયનો તથા આહારકનો, એવં બે ઉદયે બે ભાંગા. તથા સંયત અપ્રમત્તને ૩૦ ને ઉદયે પૂર્વે પાંચમે ગુણુઠાણે ૧૪૪ ભાંગા કહ્યા તે હોય. કુલ એકેકા બંધે ઉદયભાંગા ૧૪૮ હોય. કુલ ૪ બંધના મહી (૫૯૨) ઉદયભાંગા હોય. તિહાં ૨૮ ને બંધે બે ઉદયે ૮૮ ની સત્તા હોય. અને ૨૯ ને બંધે બે ઉદયે ૮૯ ની સત્તા હોય. તથા ૩૦ ને બંધે બે ઉદયે ૯૦ ની સત્તા હોય. તથા ૩૧ ને બંધે બે ઉદયે ૯૧ ની સત્તા હોય. અહિં જે તીર્થંકર તથા આહારક નિશ્ચે બાંધે તેને એકેકી સત્તા હોય. એવં કુલ ૮ સત્તા હોય.

હવે અપૂર્વકરણે બંધોદય સત્તા સંવેધ કહે છે—૨૮-૨૯-૩૦ ૩૧-૧ એ પાંચ બંધસ્થાન હોય. તિહાં પ્રથમના ૪ અપ્રમત્તની પેઠે લેવા. તથા એક યશકીર્તિનો બંધ તે સાતમે ભાગે દેવપ્રાયોગ્ય બંધ-વિચ્છેદે હોય. તિહાં દરેકે એકેક ભાંગો હોય. કુલ બંધભાંગા ૫. તિહાં દરેક બંધસ્થાને ૩૧ નોજ ઉદય હોય. તિહાં પ્રથમ સંઘયણને ૬ સંસ્થાન સાથે ૬ ભાંગા, તે શુભ-અશુભ ખગતિએ ૧૨, તે સુસ્વર દુઃસ્વરે ૨૪ ભાંગા થાય. કોષક આચાર્ય પહેલા ત્રણ સંઘયણે ઉપશમ-શ્રેણિનો આરંભ માને છે તેના મતે ૭૨ ઉદયભાંગા હોય. કુલ પાંચે ઉદયે (૩૬૦) ભાંગા થાય. તથા તિહાં પ્રથમના ૪ બંધસ્થાને ૩૦ ને ઉદયે અનુક્રમે ૮૮-૮૯-૯૦-૯૧ એકેક સત્તાસ્થાન હોય. એકને બંધે

૩૦ ને ઉદયે એ ચારે સત્તા હોય. કુલ ૮ સત્તાસ્થાન હોય.

નવમે દશમે ગુણઠાણે ૧ બંધ ૧ ઉદય અને ૮ સત્તાસ્થાન હોય. તથા છઠ્ઠસ્થ સાધુને ઉપશાંતમોહ, ક્ષીણમોહ અને કેવલીજન તે સયોગી તથા અયોગીકેવલી, એ ચાર ગુણઠાણાવાલાને નામકર્મનો બંધ ન હોય. તેથી અગ્યારમે એક ૩૦ નો ઉદય અને ૪ સત્તાસ્થાન હોય. બારમે ૧ ઉદય ૪ સત્તા. તેરમે ૮ ઉદયસ્થાન અને ૪ સત્તાસ્થાન. ચૌદમે બે ઉદય અને ૬ સત્તાસ્થાન હોય.

હવે નવમે તથા દશમે ગુણઠાણે બંધાદિક કહે છે—૧ યશ-કીર્તિના બંધ અને ૩૦ નો ઉદય હોય. તિહાં ક્ષપકને ભાંગા ૨૪, ઔપશમિકને ત્રણ સંઘયણ સાથે ઉદયનાં ભાંગા ૭૨ હોય તથા ૯૩-૯૨-૮૯-૮૮-૮૦-૭૬ ૭૬-૭૫ એ ૮ સત્તાસ્થાન હોય. તિહાં પહેલી ૪ સત્તા ઉપશમક્રેણિએ હોય. તથા ક્ષપકક્રેણિએ પણ જ્યાંસુધિ નામકર્મની ૧૩ પ્રકૃતિ ક્ષય ન થાય ત્યાંલગે જાણવી. તે ૧૩ બપાવ્યા પછી ૮૦-૭૯-૭૬-૭૫ એ ચાર સત્તાસ્થાન હોય. અગ્યારમે બંધાલાવે ૩૦ ગુજ ઉદયસ્થાન હોય. તિહાં ભાંગા ૭૨ અને ૯૩-૯૨-૮૯-૮૮ એ ૪ સત્તા હોય. તથા બારમે ૩૦ નો ઉદય, તિહાં ભાંગા ૨૪, તિહાં પણ તીર્થંકરનામ સહિતને સર્વ સંસ્થાનાદિક પ્રશસ્ત હોય મારે ૧ ભાંગા. તિહાં ૮૦-૭૬ એ બે સત્તા તીર્થંકરને તથા ૭૬-૭૫ એ બે કેવલિને હોય, એવં ૪ સત્તા હોય. તેરમે ૨૦-૨૧-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯ ૩૦-૩૧ એ ૮ ઉદયસ્થાનના ભાંગા (૬૦૦) પૂર્વે સામાન્યદેશે વિચાર્યા છે તિહાંથી જાણવા. અહિં ૮૦-૭૯-૭૬-૭૫ એ ૪ સત્તાસ્થાન હોય. તેનો સવેધ સંજો પર્યાપ્ત દ્વારમાં કહ્યો છે ત્યાંથી જાણવો.

ચૌદમે ૯-૮ બે ઉદય હોય. તેના ભાંગા બે અને ૮૦-૭૯-૭૬ ૭૫-૯-૮ એ ૭ સત્તા હોય. તિહાં તીર્થંકરને ૯ ને ઉદયે ૮૦-૭૬-૯ એ ત્રણ સત્તા હોય. તથા સામાન્ય કેવલિને ૮ ને ઉદયે ૭૯-૭૫-૮ એ ત્રણ સત્તા હોય. એમ ૧૪ ગુણઠાણે ૮ કર્મનો બંધ, ઉદય સત્તા સવેધ કહ્યો.

પહેલે ગુણઠાણે ૨૩ ને બંધે ૪, ૨૫ ને બંધે ૨૫, ૨૬ ને બંધે ૧૬, ૨૮ ને બંધે ૯, ૨૯ ને બંધે ૯૨૪૦, ૩૦ ને બંધે ૪૬૩૨ ભાંગા હોય. છઠ્ઠે બંધસ્થાને (૧૩૯૨૬) ભાંગા હોય. બીજે ગુણઠાણે ૨૮ ને

અંધે ૮, ૨૯ ને અંધે ૬૪૦૦, ૩૦ ને અંધે ૩૨૦૦, કુલ (૯૬૦૮) ભાંગા હોય. મિશ્રાદિક ગુણુઠાણે ભાંગા થોડા છે મારે પૂર્વે કહ્યા મુજબ જાણી લેવા.

પહેલે ગુણુઠાણે ૨૧ ના ઉદયે ૪૧, ૨૪ ના ઉદયે ૧૧, ૨૫ ના ઉદયે ૩૨, ૨૬ ના ઉદયે ૬૦૦, ૨૭ ને ઉદયે ૩૧, ૨૮ ને ઉદયે ૧૧૯૯, ૨૯ ને ઉદયે ૧૭૮૧, ૩૦ ના ઉદયે ૨૯૧૪, ૩૧ ને ઉદયે ૧૬૬૪ ભાંગા હોય. નવે ઉદયસ્થાને કુલ (૭૭૭૩) ભાંગા હોય. બીજે ગુણુઠાણે ૨૧ ને ઉદયે ૮ મનુષ્યના, ૬ વિકલેન્દ્રિના, ૮ દેવતાના, ૮ તિર્યચના, બે એકેન્દ્રિના, એવં ૩૨, ૨૪ ને ઉદયે બે તિર્યચના, તથા ૨૫ ને ઉદયે ૮ દેવતાના, ૨૬ ને ઉદયે ૨૮૮ મનુષ્યના, ૨૮૮ તિર્યચના, ૬ વિકલેન્દ્રિના, કુલ ૫૮૨, ૨૯ ને ઉદયે દેવતાના ૮, નારકીના ૧, એવં ૯, ૩૦ ને ઉદયે ૧૧૫૨ મનુષ્યના, ૧૧૫૨ તિર્યચના, ૮ દેવતાના, કુલ ૨૩૧૨, ૩૧ ને ઉદયે ૧૧૫૨ તિર્યચના હોય. કુલ સાતે ઉદયે (૪૦૯૭) ઉદયભાંગા હોય. મિશ્રાદિક ગુણુઠાણે ઉદયભાંગા પૂર્વવત જાણી લેવા.

હવે ગત્યાદિક માર્ગશ્રાવ્યે અંધાદિક કહે છે—નારકીને ૨૯-૩૦ એ બે અંધસ્થાન. તિર્યચને ૨૩-૨૫ ૨૬-૨૮-૨૯-૩૦ એ છ અંધસ્થાન. મનુષ્યને ૨૩-૨૫-૨૬-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧-૧ એ આઠ અંધસ્થાન. દેવતાને ૨૫-૨૬-૨૯-૩૦ એ ચાર અંધસ્થાન. નારકીને ૨૧-૨૫-૨૭-૨૮-૨૯ એ પાંચ ઉદયસ્થાન. તિર્યચને ૨૧-૨૪-૨૫-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧ એ નવ ઉદયસ્થાન. મનુષ્યને ૨૦-૨૧-૨૫-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧ ૯-૮ એ અગ્યાર ઉદયસ્થાન. દેવતાને ૨૧-૨૫-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ એ છ ઉદયસ્થાન. નારકીને ૯૨-૮૯-૮૮ એ ત્રણ સત્તાસ્થાન. તિર્યચને ૯૨-૮૮-૮૬-૮૦-૭૮ એ પાંચ સત્તાસ્થાન. મનુષ્યને ૭૮ વિના અગ્યાર સત્તાસ્થાન. દેવતાને ૯૩-૯૨-૮૯-૮૮ એ ચાર સત્તાસ્થાન.

હવે સવેધ કહે છે—નારકીને તિર્યચ પ્રાયોગ્ય ૨૯ અંધતાં પોતાના પાંચે ઉદયસ્થાને ૯૨-૮૮ એ બે સત્તાસ્થાન હોય. તીર્થંકર નામની સત્તાએ તિર્યચ પ્રાયોગ્ય અંધ ન હોય તેથી ૮૯ ની સત્તા ન હોય. તથા મનુષ્યપ્રાયોગ્ય ૨૯ ને અંધે પાંચે ઉદયે ૯૨-૮૯-૮૮ એ ત્રણ સત્તા હોય. કુલ ૨૯ ને અંધે ૧૫ સત્તાસ્થાન હોય. તથા ઉદ્યોત સહિત તિર્યચ પ્રાયોગ્ય ૩૦ ને અંધે ૨૯ ના અંધની પેઠે

પાંચે ઉદયે ૯૨-૮૮ એ બે સત્તા હોય. તથા જિનનામ સહિત મનુ-
ષ્ય પ્રાયોગ્ય ૩૦ ને બંધે પાંચે ઉદયે એક ૮૯ ની સત્તા હોય. કુલ
નારકીને વિષે ૪૦ સત્તાસ્થાન હોય. તિર્યચને વિષે બધાદય સત્તા
સંવેધ કહે છે—૨૩ ને બંધે ૨૧-૨૪-૨૫-૨૬ એ ચારે ઉદયે ૯૨-૮૮
-૮૬-૮૦-૭૮ એ પાંચ પાંચ સત્તા. બાકીના ૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧ એ
પાંચ ઉદયે ૭૮ વિના ચાર ચાર સત્તા હોય, કુલ ૨૩ ને બંધે ૪૦
સત્તા હોય. તેમ ૨૫ તથા ૨૬ ને બંધે પણ ૪૦-૪૦ સત્તા હોય.
તથા ૨૯-૩૦ ને બંધે પણ ૪૦ સત્તા કહેવી. એટલું વિશેષ જે
મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય ૨૯ ને બંધે દરેક ઉદયસ્થાને ૭૮ વિના ૪ સત્તા-
સ્થાન હોય. તથા ૨૮ ને બંધે ૨૪ વિના ૮ ઉદયસ્થાન હોય. તિહાં
૨૧-૨૬-૨૮-૨૯-૩૦ એ પાંચે ઉદયસ્થાન ક્ષાયક સમ્યગ્દષ્ટિને અથવા
પૂર્વે આપુણ્ય બાંધેલા અને મોહનીની ૨૨ સત્તાવાલા વેદક સમ્ય-
ગ્દષ્ટિને હોંચ. એ દરેક ઉદયે ૯૨-૮૮ એ બે સત્તા હોય. ૨૫ અને
૨૭ નો ઉદય વૈક્રિય તિર્યચને હોય. તિહાં પણ ૯૨-૮૮ એ બે સત્તા
હોય. ૩૦ અને ૩૧ નો ઉદય સર્વ પર્યામિએ પર્યામિ સમ્યગ્દષ્ટિ તથા
તથા મિથ્યાદષ્ટિને હોય, ત્યાં દરેક ઉદયે ૯૨-૮૮-૮૬ એ ત્રણ સત્તા
હોય. પણ આહિં ૮૬ ની તો મિથ્યાદષ્ટિનેજ હોય સમ્યગ્દષ્ટિ તો
અવશ્ય દેવદુગાદિ બાંધે તેથી તેને ૮૬ ની સત્તા ન હોય. ૨૮ ને
બંધે ૧૮ સત્તાસ્થાન હોય. કુલ તિર્યચ મધ્યે ૨૧૮ સત્તાસ્થાન હોય.

મનુષ્યગતિને વિષે સંવેધ કહે છે—તિહાં મનુષ્યને ૨૩ ને બંધે
૨૧-૨૫-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ એ સાત ઉદયસ્થાન હોય. તે મધ્યે
૨૫-૨૭ એ બે ઉદય વૈક્રિયને હોય, પણ આહારકને ૨૩ નો બંધ
નથી તેથી તે ન લેવો. એ બે ઉદયે ૯૨-૮૮ એ બે સત્તા. અને
બીજા પાંચ ઉદયે ૯૨-૮૮-૮૬-૮૦ એ ચાર સત્તા હોય. કુલ ૨૩ ને
બંધે ૨૪ સત્તા હોય. એમ ૨૫ ને તથા ૨૬ ને બંધે પણ ૨૪-૨૪
સત્તા હોય. તથા મનુષ્ય અને તિર્યચ પ્રાયોગ્ય ૨૯ અને ૩૦ ને બંધે
પણ એમજ ૨૪ સત્તા હોય. તથા ૨૮ ને બંધે પણ ૭ ઉદય છે.
તેમાં ૨૧-૨૬ નો ઉદય સમ્યગ્દષ્ટિને કરણ અપર્યામિ વેલાએ હોય.
તથા ૨૫-૨૭-૨૮-૨૯ એ ચાર માહેલા બે બે ઉદય અનુક્રમે વૈક્રિય
આહારક કરતાં સમ્યગ્દષ્ટિને હોય. ૩૦ નો ઉદય મિથ્યાત્વીને પણ
હોય. એ ઉદયે ૯૨-૮૮ એ બે બે સત્તા હોય. તથા ૩૦ ને ઉદય

નરક પ્રાયોગ્ય ૨૮ ને બંધે ૮૯-૮૬-૯૨-૮૮ એ ચાર સત્તા હોય. કુલ ૨૮ ને બંધે ૧૬ સત્તા હોય. તથા જિનનામ સહિત દેવપ્રાયોગ્ય ૨૯ ને બંધે ૭ ઉદય ૨૮ ના બંધની પેઠે લેવા, પણ એટલું વિશેષ જે ૩૦ નો ઉદય સમ્યક્ત્વીને લેવો, તેથી—સાતે ઉદયે ૯૩-૮૯ એ બે સત્તા હોય. તિહાં આહારકને તો ૯૩ નીજ સત્તા હોય. કુલ જિનનામ સહિત ૨૯ ને બંધે ૧૪ સત્તા હોય. તથા આહારકદુગ સહિત ૩૦ ને બંધે ૨૯-૩૦ એ બે ઉદયસ્થાન હોય. તિહાં આહારકશરીર પ્રમત્ત ગુણઠાણે કરીને અંતકાલે અપ્રમત્તે આવે તેની અપેક્ષાએ ૨૯ નો ઉદય લેવો. બીજે સ્થાને ૩૦ નો ઉદય હોય. તિહાં દરેક ઉદયે ૯૨ ની સત્તા હોય. તથા ૩૧ ને બંધે એક ૩૦ નો ઉદય હોય. ત્યાં ૯૩ નીજ સત્તા હોય. તથા એકને બંધે ૩૦ નો ઉદય અને ૯૩-૯૨-૮૯-૮૮-૮૦ ૭૯-૭૬-૭૫ એ આઠ સત્તાસ્થાન હોય. કુલ ૨૩-૨૫-૨૬ ના બંધને વિષે ૨૪-૨૪ સત્તા, અને ૨૮ ના બંધે ૧૬ તથા મનુષ્ય તિર્યચ પ્રાયોગ્ય ૨૯ તથા ૩૦ ના બંધે ૨૪-૨૪ સત્તા, તથા દેવપ્રાયોગ્ય તીર્થંકર સહિત ૨૯ ના બંધે ૧૪ સત્તા, તથા ૩૧ ના બંધે ૧ સત્તા, અને ૧ ના બંધે ૮ સત્તા. કુલ મનુષ્ય મધ્યે (૧૫૯) સત્તા હોય.

હવે દેવગતિને વિષે સંવેધ કહે છે—દેવતાને ૨૫ ને બંધે ૨૧-૨૫-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦ એ છએ ઉદયે ૯૨-૮૮ એ બે સત્તા હોય. એમ ૨૬ તથા ૨૯ ને બંધે પણ જાણવું. તથા ઉદ્યોત સહિત તિર્યચ પ્રાયોગ્ય ૩૦ ને બંધે પણ એમજ જાણવું. તથા જિનનામ સહિત મનુષ્ય પ્રાયોગ્ય ૩૦ ને બંધે છએ ઉદયે ૯૩-૮૯ એ બે સત્તા હોય. એમ ૪ બંધ મધ્યે ૩૦ નો બંધ મનુષ્ય તથા તિર્યચ પ્રાયોગ્ય હોય, મારે તે બે સ્થાન ગણતાં પાંચે સ્થાને ૧૨-૧૨ સત્તા હોય. કુલ દેવ-મધ્યે ૭ સત્તાસ્થાન હોય. એમ ગતિ આશ્રી સંવેધ કહ્યો.

હવે ઇંદ્રિ આશ્રી બંધોદય સત્તા કહે છે—એકેંદ્રિ, વિકલેંદ્રિ, પંચેંદ્રિને વિષે અનુક્રમે બંધસ્થાન કહે છે—એકેંદ્રિને ૨૩-૨૫-૨૬-૨૯ ૩૦ એ પાંચ બંધસ્થાન હોય. તથા વિકલત્રિકને પણ એજ પાંચ બંધ-સ્થાન. તથા પંચેંદ્રિને ૨૩-૨૫-૨૬-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧-૧ એ આઠ બંધસ્થાન હોય. તથા એકેંદ્રિને ૨૧-૨૪-૨૫-૨૬-૨૭ એ પાંચ ઉદય-સ્થાન. તથા વિકલત્રિકને ૨૧-૨૬-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧ એ છ ઉદયસ્થાન. તથા પંચેંદ્રિને ૨૦-૨૧-૨૫-૨૬-૨૭-૨૮-૨૯-૩૦-૩૧-૬-૮ એ અગ્યાર

ઉદયસ્થાન. તથા ૯૨-૮૮-૮૬-૮૦-૭૮ એ પાંચ સત્તાસ્થાન વિકલત્રિકને તથા એકેદ્રિને હોય. પંચેદ્રિને ૯૩-૮૨-૮૯-૮૮-૮૬-૮૦-૭૮-૭૮-૭૬ ૭૫-૮-૮ એ બારે સત્તાસ્થાન હોય. એનો સવેધ પૂર્વે ચૌદ જીવભેદ નામકર્મનો કહ્યો છે ત્યાંથી જાણી લેવો.

એ ભલે પ્રકારે અત્યંત ઉપયોગ રાખીને આઠે કર્મ પ્રકૃતિના સ્થાન બંધ ઉદય સત્તા કર્મની તેના સવેધ ગત્યાદિક ૧૪ ભેદે તથા ઉત્તર દર ભેદે સત્પદ પ્રરૂપણાદિક આઠ અનુયોગદ્વારને વિષે પ્રકૃતિ, સ્થિતિ, રસ, પ્રદેશબંધ, એ ચાર પ્રકારે જાણવા. તિહાં પ્રકૃતિ આશ્રી બંધ, ઉદય, સત્તાસ્થાન પૂર્વે કહ્યાં તેને અનુસારે સ્થિતિના બંધાદિ સ્થાન, રસસ્થાન તથા પ્રદેશસ્થાન પણ માર્ગણાદ્વારે એ પ્રકારે અનુક્રમે કહેવાં. અહિં બંધોદય સત્તાનો સવેધ કહ્યો, પણ ઉદીરણા ન કહી તે કહે છે—ઉદયથકી ઉદીરણા જુદી નથી, કાલ-પ્રાપ્ત કર્મનું અનુભવવું તે ઉદય કહીએ, અને અપ્રાપ્તકાલે ઉદયાવ-લિથકી બાહર રહ્યા એવા જે કર્મદલ તથા રસ, જેનો ઉદયકાલ આવ્યો નથી તે કર્મદલને જીવ, કપાયસહિત યોગ, એવે નામે જે વીર્ય વિશેષ તેણે કરી આકર્ષીને ઉદય આવ્યા દલમાંહે ભેલીને ઉદયપ્રાપ્ત કર્મપરમાણુ સાથે અનુભવે તેને ઉદીરણા કહીએ. મારે ઉદય અને ઉદીરણાના સ્વામિત્વપણું આશ્રીને કાંઈ વિશેષ નથી. “જાત્ય ઉદય તત્ય ઉદીરણા, જાત્ય ઉદીરણા તત્ય ઉદય” એ વચન પ્રમાણથકી એમ જાણવું. પરંતુ એટલું વિશેષ જે ૪૧ પ્રકૃતિ મુકીને શેષ સર્વ પ્રકૃતિનો ઉદય અને ઉદીરણા સાથેજ સમકાલે પ્રવર્તે મારે જે ઉદયનો સ્વામિ તેહીજ ઉદીરણાનો પણ સ્વામી જાણવો. જ્ઞાનાવરણી ૫, અંતરાય ૫, દર્શનાવરણી ૯, વેદની ૨, મિથ્યાત્વ-મોહની, સમ્યક્ત્વમોહની, સંજવસન લોભ, વેદ ૩, આયુષ્ય ૪, મનુ-ષ્યદુગ, ત્રસતિગ, સુભગ, આદ્ય, યશકીર્તિ, તીર્થંકરનામ, એ ૯ નામ-કર્મની, ઉંચ ગોત્ર, એ ૪૧ પ્રકૃતિ જાણવી. બંધયોગ્યે ૧૨૦ પ્રકૃતિ-માંથી તીર્થંકરનામ, આહારકદુગ વિના શેષ ૧૧૭ પ્રકૃતિ બાંધે. તે મિથ્યાત્વનો વેદક એવો મિથ્યાદષ્ટિ જીવ મિથ્યાત્વ ગુણકાણે રહ્યો થકો બાંધે. જિનનામ સમકીર્તી બાંધે. તથા આહારકદુગ સંયમી બાંધે. તે બન્ને મિથ્યાત્વ ગુણકાણે નથી મારે તે ત્રણ પ્રકૃતિ ન બાંધે. બીજે ગુણકાણે જિનનામ, આહારકદુગ, નપુંસક વેદ, નરકતિગ,

છેલ્લું સંઘયણ, છેલ્લું સંસ્થાન, આતાપ, સ્થાવર, સૂક્ષ્મ, સાધારણ, અપર્યાપ્ત, જાતિ ચાર, મિથ્યાત્વમોહની, એ ૧૯ વિના શેષ ૧૦૧ પ્રકૃતિ બાંધે. તિર્યચતિગ, થીણુદ્વિત્રિક, દૌર્ભાગ્યત્રિક, અનંતાનુબંધી ૪, પહેલું અને છેલ્લું સંઘયણસંસ્થાન વિના ૪ સંઘયણ ૪ સંસ્થાન, નીચગોત્ર, ઉદ્યોતનામ, કુખગતિ, સ્ત્રીવેદ, મનુષ્યાયુ, દેવાયુ એ ૨૭ સાથે પૂર્વોક્ત ૧૯ પ્રકૃતિ ભેળવતાં ૪૬ વિના શેષ ૭૪ પ્રકૃતિ ત્રીજે ગુણઠાણે વર્તેલો જીવ બાંધે.

ચોથે ગુણઠાણે પૂર્વોક્ત ૪૬ માંથી તીર્થંકરનામ, મનુષ્યાયુ, દેવાયુ, એ ત્રણ બાંધે મારે ૪૩ વિના શેષ ૭૭ પ્રકૃતિ બાંધે. પાંચમે ગુણઠાણે પ્રથમ સંઘયણ, મનુષ્યતિગ, અપ્રત્યાખ્યાની ૪, ઔદારિકદુગ, એ ૧૦ પ્રકૃતિ પૂર્વોક્ત ૪૩ માં ભેળવતાં ૫૩ પ્રકૃતિ વિના શેષ ૬૭ પ્રકૃતિ બાંધે છઠે ગુણઠાણે પૂર્વોક્ત ૫૩ ની સાથે પ્રત્યાખ્યાની ૪ ભેળવતાં ૫૭ વિના શેષ ૬૩ પ્રકૃતિ બાંધે. પૂર્વોક્ત ૬૩ પ્રકૃતિમાંથી શોક, અરતિ, અસ્થિર, અશુભ, અયશ, અસાતા એ ૬ પ્રકૃતિ વિના અને આહારદુગ ભેળવતાં ૫૯ પ્રકૃતિ સાતમે ગુણઠાણે બાંધે. અથવા દેવાયુ પણ પ્રમત્તે બાંધવા માંડે તે બાંધતો થકોજ પ્રમત્તથકી અપ્રમત્તે આવે, ત્યાં તે બંધ પુરો કરે, પણ અપ્રમત્તથકો દેવાયુ બાંધે નહિ. મારે દેવાયુ વિના ૫૮ પ્રકૃતિ બાંધે. આઠમા ગુણઠાણના પહેલે ભાગે તેહીજ પૂર્વોક્ત ૫૮ બાંધે. અને બીજે, ત્રીજે, ચોથે, પાંચમે, છઠે એ પાંચ ભાગ નિદ્રાદુગ વિના ૫૬ પ્રકૃતિ બાંધે. સાતમે ભાગે દેવ-દુગ, પંચેદ્રિ જાતિ, શુભ ખગતિ, ત્રસાદિ નવ, ઔદારિક વિના ૪ શરીર, ૨ ઉપાંગ, સમચતુરસ્ર સંસ્થાન, નિરમાણ, તીર્થંકર, વર્ણાદિ ૪, અગુરુલધુચતુષ્ક, એ ૩૦ વિના શેષ ૨૬ પ્રકૃતિ બાંધે. નવમે ગુણઠાણે પહેલે ભાગે હાસ્ય, રતિ, ભય, ક્રુદ્ધા એ ૪ વિના ૨૨ બાંધે. બીજે, ત્રીજે, ચોથે, પાંચમે પુરુષવેદ, સંજવલન તિગ વિના અનુક્રમે ૨૧, ૨૦, ૧૯, ૧૮ બાંધે. દશમે ગુણઠાણે સંજવલન લોભ વિના ૧૭ પ્રકૃતિ બાંધે. તેમાંથી જ્ઞાનાવરણી ૫, દર્શનાવરણી ૪, અંતરાય ૫, ઉચ્ચગોત્ર, યશકીર્તિ એ ૧૬ વિના અગ્યારમા ગુણઠાણાથી તેરમા ગુણઠાણા સુધિ એક સાતાનોજ બંધ હોય. એથી વિશેષ કર્મસ્તવનામા બીજા કર્મત્રયથી જાણી લેવું.

હવે ઉપશમશ્રેણિનું સ્વરૂપ કહે છે—અનંતાનુબંધી ૪, દર્શન-

ત્રિક એ સાતેનો ચોથાથી આઠમા ગુણઠાણા સુધિ ઉપશાંત હોય. તિહાં સાતમા લગે યથાયોગ્યપણે ઉપશાંત હોય, આઠમે તો એ સાતેનો નિશ્ચે ઉપશાંત હોય. પ્રથમ અનંતાનુબંધિની ઉપશમના કહે છે—ચોથાથી સાતમા ગુણઠાણા માંહેસો કોઠપણ જીવ કોઠપણ યોગે વર્તેતો તેજે, પદ્મ, શુકલ માંહેલી એક લેશ્યાવંત સાકારોપયોગવંત એક કોઠાકોડી સાગરોપમ કરતાં ન્યૂન સ્થિતિના કર્મવંત કરણ કાલ-થકી પૂર્વે પણ અંતર્મુહુર્ત લગે વિશુદ્ધ ચિત્તવૃત્તિવંતથકો રહે, તેવો થકો તે પરાવતમાન પ્રકૃતિ સર્વ શુભજ ખાંધે પણ અશુભ ન ખાંધે, અને અશુભ પ્રકૃતિનો રસ ચડેઠાણિઓ હોય, તે બેઠાણિઓ કરે, અને શુભ પ્રકૃતિનો બેઠાણિઓ હોય તે ચડેઠાણિઓ કરે. અને સ્થિતિખંધ પૂર્ણ થયે થકે અન્ય સ્થિતિખંધ પૂર્વેલી સ્થિતિખંધની અપેક્ષાયે પદ્યોપમને સંખ્યાતમે ભાગે હીન હીન કરે, એમ અંતર્મુહુર્ત કાલલગે રહીને ત્યારપછી યથાક્રમે દરેક અંતર્મુહુર્તના ત્રણ કરણ કરે, તે આ પ્રમાણે—યથાપ્રવૃત્તકરણ ૧, અપૂર્વકરણ ૨, અનિ-વૃત્તકરણ ૩, ચોથી ઉપશાંતાદ્ધા. તિહાં યથાપ્રવૃત્તકરણે પેસેતો થકો પ્રતિસમયે અનંતગુણ વધતી વિશુદ્ધિએ પેસે, ત્યાં પૂર્વોક્ત શુભ પ્રકૃતિનો બંધાદિક તેમજ કરે, પણ સ્થિતિઘાત, રસઘાત, ગુણશ્રેણિ, ગુણસંક્રમ એ ચારમાંથી એકે ત્યાં ન કરે. તતપ્રાયોગ્ય વિશુદ્ધિનો અભાવ માટે. ત્યાં પ્રતિસમયે નાના જીવની અપેક્ષાયે અસંખ્યાત લોકાકાશ પ્રદેશ પ્રમાણ અધ્યવસાયનાં સ્થાનક હોય. તે ષટ્સ્થાન પતિત હોય. ષટ્સ્થાનનું સ્વરૂપ કહે છે—જે હીન હોય તો અનંતભાગહીન ૧, અસંખ્યાતભાગહીન ૨, સંખ્યાતભાગહીન ૩, સંખ્યાતગુણહીન ૪, અસંખ્યાતગુણહીન ૫, અનંતગુણહીન ૬. જે અધિક હોય તો અનંતભાગઅધિક ૧, અસંખ્યાતભાગઅધિક ૨, સંખ્યાતભાગઅધિક ૩, સંખ્યાતગુણઅધિક ૪, અસંખ્યાતગુણઅધિક ૫, અનંતગુણ-અધિક ૬. એ છઠાણિઓ કહીએ, અને તે પ્રથમ સમયના અધ્યવસાય સ્થાનકની અપેક્ષાયે બીજે સમયે અધ્યવસાય વિશેષાધિક હોય. અને બીજા સમયની અપેક્ષાયે ત્રીજે સમયે અધ્યવસાય સ્થાન વિશેષાધિક હોય. એમ ઉત્તરોત્તર યથાપ્રવૃત્તકરણના ચરમસમયલગે કહેવું. તિહાં પ્રથમ સમયે જઘન્ય વિશુદ્ધિ સર્વથકી થોડી હોય. બીજે સમયે વિશુદ્ધિ તેથકી અનંતગુણી હોય. તેથકી ત્રીજે સમયે જઘન્ય વિશુદ્ધિ અનંતગુણી હોય. એમ તિહાંલગે કહેવું કે જ્યાંલગે યથાપ્રવૃત્તકરણના

કાલનો સંખ્યાતમો ભાગ જાય. ત્યારપછી પ્રથમ સમયે ઉત્કૃષ્ટી વિશુદ્ધિ અનંતગુણી હોય. તેથી પછી જે જઘન્ય સ્થાનથી નિવૃત્તિ કરી હતી તેના ઉપરથી જઘન્ય વિશુદ્ધિ અનંતગુણી હોય. તેથી નીચલી બીજા સમયની ઉત્કૃષ્ટ વિશુદ્ધિ અનંતગુણી હોય. તેથી ઉક્ત જઘન્યથી ઉપરની જઘન્ય વિશુદ્ધિ અનંતગુણી હોય. એમ ઉપર અને નીચે એકેકું વિશુદ્ધિસ્થાનક અનંતગુણું ત્યાંલગે કહેવું કે જ્યાં લગે યથાપ્રવૃત્તકરણને ચરમસમયે જઘન્ય વિશુદ્ધિસ્થાનક અનંતગુણુ વિશુદ્ધ હોય. ત્યારપછી જે ઉપરલા જઘન્ય સ્થાનક રહ્યા તેના ઉત્કૃષ્ટ વિશુદ્ધિસ્થાનક નિરંતર અનંતગુણી વૃદ્ધિએ યાવત્ ચરમ સમયનું ઉત્કૃષ્ટ વિશુદ્ધિસ્થાનક હોય ત્યાંસુધી કહેવું. એ રીતે યથાપ્રવૃત્તકરણ કહ્યું.

હવે અપૂર્વકરણ કહે છે—ત્યાં અપૂર્વકરણે પ્રતિસમયે અસંખ્યાતા લોકાકાશ પ્રદેશ પ્રમાણુ અધ્યવસાય સ્થાનક હોય. તે પ્રતિસમયે છઠાણવડિયાં હોય. ત્યાં પ્રથમ સમયે જઘન્ય વિશુદ્ધિ સર્વથી થોડી હોય. પછી તે યથાપ્રવૃત્તકરણના ચરમસમયની ઉત્કૃષ્ટી વિશુદ્ધિથી અનંતગુણી બણુવી. તેથી પ્રથમ સમયેજ ઉત્કૃષ્ટી વિશુદ્ધિ અનંતગુણી હોય. તેથી બીજે સમયે જઘન્ય વિશુદ્ધિ અનંતગુણી હોય. તેથી તેજ બીજે સમયે ઉત્કૃષ્ટી વિશુદ્ધિ અનંતગુણી હોય. એમ પ્રતિસમયે અનંતગુણી વધતી વિશુદ્ધિ અપૂર્વકરણના છેલ્લા સમયલગે કહેવી, યાવત્ ચરમસમયે ઉત્કૃષ્ટી વિશુદ્ધિ અનંતગુણી હોય. એ અપૂર્વકરણને વિષે પ્રથમ સમયેજ સ્થિતિઘાત ૧ રસઘાત ૨ ગુણુઐણિ ૩ ગુણુસંક્રમ ૪ અપૂર્વ સ્થિતિખંધ ૫, એ પાંચે સમકાલે પ્રવર્તે. ત્યાં સ્થિતિઘાત તે સ્થિતિવંત કર્મના અગ્રિમ ભાગથી ઉત્કૃષ્ટપણે ઘણા સાગરોપમના શતપ્રમાણુ અને જઘન્યથી પદ્યોપમના સંખ્યાતમા ભાગ માત્ર સ્થિતિખંડ ખંડ, તે ઉકેરીને જે સ્થિતિ હેઠે નહિ ખંડ તે માંહે તે દલિયું નાખે, અંતર્મુહુર્તકાલે તે સ્થિતિખંડ ઉકેરે, ત્યારપછી વલી ફરીને પછી હેઠેલા પદ્યોપમ સંખ્યેયભાગ માત્ર સ્થિતિખંડ અંતર્મુહુર્ત કાલે ઉકેરે, પૂર્વોક્ત પ્રકારેજ નાખે, એમ અપૂર્વકરણના કાલમાંહે ઘણા સ્થિતિખંડના સહસ્ર વ્યતિક્રમે એમ ક્યેં થકે અપૂર્વકરણને પ્રથમ સમયે જેટલી સ્થિતિનું કર્મ હતું તે તેનેજ ચરમસમયે સંખ્યાતગુણુ હીન થાય. રસઘાત તે અશુભ પ્રકૃતિનો જે અનુભાગ તેનો અનંતમો ભાગ મુકીને શેષ સર્વ અનુ-

ભાગના ભાગ અંતર્મુહુર્તે વિનાશે. ત્યારપછી વલી જે અનંતમે ભાગ રહ્યો છે તેનો વલી અનંતમે ભાગ મુકીને શેષ અનુભાગના ભાગ અંતર્મુહુર્તે વિનાશે. ત્યારપછી વલી જે પૂર્વે મુકેલા અનંતમે ભાગ છે તેનો વલી અનંતમે ભાગ મુકીને શેષ અનુભાગના ભાગ અંતર્મુહુર્તે વિનાશે. એમ અનેક અનુભાગ ખંડના સહસ્ર એક સ્થિતિખંડને વિષે વ્યતિક્રમે, અને તે સ્થિતિખંડને અનેક સહસ્ર અપૂર્વકરણ સંપૂર્ણ થાય.

હવે ગુણુશ્રેણિ તે અંતર્મુહુર્ત પ્રમાણ સ્થિતિની ઉપર જે સ્થિતિઓ છે, તે માંહેથી દલિયું લેઈને ઉદ્યાવલિકાની ઉપરની સ્થિતિને વિષે પ્રતિસમયે અસંખ્યાતગુણપણે નાખે, તે આ પ્રમાણે—પ્રથમ સમયે સ્તોક, બીજે સમયે અસંખ્યાતગુણ, એમ યાવત અંતર્મુહુર્તના ચરમસમયલગે કહેવું. એ અંતર્મુહુર્ત અપૂર્વકરણ અને અનિવૃત્તકરણના કાલથકી કાંઈક અધિક જાણવું. એ પ્રથમ સમય અહિત દલિકનો નિક્ષેપવિધિ જાણવો. એમ દ્વિવાદિક સમયઅહિત દલિયાનો પણ નિક્ષેપ કહેવો. વલી અનેરું ગુણુશ્રેણિ રચવાને પ્રથમ સમયે જે દલિયું અહે તે સ્તોક હોય, તે થકી બીજે સમયે અસંખ્યાતગુણ, તેથકી ત્રીજે સમયે અસંખ્યાતગુણ, એમ યાવત ગુણુશ્રેણિ કરણના ચરમસમયલગે જાણવું. અપૂર્વકરણના સમયે અને અનિવૃત્તિકરણના સમયોને વિષે અનુક્રમે ઘટતે થકે ગુણુશ્રેણિ દલિકનો નિક્ષેપ શેષ શેષને વિષે હોય, પણ ઉપર ન વધે. હવે ગુણસંક્રમ તે અપૂર્વકરણને પ્રથમ સમયે અનંતાનુબંધ્યાદિક અશુભ પ્રકૃતિનું દલિયું અપર પ્રકૃતિને વિષે જે સંક્રમે તે સ્તોક હોય, તેથકી બીજે સમયે અપર પ્રકૃતિને વિષે સંક્રમનું દલિક અસંખ્યાતગુણ હોય, એમ તૃતીયાદિક સમયને વિષે પણ કહેવું.

હવે એ અપૂર્વકરણના પ્રથમ સમયે અપૂર્વસ્તોક સ્થિતિખંધ આરંભે, સ્થિતિખંધ અને સ્થિતિઘાત તે સમકાલે પ્રારંભે, અને સમકાલે પુરાં કરે. એમ એ પાંચે પદાર્થ અપૂર્વકરણે પ્રવર્તે. હવે અનિવૃત્તકરણ કહે છે—અનિવૃત્તકરણે સમકાલે પેઠેલા સર્વ જીવને એકજ અધ્યવસાય સ્થાનક હોય પણ પહેલા સમયના વિશુદ્ધિસ્થાનકની અપેક્ષાએ બીજા સમયનું વિશુદ્ધિસ્થાન અનંતગુણ હોય. એમ યાવત અનિવૃત્તકરણના ચરમસમયલગે કહેવું. મારેજ એ કરણે પેઠા

તુલ્યકાલના જીવો સંખ્યા અધ્યવસાયસ્થાનોને પરસ્પર ફેરફાર નથી, માટે અનિવૃત્તકરણ નામ કહીયે. એ અનિવૃત્ત બાદર કરણને વિષે જોડલા સમય તેડલા અધ્યવસાયસ્થાનક હોય. તે પૂર્વ પૂર્વથી અનંતગુણ વૃદ્ધિ હોય. ઇહાં પણ પહેલા સમયથીજ માંડીને પૂર્વોક્ત પાંચ પદાર્થ સમકાલે પ્રવર્તે. તે અનિવૃત્તિકરણના કાલના ઘણા સંખ્યાતા ભાગ ગયે અને એક ભાગ રહે થકે અનંતાનુબંધિની હેડલી આવલિકામાત્ર મુકીને અંતર્મુહુર્ત પ્રમાણ અંતરકરણ અભિનવ સ્થિતિબંધના કાલપ્રમાણ અંતર્મુહુર્તે કરે. અંતરકરણનું દલિયું ઉકેરાતું અધ્યમાન પરપ્રકૃતિને વિષે નાખે, અને પ્રથમ સ્થિતિનું દલિયું આવલિકામાત્ર હોય, તે વેદમાન પરપ્રકૃતિને વિષે સ્તિબુક્કસંક્રમે કરીને સંક્રમાવે, તે અંતરકરણ કીધે થકે બીજે સમયે અનંતાનુબંધિનું ઉપરની સ્થિતિનું દલિયું ઉપશમાવવા માંડે, તે આ રીતે કે પ્રથમ સમયે સ્તોક ઉપશમાવે. બીજે સમયે અસંખ્યાતગુણ ઉપશમાવે, એમ યાવત અંતર્મુહુર્ત લગે ઉપશમાવે, એટલે કાલે સમસ્તપણે અનંતાનુબંધિ ઉપશમિત થાય. ઉપશમિત તે શું? જેમ રેણુનો સમૂહ પાણીના બિંદુના સમૂહે સીંચી સીંચીને દુઘણ મોઘર મુદ્દમરાદિ વડે નિઃકુદિત થકો નિસ્પંદ થાય તેમ કર્મરેણુનો નિકર પણ વિશુદ્ધિ જલે કરી સિંચીસીંચીને અનિવૃત્તિકરણરૂપ દુઘણાદિકે કરીને નિઃકુદિત થકો સંક્રમણ, ઉદય ઉદ્દીરણ, નિવૃત્ત અને નિકાચના કરવાને અયોગ્ય થાય, તેને ઉપશમના કહીએ. કેટલાએક આચાર્ય કહે છે કે અનંતાનુબંધિની ઉપશમના ન હોય, પણ (વિસંયોજના) ક્ષપણાજ હોય, તે આવી રીતે કે—ઇહાં શ્રેણિ અણપડિવજતા પણ અવિરત ચારે ગતિના પણ વેદક સમ્યગ્દષ્ટિ અથવા દેશવિરતિ તિર્યચ અને મનુષ્ય અથવા સર્વવિરતિ મનુષ્યજ, એ સર્વે સર્વે પર્યાસિએ પર્યાસા અનંતાનુબંધી ક્ષય કરવાને અર્થે યથાપ્રવૃત્તાદિક ત્રણ કરણ કરે, એ કરણની વક્તવ્યતા જેમ પૂર્વે કહી તેમજ નિરવશેષપણે જાણવી, પણ એટલું વિશેષ જે ઇહાં અનિવૃત્તિકરણ પેઠો થકો અંતરકરણ ન કરે પણ કર્મપ્રકૃત્યુક્ત સ્વરૂપ ઉદ્વલના સંક્રમે કરીને અધસ્તન આવલિકા માત્ર મુકીને ઉપરના નિરવશેષપણે—સમસ્ત અનંતાનુબંધિને વિનાશે. આવલિકા માત્ર છે તે સ્તિબુક્કસંક્રમે કરીને વેદમાન પ્રકૃતિને વિષે સંક્રમાવે. તે અંતર્મુહુર્ત પછી અનિવૃત્તિકરણને છોડે શેષકર્મના સ્થિતિઘાત, રસઘાત અને ગુણશ્રેણિ ન હોય; પણ તે

સ્વભાવસ્થજ હોય. એ અનંતાનુબંધીની વિસંયોજના કહી.

હવે દર્શનત્રિકની ઉપશમના કહે છે—ત્યાં મિથ્યાત્વની ઉપશમના મિથ્યાદષ્ટિને તથા વેદક સમ્યગ્દષ્ટિને હોય, અને સમ્યક્ત્વની તથા મિથ્યની ઉપશમના તો વેદક સમ્યગ્દષ્ટિનેજ હોય. ત્યાં મિથ્યાદષ્ટિને મિથ્યાત્વની ઉપશમના પ્રથમ સમ્યક્ત્વ પામતાં હોય, તે આ પ્રમાણે—સંજ્ઞી પંચેન્દ્રિય સર્વ પર્યામિએ પર્યામો, કરણ કાળથી પૂર્વે અંતમુહુર્ત લગે સમયે સમયે અનંતગુણ વધતી વિશુદ્ધિએ પ્રવર્તતો, અભવ્ય સિદ્ધિકની વિશુદ્ધિની અપેક્ષાએ અનંતગુણ વિશુદ્ધિવંત, મતિ અજ્ઞાન, શ્રુત અજ્ઞાન અને વિભંગ જ્ઞાન એ માંહેલા અનેરે કોઇપણ સાકારોપયોગે ઉપયુક્ત થકો, અનેરે યોગે વર્તતો. જઘન્ય પરિણામે તેજોલેશ્યાએ, મધ્યમ પરિણામે પદ્મલેશ્યાએ અને ઉત્કૃષ્ટ પરિણામે શુક્લલેશ્યાએ વર્તતો મિથ્યાદષ્ટિ ચારે ગતિનો જીવ કોડાકોડી સાગરોપમ માંહેલી સ્થિતિનાં કર્મવંત, ઇત્યાદિક સર્વ પૂર્વોક્ત રીતે યથાપ્રવૃત્ત કરણ, અપૂર્વકરણ પરિપૂર્ણ થાય ત્યાંલગે કહેવું. એટલું વિશેષ જે અહીં અપૂર્વકરણે ગુણસંકેમ ન કહેવો પણ સ્થિતિઘાત, રસઘાત, ગુણશ્રેણિ અને અપૂર્વ સ્થિતિબંધ એ ચારજ કહેવા. ગુણશ્રેણિ-દલિક રચના પણ ઉદય સમયથી માંડીને જાણવી. ત્યારપછી અનિવૃત્તિકરણે પણ એમજ કહેવું.

અનિવૃત્તિકરણ કાળના ઘણા સંખ્યાતમા ભાગ ગયે થકે અને એક સંખ્યાતમા ભાગ થાકતે છતે અંતમુહુર્તમાન હેઠું મુકીને મિથ્યાત્વનું અંતરકરણ અંતમુહુર્ત પ્રમાણ પ્રથમ સ્થિતિથી કાંઈક અધિક અભિનવ સ્થિતિબંધના કાળ સરખા અંતમુહુર્ત કાલે કરે, અને અંતરકરણનું દલિયું ઉકેરીને પ્રથમ તથા દ્વિતીય સ્થિતિમાં હે નાંખે, અને પ્રથમ સ્થિતિએ વર્તતો ઉદીરણા પ્રયોગે કરીને જે પ્રથમ સ્થિતિગત દલિક આકર્ષીને ઉદયમાં હે નાંખે તે ઉદીરણા, અને જે વળી બીજી સ્થિતિના સમીપ થકી ઉદીરણા પ્રયોગેજ કરીને દલિયું આકર્ષીને ઉદયમાં હે નાંખે તે આગલ કહીએ. ઉદીરણાનુંજ વિશેષ પ્રતિપત્તિને અર્થે આગલ એવું બીજું નામ કહીએ.

ઉદય ઉદીરણાએ કરીને પ્રથમ સ્થિતિ અનુભવતો એ આવલિકા શેષ રહે ત્યાં લગે જાય. એ આવલિકા થાકતે આગલ વિચ્છેદ

પામે. ત્યારપછી ઉદ્ધરણા જે કેવળ પ્રવર્તે તે પણ આવલિકા શેષ રહે ત્યાંલગે હોય. તે પછી એક આવલિકા માત્ર કેવળ ઉદ્ધે કરીનેજ અનુભવે. તે આવલિકા માત્રને ચરમ સમયે દ્વિતીય સ્થિતિગત દલિકના અનુભાગ ભેદે કરીને ત્રિધા પુજ કરે, તે આ પ્રમાણે— સમ્યક્ત્વ ૧, મિશ્ર ૨, અને મિથ્યાત્વ ૩. તે પછી અનંતર સમયે મિથ્યાત્વદલિકના ઉદ્ધયના અભાવથી ઔપશમિક સમ્યક્ત્વ પામે. એ મિથ્યાત્વની સર્વ પ્રકારે ઉપશમનાથકી પ્રથમવાર સમ્યક્ત્વનો લાભ હોય. એ સમ્યક્ત્વ પામતો કોઈક દેશવિરતિ સહિત પણ પડિવજે. તે માટે દેશવિરત, પ્રમત્ત અને અપ્રમત્ત સંયતને વિષે પણ મિથ્યાત્વ ઉપશાંત પામીએ.

હવે સંયમને વિષે વર્તમાન વેદક સમ્યગ્દષ્ટિને ત્રણ દર્શન ઉપશમાવતાં ત્રણ કરણનો ત્રિધિ પૂર્વલીપરે ત્યાંસુધિ કહેવો, બ્યાંસુધિ અનિવૃત્તકરણ કાળના સંખ્યાત ભાગ ગયે થકે અંતરકરણ કરે. તે કરતો થકો સમ્યક્ત્વની પ્રથમ સ્થિતિ અંતર્બુદ્ધિ પ્રમાણ સ્થાપે અને મિથ્યાત્વ તથા મિશ્રની સ્થિતિ આવલિકા માત્ર સ્થાપે અને ઉકેરાતું દલિયું ત્રણેનું સમ્યક્ત્વની પ્રથમ સ્થિતિમાંહે નાંખે. મિથ્યાત્વ તથા મિશ્રની પ્રથમ સ્થિતિનાં દલિયાં સમ્યક્ત્વની પ્રથમ સ્થિતિનાં દલિયાંમાંહે સ્તિયુક્તસંક્રમે કરીને સંક્રમાવે. સમ્યક્ત્વની પ્રથમ સ્થિતિ વિપાકના અનુભવવા થકી અનુક્રમે ક્ષીણ થયે થકે ઔપશમિક સમ્યગ્દષ્ટિ જીવ થાય. અને તે ત્રણે મિથ્યાત્વાદિકના ઉપરના દલિયાંની ઉપશમના અનંતાનુબંધીના ઉપરિતન દલિયાંનીપરે જાણવી. એજ પ્રકારે કરીને અનંતની પણ ઉપશમના જાણવી. એનો વિસ્તાર ગ્રંથાંતરથી જાણવો.

અંતરકરણ કીધે થકે અનંતાનુબંધી ૪ તથા દર્શનત્રિક એ સાત પ્રકૃતિ ઉપશાંત હોય. તે પછી નપુંસકવેદ ઉપશમે. પછી સ્ત્રીવેદ ઉપશમે. પછી હુર્યાદિષટ્ક ઉપશમે. પછી પુરુષવેદનો બધોદ્ય ઉપશમે. પછી અપ્રત્યાખ્યાન તથા પ્રત્યાખ્યાનનો કોધ સમકાલે ઉપશમે. પછી સંજવલનો કોધ ઉપશમે. પછી બન્નેનું માન ઉપશમે. પછી સંજવલનું માન ઉપશમે. પછી બેની માયા ઉપશમે. પછી સંજવલની માયા ઉપશમે. એ ૨૫ પ્રકૃતિ નવમે શુણ્ઠાણે ઉપશમે. તે પછી બન્નેનો લોભ સમકાલે ઉપશમે. પછી સંજવલનો લોભ ઉપશમે. એ મોહનીની

૨૮ પ્રકૃતિ ઉપશાંત વીતરાગ નામે અગ્યારમે ગુણઠાણે ઉપશાંત હોય. એમ નવમાને છેલ્લે સમયે અપ્રત્યાખ્યાન અને પ્રત્યાખ્યાન લોભની બે પ્રકૃતિ ઉપશમ્યે થકે દશમે ગુણઠાણે ૨૭ પ્રકૃતિ ઉપશાંત પામે. તે દશમા ગુણઠાણાનો કાલ અંતર્મુદુર્ત પ્રમાણ છે. તેને વિષે પેઠા થકો. જીવ સંજવલન લોભની ઉપરલી સ્થિતિ મધ્યેથી ફેટલીક કિટ્ટિ આકર્ષીને તેની પ્રથમ સ્થિતિ સૂક્ષ્મસંપરાયઅઢા જેટલી કરીને વેદ. સૂક્ષ્મકિટ્ટિ કર્યું જે દલિક અને સમયઉણી બે આવલિ બાંધ્યું જે દલ તે ઉપશમાવે. ચરમસમયે સંજવલનો લોભ ઉપશાંત હોય, તેહીજ સમયે જ્ઞાનાવરણી ૫, અંતરાય ૫, દર્શનાવરણી ૪, ઉચગોત્ર, યશ-કીર્તિ એ ૧૬ પ્રકૃતિનો બંધ વ્યવચ્છેદ કરે. પછી બીજે સમયે ઉપશાંત કષાય થાય. ત્યાં મોહનીની ૨૮ પ્રકૃતિ ઉપશાંત થાય, તે ઉપશાંત કષાયવંત થકો જીવ જઘન્યથી તો એક સમય રહે, અને ઉત્કૃષ્ટો અંતર્મુદુર્તપર્યંત રહે. પછી અવશ્ય પડે, તિહાંથી પડવાના બે પ્રકાર છે. એક ભવક્ષયે પડે, બીજે કાલક્ષયે પડે, તિહાં જેનું આયુ પૂર્ણ થાય, તે વારે તે મનુષ્યભવને ક્ષયે મરણ પામીને અનુનરવિમાને દેવતા થાય. તિહાં પ્રથમ સમયેજ બંધ સંકંભણાદિક આઠે કરણ તથા ઉદય પ્રવર્તાવે. તે પાંચરો અગ્યારમા ગુણઠાણાથી ચોથે ગુણઠાણે આવે. વચલા ગુણઠાણાનો તેને સ્પર્શ થાય નહિ. તથા ઔપશમિક સમકીતથી પડીને તે સમયે વેદક સમ્યગ્દષ્ટિ થાય. તથા જે જીવ કાલક્ષયે અગ્યારમા ગુણઠાણાનો અંતર્મુદુર્ત કાલ પૂર્ણ લોભનીને આગલ ચડવાને અભાવે ત્યાંથી પાછો પડે. તે તો જ્યાં જ્યાં બંધ ઉદય ઉદીરણાદિક પ્રકૃતિ વ્યવચ્છિત થઇ હોય તેને તેને ફરી તિહાં આરંભતો જે રીતે ચડયો હતો તેમજ પડે. તે પડતો પ્રમત્ત થાય, તથા કોઇક અવિરતિપણાને પણ પામે, કોઇક સાસ્વાદન પામી મિથ્યાત્વે પણ જાય. ઉપશમ શ્રેણિ ઉત્કૃષ્ટ તો એક ભવમાં બેવાર કરે, પણ જે બેવાર ઉપશમશ્રેણિ કરે તે નિશ્ચે તેહીજ ભવે ક્ષપકશ્રેણિ ન કરે, અને એકવાર ઉપશમશ્રેણિ કરીને બીજીવાર ક્ષપકશ્રેણિ કરે. એ રીતે ઉપશમશ્રેણિનું સ્વરૂપ કહ્યું.

પ્રથમ અનંતાનુબંધી ૪ હુણે. તેવારપછી મિથ્યાત્વમોહની, મિશ્રમોહની, સમ્યક્ત્વમોહની એ ત્રણેનો સમકાલે ક્ષય કરે. ચોથાથી સાતમા ગુણઠાણાસુધિ ક્ષય કરે, એટલે સત્તાથી ટાલે. તથા જે અખ-દ્વાયુ થકો ક્ષપકશ્રેણિ આરંભે તે વારે એ સાતનો ક્ષય કરે. તે તો

નિયમથી વિશુદ્ધ પરિણામી થકે ચારિત્રમોહની પ્રકૃતિ અપાવવાને અર્થે ઉદ્ધમ કરે. શેષ ચારિત્રમોહની ૨૧ પ્રકૃતિ અપાવવાને ઉદ્ધમ કરતો એવો પુરૂષ યથાપ્રવૃત્તાદિક ત્રણ કરણ કરે. ત્યાં કરણનું સ્વરૂપ પૂર્વની પેઠે જણવું. અહિં અપ્રમત્તગુણઠાણે પહેલું, અપૂર્વકરણે બીજું, અનિવૃત્તિઆદરે ત્રીજું કરણ કરે. તિહાં અપૂર્વકરણે સ્થિતિ-ઘાતાદિ કરી અપ્રત્યાખ્યાની ૪ તથા પ્રત્યાખ્યાની ૪, એ આઠ કષાય અપાવવા માંડે કે જેવી રીતે અનિવૃત્તિકરણાદિને પ્રથમ સમયેજ તે કષાયાષ્ટકની પદ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણુ માત્ર સ્થિતિ પ્રમાણુ થાય. પછી થીણુદ્ધિત્રિક, નરકદુગ, તિર્યચ્છદુગ, જાતિ ૪, સ્થા-વર, આતાપ, ઉદ્યોત, સૂક્ષ્મ, સાધારણ તેમાં નરક અને તિર્યચ્છ એ બે ગતિ પ્રાપ્તિના નામકર્મની ૧૩ પ્રકૃતિ તથા થીણુદ્ધિત્રિક તે દર્શના-વરણી એવં ૧૬ પ્રકૃતિને ઉદ્ધલના સંક્રમે કરીને પ્રતિસમય ઉવેલી ઉવેલી જેવારે પદ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ પ્રમાણુ માત્ર સ્થિતિ રહે તે વારે તે ૧૬ પ્રકૃતિને પ્રતિસમય બંધાતી પ્રકૃતિ મધ્યે ગુણ-સંક્રમે કરી સંક્રમાવી સંક્રમાવીને ક્ષીણ કરતો કરતો નવમા ગુણ-ઠાણાના સંખ્યાતા ભાગ ગયે થકે અને શેષ એક ભાગ થાકતો થકે તે શોળે પ્રકૃતિ ક્ષય કરે. અહિંયાં પ્રત્યાખ્યાન તથા અપ્રત્યાખ્યાનીયા આઠ કષાય પૂર્વે અપાવવા માંડયા હતા. પણ હજી ક્ષીણ થયા નથી, તેની વચ્ચેજ એ ૧૬ પ્રકૃતિનો ક્ષય કર્યો. વળી કોઈક આચાર્ય એમ કહે છે કે એ ૧૬ પ્રકૃતિ અપાવતાં વચ્ચાળે આઠ કષાય અપાવીને પછી એ ૧૬ પ્રકૃતિ અપાવે. પછી અંતર્મુદુર્તમાંહે નવ નોકષાય, સંજવલની ચાર અંતરકરણ કરે, તે કરીને નપુંસકવેદનું ઉપરની સ્થિતિનું દલિયું ઉદ્ધલનવિધિયે કરીને ક્ષય કરવા માંડે, તે અંતર્મુદુર્ત-તંત્રગે વેદવે કરીને પદ્યોપમના અસંખ્યાતમા ભાગ માત્રનું થયું. ત્યાંથી માંડીને બંધાતી પ્રકૃતિને વિષે ગુણસંક્રમે કરીને નાખે; એમ નખાતું થકું તે અંતર્મુદુર્તે નિઃશેષપણે ક્ષીણ થાય, અને હેઠલું દલિયું જે નપુંસકવેદી ક્ષપકેશિએ ચડયો હોય તો ભોગવતો ક્ષય કરે, અન્યથા તો તે આવલિકામાત્ર હોય, તેને વળી વેદમાન પ્રકૃતિને વિષે સ્તિબ્ધસંક્રમે કરીને સંક્રમાવે, એમ નપુંસકવેદનો ક્ષય કરીને તેવીજ રીતે અંતર્મુદુર્ત જીવેદનો ક્ષય કરે. ત્યારપછી છ હાસ્થનો પણ સમકાલે ક્ષય કરવા માંડે; ત્યાંથી માંડી તેનું ઉપરની સ્થિતિનું દલિયું પુરૂષવેદમાંહે ન સંક્રમાવે, કિંતુ સંજવલનકોષમાંહે સંક્રમાવે.

એમ અંતઃકૃતિ પદ્ધતિયનું ઉપરનું દલિયું નિઃશેષપણે ક્ષીણ થાય. તેજ સમયે પુરૂષવેદના અધોદય અને ઉદીરણનો છેદ થાય. અને સમય ઉણી બે આવલિકાનું આંધ્યું વર્ણને શેષ દલિયાંનો પણ ક્ષય થાય. એ પુરૂષવેદી પ્રારંભકને જાણવું. જ્યારે નપુંસકવેદી પ્રારંભક હોય, ત્યારે પ્રથમ સ્ત્રીવેદ પછી નપુંસકવેદનો સમકાલે ક્ષય કરે. તે ક્ષયને સમયેજ પુરૂષવેદના અધોદય ઉદીરણનો છેદ થાય. ત્યારપછી અવેદક થયો છતાં પુરૂષવેદ અને હાસ્યપદ્ધતિનો સમકાલે ક્ષય કરે, અને જ્યારે સ્ત્રીવેદી શ્રેણિ પ્રારંભે ત્યારે પ્રથમ નપુંસકવેદનો ક્ષય કરે, પછી સ્ત્રીવેદનો ક્ષય કરે. તે ક્ષયને સમયેજ પુરૂષવેદના અધોદય ઉદીરણનો છેદ થાય. ત્યારપછી પુરૂષવેદ અને હાસ્યપદ્ધતિનો સમકાલે ક્ષય કરે.

હવે પુરૂષવેદીને આશ્રયીને કહે છે—કોઈ વેદતાં પુરૂષવેદી કોષના ત્રણ ભાગ કરે, તે અધિકરણ કરણાદ્વા ૧, કિટ્ટિકરણાદ્વા ૨, અને કિટ્ટિવેદનાદ્વા ૩. ત્યાં અધિકરણ કરણાદ્વાએ વર્તેલા પ્રતિસમયે અનંતા અપૂર્વ સ્પર્શક સંજ્વલનચતુષ્કના અંતરકરણથકી ઉપરની સ્થિતિને વિષે કરે અને એ અદ્વાએ વર્તેલા પુરૂષવેદ પણ સમય ઉણી બે આવલિકારૂપ કાલે કોષને વિષે ગુણસંક્રમે કરીને સંક્રમાવતો થકો ચરમસમયે સર્વ સંક્રમે કરીને સંક્રમાવે, એમ પુરૂષવેદ ક્ષય પામે. તદનંતર કિટ્ટિકરણાદ્વાએ પેઠા થકો. સંજ્વલનચતુષ્કની ઉપરની સ્થિતિનાં દલિયાંની કિટ્ટિ કરે, તે કિટ્ટિ પરમાર્થે તો અનંતી છે, પણ સ્થૂલ ભેદની અપેક્ષાએ બાર કદપીએ એકેકા કપાયની ત્રણ ત્રણ. એ કોષે ક્ષપકશ્રેણિ અંગીકારને માટે જાણવું. માને કરીને પરિવર્જતાને તો પૂર્વોક્ત ઉદ્વલનવિધિએ કરીને કોષ ખયાવ્યે થકે શેષ ત્રણ કપાયની કિટ્ટિ પૂર્વલીપરે નવ થાય. માયાએ કરી અંગીકારને પૂર્વોક્ત ઉદ્વલનવિધિએ કરીને કોષ-માનનો ક્ષય થયે થકે શેષ બે કપાયની કિટ્ટિ ૬ પૂર્વવત્ હોય લોભે કરી અંગીકારને પૂર્વોક્ત ઉદ્વલનવિધિએ કરીને કોષાદિક ત્રણને ક્ષયે લોભની કિટ્ટિ ૩ હોય. ત્યારપછી કિટ્ટિવેદનાદ્વાને વિષે પેઠા થકો કોષે પ્રતિપત્ત થકો કોષનું પ્રથમ કિટ્ટિનું બીજી સ્થિતિનું દલિયું આકર્ષીને પ્રથમ સ્થિતિનું કરે અને વેદ, ત્યાં લગે કે જ્યાં લગે સમયાધિક આવલિકા માત્ર શેષ હોય. તદનંતર સમયે બીજી સ્થિતિગત બીજી કિટ્ટિનું દલિયું આકર્ષીને પ્રથમ સ્થિતિ કરે

અને વેદે ત્યાંલગે કે જ્યાંલગે સમયાધિક આવલિકા માત્ર શેષ હોય. એમ આગત પણ કહેવું. વિસ્તારના લયથી અત્રે કહેતા નથી.

પુરુષવેદને સંજવલન કોવમાં, કોવને સંજવલન માનમાં, અને માનને સંજવલન માયામાં સંક્રમાવે, માયાને સંજવલન લોભમાં સંક્રમાવે. પછી સૂક્ષ્મ લોભને પણ હણે. મારે દશમા ગુણદાણને અતે મોહની મુક્તથી ક્ષય કરે. એમ જે ક્ષીણકપાય થયો તેને મોહની ટાલી, શેષ કર્મના સ્થિતિઘાતાદિક પૂર્વલીપેરે ક્ષીણમોહના સંજ્યાતા જ્ઞાન જાય ત્યાંલગે પ્રવર્તે. એક સંજ્યાતમે ભાગ બાકી રહે ત્યારે જ્ઞાનાવરણી ૫, દર્શનાવરણી ૪, અંતરાય ૫, એ ૧૬ પ્રકૃતિની સ્થિતિ સર્વ અપવર્તનાએ અપવર્તીને ક્ષીણકપાયના અદ્વા સરખી કરે, નિદ્રાદિકની સ્થિતિ સમય ઉણી કરે, તે ક્ષીણમોહનો કાલ હજી અંતર્મુહુર્તનો છે, ત્યાંથી માંડીને તે પ્રકૃતિના સ્થિતિઘાતાદિ વિરામ પામે, શેષ પ્રકૃતિના હોય. નિદ્રાદિક હીન એ ૧૬ પ્રકૃતિ ઉદય ઉદીરણાએ કરીને સમયાધિક આવલિકામાત્ર શેષ રહે ત્યાંલગે વેદ. પછી ઉદીરણા નિવર્તે ત્યારે આવાલિકામાત્ર કેવલ ઉદયેજ કરીને ક્ષીણકપાયના પ્રથમ સમયે વેદ. તે પ્રથમ સમયે નિદ્રાદુગ ક્ષય થાય. ચરમસમયે શેષ ૧૪ પ્રકૃતિ ક્ષય કરે. તદનંતર સમયેજ કેવલજ્ઞાન કેવલદર્શન પામે, તે સયોગિકેવલિ થાય. ત્યાં જન્મન્ય અંતર્મુહુર્ત અને ઉત્કૃષ્ટપણે નવ વરસે ઊણી પૂર્વકોટી રહે ત્યારપછી જે કેવલિને વેદનીયાદિ અને આયુકર્મની વર્ગણા અધિકી ઝોાછી-વિષમ હોય તે સમ કરવાને કાળે સમુદ્ઘાત કરે, તે સમુદ્ઘાત આઠ સમયનો હોય. પ્રથમ સમયે આત્મપ્રદેશનો અધઃ ઉદ્ધર્વ લોકાંતલગે દંડ કરે ૧, બીજે સમયે પૂર્વાપર લોકાંતલગે કપાટ કરે ૨, ત્રીજે સમયે દક્ષિણેતર લોકાંતલગે આત્મપ્રદેશ વિસ્તારીને મથનરૂપ કરે ૩, ચોથે સમયે આંતરા પૂરીને સમગ્ર લોકાંત્રાપી થાય ૪, પાંચમે સમયે આંતરા સંહુરે ૫, છઠે સમયે મથાન સંહુરે ૬, સાતમે સમયે કપાટ સંહુરે ૭, અને આઠમે સમયે દંડ પણ સંહુરીને શરીરસ્થ થાય ૮. ત્યાં પહેલે અને આઠમે સમયે ઔદારિક કાયયોગી હોય. બીજે, છઠે અને સાતમે સમયે ઔદારિકમિત્ર કાયયોગી હોય. ત્રીજે, ચોથે અને પાંચમે સમયે કેવલ કર્મજ્ઞ કાયયોગી હોય, એ ત્રણ સમય અણાહારી હોય. ઈત્યાદિક અર્થે ઘણો વિચાર છે, તે વિસ્તારના લયથી લખ્યો નથી.

એ કેવલીસમુદ્ધાત સર્વ કેવલી ન કરે, કેટલાક કરે. કહ્યું છે કે—જે છ માસથી અધિક શેષ આયુષ્યવાળા કેવલજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે તે સમુદ્ધાત નિશ્ચે કરે, બીજા કરે અથવા ન પણ કરે. અંતર્મુદુર્તાયુ થાકતેજ કેવલી સમુદ્ધાત કરે.

હવે તે સયોગી કેવલી ભવોપગ્રાહી કર્મ ક્ષય કરવાને માટે લેશ્યાતીત (અત્યંત અપ્રકંપ, પરમ નિર્જરાતું કારણભૂત) ધ્યાન પડિવજવા વાંછતા યોગનિરોધ કરવા માંડે ત્યાં પ્રથમ બાહર કાયયોગે કરીને બાહર મનોયોગ રૂંધે. તે પછી તે વડે બાહર વચનયોગ રૂંધે. ત્યારપછી સૂક્ષ્મ કાયયોગે કરીને બાહર કાયયોગ રૂંધે, તેણે કરીને સૂક્ષ્મ મનોયોગ રૂંધે અને તે પછી તે વડેજ સૂક્ષ્મ વાગ્યયોગ રૂંધે. તે પછી સૂક્ષ્મ કાયયોગ રૂંધતો થકો સૂક્ષ્મક્રિયા અપ્રતિપાતિ નામનું ત્રીજું શુકલધ્યાન ધ્યાવે. તેના સામર્થ્યથી વદનોદરશદિક વિવર પૂર્વે કરીને દેહનો ત્રીજો ભાગ સંકુચીને તાવત પ્રદેશી થાય. તે ધ્યાને વર્તીતો થકો સ્થિતિઘાતાદિકે કરીને આયુ વિના ત્રણ કર્મ સયોગિકેવલિના ચરમસમયલગે અપવર્તે. ચરમસમયે સર્વ કર્મ અયોગ્યવસ્થાની સ્થિતિસમાન સ્થિતિનાં થાય, પણ જે કર્મના અયોગિ અવસ્થાએ ઉદય નથી તેની સ્થિતિ એક સમયે ઊણી કરે. તે સયોગીને ચરમ સમયે અનેરૂં વેદનીય ૧, ઔદારિક ૨, તૈજસ ૩, કામજી ૪, છ સંસ્થાન ૧૦, પ્રથમ સંઘયણ ૧૧, ઔદારિકોપાંગ ૧૨, વર્ણચતુષ્ક ૧૬, અગુરૂલધુ ૧૭, ઉપઘાત ૧૮, પરાઘાત ૧૯, ઉચ્છ્વાસ ૨૦ સ્થિર ૨૧, અસ્થિર ૨૨, વિહુયોગાતદ્રિક ૨૪, પ્રત્યેક ૨૫, શુભ ૨૬, અશુભ ૨૭, દુઃસ્વર ૨૮, સુસ્વર ૨૯, અને નિર્માણ ૩૦, એ ત્રીશની ઉદય ઉદીરણા રળે. તદનંતર સમયે અયોગીકેવલી થાય, તેના કાળ પાંચ હસ્ત અક્ષર ઉચ્ચાર પ્રમાણે અંત મુદુર્તા માત્ર હોય. તે અયોગ્યવસ્થાવર્તી એમ સૂક્ષ્મક્રિયા ધ્યાન પૂર્ણ કરીને વ્યુપરતક્રિયા નામે ચોથું શુકલધ્યાન ધ્યાવે. એમ એ સ્થિતિઘાતાદિક રહિત ઉદયવંત કર્મને સ્થિતિ ક્ષયે કરીને અનુભવતો થકો ક્ષય કરે અને અનુદયવંત કર્મને વેદમાન પ્રકૃતિમાંહે સ્તિબુકસંક્રમે કરીને સંક્રમાવતો અને વેદમાન પ્રકૃતિ રૂપપણે વેદતો થકો અયોગ્યવસ્થાના દ્વિચરમ સમય લગે જાય.

દેવસહ નિશ્ચેજઅંધ છે જેનો તે દેવગતિસહગત પ્રકૃતિ (૧૦) છે. વૈકિય આહારકશરીર ૨, વૈકિય આહારકઅંધન ૪, વૈકિય

આહારકસંઘાતન ૬, વૈક્રિય આહારકોપાંગ ૮, દેવદુગ ૧૦. એ દશ પ્રકૃતિ ભવ્ય મોક્ષગામીને પ્રથમ સમયે ક્ષય થાય. તથા તેજ સમયે જે નવ પ્રકૃતિ વિપાકે વર્તે છે, તે વિના બાકી નામકર્મની અનુદયવંત ૪૫ પ્રકૃતિ છે. તે કહે છે ઔદારિક ૧, તૈજસ ૨, કાર્મણશરીર ૩, તેજ ૩ ના બંધન ૬, તેજ ૩ ના સંઘાતન ૯, છ સંસ્થાન ૧૫, છ સંઘયણ ૨૨, ઔદારિકોપાંગ ૨૨, વર્ણચતુષ્ક ૨૬, મનુષ્યાનુપૂર્વિ ૨૭, પરાધાન ૨૮, ઉપધાત ૨૯, અગુરૂલધુ ૩૦, બે બગતિ ૩૨, પ્રત્યેક ૩૩, પર્યાપ્ત ૩૪, ઉચ્ચાસ ૩૫, સ્થિર ૩૬, અસ્થિર ૩૭, શુભ ૩૮, અશુભ ૩૯, સુસ્વર ૪૦, દુઃસ્વર ૪૧, દુર્ભાગ ૪૨, અનાદેય ૪૩, અયશકીર્તિ ૪૪, નિર્માણ ૪૫. એ ૪૫ તથા નીચગોત્ર ૧, અનેરી વેદની ૨ તથા પૂર્વોક્ત ૧૦ ભેળવતાં કુલ ૫૭ પ્રકૃતિ દ્વિચરમસમયે ક્ષય જાય. શેષ ૧ વેદની, મનુષ્યાયુ, ઉચ્ચગોત્ર ૩, મનુષ્યગતિ, પંચેન્દ્રિ જાતિ, ત્રસતિગ, સુભગ, આદેય, યશકીર્તિ, તીર્થંકરનામ, એ ૯ પ્રકૃતિ નામકર્મની. એ ૧૨ પ્રકૃતિ અયોગિજ્ઞિન ઉત્કૃષ્ટપણે વેદે, અને સામાન્ય કેવલિ જઘન્ય ૧૧ પ્રકૃતિ વેદે. મનુષ્યાનુપૂર્વિ સહિત પૂર્વોક્ત ૧૨ પ્રકૃતિ ભેળવતાં ૧૩ પ્રકૃતિઓ તદ્ભવ મોક્ષગામી અયોગિને છેદણે સમયે ઉત્કૃષ્ટ હોય, અને તીર્થંકરનામ વિના જઘન્ય ૧૨ હોય. એ મતાંતર કહ્યો. તે શા માટે? તેનો હેતુ કહે છે—મનુષ્યગતિ સાથેજ જેનો ઉદય છે તે મનુષ્યગતિસહ ૧૧ પ્રકૃતિ છે, તે કહે છે—ભવવિપાકી તે મનુષ્યાયુ, દોત્રવિપાકી તે મનુષ્યાનુપૂર્વિ, તે બે વિના શેષ ૯ નામકર્મની ભવવિપાકી. એવાં ૧૧. અનેરી વેદની ૧૨. ઉચ્ચગોત્ર એ ૧૩ ઉત્કૃષ્ટપદે. તીર્થંકર વિના જઘન્ય ૧૨ પ્રકૃતિ ચરમસમયે ક્ષયે જાય. સમરત કર્મ ક્ષય થયા પછી એકાંત શુદ્ધ સંપૂર્ણ સાંસારિક સુખના શિખરતુલ્ય રોગરહિત ઉપમારહિત સ્વાભાવિ; પીડારહિત અને ત્રણ રત્નના સારભૂત મોક્ષસુખને અનુભવે છે. દુઃખે જાણી શકાય એવા સદ્ગમ યુક્તિને ગમ્ય યથાસ્થિત અર્થવાલા આતંદકારી અને બહુ ભાંગા છે જેને વિષે એવા દષ્ટિવાદ સૂત્રથી બંધ ઉદય સત્તા કર્મના વિશેષ અર્થો જાણવા.

હવે આચાર્ય પોતાનું માનરહિતપણું દેખાડે છે—એ સપ્તતિકા અંથને વિષે જે જ્યાં બંધઉદય સત્તાને વિષે અર્થ અપરિપૂર્ણ અદ્ય આગમવંત-અદ્યશાસ્ત્રના જણ એવા મેં રચ્યો હોય તે મારા

અપરિપૂર્ણ અર્થ કહેવારૂપ અપરાધને ખમીને બહુ સિદ્ધાંતના બાણ ગીતાર્થ હોય તેણે અધુરો અર્થ પૂર્ણ કરીને શિષ્ય આગળ-શ્રોતા-જન આગળ પૂર્ણ અર્થ કહેવો.

આ સંતતિકા નામે છઠો કર્મત્રય સંપૂર્ણ થયો, તે સંપૂર્ણ થયે છતે એ છ કર્મત્રય મહુઅર્થવંત સંપૂર્ણ થયા. ત્યાં પ્રથમના પાંચ કર્મત્રય તપાગચ્છાધિરાજ ભદ્રારક શ્રીદેવેન્દ્રસૂરીથરે રચ્યા છે, અને છઠો સંતતિકા નામે કર્મત્રય તે પૂર્વધર શ્રીચંદ્રમહુતરાચાર્યે રચ્યો છે.



આ પુસ્તકમાં વર્ણન કરાયેલા છઠે કર્મત્રય મહાન અર્થવાળા હોઇને તેનું સંપૂર્ણ વર્ણન કરવાને અસમર્થ એવી હું ગુરુ-કૃપાથી બાલ-જીવોના ભણવા ગણવા અર્થે સારાંશરૂપે આ અર્થ આગમો દ્વારક આચાર્ય દેવ શ્રીસાગરાતંદ્રસૂરીજીના પ્રશિષ્ય શ્રીમલયસાગરજી મહારાજ પાસે ધાર્યો હતો, તે છપાવવાની ઉત્કંઠા થતાં જામનગર નિવાસી ઉદારચિતવાલા શેઠ જેઠાભાઈ કરાલચંદની આર્થિક સહાયથી છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યો છે. આ અર્થ મેસાણાના ઐયસ્કર મંડલ તરફથી છપાયેલી ચોપડીને અનુસારે યથામતિ લખ્યો છે. તો જુલ ચુકની ક્ષમા યાચી વિરમું જુ. ॥ શ્રી રસ્તુ ॥

॥ શુભં મૃયાત્ ॥





॥ अथ कर्मविपाक नामा प्रथम कर्मग्रंथ ॥



सिरिवीरजिणं वंदिअ, कम्मविवागं समासओ
 वुच्छं; कीरइ जिण्ण हेउहिं, जेणं तो भन्नए कम्मं
 ॥१॥ पयइठिइरसपएसा, तं चउहा मोअगस्स दिट्ठंता,
 मूलपगइट्ठ उत्तर-पगई अडवन्नसयभेयं ॥ २ ॥ इह
 नाणदंसणावरण-वेअमोहाउनामगोआणि; विग्घं च
 पणनवदु-अट्ठवीसचउतिसयदुपणविहं ॥ ३ ॥ मइसु-
 अओहीमणकेवलाणि, नाणाणि तत्थ मइनाणं; वंजण-
 वग्गह चउहा, मणनयणविणिंदियचउक्का ॥४॥ अत्थु-
 ग्गहईहावाय-धारणा करणमाणसेहिं छहा; इय अट्ठ-
 वीसभेअं, चउदसहा वीसहा व सुयं ॥५॥ अख्खरस-
 न्नीसम्मं, साइअं खलु सपज्जयसिअं च; गमियं अंग-
 पविट्ठं, सत्त वि एए सपडिवक्खा ॥६॥ पज्जयअख्खर-
 पयसंघाया, पडिवत्ति तह य अणुओगो; पाहुडपाहुड
 पाहुड-वत्थू पुवा य ससमासा ॥ ७ ॥ अणुगामिव-
 द्दमाणय-पडिवाइइ(ई)यरविहा छहा ओही; रिउमइ-
 विउलमई मण-नाणं केवलमिगविहाणं ॥ ८ ॥ एसिं
 जं आवरणं, पडुव चख्खुस्स तं तयावरणं; दंसणचउ
 पणनिदा, वित्तिसमं दंसणावरणं ॥ ९ ॥ चख्खुदिट्ठि

अचख्खु—सेसिंदिअओहिकेवलेहिं च; दंसणमिह सा-
 मन्नं, तस्सावरणं तयं चउहा ॥ १० ॥ सुहपडिबोहा
 निदा, निदानिदा य दुख्खपडिबोहा; पयला ठिओव-
 विट्ठस्स, पयलपयला उ चंकमओ ॥ ११ ॥ दिणचिंति-
 अत्थकरणी, थीणद्धी अद्धचक्किअद्धबला; महुलित्तख-
 ग्गधारा—लिहणं च दुहा उ वेअणिअं ॥ १२ ॥ ओसन्नं
 सुरमणुए, सायमसायं तु तिरिअनिरएसु; मज्जंव
 मोहणीअं, दुविहं दंसणचरणमोहा ॥ १३ ॥ दंसणमोहं
 तिविहं, सम्मं मीसं तहेव मित्थत्तं; सुद्धं अद्धविसुद्धं,
 अविसुद्धं तं हवइ कमसो ॥ १४ ॥ जियअजियपुण्णपावा-
 -सवसंवरबंधमुख्खनिज्जरणा; जेणं सद्वहइ तयं, सम्मं
 खइगाइबहुभेअं ॥ १५ ॥ मीसा न रागदोसो, जिणधम्मो
 अंतमुहु जहा अन्ने; नालियरदीवमणुओ, मिच्छं जिण-
 धम्मविवरीअं ॥ १६ ॥ सोलसकसाय नवनो—कसाय
 दुविहं चरित्तमोहणिअं; अणअपच्चख्खाणा, पच्च-
 ख्खाणा य संजलणा ॥ १७ ॥ जाजीववरिसचउमास-
 -पख्खगा निरयतिरिअनरअमरा; सम्माणुसव्वविरई,
 अहस्सायचरित्तघायकरा ॥ १८ ॥ जलरेणुपुढवीपव्वय-
 राईसरिसो चउव्विहो कोहो; तिणिसलयाकट्ठट्ठिअ-
 सेलत्थंभोवमो माणो ॥ १९ ॥ मायावलेहिगोमुत्ति-मिंद-
 सिंगघणवंसिमूलसमा; लोहो हलिद्वखंजण—कइमकि-

मिरागसामाणो (सारिच्छो) ॥ २० ॥ जस्सुदया होइ
जिए, हास रई अरइ सोग भय कुच्छा; सनिमित्तमन्नहा
वा, तं इह हासाइमोहणियं ॥ २१ ॥ पुरिसिस्थितदुभयं
पइ, अहिलासो जवसा हवइ सो उ; थीनरनपुवेउ-
दओ, फुंफुमतणनगरदाहसमो ॥ २२ ॥ सुरनरतिरि-
निरयाउ, हडिसरिसं नामकम्म चित्तिसमं; बायाल-
तिनवइविहं, तिउत्तरसयं च सत्तट्ठी ॥ २३ ॥ गइजाइ-
तणुउवंगा, बंधणसंघायणाणि संघयणा ॥ संठाणव-
णगंधरस-फासअणुपुविविहगगई ॥ २४ ॥ पिंडपय-
डित्ति चउदस, परघाउस्सासआयवुज्जोयं(अं); अगुरु-
लहुतित्थनिमिणो-वघायमिअ अट्ट पत्तेआ ॥ २५ ॥
तसबायरपज्जत्तं, पत्तेयथिरं सुभं च सुभगं च; सुसरई-
ज्जजसं तस-दसगं थावरदसं तु इमं ॥ २६ ॥ थावर-
सुहुमअपज्जं, साहारणअथिरअसुभदुभगाणि; दुस्स-
रणाइजाजस-मिअ नामे सेअरा वीसं ॥ २७ ॥ तसचउ
थिरछक्कं अथिर-छक्क सुहुमतिग थावरचउक्कं; सुभ-
गतिगाइ विभासा, तयाइसंखाहि पयडीहिं ॥ २८ ॥
वन्नचउ अगुरुलहुचउ, तसाइदु-ति-चउर-छक्कामिच्चाई;
इअ अन्नावि विभासा, तयाइसंखाहि पयडीहिं ॥ २९ ॥
गइआईण उ कमसो, चउपणपणतिपणपंचछल्लक्कं;
पणदुगपणट्टचउदुग, इअ उत्तरभेयपणसट्ठी ॥ ३० ॥

अडवीसजुआ तिनवइ, संते वा पनरबंधणे तिसयं ॥
 बंधणसंघायगहो, तणूसु सामणवणचऊ ॥ ३१ ॥
 इअ सत्तट्ठी बंधोदए य, न य सम्ममीसया बंधे;
 बंधुदए सत्ताए, वीसदुवीसट्ठवणसयं ॥ ३२ ॥ निर-
 यतिरिनरसुरगई, इगविअतिअचउपणिंदिजाइओ ।
 ओरालविउवाहारग—तेअकम्मण पणसरीरा ॥ ३३ ॥
 बाहूरु पिट्ठी सिर उर, उयरंग उवंग अंगुलीपमुहा ।
 सेसा अंगोवंगा, पढमतणुतिगस्सुवंगाणि ॥ ३४ ॥
 उरलाइपुग्गलाणं, निबद्धबज्झंतयाण संबंधं ॥ जं कुणइ
 जउसमं तं, बंधणमुरलाइतणुनामा (उरलाई बंधणं
 नेयं) ॥ ३५ ॥ जं संघायइ उरलाइ—पुग्गले ति(त)ण-
 गणं व दंताली । तं संघायं बंधण—मिव तणुनामेण
 पंचविहं ॥ ३६ ॥ ओरालविउवाहार-याण सगतेअकम्म
 जुत्ताणं । नवबंधणाणि इअर दु, सहियाणं तिन्नि तेसिं
 च ॥ ३७ ॥ संघयणमट्ठिनिचओ, तं छद्धा वज्जरिसह-
 नारायं । तह रिसहं नारायं, नारायं अद्धनारायं ॥ ३८ ॥
 कीलिअ छेवट्ठं इह, रिसहो पट्ठो अ कीलिआ वज्जं ।
 उभओ मक्कडबंधो, नारायं इममुरालंगे ॥ ३९ ॥
 समचउरंसं निग्गोह, साइ खुज्जाइ वामणं हुंडं;
 संठाणा वण्णा किण्ह-नीललोहिअहलिइसिआ ॥ ४० ॥
 सुरहिदुरही रसा पण, तित्तकडुकसायअंबिला महुरा;

फासा गुरुलहुमिउखर—सीउणहसिणिद्धरुख्खट्ठा ॥४१॥
नीलकसिणं दुगंधं, तित्तं कडुअं गुरुं खरं रुख्खं । सीअं
च असुहनवगं, इक्कारसगं सुभं सेसं ॥४२॥ चउहग-
इवणुपुवी, गइपुविदुगं तिगं नियाउजुअं । पुवीउदओ
वक्के, सुहअसुहवसुट्टविहगगई ॥४३॥ परघाउदया
पाणी, परेसि बलिणंपि होइ दुद्धरिसो । ऊससणलद्धि-
जुत्तो, हवेइ ऊसासनामवसा ॥४४॥ रविर्विंवे उ जिअंगं,
तावजुअं आयवाउ न उ जलणे । जमुसिणफासस्स
तहिं, लोहिअवणणस्स उदउत्ति ॥४५॥ अणुसिणपया-
सरूतं, जिअंगमुज्जोअए इहुज्जोआ । जइदेवुत्तरविक्किअ
जोइसखज्जोअमाइव ॥४६॥ अंगं न गुरु न लहुअं,
जायइ जीवस्स अगुरुलहुउदया; तित्थेण तिहुअण-
स्सवि, पुज्जो से उदओ केवलिणो ॥४७॥ अंगोवंगनिअ-
मणं, निम्माणं कुणइ सुत्तहारसमं; उवघाया उवहम्मइ,
सतणुवयवलंबिगईहिं ॥४८॥ बित्तिचउपणिंदिअतसा,
बायरओ बायरा जिआ थूला; निअनिअपज्जत्तिजुआ,
पज्जत्ता लद्धिकरणेहिं ॥४९॥ पत्तेअतणु पत्ते—उदएणं
दंतअट्ठिमाइ थिरं । नाभुवरि सिराइ सुहं, सुभगाओ
सवजणइट्ठो ॥५०॥ सुसरा महुरसुहज्जुणी, आइज्जा
सवल्लोअगिज्झवओ; जसओ जसकित्तीओ, थावरदसगं
विवज्जत्थं ॥५१॥ गोअं दुहुच्चनीअं, कुलाल इव सुघड-

भुंभलाईअं । विग्घं दाणे लाभे, भोगुवभोगेसु विरिण
 अ ॥५२॥ सिरिहरिअसमं एअं, जह पडिकूलेण तेण
 रायाई । न कुणइ दाणाईअं, एवं विग्घेण जीवो वि
 ॥५३॥ पडिणीअत्तणनिन्हव उवघायपओसअंतराएगं ।
 अच्चासायणयाए, आवरणदुगं जिओ जयई ॥ ५४ ॥
 गुरुभत्तिखतिकरुणा-वयजोगकसायविजयदाणजुओ ।
 दढधम्माई अज्जइ, सायमसायं विवज्जयओ ॥ ५५ ॥
 उम्मग्गदेसणामग्ग-नासणादेवदव्वहरणेहिं । दंसणमोहं
 जिणमुणि-चेइअसंघाइपडिणीओ ॥ ५६ ॥ दुविहंपि
 चरणमोहं, कसायहासाइविसयविवसमणो; बंधइ निर-
 याउ महा-रंभपरिग्गहरओ रुदो ॥ ५७ ॥ तिरिआउ
 गूढहिअओ, सढो ससल्लो तहा मणुस्साऊ । पयईइ
 तणुकसाओ, दाणरुई मज्झिमगुणो अ ॥५८॥ अवि-
 रयमाइ सुराउं, बालतवोऽकामनिज्जरो जयई । सरल्लो
 अगारविल्लो, सुहनामं अन्नहा असुहं ॥५९॥ गुणपेहो
 मयरहिओ, अज्झयणज्झावणारुई निच्चं । पकुणइ
 जिणाइभत्तो, उच्चं नीअं इअरहा उ ॥६०॥ जिणपू-
 आविग्घकरो, हिंसाइपरायणो जयइ विग्घं । इअकम्म-
 विवागोऽयं, लिहिओ देविंदसूरीहिं ॥ ६१ ॥



१. अथ कर्मस्तवनामा द्वितीय कर्मग्रंथ ॥

तह थुणिमो वीरजिणं, जह गुणठाणेसु सयलकम्माइं ।
 बंधुदओदीरणया-सत्तापत्ताणि खविआणि ॥१॥ मिच्छे
 सासण मीसे अविश्य देसे पमत्त अपमत्ते । निअट्टि-
 अनिअट्टि सुहु-मुवसमखीणसजोगिअजोगिगुणा ॥२॥
 अभिनवकम्मगणहणं, बंधो ओहेण तत्थ वीससयं ।
 तित्थयराहारगदुग-वज्जं मिच्छंमि सतरसयं ॥ ३ ॥
 नरयतिग जाइथावर-चउ हुंडायवछिवट्टनपुमिच्छं ।
 सोलंतो इगहिअसय, सासणि तिरिथीणदुहगतिगं ४
 अणमज्झागिइसंघयण-चउनिउज्जोअकुखगइत्थित्ति;
 पणवीसंतो मीसे, चउसयरि दुहाउअ अबंधा ॥ ५ ॥
 सम्मे सगसयरि जिणा-उबंधि वइरनरतिअबिअक-
 साया; उरलडुगंतो देसे, सत्तट्ठी तिअकसायंतो ॥६॥
 तेवट्ठि पमत्ते सो-ग अरइ अथिरदुग अजस अस्सायं ।
 वुच्छिज्ज छच्च सत्त व, नेइ सुराउं जया निट्ठं ॥ ७ ॥
 गुणसट्ठि अप्पमत्ते, सुराउ बंधंतु जइ इहागच्छे ।
 अन्नह अट्ठावण्णा, जं आहारगदुगं बंधे ॥८॥ अडवन्न
 अपुवाइंमि, निहदुगंतो च्छपन्न पणभागे । सुरदुगपणिं-
 दिसुखगइ-तसनवउरलविणुतणुवंगा ॥९॥ समचउ-

रनिमिणजिणवन्न-अगुरुलहुचउ छलंसि तीसंतो । चरमे
 छवीसबंधो, हासरइकुच्छभयभेओ ॥१०॥ अनिअट्टि-
 भागपणगे, इगेगहोणो दुवीसविहबंधो ॥ पुम संजलण-
 चउण्हं, कमेण छेओ सतर सुहुमे ॥११॥ चउदंसणु-
 च्चजसनाण-विग्घदसगंनि सोलसुच्छेओ; तिसु साय-
 बंधछेओ, सजोगि बंधंतुणंतो अ ॥१२॥ उदओ विवा-
 गवेअण-मुदीरणमपत्ति इह दुवीससयं । सतरसयं
 मिच्छे मीस-सम्मआहारीजणणुदया ॥१३॥ सुहुमति-
 गायवमिच्छं, मिच्छंतं सासणे इगारसयं ॥ निरयाणु-
 पुविणुदया, अणथावरइगविगलअंतो ॥१४॥ मीसे
 सयमणुपुवी, णुदया मीसोदएण मीसंतो; चउसयम-
 जए सम्मा-णुपुविखेवा बिअकसाया ॥१५॥ मणु-
 तिरिणुपुविविउवट्ठ, दुहगअणाइज्जदुगसतरछेओ; सग-
 सीइ देसि तिरिगइ-आउ निउज्जोअ तिकसाया १६
 अट्टच्छेओ इगसी, पमत्ति आहारजुअ (ग) लपख्खेवा;
 थीणतिगाहारगदुग-छेओ छस्सयरि अपमत्ते ॥१७॥
 सम्मत्तंतिमसंघयण-तिअगच्छेओ विसत्तरि अपुव्वे ।
 हासाइछक्कअंतो, छसट्ठि अनिअट्टि वेअतिगं ॥१८॥
 संजलणतिगं छछेओ, सट्ठि सुहुमंमि तुरिअलोभंतो;
 उवसंतगुणे गुणसट्ठि, रिसहनारायदुगअंतो ॥१९॥
 सगवन्न खीणदुचरिमि, निदुगंतो अ चरिमि पणवन्ना;

नाणंतरायदंसण-चउ छेओ सजोगि बायाला ॥ २० ॥
 तित्थुदयाउरलाथिर-खगइदुग परित्ततिग छ संठाणा;
 अगुरुलहुवन्नचउनिमि णतेअकम्माइसंघयणं ॥ २१ ॥
 दूसर सूसर साया-साएगयरं च तीस वुच्छेओ । बारस
 अजोगि सुभगा-इज्जजसन्नयरवेअणिअं ॥ २२ ॥ तस-
 तिगपणिंदिमणुआउ, गइजिणुच्चं ति चरिमसमयंतो ।
 उदउव्वुदीरणापर-मपमत्ताईसगगुणेसु ॥ २३ ॥ एसा
 पयडित्तिगूणा, वेयणियाहारजुअ (ग) लथीणतिगं ।
 मणुआउ पमत्तंता, अजोगि अणुदीरगो भयवं ॥ २४ ॥
 सत्ता कम्माण ठिई, बंधाईलद्धअत्तलाभाणं । संते
 अडयालसयं, जा उवसमु विजिणु बिअतइए ॥ २५ ॥
 अपुवाइचउक्के, अणतिरिनिरयाउविणु बियालसयं;
 सम्माइचउसु सत्तग-खयंमि इगचत्तसयमहवा ॥ २६ ॥
 खवगं तु पप्प चउसुवि, पणयालं निरयतिरिसुराउविणा;
 सत्तगविणु अडतीसं, जा अनिअट्ठीपढमभागो ॥ २७ ॥
 थावरतिरिनिरयायव-दुग थीणतिगेग विगल साहारं;
 सोलखओ दुवीससयं, बिअंसि बिअतिअकसायंतो २८
 तइआइसु चउदसत्ते-रबारछपणचउतिहियसयकमसो;
 नपुइत्थिहासछगपुंस, तुरिअकोहमयमायखओ ॥ २९ ॥
 सुहुमि दुसय लोहंतो, खीणदुचरिमेगसय दुनिदखओ;
 नवनवइ चरिमसमए, चउदंसणनाणविग्घंतो ॥ ३० ॥

पणसीइ सजोगि, अजोगि दुचरिमे देवखगइगंधदुगं ।
 फासट्ट वन्नरसतणु-बंधणसंघायपण निमिणं ॥ ३१ ॥
 संघयण अथिर संठाण-छक्क अगुरुलहुचउ अपज्जत्तं;
 सायं व असायं वा, परित्तुवंगतिग सुसर निअं ॥ ३२ ॥
 बिसयरिखओ अ चरिमे, तेरसमणुअतसतिगजसाइज्जं;
 सुभगजिणुच्चपणिंदिअ, सायासाएगयरछेओ ॥ ३३ ॥
 नरअणुपुव्विविणा वा, बारस चरिमसमयंमि जो खविउं ।
 पत्तो सिद्धिं देविंद-वंदिअं नमह तं वीरं ॥ ३४ ॥

॥ अथ बंधस्वामित्व नामा तृतीय कर्मग्रंथ ॥

बंधविहाणविमुक्कं, वंदिय सिरिवद्धमाणजिणचंदं ।
 गइआईसुं वुच्छं, समासओ बंधसामित्तं ॥ १ ॥ गइ
 इंदिए य काए, जोए वेए कसाय नाणे य; संजम
 दंसण लेसा, भव सम्मे सन्नि आहारे ॥ २ ॥ जिणसुर-
 विउवाहारदु, देवाउ य निरयसुहुमविगलतिगं; एगिंदि
 थावरायव, नपु मिच्छं हुंड छेवट्ठं ॥ ३ ॥ अणमज्झा-
 गिइसंघयण, कुखगइनियइत्थिदुहगथीणतिगं । उज्जोअ
 तिदिगुगंतिरि-नराउ नरउरलदुगरिसहं ॥ ४ ॥ सुरइ-
 गुणवीसवज्जं, इगसउ ओहेण बंधहिं निरया । तिथ-
 विणा मिच्छि सयं, सासणि नपुचउविणा छनुइ । ५ ॥

विणुअणछवीस मीसे, बिसयरि सम्मंमि जिणनरा-
उजुआ । इअ रयणाइसु भंगो, पंकाइसु तित्थयरहीणो
॥६॥ अजिणमणुआउ ओहे, सत्तमिए नरदुगुच्चविणु
मिच्छे । इगनवई सासाणे, तिरिआउ नपुंसजउ वज्जं
॥७॥ अणचउवीसविरहिआ, सनरदुगुच्चा य सयरि
मीसदुगे । सतरसओ ओहि मिच्छे, पज्जतिरिया विणु-
जिणाहारं ॥८॥ विणुनिरयसोल सासणि, सुराउअण-
एगतीसविणु मीसे । ससुराउ सयरि सम्मे, बीअकसाए
विणा देसे ॥९॥ इय चउगुणेसु वि नरा, परमजया
सजिण ओहु देसाई । जिणइक्कारसहोणं, नवसय
अपज्जत्ततिरिअनरा ॥१०॥ निरयव सुरा नवरं, ओहे
मिच्छे इगिंदितिगसहिआ; कप्पदुगे वि य एवं, जिण-
हीणो जोइभवणवणे ॥११॥ रयणुव सणंकुमाराइ,
आणयाइ उज्जोयचउरहिआ ॥ अपज्जतिरिअव नवसय,
मिगिंदिपुढविजलतरुविगले ॥१२॥ छनवइ सासणि
विणुसुहुमतेर, केइ पुण बिंति चउनवइं । तिरिअनरा-
ऊहिं विणा, तणुपज्जत्ति न अंति जओ ॥१३॥ ओहु
पणिंदितसे गइ-तसे जिणिक्कारनरतिगुच्चविणा ।
मणवयजोगे ओहो, उरले नरभंगु तम्मिस्से ॥१४॥
आहारछगविणोहे, चउदससउ मिच्छि जिणपणगहीणं;
सासणि चउनवइ विणा-तिरिअनराउ सुहुमतेर ॥१५॥

अणचउवीसाइविणा, जिणपणजुअ सम्मि जोगिणो
 सायं। विणु तिरिनराउ कम्म-वि एवमाहारदुगि ओहो
 ॥१६॥ सुरओहो वेउव्वे, तिरिअनराउरहिओ अ तम्मि-
 स्से; वेअतिगाइम बिअतिअ-कसाय नव दु चउ पंच
 गुणा ॥१७॥ संजलणतिगे नव दस, लोभे चउ अजइ
 दु ति अनाणतिगे; बारस अचख्खुचख्खुसु, पढमा
 अहखाय चरिमचऊ ॥ १८ ॥ मणनाणि सग जयाई,
 समइअच्छेअ चउ दुन्नि परिहारे। केवलदुगि दोचरमा
 ॥ जयाइ नव मइसुओहिदुगे ॥१९॥ अड उवसमि चउ
 वेअगि, खइए इक्कार मिच्छातिगि देसे; सुहुमि सठाणं
 तेरस, आहारगि निअनिअगुणोहो ॥२०॥ परमुवसमि
 वट्टंता, आउ न बंधंति तेण अजयगुणे; देवमणुआ-
 उहीणो, देसाइसु पुण सुराउविणा ॥२१॥ ओहे अट्टार-
 सयं, आहारदुगूणमाइलेसतिगे; तं तित्थोणं मिच्छे,
 साणाइसु सबहिं ओहो ॥ २२ ॥ तेऊ निरयनवूणा,
 उज्झोअचउनिरयबारविणु सुक्का। विणुनिरयबार
 पम्हा, अजिणाहारा इमा मिच्छे ॥२३॥ सबगुण भव-
 सन्निषु, ओहु अभवा असन्नि मिच्छिसमा; सासणि
 असन्नि सन्निव, कम्मणभंगो अणाहारे ॥२४॥ तिसु
 दुसु सुक्काइगुणा, चउ सग तेरत्ति बंधसामित्तं; देविं-
 दसूरिरइअं, नेयं कम्मत्थयं सोउं ॥ २५ ॥

॥ अथ षडशीती नामा चतुर्थं कर्मग्रंथ ॥

नमिअ जिणं जिअमग्गण-गुणठाणुवओगजोगलेसाओ ।
 बंधप्पबहू भावे, संखिज्जाई किमवि वुच्छं ॥१॥ नमिय
 जिणं वत्तवा, चउदसजिअठाणएसु गुणठाणा । जोगु-
 वओगो लेसा, बंधोदओदीरणा सत्ता ॥२॥ तह मूल-
 चउदमग्गण-ठाणेसु बासट्टित्तरेसु च । जिअ गुण
 जोगुवओगा, लेसप्पबहुं च छट्ठाणा ॥३॥ चउदसगुणेसु
 जिअजो-गुवओगलेसा य बंधहेऊ य । बंधाईचउं
 अप्पा-बहुं च तो भावसंखाई ॥४॥ इह सुहुमबायरेगिं-
 दि-बित्तिचउअसन्निसन्निपंचिंदी । अपजत्ता पजत्ता,
 कमेण चउदस जिअट्ठाणा ॥५॥ बायरअसन्निविगले,
 अपज्जि पढमविअ सन्निअपजत्ते । अजयजुअ सन्नि-
 पजे, सब्बगुणा मिच्छ सेसेसु ॥६॥ अपजत्तछक्कि कम्मुर-
 -लमोस जोगा अपज्जसन्निसु । ते सविउद्वमीसे एसु,
 तणुपजेसु उरलमन्ने ॥७॥ सब्बे सन्निपजत्ते, उरलं
 सुहुमे सभासु तं चउसु । बायरि सविउद्विदुगं, पज-
 सन्निसु बार उवओगा ॥८॥ पज्जचउरिंदिअसन्निसु,
 दुदंसदुअनाणदससुचखुविणा । सन्निअपजे मणनाण-
 चखुकेवलदुगविहुणा ॥९॥ सन्निदुगि छलेस अपज्ज-
 बायरे पढमचउ ति सेसेसु । सत्तट्ठ बंधुदीरण-संतु-

दया अट्ट तेरससु ॥ ७ ॥ सत्तट्ट छेग बंधा, संतुदया
 सत्त अट्ट चत्तारि। सत्तट्ट छ पंच दुगं, उदीरणा सन्नि-
 पज्जत्ते ॥ ८ ॥ गइ इंदिए य काए, जोए वेए कसाय
 नाणेसु। संजम दंसण लेसा, भव सम्मे सन्नि आहारे
 ॥ ९ ॥ सुरनरतिरिनिरयगई, इगविअतिअचउपणिंदि
 छकाया, भूजलजलणानिलवण-तसा य मणवयणतणु-
 जोगा ॥ १० ॥ वेअ नरिथिनपुंसा, कसाय कोहमयमा-
 यलोभत्ति। मइसुअवहिमणकेवल, विभंगमइसुअना-
 णसागारा ॥ ११ ॥ सामाइअछेअपरिहार, सुहुमअह-
 रुखायदेसजयअजया। चख्खु अचख्खु ओही-केवल-
 दंसण अणागारा ॥ १२ ॥ किण्हा नीला काऊ, तेऊ
 पम्हा य सुक्क भविअरा। वेअग खइगुवसम मिच्छ-
 मीस सासाण सन्निअरे ॥ १३ ॥ आहारेअर भेआ,
 सुरनिरयविभंगमइसुओहिदुगे। सम्मत्ततिगे पम्हा,
 सुक्का सन्नीसु सन्निदुगं ॥ १४ ॥ तमसन्नि अपज्जजुयं,
 नरे सबायरअपज्ज तेउए। थावरइगिंदि पढमा, चउ
 बार असन्नि दु दु विगले ॥ १५ ॥ दस चरिम तसे
 अजया-हारगतिरितणुकसायदुअनाणे। पढमतिलेसा
 भविअर-अचख्खुनपुमिच्छि सव्वेवि ॥ १६ ॥ पजसन्नी
 केवलदुगे, संजममणनाणदेसमणमीसे। पण चरिम
 पज्ज वयणे, तिय छ व पज्जिअर चख्खुमि ॥ १७ ॥

थीनरपणिंदि चरमा, चउ अणहारे दुसन्नि छ अपज्जा ।
 ते सुहुमअपज्ज विणा, सासाणि इत्तो गुणे वुच्छं ॥१८॥
 पणतिरिचउसुरनिरए, नरसन्निपणिंदिभवतसि सव्वे ।
 इगविगलभूदगवणे, दु दु एगं गइतसअभव्वे ॥१९॥
 वेअतिकसाय नव दस, लोभे चउ अजइ दुति अना-
 णतिगे । बारस अचखुचखुसु, पढमा अहखाइ
 चरिमचऊ ॥२०॥ मणनाणि सग जयाई, समइअ छेअ
 चउ दुन्नि परिहारे । केवलदुगि दो चरिमा, जयाइ
 नव मइसुओहिदुगे ॥२१॥ अड उवसमि चउ वेअगि,
 खइए इक्कार मिच्छतिगि देसे । सुहुमे अ सठाणं तेर-
 जोग आहार सुक्काए ॥ २२ ॥ असन्निषु पढमदुगं,
 पढमतिलेसासु छच्च दुसु सत्त । पढमंतिमदुग अजया,
 अणहारे मग्गणासु गुणा ॥ २३ ॥ सच्चेअर मीस अ-
 सच्च—मोस मण वय विउव्विआहारा । उरलं मीसा
 कम्मण, इअ जोगा कम्म अणहारे ॥ २४ ॥ नरगइ
 पणिंदि तसतणु, अचखुनरनपुकसायसम्मदुगे । सन्नि
 छलेसाहारग, भवमइसुअओहिदुगि सव्वे ॥२५॥ तिरि-
 इत्थिअजयसासण, अनाणउवसमअभव्वमिच्छेसु । तेरा-
 हारदुगूणा, ते उरलदुगूण सुरनिरए ॥२६॥ कम्मुरल-
 दुगं थावरि, ते सबिउव्विदुग पंच इगि पवणे । छ
 असन्नि चरिमवइजुअ, ते विउवदुगूण चउ विगले । २७ ।

कम्मुरलमीसविणु मण-वइसमइ अछेअचखुमणनाणे।
 उरलदुग कम्म पढमं-तिसमणवइ केवलदुगंमि ॥२८॥
 मणवइउरला परिहारि, सुहुमि नव ते उ मीसिस-
 विउवा । देसे सविउविदुगा, सकम्मुरलमीस अहखाए
 ॥ २९ ॥ तिअनाणनाणपणचउ, दंसणबारजिअलख-
 णुवओगा । विणु मणनाणदुकेवल, नव सुरतिरिनिर-
 यअजएसु ॥ ३० ॥ तस जोअ वेअ सुक्का-हार नर
 पणिंदि सन्नि भवि सव्वे । नयणेअर पणलेसा, कसाय
 दस केवलदुगूणा ॥३१॥ चउरिंदिअसन्नि दुअन्नाण-दुदंस
 इगवित्तिथावरि अचखु । तिअनाणदंसणदुगं, अनाण-
 तिगि अभवि मिच्छदुगे ॥ ३२ ॥ केवलदुगे निअदुगं,
 नव तिअनाणविणु खइअअहखाए । दंसणनाणतिगं
 देसि, मीसि अन्नाणमीसं तं ॥३३॥ मणनाणचखुवज्जा,
 अणहारे तिन्निदंसचउनाणा । चउनाणसंजमोवसम-
 पेअगे ओहिदंसे अ ॥ ३४ ॥ दो तेर तेर बारस, मणे
 कमा अट्ट दु चउ चउ वयणे । चउ दु पण तिन्नि काए,
 जिअगुणजोगोवओगन्ने ॥३५॥ छसु लेसासु सठाणं,
 एगिंदिअसन्निभूदगवणेसु । पढमा चउरो तिन्नि उ,
 नारयविगलग्गिपवणेसु ॥ ३६ ॥ अहखायसुहुमकेवल,
 दुगि सुक्का छावि सेसठाणेसु । नरनिरयदेवतिरिआ,
 थोवा दु असंखणंतगुणा ॥ ३७ ॥ पणचउतिदुएगिंदी,

थोवा तिन्नि अहिआ अणंतगुणा । तस थोव असं-
 खग्गी, भूजलनिलअहिअ वणणंता ॥३८॥ मणवयण-
 कायजोगी, थोवा असंखगुण अणंतगुणा । पुरिसा
 थोवा इत्थी, संखगुणाणंतगुण कीवा ॥ ३९ ॥ माणी
 कोही माई, लोभी अहिअ मणनाणिणो थोवा । ओही
 असंखा मइसुअ, अहिअ सम असंख विब्भंगा ॥४०॥
 केवलिणोणंतगुणा, मइसुअअन्नाणिणंतगुण तुल्ला ।
 सुट्टुमा थोवा परिहार, संख अहखाय संखगुणा ॥४१॥
 छेय समईय संखा, देस असंखगुणा णंतगुण अजया ।
 थोव असंख दु णंता, ओहि नयण केवल अचख्खु
 ॥ ४२ ॥ पच्छाणुपुवि लेसा, थोवा दो संख णंत दो
 अहिआ । अभविअर थोव णंता, सासण थोवोवसम-
 संखा ॥४३॥ मीसा संखा वेअग, असंखगुण खइअ
 मिच्छ दु अणंता । सन्निअर थोव णंता—णहार थोवे-
 अर असंखा ॥४४॥ सब्बजिअठाण मिच्छे, सग सासणि
 पण अपज्जसन्निदुगं । सम्मे सन्नी दुविहो, सेसेसुं सन्नि-
 पज्जत्तो ॥ ४५ ॥ मिच्छदुगि अजइ जोगा—हारदुगूणा
 अपुव्वपणगे उ । मणवइउरलं सविउवि, मीसि सवि-
 उविदुग देसे ॥४६॥ साहारदुग पमत्ते, ते विउवाहार-
 मीसविणु इअरे । कम्मुरलदुगंताइम—मणवयण स-
 जोगि न अजोगी ॥ ४७ ॥ तिअनाण दुदंसाइम—दुगे

अजइ देसि नाणदंसतिगं । ते मीसि मीसा समणा,
जयाइ केवलदु अंतदुगे ॥ ४८ ॥ सासणभावे नाणं,
विउवगाहारगे उरलमिस्सं । नेगिंदिसु सासाणो,
नेहाहिगयं सुयमयं पि ॥ ४९ ॥ छसु सवा तेउतिगं, इगि
छसु सुक्का अजोगी अल्लेसा । बंधस्स मिच्छ अविरइ,
कसाय जोगत्ति चउ हेऊ ॥ ५० ॥ अभिगहिअमणभि-
गहिआ-भिनिवेसियसंसइयमणाभोगं । पण मिच्छ बार
अविरइ, मणकरणानिअमु छजिअवहो । ५१ । नव सोल
कसाया पनर-जोग इअ उत्तरा उ सगवन्ना । इग चउ
पण ति गुणेषु, चउतिदुइगपच्चओ बंधो ॥ ५२ ॥ चउ-
मिच्छमिच्छअविरइ-पच्चइआ साय सोल पणतीसा ।
जोगविणु तिपच्चइआ-हारगजिणवज्जसेसाओ ॥ ५३ ॥
पणपन्न पन्ना तिअछहिअ-चत्त गुणचत्त छचउदुग-
वीसा । सोलस दस नव नव सत्त, हेउणो न उ अजो-
गिमि ॥ ५४ ॥ पणपन्न मिच्छि हारग-दुगूण सासाणि
पन्न मिच्छविणा । मीसदुगकम्मअण विणु, तिचत्त
मीसे अह छचत्ता ॥ ५५ ॥ सदुमीसकम्म अजए, अवि-
रइ कम्मुरलमीस बिकसाए । मुतु गुणचत्त देसे, छ-
वीस साहारदु पमत्ते ॥ ५६ ॥ अविरइइगारतिकसाय-
वज्ज अपमत्ति दीसदुगरहिआ । चउवीस अपुव्वे पुण,
दुवीस अविउव्विआहारे ॥ ५७ ॥ अछहाससोलवायरि,

सुहुमे दस वेअसंजलणतिविणा । खीणुवसंति अलो-
भा, सजोगि पुव्वुत्त सग जोगा ॥ ५८ ॥ अपमत्तंता
सत्तट्ठ, मीसअपुव्वबायरा सत्त । बंधइ छस्सुहुमो ए-
गमुवरिमा बंधगाजोगी ॥ ५९ ॥ आसुहुमं संतुदए,
अट्ठवि मोहविणु सत्त खीणंमि । चउ चरिमदुगे अट्ठ
उ, संते उवसंति सत्तुदए ॥ ६० ॥ उइरंति पमत्तंता,
सगट्ठ मीसट्ठ वेअ आउ विणा । छग अपमत्ताइ तओ,
छ पंच सुहुमो पणुवसंतो ॥ ६१ ॥ पण दो खीण दु
जोगी, णुदीरगु अजोगि थोव उवसंता । संखगुण
खीण सुहुमा—निअट्ठिअपुव्व सम अहिआ ॥ ६२ ॥ जोगि
अपमत्त इअरे, संखगुणा देसुसासणा मीसा । अविरइ
अजोगिमिच्छा, असंखचउरो दुवेणंता ॥ ६३ ॥ उवसम-
खयमीसोदय—परिणामा दु नव द्वार इगवीसा । तिअ-
भेअ सन्निवाइअ, सम्मं चरणं पढमभावे ॥ ६४ ॥ बीए
केवलजुअलं, सम्मं दाणाइलद्धिपण चरणं । तइए
सेसुवओगा, पण लद्धी सम्मविरइदुगं ॥ ६५ ॥ अन्ना-
णमसिद्धत्ता-संजमलेसाकसायगइवेया । मिच्छं तुरिए
भवा—भवत्तजिअत्त परिणामे ॥ ६६ ॥ चउ चउगईसु
मीसग-परिणामुदएहिं चउ सखइएहिं । उवसमजुएहिं
वा चउ, केवलि परिणामुदयखइए ॥ ६७ ॥ खयपरि-
णामि सिद्धा, नराण पणजोगुवसमसेढीए । इअ पनर

सन्निवाइअ, भेया वीसं असंभविणो ॥ ६८ ॥ मोहे व
 समो मीसो, चउघाइसु अट्टकम्मसु अ सेसा । धम्माइ
 पारिणामिअ-भावे खंधा उदइए वि ॥ ६९ ॥ सम्माइ-
 चउसु तिग चउ, भावा चउ पणुवसामगुवसंते । चउ
 खीणापुव्वे तिन्नि, सेसगुणठाणगेगजिए ॥ ७० ॥ संखि-
 ज्जेगमसंखं, परित्तजुत्तनियपयजुयं तिविहं । एवमणंतं
 पि तिहा, जहन्नमज्जुक्कसा सव्वे । ७१ ॥ लहु संखिज्जं
 दुच्चिअ, अओ परं मज्झिमं तु जा गुरुअं । जंबुदीव-
 पमाणय, चउपल्लापरूवणाइ इमं ॥ ७२ ॥ पल्लाणवत्थि-
 असलाग-पडिसलागमहासलागख्खा । जोअणसहसो-
 गाढा, सवेइअंता ससिहभरिआ ॥ ७३ ॥ तो दीवुद-
 हिसु इक्किक्क, सरिसवं खिविअ निट्ठिए पढमे । पढ-
 मंव तदंतं चिय, पुण भरिए तंमि तह खीणो ॥ ७४ ॥
 खिप्पइ सलागपल्ले-गु सरिसवो इअ सलागखवणेणं ।
 पुण्णो बीओ अ तओ, पुव्वंपि व तंमि उद्धरिए ॥ ७५ ॥
 खीणे सलाग तइए, एवं पढमेहिं बीअयं भरसु । तेहिं
 तइअं तेहि य, तुरिअं जा किर फुडा चउरो ॥ ७६ ॥
 पढमतिपल्लुद्धरिआ, दीवुदही पल्लचउसरिसवा य ।
 सव्वो वि एगरासी, रूवूणो परमसंखिज्जं ॥ ७७ ॥ रूव-
 जुअं तु परित्ता-संखं लहु अस्स रासिअब्भासे ।
 जुत्तासंखिज्जं लहु, आवलिआसमयपरिमाणं ॥ ७८ ॥

बितिचउपंचमगुणणे, कमा सगासंख पढमचउसत्ता ।
 णंता ते रूवजुआ, मज्झा रूवूण गुरु पच्छा ॥ ७९ ॥
 इअ सुत्तुत्तं अन्ने, वग्गिअमिक्कसि चउत्थयमसंखं ।
 होइ असंखासंखं, लहु रूवजुअं तु तं मज्झं ॥ ८० ॥
 रूवूणमाइमं गुरु, तिवग्गिउं तत्थिमे दसख्खेवे ।
 लोगागासपएसा, धम्माऽधम्मेगजिअदेसा ॥ ८१ ॥
 थिइबंधज्झवसाया, अणुभागा जोगच्छेअपलिभागा ।
 दुण्ह य समाण समया, पत्तेअ निगोअए खिवसु ॥ ८२ ॥
 पुण तंमि तिवग्गिअए, परित्तणंत लहु तस्स रासीणं ।
 अब्भासे लहु जुत्ता-णंतं अभव्वजिअमाणं ॥ ८३ ॥
 तव्वग्गे पुण जायइ, णंताणंत लहु तं च तिख्खुत्तो ।
 वग्गसु तहवि न तं होइ, णंतखेवे खिवसु छ इमे
 ॥ ८४ ॥ सिद्धा निगोअजीवा, वणस्सई काल पुग्गला
 चेव । सव्वमलोगनहं पुण, तिवग्गिउं केवलदुगंमि ॥ ८५ ॥
 खित्तेणंताणंतं, हवेइ जिट्ठं तु ववहरइ मज्झं । इअ
 सुहुमत्थविआरो, लिहिओ देविंदसूरीहिं ॥ ८६ ॥

॥ अथ शतक नामा पंचम कर्मग्रंथ ॥

नमिअ जिणं धुवबंधो-दयसंता घाइपुन्नपरिअत्ता ।
 सेअर चउहविवागा, वुच्छं बंधविह सामी अ ॥ १ ॥
 ४ १ १ १ १ १ १ १
 वन्नचउत्तेअकम्मा--गुरुलहुनिमिणोवघायभयकुच्छा ।

^१ ^{१६} ^{१४} ^५ ^{४७}
 मिच्छकसायावरणा, विग्धं ध्रुवबंधि सगचत्ता ॥ २ ॥
 तणुवंगागिइसंघयण, जाइगइखगइपुविजिणुसासं ।
 उज्जोआयवपरघा-तसवीसा गोअवेअणिअं ॥ ३ ॥
 हासाइजुअलदुगवेअ-आउ तेवुत्तरी अधुबंधी (धा) ।
 भंगा अणाइसाई, अणंतसंतुत्तरा चउरो ॥४॥ पढम-
 बिआ ध्रुवउदइसु, ध्रुवबंधिसु तइअवज्जभंगतिगं । मि-
 च्छंमि तिन्नि भंगा, दुहावि अधुवा तुरिअभंगा ॥५॥
^१ ^१ ^१ ^१ ^१ ^१ ^१ ^१ ^४
 निमिणथिरअथिरअगुरुअ-सुहअसुहतेअकम्मचउवन्ना।
^५ ^५ ^४ ^१
 नाणंतरायदंसण, मिच्छं ध्रुवउदय सगवीसा ॥ ६ ॥
^४ ^{६८} ^{१८}
 थिरसुभिअर विणु अधुव-बंधी मिच्छविणुमोहध्रुवबंधी
^५ ^१ ^१ ^१ ^{८५}
 निहोवघायमीसं, सम्मं पणनवइ अधुवुदया ॥ ७ ॥
^{२०} ^{२०} ^७ ^{४१} ^३
 तसवन्नवीससगतेअ-कम्म ध्रुवबंधिसेस वेअतिगं ।
^{१७} ^२ ^४ ^७ ^४
 आगिइतिग वेअणिअं, दुज्जुअल सगउरलुसासचऊ । ८।
^२ ^२ ^१ ^{१३०} ^१ ^१ ^२
 खगइतिरिदुग नीअं, ध्रुवसंता सम्म मीस मणुयदुगं ।
^{११} ^१ ^४ ^७ ^१ ^{२८}
 विउविकार जिणाउ, हारसगुच्चा अधुवसंता ॥ ९ ॥
 पढमतिगुणेषु मिच्छं, निअमा अजयाइअट्टगे भज्जं ।
 सासाणे खलु सम्मं, संतं मिच्छाइदसगे वा ॥ १० ॥

सासणमीसेसु धुवं, मीसं मिच्छाइनवसु भयणाए ।

आइदुगे अण निअमा, भइआ मीसाइनवगंमि ॥११॥

आहारसत्तगं वा, सब्बगुणे बित्तिगुणे विणा तित्थं ।

नोभयसंते मिच्छो, अंतमुहुत्तं भवे तित्थे ॥ १२ ॥

केवलजुअलावरणा, पण निहा बारसाइमकसाया ।

मिच्छं ति सब्बघाई, चउनाणतिदंसणावरणा ॥ १३ ॥

संजलण नोकसाया, विग्घं इअ देसघाइ य अघाई,

पत्तेयतणुद्धाऊ, तसवीसा गोअदुगवन्ना ॥ १४ ॥

सुरनरतिगुच्चसायं, तसदस तणुवंग वइरचउरंसं ।

परघासग तिरिआऊ, वन्नचउ पर्णिदि सुभखगई ॥ १५ ॥

बायाल पुण्णपगई, अपढमसंठाणखगइसंघयणा ।

तिरिदुगअसायनीओ-वघायइगविगलनिरयतिगं ॥ १६ ॥

थावरदस वन्नचउक, घाइ पणयाल सहिअ बासीई,

पावपयडि त्ति दोसु वि, वन्नाइगहा सुहा असुहा ॥ १७ ॥

नामधुवबंधिनवगं, दंसण पणनाण विग्घ परघायं ।

भयकुच्छमिच्छसासं, जिण गुणतीसा अपरिअत्ता ॥ १८ ॥

तणुअट्ट वेअ दुजुअल, कसाय उज्जोअगोअदुग निद्वा
 २० ४ ६१ ४
 तसवीसाउ परिता, खित्तविवागाऽणुपुवीओ ॥ १९ ॥
 ४७ ४ १ ३ ३ ४ ४
 घणघाइदुगोअजिणा, तसिअरतिगसुभगदुभगचउसा-
 १ ११ ७८ ४
 सं। जाइतिग जिअविवागा, आऊ चउरो भवविवागा
 १२ १८ १ १ १ ३
 ॥२०॥ नामधुवोदय चउतणु-वघायसाहारणिअरुजो-
 ३६
 अतिगं । पुगलविवागि बंधो, पयइठिइरसपणसत्ति
 ॥२१॥ मूलपयडोण अडसत्त-छेगबंधेसु तिन्नि भूगारा।
 अप्पतरा तिअ चउरो, अवट्ठिओ न हु अवत्तवो ॥२२॥
 एगादहिमे भूओ, एगाई ऊणगंमि अप्पतरो। तम्म-
 तोऽवट्ठियओ, पढमे समण अवत्तवो ॥२३॥ नव छ
 चउ दंसे दु दु, तिदु मोहे दुइगवीस सत्तरस। तेरस
 नव पण चउ ति दु, इक्को नव अठ दस दुन्नि ॥२४॥
 २३ २४ २६ २८ २९ ३० ३१ १
 तिपणछअट्टनवहिआ, वीसा तीसेगतीस इग नामे।
 छस्सगअट्ठतिबंधा, सेसेसु य ठाणमिक्किं ॥ २५ ॥
 वीसयरकोडाकोडी, नामे गोण अ सत्तरी मोहे। तीसि-
 यरचउसु उदही, निरयसुराउंमि तिचीसा ॥ २६ ॥
 मुत्तुं अकसायठिइं, बार मुहुत्ता जहन्न वेअणिण।
 अट्टट्ट नामगोणसु, सेसणसुं मुहुत्तंतो ॥ २७ ॥

^५ वि^{१४}घावरण असाए, तीसं^१ अट्टार सुहुमविगलतिगे ।
^१ पढमागिइसंघयणे, दस^१ दुसुवरिमेसु दुगबुद्धी ॥ २८ ॥
^{१६} चालीस कसाएसु, मिउलहुनिहुणहसुरहिसिअमहुरे ।
^४ दस दोसहु समहिआ, ते हालिदंबिलाईणं ॥ २९ ॥
^१ दस सुहविहगइउच्चे, सुरदुगथिरछक्कपुरिसरइहासे ।
^२ मिच्छे सत्तरि मणुदुग, इत्थीसाएसु पन्नरस ॥ ३० ॥
^१ भयकुच्छअरइसोए, विउवितिरिउरलनिरयदुगनीए ।
^५ तेअपण अथिरछक्के, तसचउ थावर इग पणिंदी । ३१ ।
^१ नपुकुखगइसासचउ गुरुकरुखडरुखसीयदुगगंधं, वीसं
कोडाकोडी, एवइआबाह वाससया ॥ ३२ ॥ गुरु
कोडिकोडि अंतो, तित्थाहारण भिन्नमुहु बाहा । लहु
^४ ठिइ संखगुणूणा, नरतिरिआणाउ पल्लतिगं ॥ ३३ ॥
इग विगल पुव्वकोडी, पलिआऽसंखंस आउचउ अमणा ।
निरुवकमाण छमासा, अबाह सेसाण भवतंसो ॥ ३४ ॥
^१ लहुठिइबंधो संजलण—लोहपणविग्घनाणदंसेसु । भिन्न-
^१ मुहुत्तं ते अट्ट, जसुच्चे बारस य साए ॥ ३५ ॥ दोइ-

गमासो परखो, संजलणतिगे पुमट्ट वरिसाणि ।

^{८५}सेसाणुकोसाओ, मिच्छत्तठिईइ जं लद्धं ॥ ३६ ॥

अयमुकोसो गिंदिसु, पलियाऽसंखंसहीण लहुबंधो ।

कमसो पणवीसाए, पन्ना सय सहस संगुणिओ ॥ ३७ ॥

^३विगलअसन्नि^४सु जिट्ठो, कणिट्ठओ पल्लसंखभागूणो ।

सुरनिरयाउ समा दस, सहस्स सेसाउ खुड्ढभवं ॥ ३८ ॥

सवाण वि लहुबंधे, भिन्नमुट्ठ अबाह आउजिट्ठे वि ।

केइ सुराउसमं^१ जिण-मंतमुट्ठ^२ बिंति आहारं ॥ ३९ ॥

सत्तरस समहिआ किर, इगाणुपाणुंमि हुंति खुड्ढभवा ।

^{३७७३}सगतीससयतिट्ठत्तर, पाणू पुण इगमुट्ठत्तंमि ॥ ४० ॥

^{६५५३६}पणसट्ठिसहस पणसय-छत्तीसा इगमुट्ठत्तखुड्ढभवा ।

आवलिआणं दोसय-छप्पन्ना एगखुड्ढभवे ॥ ४१ ॥

अविरयसम्मो तित्थं, आहारदुगामराउ य पमत्तो ।

मिच्छदिट्ठो बंधइ, जिट्ठट्ठिइं सेस पयडीणं ॥ ४२ ॥

^३विगलसु^३हुमाउगातगं^३ तिरिमणुआ^२ सुरविउ^२ब्विनिरयदुगं^२

^१एगिंदि^१थावरायव, आईसाणा^१ सुरुकोसं ॥ ४३ ॥

^२तिरिउरलदुगुज्जोअं^२ छिवट्ठ^१ सुरनिरय^{६२} सेस चउगइआ ।

^२आहार ^१जिणमपुवो—^४निअट्टिसंजलणपुरिसलहुं ॥४४॥
^१साय ^१जसुच्चावरणा, ^८विग्गं ^५सुहुमो ^६विउव्विछ असन्नी;
 सन्नी वि आउ बायर—^{८५}पज्जेगिंदी उ सेसाणं ॥ ४५ ॥
 उक्कोसजहन्नेअर, भंगा साई अणाइ धुव अधुवा ।
 चउहा सग अजहन्नो, सेसतिगे आउचउसु दुहा ॥४६॥
^४चउभेओ ^८अजहन्नो, ^५संजलणावरणनवगविग्घाणं । से-
^{१०२}सतिगि साइ अधुवो, तह चउहा सेसपयडीणं ॥४७॥
 साणाइअपुव्वंते, अयरंतो कोडिकोडिओ न हिगो ।
 बंधो नहु होणो न य, मिच्छे भविअरसनिंमि ॥४८॥
^१जइलहुबंधो ^२बायर—^३पज्जअसंखगुण ^४सुहुमपज्जहिगो ।
^५एसि ^७अपज्जाण लहू, ^८सुहुमेअर ^९अपज्जपज्जगुरु ॥४९॥
^{१०}लहु ^{११}बिअपज्जअपज्जे, ^{१२}अपजेअरबिअगुरुहिगो ^{१३}एवं ।
^{१७}तिचउअसन्निसु ^{२१}नवरं, ^{२५}संखगुणो ^{२७}बिअअमणपज्जे ॥५०॥
 तो जइजिट्ठो बंधो, ^{२६}संखगुणो ^{२७}देसविरयहस्सिअरो ।
^{३२}सम्मचउ ^{३६}सन्निचउरो, छिइबंधाणुकमसंखगुणा ॥५१॥
 सव्वाणवि जिट्ठिठई, असुभा जं साइसंकिलेसेणं ।

इअरा विसोहिओ पुण, मुत्तुं नरअमरतिरिआउं ।५२।

सुहुमनिगोआइखण-प्पजोग बायर य विगलअमणमणा

अपज्जलहु पढमदुगुरु, पजहस्सिअरो असंखगुणो ।५३।

अपजत्ततसुक्कोसो, पज्जजहन्निअरु एव छिइठाणा ।

अपजेअर संखगुणा, परमपजबिए असंखगुणा ॥५४॥

पइखणमसंखगुणविरिअ, अपजपइठिइमसंखलोगसमा।

अज्झवसाया अहिआ, सत्तसु आउसु असंखगुणा ।५५।

तिरिनिरयतिजोआणं, नरभवजुअ सचउपल्ल तेसट्ठं ।

थावरचउइगविगला-यवेसु पणसीइसयमयरा ॥ ५६ ॥

अपढमसंघयणागिइ-खगईअणमिच्छदुहगथीणतिगं ।

निअनपुइत्थि दुतीसं, पणिदिंसु अबंधठिइ परमा ।५७।

विजयाइसु गेविज्जे, तमाइ दहिसय दुतीस तेसट्ठं ॥

पणसीइ सययबंधा, पल्लतिगं सुरविउव्विदुगे ॥ ५८ ॥

समयादसंखकालं, तिरिदुगनीएसु आउ अंतमुहू ॥

उरलि असंखपरट्ठा, सायठिई पुव्वकोट्टूणा ॥ ५९ ॥

जलहिसयं पणसीअं, परघुस्सासे पणिदि तसचउगे ।

१३२ १ १ ३ १ १
वत्तीसं सुहविहगइ-पुमसुभगतिगुच्चचउरंसे ॥ ६० ॥

१ ४ ५ ५ २ २ २
असुखगइजाइआगिइ--संघयणाहारनिरयजोअदुगं ।

१ १ १ १० १ १ ४ १
थिरसुभजसथावरदस, नपुइत्थीदुजुअलमसायं ॥६१॥

४१ २ १ १ १
समयादंतमुहुत्तं, मणुदुगजिणवइरउरलुवंगेसु । तिच्ची-

४ १
सयरा परमो, अंतमुहु लहूवि आउजिणे ॥ ६२ ॥

८२ ४२
तिव्वो असुहसुहाणं, संकेसविसोहिओ विवज्जयओ ।

१ २ ३ ४
मंदरसो गिरिमहिरय-जलरेहासरिसकसाएहिं ॥६३॥

५ ७
चउठाणाई असुहो, सुहऽन्नहा विग्घदेसआवरणा ।

१ ४
पुमसंजलणिगदुतिचउ-ठाणरसा सेस दुगमाइ ॥६४॥

निंबुच्छुरसो सहजो, दुतिचउभागकढिइक्कभागंतो ।

इगठाणाई असुहो, असुहाण सुहो सुहाणं तु ॥६५॥

१ १ १ ३ ३ ३
तिव्वमिगथावरायव, सुरमिच्छा विगलसुहुमनिरयतिगं ।

२ २ १ १
तिरिमणुआउ तिरिनरा, तिरिदुगछेवट्ट सुरनिरया ।६६॥

१ २ २ १ ४ ४ १ १ १
विउविसुराहारदुगं, सुखगइवन्नचउतेअजिणसायं; सम-

१ १० १ १ १ ३२
चउ परघातसदस, पर्णिदिसासुच्च खवगा उ ।६७॥ तम-

^१ तमगाउज्जोअं, ^२ सम्मसुरा ^२ मणुअउरलदुगवइरं । अपमत्तो
^१ अमराउं, ^{६८} चउगइ ^३ मिच्छा उ ^३ सेसाणं ॥ ६८ ॥ ^३ थीणतिगं
^४ अणमिच्छं, ^१ मंदरसं ^४ संजमुम्मुहो ^४ मिच्छो; ^४ विअ ^४ तिअ-
^४ कसाय ^१ अविरय-^१ देसपमत्तो ^१ अरइसोए ॥ ६९ ॥ अप-
^२ माइ ^२ हारगदुगं, ^४ दुनिइअसुवन्नहासरइकुच्छा, ^१ भयमुव-
^१ घायमपुवो, ^४ अनिअट्ठी ^४ पुरिससंजलणे ॥ ७० ॥ ^५ विग्घा-
^६ वरणे ^३ सुहुमो, ^३ मणुतिरिआ ^३ सुहुमविगलतिगआउं; वेउ-
^६ विछक्कममरा, ^१ निरया ^२ उज्जोअउरलदुगं ॥ ७१ ॥ ^१ तिरि-
^२ दुगनिअंतमतमा, ^१ जिणमविरयनिरयविणिगथावरयं;
^१ आसुहमायव ^१ सम्मो व, ^१ सायथिरसुभजसा ^१ सिअरा ॥ ७२ ॥
^४ तसवन्नतेअचउमणु, ^४ खगइदुगपणिंदिसासपरघुच्चं ।
^६ संघयणागिइनपुथी, ^३ सुभगिअरतिमिच्छचउगइआ
^४ ॥ ७३ ॥ ^४ चउतेअवन्न ^१ वेअणिअ-^४ नामणुक्कोस ^४ सेसधुवबंधी ।
^७ घाईणं ^१ अजहन्नो, ^१ गोए ^१ दुविहो ^४ इमो ^४ चउहा ॥ ७४ ॥
^७ सेसंमि ^१ दुहा ^१ इग ^१ दुग-^१ णुगाइ ^४ जा ^४ अभवणंतगुणिआणू ।

^१खंधा उरलोचिअव-ग्गणा उ तह अगहणंतरिआ । ७५।
^२एमेव ^३विउवाहार-^४तेअभासाणुपाणमणकम्मे; ^५सुहुमा ^७कमावगाहो, ^८ऊणूणंगुलअसंखंसो ॥ ७६॥ इक्किक्किहिआ
सिद्धा-णंतंसा अंतरेसु अगहणा । सवत्थ जहन्नु-
चिआ, निअणंतंसाहिआ जिट्ठा ॥ ७७॥ अंतिमचउ-
फासदुगंध-पंचवन्नरसकम्मखंधदलं । सवजिअणंत-
गुणरस-अणुजुत्तमणंतयपएसं ॥ ७८॥ एगपएसोगाढं,
^१निअसवपएसओ गहेइ जिओ; थोवो आउ तदंसो,
^२नामे ^३गोए ^४समो ^५अहिओ ॥ ७९॥ विग्घावरणे ^७मोहे,
^८सवोवरि वेअणीइ जेणप्पे । तस्स फुडत्तं न हवइ,
ठिईविसेसेण सेसाणं ॥ ८०॥ निअजाइलद्धदलिआ-
णंतंसो होइ सवघाईणं । बज्झंतीण विभज्जइ, सेसं
सेसाण पइसमयं ॥ ८१॥ सम्मदरसवविरई, अण-
वीसंजोअ दंसखवगे अ । मोहसमसंतखवगे, खीण-
सजोगिअरगुणसेढी ॥ ८२॥ गुणसेढी दलरयणा-
णुसमयमुदयादसंखगुणणाए, एयगुणा पुण कमसो,
असंखगुणनिज्जरा जीवा ॥ ८३॥ पलिआऽसंखंसमुहू,
सासणइअरगुणअंतरं हस्सं, गुरु मिच्छि वे छसट्ठी,
^१इअरगुणे ^२पुग्गलद्धंतो ॥ ८४॥ उद्धारअद्धखित्तं, ^३पलिअ

तिहा समयवाससयसमए । केसवहारो दीवो-दहिआ-
 उतसाइपरिमाणं ॥८५॥ दव्वे खित्ते काले, भावे चउह
 दुह बायरो सुहुमो; होइ अणंतुस्सप्पिणि-परिमाणो
 पुगगलपरट्ठो ॥८६॥ उरलाइसत्तगेणं, एगजिओ मुअइ
 फुसिअ सबअणू । जत्तिअकालि स थूलो, दव्वे सुहुमो
 सगन्नयरा ॥८७॥ लोगपएसोसप्पिणि-समया अणु-
 भागबंधठाणा य, जहतह कममरणेणं, पुट्ठा खिताइ-
 थूलिअरा ॥ ८८ ॥ अप्पयरपयडिबंधी, उक्कडजोगी अ
 सन्निपज्जत्तो, कुणइ पएसुक्कोसं, जहन्नयं तस्स वच्चासे
 ॥८९॥ मिच्छअजयचउआऊ, बितिगुणविणुमोहिसत्त-
 मिच्छाई । छण्हं सतरस सुहुमो, अजया देसा बिति-
 कसाए ॥९०॥ पणअनिअट्ठीसुखगइ, नराउसुरसुभग-
 तिगविउद्विदुगं । समचउरंसमसायं, वइर मिच्छो व
 सम्मो वा ॥९१॥ निद्वापयलादुजुअल-भयकुच्छातित्थ
 सम्मगो सुजई । आहारदुगं सेसा, उक्कोसपएसगा
 मिच्छो ॥९२॥ सुमुणी दुन्नि असन्नी, निरयतिगसुरा-

^२उसुरविउ^२द्विदुगं । सम्मो^१ जिणं जहन्नं, सुहुमनिगो-
^{१०८}आइखणि^६ सेसा ॥ ९३ ॥ दंसणछगभयकुच्छा, बि^१ति-
^४तुरिअकसायविग्घनाणाणं; मूलछगे^५णुक्कोसो, चउह
दुहा^१ सेसि सवत्थ ॥ ९४ ॥ सेढिअसंखिजंसे, जोगट्टा-
^२णाणि^३ पयडिठिइ^४भेआ; टिइबंधज्जवसाया-^५णुभाग-
ठाणा^६ असंखगुणा ॥ ९५ ॥ तत्तो कम्मपएसा, अणंत-
^७गुणिआ^८ तओ रसच्छेआ, जोगा पयडिपएसं, ठिइ-
अणुभागं कसायाओ ॥ ९६ ॥ चउदसरज्जू लोगो,
बुद्धिकओ सत्तरज्जुमाणघणो; तद्दीहेगपएसा, सेढी
^४पयो^३ अ तवग्गो ॥ ९७ ॥ अणदंसनपुंसि^१त्थी, वेअच्छकं
च^१ पुरिसवेअं च; दो दो एगंतरिण, सरिसे सरिसं
^४उवसमेइ ॥ ९८ ॥ अणमिच्छमीससम्मं, तिआदुइगवि-
^३गलथीणतिगुजोअं; तिरिनिरयथावरदुगं, साहाराय-
^८वअडनपुत्थी ॥ ९९ ॥ छगपुमसंजलणा दो-^१निद्वाविग्घा-
वरणखइ^८ नाणी; देविंदसूरिलिहिअं, सयगमिणं आय-
सरणट्टा ॥ १०० ॥

॥ अथ षष्ठः सप्ततिका कर्मग्रंथ ॥

सिद्धपण्हिं महत्थं, बंधोदयसंतपयडिठाणाणं, वुच्छं
 सुण संखेवं, नीसंदं दिट्ठिवायस्स ॥ १ ॥ कइ बंधंतो
 वेयइ ? कइ कइ वा संतपयडिठाणाणि; मूलुत्तरपग-
 ईसु, भंगविगप्पा मुणेअवा ॥२॥ अठविहसत्तछब्बंध-
 एसु अट्टेव उदयसंतंसा; एगविहे तिविगप्पो, एगवि-
 गप्पो अबंधंमि ॥३॥ सत्तट्ठबंध अट्ठुदय-संत तेरससु
 जीवठाणेसु; एगंमि पंच भंगा, दो भंगा हुंति केव-
 लिणो ॥४॥ अट्ठसु एगविगप्पो, छस्सुवि गुणसन्निएसु
 दुविगप्पो; पत्तेअं पत्तेअं, बंधोदयसंतकम्माणं ॥ ५ ॥
 पंचनवदुन्निअट्ठा-वीसा चउरो तहेव बायाला; दुन्नि
 अ पंच य भणिया, पयडीओ आणुपुवीए ॥६॥ बंधो-
 दयसंतंसा, नाणावरणंतराइए पंच; बंधोवरमेवि उदय,
 संतंसा हुंति पंचेव ॥ ७ ॥ बंधस्स य संतस्स य,
 पगइट्ठाणाइ तिणिण तुलाइं; उदयट्ठाणाइं दुवे, चउ
 पणगं दंसणावरणे ॥८॥ बीआवरणे नवबंधए (गे) सु,
 चउपंचउदय नवसंता; छच्चउबंधे चेवं, चउबंधुदए
 छलंसा य ॥९॥ उवरयबंधु चउ पण, नवंस चउरुदय
 छचचउसंता; वेअणिआउयगोए, विभज्ज मोहं परं
 वुच्छं ॥ १० ॥ गोअंमि सत्त भंगा, अट्ठ य भंगा

हवंति वेअणिण; पण नव नव पण भंगा, आउचउक्के

वि कमसो उ ॥११॥ बावीस इक्कवीसा, सत्तरसं तेर-

सेव नव पंच; चउ तिग दुगं च इक्कं, बंधट्टाणाणि

मोहस्स ॥१२॥ एगं व दो व चउरो, एत्तो एगाहिआ

दसुक्कोसा; ओहेण मोहणिज्जे, उदयट्टाणाणि नव

हुंति ॥१३॥ अट्ट य सत्त य छ चउ, तिग दुग एगा-

हिआ भवे वीसा; तेरस बारिक्कारस, इत्तो पंचाइ

एगूणा ॥१४॥ संतस्स पयडिठाणाणि, ताणि मोहस्स

हुंति पन्नरस, बंधोदयसंते पुण, भंगविगप्पा बहू जाण

॥१५॥ छब्बावीसे चउ इगवीसे, सत्तरस तेरसे दो दो;

नवबंधगे वि दुण्णि उ, इक्किक्कमओ परं भंगा ॥१६॥

दस बावीसे नव इगवीसे, सत्ताइ उदयकम्मंसा, छाई

नव सत्तरसे, तेरे पंचाइ अट्टेव ॥ १७ ॥ चत्तारिआइ

नवबंधएसु, उक्कोस सत्तमुदयंसा, पंचविहबंधगे पुण,

उदओ दुण्हं मुणेअवो ॥१८॥ इत्तो चउबंधाइ, इक्कि-

क्कुदया हवंति सव्वेवि; बंधोवरमे वि तहा, उदया-

भावे वि वा हुज्जा ॥१९॥ इक्कग छक्किक्कारस, दस

६ ५ ४ ४०
 सत्त चउक्क इक्कगं चैव; एए चउवीसगया, बार
 २ १ २
 दुगिक्कंमि इक्कारा ॥२०॥ (पाठांतरं-चउवीसं दुगि-
 १ ६८३
 क्किमिक्कारा, एतन्मतांतरं) नवतेसीइसएहिं, उदय-
 ६८४७
 विगप्पेहि मोहिआ जीवा; अउणुत्तरिसीआला पय-
 ६८५
 विंदसएहिं विन्नेआ ॥२१॥ नवपंचाणउअसए, उदय-
 विगप्पेहिं मोहिआ जीवा; अउणुत्तरि एगुत्तरि, पय-
 विंदसएहिं विन्नेआ ॥२२॥ तिन्नेव य बावीसे, इगवीसे
 अट्टवीस सत्तरसे; छच्चेव तेरनवबं-धएसु पंचेव ठा-
 णाणि ॥२३॥ पंचविहचउविहेसु, छक्क सेसेसु जाण
 पंचेव; पत्तेअं पत्तेअं, चत्तारि अ बंधवुच्छेए ॥२४॥ दस-
 नवपन्नरसाइं, बंधोदयसंतपयडिठाणाणि; भणिआणि
 १
 मोहणिजे, इत्तो नामं परं वुच्छं ॥२५॥ तेवीस पण-
 २ ३ ४ ५ ६ ७ ८
 वीसा, छवीसा अट्टवीस गुणतीसा; तीसेगतीसमेगं,
 २३ २५ २६ २८
 बंधट्टाणाणि नामस्स ॥२६॥ चउपणवीसा सोलस, नव
 २९ ३०
 बाणउईसया य अडयाला; एयालुत्तर छाया-लसया
 ३१ १ १३८४५
 इक्कक्क बंधविही ॥२७॥ वीसिगवीसा चउवी-सगा

उ एगाहिआ य इगतीसा; उदयट्टाणाणि भवे, नव
 अट्ट य हुंति नामस्स ॥२८॥ इक्क बिआलिक्कारस,
 त्तितीसा छस्सयाणि तितीसा; बारससत्तरससयाण-
 हिगाणिबिपंचसीईहिं ॥२९॥ अउणत्तीसिक्कारस, सया-
 णिहिअ सतरपंचसट्ठीहिं; इक्किक्कगं च वीसा, दट्ठ-
 दयंतेसु उदयविही ॥३०॥ ति दुनउई गुणनउई, अ-
 डसी छलसी असीइ गुणसीई, अट्टयछप्पन्नत्तरि, नव
 अट्ट य नामसंताणि ॥ ३१ ॥ अट्ट य बारस बारस,
 बंधोदयसंतपयडिठाणाणि; ओहेणाएसेण य, जत्थ
 जहासंभवे विभजे ॥३२॥ नवपणगोदयसंता, तेवीसे
 पन्नवीस छवीसे; अट्ट चउरट्टवीसे, नव सगि गुणतीस
 तीसंमि ॥ ३३ ॥ एगेगमेगतीसे, एगे एगुदय अट्ट
 संतंमि; उवरयबंधे दस दस, वेअगसंतंमि ठाणाणि
 ॥ ३४ ॥ ति विगप्पपगइठाणेहिं, जीवगुणसन्निएसु ठा-
 णेसु; भंगा पउंजियद्वा, जत्थ जहा संभवो भवइ ॥३५॥
 तेरससु जीवसंखेवएसु, नाणंतरायतिविगप्पो; इक्कंमि
 तिदुविगप्पो, करणं पइ इत्थ अविगप्पो ॥ ३६ ॥
 तेरे नव चउ पणगं, नव संतेगंमि भंगमिक्कारा;

वेअणिआउयगोए, विभज्ज मोहं परं वुच्छं ॥ ३७ ॥

^१पज्जत्तगसन्निअरे, ^२अट्ठ ^१चउक्कं च ^२वेअणियभंगा; सत्त

^२य तिगं च ^१गोए, पत्तेअं जीवठाणेसु ॥ ३८ ॥ पज्जत्ता-

^२पज्जत्तग, ^३समणे ^४पज्जत्तअमण ^१सेसेसु; ^२अट्ठावीसं दसगं,

^३नवगं ^४पणगं च आउस्स ॥ ३९ ॥ अट्ठसु पंचसु एगे,

एग दुगं दस य मोहबंधगए; तिग चउ नव उदय-

गए, ^१तिग ^२तिग पन्नरस संतंमि ॥ ४० ॥ पण दुग

^३पणगं ^१पण चउ, ^२पणगं ^३पणगा हवंति ^१तिन्नेव; ^२पण

^२छप्पणगं ^३छच्छ-^१प्पणगं ^२अट्ठ ^३दसगं ति ॥ ४१ ॥ सत्तेव

^१अपज्जत्ता, ^२सामी ^३सुहुमा य बायरा चैव; विगलिंदि-

^४आउतिन्निउ, ^५तह य असन्नी अ सन्नी अ ॥ ४२ ॥ नाणं-

तराय ^१तिविहमवि, ^२दससु ^३दो हुंति ^४दोसु ^५ठाणेसु;

^१मिच्छासाणे ^२बीए, ^३नव चउ ^४पण ^५नव य संतंसा ॥ ४३ ॥

^१मिस्साइ ^२नियट्ठीओ, ^३छ चउ ^४पण ^५नव य संतकम्मंसा;

^१चउबंध ^२तिगे ^३चउपण, ^४नवंस ^५दुसु ^६जुअल ^७छस्संता

^२॥ ४४ ॥ ^३उवसंते ^४चउ ^५पण ^६नव, ^७खोणे ^८चउरुदय ^९छच्च

^३
 चउ संता; वेअणिआउअ गोए, विभज्ज मोहं परं वुच्छं
 ॥४५॥ चउ छस्सु दुन्नि सत्तसु, एगे चउगुणिसु वेअ-
 णिअभंगा; गोए पण चउ ^{१ २ ५ १३} दो तिसु, एगट्टसु दुन्नि
^{१४ १ २ ३ ४}
 इक्कंमि ॥ ४६ ॥ अट्टच्छाहिगवीसा, सोलस वीसं च
^{५ ६ ११ १४}
 बारस छ दोसु; दो चउसु तीसु इक्कं, मिच्छाइसु
 आउए भंगा ॥४७॥ गुणठाणएसु अट्टसु, इक्किक्कं
 मोहबंधठाणं तु; पंच अनिअट्टिठाणे, बंधोवरमो परं
 तत्तो ॥४८॥ सत्ताइ दस उ मिच्छे, सासायणमीसए
 नवुक्कोसा; छाइ नव उ अविरए, देसे पंचाइ अट्टेव
 ॥४९॥ विरए खओवसमिए, चउराई सत्त छच्च पुव्वंमि;
 अनिअट्टिबायरे पुण, इक्को व दुवे व उदयंसा ॥५०॥
 एगं सुहुमसरागो, वेएइ अवेअगा भवे सेसा; भंगाणं
^{१० ६ ८}
 च पमाणं, पुव्वुद्धिट्ठेण नायव्वं ॥५१॥ इक्क छडिक्का-
^{७ ६ ५ ४ ५२}
 रिक्का—रसेव इक्कारसेव नव तिन्नि; एए चउवीस-
^{२ १२६५}
 गया, बार दुगे पंच इक्कंमि ॥ ५२ ॥ बारसपणसट्ठि-
 सया, उदयविगप्पेहिं मोहिआ जीवा, चुलसीई सत्तु-
^{१ २ ३}
 त्तरि, पयविंदसएहिं विन्नेआ ॥ ५३ ॥ अट्टग चउ चउ

^७ चउरद्वगा य, ^८ चउरो अ हुंति ^९ चउवीसा; ^{१०} मिच्छाइ-
^६ अ^{१०}पुव्वंता, ^६ बारस ^{१०} पणगं च ^{१०} अनिअट्टी ॥५४॥ ^{१०} जोगो
^१ वओगलेसा-इएहिं ^१ गुणिआ ^१ हवंति ^१ कायवा; ^१ जे ^१ जत्थ
^१ गुणठाणे, ^१ हवंति ^१ ते ^१ तत्थ ^१ गुणकारा ॥ ५५ ॥ ^१ अट्टट्टी
^२ बत्तीसं, ^३ बत्तीसं ^४ सट्ठिमेव ^५ बावन्ना; ^६ चोआल ^७ दोसु ^८ वीसा,
^१ विअ ^२ मिच्छमाईसु ^३ सामन्नं ॥५६॥ ^४ तिन्नेगे ^५ एगेगं, ^६ तिग
^७ मीसे ^८ पंच ^९ चउसु ^{१०} तिग ^१ पुव्वे; ^२ इक्कार ^३ बायरंमि ^४ उ, ^५ सुहुमे
^{१०} चउ ^{११} तिन्नि ^१ उवसंते ॥५७॥ ^१ छन्नव ^२ छक्कं ^३ तिग ^४ सत्त,
^२ दुगं ^३ दुग ^४ तिग ^५ दुगं ^६ ति ^७ अट्ट ^८ चउ: ^९ दुग ^{१०} छच्चउ ^{११} दुग ^{१२} पण
^६ चउ, ^७ चउ ^८ दुग ^९ चउ ^{१०} पणग ^{११} एग ^{१२} चऊ ॥५८॥ ^{१३} एगेगमट्ट
^{१४} एगेगमट्ट, ^{१५} छउमत्थकेवलिजिणाणं, ^{१६} एग ^{१७} चऊ ^{१८} एग ^{१९} चऊ,
^{२०} अट्ट ^{२१} चऊ ^{२२} दु ^{२३} छक्कमुदयंसा ॥ ५९ ॥ ^{२४} चउ ^{२५} पणवीसा
^{२६} सोलस, ^{२७} नव ^{२८} चत्ताला ^{२९} सया ^{३०} य ^{३१} बाणउई, ^{३२} बत्तीसुत्तर
^{३३} छायाल-^{३४} सया ^{३५} मिच्छस्स ^{३६} बंधविही ॥ ६० ॥ ^{३७} अट्ट ^{३८} सया
^{३९} चउसट्टी, ^{४०} बत्तीससयाइं ^{४१} सासणे ^{४२} भेआ; ^{४३} अट्टावीसाईसुं,

सवाणऽठहिगछन्नउई ॥ ६१ ॥ इगचत्तिगार वत्तीस,
 २६ २७ २८ २९ २४ २५
 छसय इगतीसिगारनवनउई; सतरिगसि गुतीसचउद,
 ३१ ७७७३ २१ २४ २५
 इगारचउसट्टि मिच्छुदया ॥ ६२ ॥ वत्तीस दुन्नि अट्टय,
 २६ २८ ३०
 बासीइसयायपंच नव उदया । बारहिआ तेवीसा,
 ३१ ४०६१ १ २ ३ ४
 बावन्निककारस सया य ॥ ६३ ॥ दो छक्कट्ट चउक्कं,
 १ २ ३ ४
 पण नव इक्कार छक्कगं उदया । नेरइआइसु सत्ता,
 १ २ ३ ४ १ २ ३
 ति पंच इक्कारस चउक्कं ॥ ६४ ॥ इग विगलिंदिअ सगले,
 १ २ ३ १ २ ३
 पण पंच य अट्ट बंधठाणाणि; पण छक्किक्कारुदया,
 १ २ ३
 पण पण बारस य संताणि ॥ ६५ ॥ इअ कम्मपगइ-
 १४
 ठाणाणि, सुट्ठु बंधुदयसंतकम्माणं । गइआइएहिं
 अट्टसु, चउप्पयारेण नेयाणि ॥ ६६ ॥ उदयस्सुदीरणाए,
 ४१
 सामित्ताओ न विज्जइ विसेसो; मुत्तूण य इगयालं,
 ८१ ५ ५ ६
 सेसाणं सव्वपयडीणं ॥ ६७ ॥ नाणंतरायदसगं, दंसण-
 २ १ १ १ ३ ४
 नव वेअणिज्जमिच्छत्तं । सम्मत्त लोभ वेआ-उआणि
 ६ १ १ २
 नवनाम उच्चं च ॥ ६८ ॥ तिथयरारहारगविरहिआओ,

अजेइ ^{११७} सवपयडीओ । मिच्छत्तवेअगो सा-सणोवि
 गुणवीससेसाओ ^{०१} ॥ ६९ ॥ ^{७४} छायालसेस मीसो, अवि-
 रयसम्मो ^{७७} तिआलपरिसेसा । तेवन्न ^{६७} देसविरओ, विरओ
 सगवन्नसेसाओ ^{६३} ॥ ७० ॥ ^{५८} इगुणट्टिमप्पमत्तो, बंधइ
 देवाउअस्स ^{५८} इअरोवि । अट्ठावन्नमपुवो, छप्पन्नं ^{५८} वावि
 छवीसं ^{२६} ॥ ७१ ॥ बावीसा एगूणं, बंधइ अट्ठारसंतमनि-
 अट्ठी । सतरस ^{१७} सुहुमसरागो, सायममोहो ^१ सजोगुत्ति ^१
 ॥ ७२ ॥ एसो उ बंधसामित्त-ओहो गइआइएसु वि
 तहेव । ओहाओ साहिज्जइ, जत्थ ^१ जहा ^३ पगइसप्भावो
 ॥ ७३ ॥ ^१ तित्थयरदेवनिरया-उअं ^१ च ^३ तिसुतिसु ^{११७} गईसु
 बोधव्वं । अवसेसा ^{११७} पयडीओ, हवन्ति सव्वासु वि गईसु
 ॥ ७४ ॥ पढमकसायचउक्कं, दंसणतिग सत्तगा वि उव-
 संता; अविरयसम्मत्ताओ, जाव निअट्ठित्ति नायवा
 ॥ ७५ ॥ सत्तट्ठ नव य पनरस, सोलस अट्ठारसेव गुण-
 वीसा । एगाहि दु चउवीसा, पणवीसा बायरे जाण
 ॥ ७६ ॥ सत्तावीसं सुहुमे, अट्ठावीसं च मोहपयडीओ ।

उवसंतवीअराए, उवसंता हुंति नायवा ॥७७॥ पढ-
 मकसायचउक्कं, इत्तो मिच्छत्तमीससम्मत्तं; अविरय-
 सम्मे देसे, पमत्ति अपमत्ति खीअंति ॥७८॥ अनि-
 अट्ठिबायरे थोण-गिद्धित्तिगनिरयतिरिअनामाओ; सं-
 खिज्जइमे सेसे, तप्पाउग्गाओ खीअंति ॥७९॥ इत्तो
 हणइ कसाय-ट्ठगंपि पच्छा नपुंसगं इत्थी; तो नोक-
 सायछक्कं, लुहइ संजलणकोहंमि ॥८०॥ पुरिसं कोहे
 कोहं, माणे माणं च लुहइ मायाए; मायं च लुहइ
 लोहे, लोह सुहमंपि तो हणइ ॥ ८१ ॥ खीणकसाय-
 दुचरिमे, निइं पयलं च हणइ छउमत्थो; आवरणमंतं-
 राए, छउमत्थो चरमसमयंमि ॥८२॥ देवगइसहगया-
 ओ, दुचरमसमयभविअंमि खीअंति; सविवागेअर-
 नामा, नीआगोअंपि तत्थेव ॥८३॥ अन्नयर वेयणीअं,
 मणुआउअमुच्चगोअनवनामे; वेएइ अजोगिजिणो,
 उवकोसजहन्नमिक्कारा ॥८४॥ मणुअगइजाइतस-बायरं
 च पज्जत्तसुभगमाइज्जं; जसकित्ती तित्थयरं, नामस्स
 हवंति नव एआ ॥ ८५ ॥ तच्चाणुपुविसहिआ, तेरस

भवसिद्धिअस्स चरमंमि; संतंसगमुक्कोसं, जहन्नयं
 बारस हवंति ॥८६॥ मणुअगइसहगयाओ, भववित्त-
 विवागजिअविवागाओ; वेअणिअन्नयरुच्चं, चरम स-
 मयंमि खीअंति ॥ ८७ ॥ अहसुइअसयलजगसिहर-
 मरुअनिरुवमसहावसिद्धिसुहं; अनिहणमवावाहं, तिर-
 यणसारं अणुहवंति ॥८८॥ दुरहिगम-निउण-परमत्थ-
 रुइरबहुभंगदिट्ठिवायाओ; अत्था अणुसरिअवा, बंधो-
 दयसंतकम्माणं ॥८९॥ जो जत्थ अपडिपुन्नो, अत्थो
 अप्पागमेण बद्धोत्ति; तं खमिऊण बहुसुआ, पूरेऊणं
 परिकहंतु ॥९०॥ गाहगं सयरीए, चंदमहत्तरमयाणु-
 सारोए; टीगाइनिअमिआणं, एगूणा होइ नउईओ ॥९१॥

